

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi jätelakia, ympäristönsuojelulakia, sähköturvallisuuslakia, verkon välityspalvelujen valvonnasta annettua lakia, rikoslakia ja lannoitelakia.

Esityksen tarkoituksena on antaa EU:n akkuja ja paristoja sekä jäteakkuja ja -paristoja koskevaa asetusta ja uudistettua EU:n jätteensiirtoa koskevaa asetusta täydentävät säännökset sekä panna täytäntöön sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevan direktiivin muutos. Ehdotettavat muutokset kohdistuvat pääasiassa jätelakiin.

EU:n akkuja ja paristoja sekä jäteakkuja ja -paristoja koskevan asetuksen kansallinen täytäntöönpano on tehty vaiheittain asetuksen mukaisia siirtymäaikoja noudattaen. Nyt annettava esitys on viimeinen osa kyseisen asetuksen täytäntöönpanoa ja sen keskeiset muutosehdotukset koskevat akkujen ja paristojen tuottajavastuuta.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskeva direktiivimuutos rajaa tuottajien kustannusvastuuta tietyiltä osin. Esityksellä rajattaisiin tuottajan kustannusvastuuta sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätahuoltokustannuksista direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla.

EU:n jätteensiirtoa koskevan asetuksen johdosta jätelain loppukäsiteltäväksi tarkoitettun jätteen siirtoon liittyviä säännöksiä kumottaisiin. Lisäksi jätelaista kumottaisiin säännökset, joista säädetään uudessa asetuksessa. Tällaisia ovat esimerkiksi jätteen hyödyntämislaitoksen ennakkohyväksyntää koskeva säännös sekä niin sanottujen vihreiden jätteiden siirtoa koskeva säännös. Osa ehdotetuista muutoksista on välttämättömiä asetuksen täytäntöön panemiseksi, osa johtuu kansallisista tarpeista. Samalla muutettaisiin rikoslain ja lannoitelain viittaukset uuteen asetukseen.

Jätelain laiminlyöntimaksua ja seuraamuksia koskevaa sääntelyä päivitettäisiin kattamaan akkuja ja paristoja sekä jäteakkuja ja -paristoja koskevan asetuksen ja jätteensiirtoa koskevan asetuksen uudet velvoitteet.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2026. EU:n jätteensiirtoa koskevan asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät muutokset tulisivat kuitenkin voimaan vasta 21.5.2026 samaan aikaan kuin asetuksen säännöksiä aletaan soveltaa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	5
2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	8
2.1 Akkuasetus	8
2.2 SER-direktiivin muutos	13
2.3 Jätteen siirtoasetus	14
3 Nykytila ja sen arviointi	17
3.1 Akkuja ja paristoja koskeva sääntely	17
3.2 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskeva sääntely	18
3.3 Jätteen siirtoasetusta koskeva sääntely	19
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	20
4.1 Keskeiset ehdotukset	20
4.1.1 Akkuasetuksen täytäntöönpano	20
4.1.2 SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpano	22
4.1.3 Jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano	22
4.2 Pääasialliset vaikutukset	23
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	23
4.2.1.1 Vaikutukset yrityksiin	23
4.2.1.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	27
4.2.2 Ympäristövaikutukset	29
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	31
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	31
5.1.1 Akkuasetuksen täytäntöönpano	31
5.1.2 SER-direktiivin muutos	33
5.1.3 Jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano	33
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	34
5.2.1 Akkuasetuksen täytäntöönpano	34
5.2.2 SER-direktiivin muutoksen ja jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano	35
6 Lausuntopalaute	35
6.1 Esitysluonnoksista saatu lausuntopalaute	35
6.2 Lausuntopalauteen perusteella tehdyt muutokset	41
7 Säännöskohtaiset perustelut	44
7.1 Jätelaki	44
7.2 Ympäristönsuojelulaki	88
7.3 Sähköturvallisuuslaki	89
7.4 Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta	89
7.5 Rikoslaki	92
7.6 Lannoitelaki	94
8 Lakia alemman asteinen sääntely	94
8.1 Valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista	94
8.2 Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta	94

8.3 Valtioneuvoston asetus romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa	95
8.4 Valtioneuvoston asetus jätteistä.....	95
9 Voimaantulo	96
10 Toimeenpano ja seuranta	96
11 Suhde muihin esityksiin ja talousarvioesitykseen	97
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	97
12.1 Ympäristöperusoikeus	97
12.2 Tiedonsaantioikeudet	98
12.3 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate	99
12.4 Yksityiselämän suoja	106
12.5 Asetuksenantovaltuudet	107
12.6 Ahvenanmaan toimivalta	107
LAKIEHDOTUKSET	108
1. Laki jätelain muuttamisesta	108
LIITE 1	123
KERTAKÄYTTÖISIIN MUOVITUOTTEISIIN KUULUVAT PAKKAUKSET	123
LIITE 2	123
SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKALAITTEIDEN LUOKAT 14.8.2018 SAAKKA (53 §:N 1 MOMENTIN 1 JA 3 KOHTA)	123
LIITE 3	126
SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKALAITTEIDEN LUOKAT 15.8.2018 ALKAEN (53 §:N 1 MOMENTIN 3 KOHTA).....	126
2. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	128
3. Laki sähköturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta	129
4. Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta..	130
5. Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	131
6. Laki lannoitelain 3 §:n muuttamisesta	132
LIITTEET	133
RINNAKKAISTEKSTIT	133
1. Laki jätelain muuttamisesta	133
2. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	173
3. Laki sähköturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta	174
4. Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta..	175
5. Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	177
6. Laki lannoitelain 3 §:n muuttamisesta	178

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Akkuasetuksen tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1542 akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta, jäljempänä *akkuasetus*, annettiin 12.7.2023 ja se tuli voimaan 17.8.2023¹. Asetuksen soveltaminen alkoi 18.2.2024. Asetus sisältää useita siirtymäaikoja, viimeisten vaatimusten tullessa voimaan komission delegoitujen tai täytäntöönpanosäädösten aikataulusta riippuen 18.8.2033 tai tämän jälkeen.

Asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä, mutta asetuksen tueksi tarvitaan myös kansallista täydentävää sääntelyä esimerkiksi kansallisista viranomaisista sekä akkuasetuksen edellyttämistä seuraamuksista. Lisäksi kansallisesta lainsäädännöstä on tarpeen kumota tai muuttaa ne säännökset, jotka ovat ristiriidassa akkuasetuksen kanssa.

Akkuasetuksen täytäntöönpano on toteutettu vaiheittain asetuksen siirtymäsäännöksiä noudattaen. Täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaavasta viranomaisesta säätäminen tuli voimaan 18.2.2024 (laki jätelain muuttamisesta 54/2024 (HE 81/2023 vp)). Toisessa vaiheessa täytäntöönpanoa nimettiin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto akkuasetuksen markkinavalvontaviranomaiseksi (HE 103/2024).

Akkuasetuksen täytäntöönpanon viimeistä vaihetta koskevan hankkeen asiakirjat ovat saatavilla valtioneuvoston hankeikkunassa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnuksella [YM048:00/2024](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet).

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin muuttamisen tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/884 sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta, jäljempänä *SER-direktiivin muutos*, annettiin 13.3.2024 ja se tuli voimaan 8.4.2024.² Direktiivillä muutettiin sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2012/19/EU, jäljempänä *SER-direktiivi*, joka oli tullut voimaan 13.8.2012, ja jolla korvattiin aiempi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/96/EY³.

Direktiivin muuttamisen taustalla on Euroopan unionin tuomioistuimen jäsenvaltion ennakkoratkaisupyyntöön antama tuomio asiassa C-181/20⁴. Tuomion mukaan SER-direktiivin tuottajavastuuta koskeva sääntely on tietyiltä osin luonteeltaan taannehtivaa. Taannehtivalla

¹ [EUR-Lex - 02023R1542-20240718 - EN - EUR-Lex](#)

² [Direktiivi - EU - 2024/884 - EN - EUR-Lex](#)

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/96/EY sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta

⁴ Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 25.1.2022, VYSOČINA WIND a.s. v. Česká republika – Ministerstvo životního prostředí, C-181/20, ECLI:EU:C:2022:51.

sääntelyllä loukataan oikeusvarmuuden periaatetta, joten direktiivi on tältä osin pätemätön. Tuomioistuin katsoi, että SER-direktiivin 13 artiklan 1 kohta on pätemätön siltä osin kuin se koskee 13 päivän elokuuta 2005 ja 13 päivän elokuuta 2012 välisenä aikana markkinoille saatettuja aurinkosähköpaneeleja perusteettoman taannehtivan vaikutuksen vuoksi.

Tuomioistuimen tuomiossa edellytetään suoraan SER-direktiivin 13 artiklan 1 kohdan muuttamista siten, että sitä ei sovelleta 13 päivän elokuuta 2005 ja 13 päivän elokuuta 2012 välisenä aikana markkinoille saatetuista muiden käyttäjien kuin kotitalouksien aurinkosähköpaneeleista peräisin olevaan jätteeseen. Lisäksi komissio katsoi, että tuomioistuimen tuomiossa esitettyjen näkökohtien perusteella on tarpeen muuttaa muiden, direktiivimuutoksessa tarkemmin yksilöityjen sähkö- ja elektroniikkajätteiden vastuuta siltä osin, kun niiden tilanne on verrattavissa aurinkosähköpaneelien tilanteeseen. Tästä syystä SER-direktiivin 12–15 artikloita on muutettu poistamalla tiettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden laajennetun tuottajavastuun taannehtivuus tietyltä osin.

Jätteensiirtoasetuksen tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1157 jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta, jäljempänä *jätteensiirtoasetus*, annettiin 11.4.2024 ja se tuli voimaan 21.5.2024.

Asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä, mutta uuden asetuksen tietyt artikkelit, joita aletaan soveltaa 21.5.2026, vaativat kansallista sääntelyä. Kansallisesti annettavia säännöksiä sovellettaisiin rinnakkain uuden asetuksen kanssa. Kansallista täydentävää sääntelyä tarvitaan muun muassa jätteensiirtoasetuksen 7 artiklan mukaisesta rahoitusvakuudesta, 27 artiklan mukaisten tietojen toimittamisesta viranomaiselle sekä 63 artiklan mukaisista seuraamuksista.

1.2 Valmistelu

Akkuasetuksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 10.12.2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi akuista ja käytetyistä akuista, direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 2019/1020 muuttamisesta (COM(2020)798 final)⁵. Asetusehdotuksen vaikutuksia arvioitiin erillisissä vaikutusarvioissa⁶.

Ehdotus on osa EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa (COM(2019) 640 final) eli EU:n uutta kasvustrategiaa⁷. Ehdotus pohjautuu komission akkuja koskevaan strategiseen toimintasuunnitelmaan⁸, kiertotaloutta koskevaan toimintasuunnitelmaan (COM(2020)98

⁵[EUR-Lex - 52020PC0798 - EN - EUR-Lex](#)

⁶ [EUR-Lex - 52020SC0334 - EN - EUR-Lex](#); [EUR-Lex - 52020SC0335 - EN - EUR-Lex](#)

⁷ [Euroopan vihreän kehityksen ohjelma \(europa.eu\)](#)

⁸ Liitteenä asiakirjassa COM(2018)293 final: [EUR-Lex - 52018DC0293 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

final)⁹, Euroopan uuteen teollisuusstrategiaan (COM(2020)102 final)¹⁰ sekä kestävän ja älykkään liikkumisen strategiaan (COM(2020)789 final)¹¹.

Asetusehdotuksesta annettiin eduskunnalle valtioneuvoston U-kirjelmä¹² 4.2.2021. Valtioneuvosto piti asetusehdotusta yleisesti ottaen hyvänä ja kannatettavana. Ympäristövaliokunta, talousvaliokunta ja suuri valiokunta antoivat kirjelmästä lausuntonsa¹³, joissa yhdyttiin eräin huomioon valtioneuvoston kantaan.

Suomi tavoitteli akkuasetusneuvotteluissa sitovaa akkulainsäädäntöä, koska sen katsotaan olevan suomalaisen akkuteollisuuden etu. Suomi piti akkuasetusneuvotteluissa myös tärkeänä, että hyvin toimivan akkujen ja paristojen tuottajavastuuseen perustuvan keräys- ja kierrätysjärjestelmän toimintaedellytykset turvataan. Asetuksen toteuttamisen osalta Suomi kannatti kunnianhimoisia aikatauluja. Lopullinen asetusta on kokonaisuutena tarkastellen U-kirjelmässä esitetyn Suomen kannan mukainen. Akkuasetuksen neuvottelujen ja valmistelun aikana pidettiin keskeiset akku- ja elektroniikka-alan sidosryhmät mahdollisimman tiiviisti tietoisina neuvottelujen kulusta.

SER-direktiivin muutoksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 7.2.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta. Komissio ei ole laatinut arviota ehdotuksen vaikutuksista.

Muutosehdotuksesta annettiin eduskunnalle valtioneuvoston U-kirjelmä¹⁴ 25.5.2023. Valtioneuvosto katsoi, että ehdotettu direktiivimuutos on unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisusiassa antaman tuomion C-181/20 valossa välttämätön ja tuki direktiivimuutosta. Ympäristövaliokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan. Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Jätteensiirtoasetuksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 17.11.2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta (COM(2021) 709 final)¹⁵, jolla korvataan kokonaan edeltävä jätteensiirtoasetus. Jätteensiirtoasetuksen tarkistamisella oli tarkoitus vastata Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (COM(2019) 640 final)¹⁶ ja kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman (COM(2020)98 final)¹⁷ yhteydessä esitettyyn kehoitukseen tarkistaa jätteensiirtoasetusta. Myös

⁹ [EUR-Lex - 52020DC0098 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹⁰ [EUR-Lex - 52020DC0102 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹¹ [EUR-Lex - 52020DC0789 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹² [U 7/2021 vp \(eduskunta.fi\)](#)

¹³ [YmVL 4/2021 vp \(eduskunta.fi\)](#), [TaVL 6/2021 vp \(eduskunta.fi\)](#), [SuVP 7/2021 vp \(eduskunta.fi\)](#)

¹⁴ [U 11/2023 vp](#)

¹⁵ [eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0709](#)

¹⁶ [Euroopan vihreän kehityksen ohjelma \(europa.eu\)](#)

¹⁷ [COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe](#)

Euroopan parlamentti ja neuvosto olivat kehottaneet komissiota tarkistamaan jätteen siirtoasetuksen perusteellisesti.

Asetusehdotuksesta annettiin eduskunnalle valtioneuvoston U-kirjelmä [U 84/2021 vp](#) 27.1.2022. Valtioneuvosto piti asetusehdotusta yleisesti ottaen hyvänä ja kannatettavana. Ympäristövaliokunta antoi kirjelmästä lausunnon YmVL 2/2022 vp¹⁸, joissa yhdyttiin valtioneuvoston kantaan. Suomi piti jätteen siirtoasetusehdotuksen neuvotteluissa tärkeänä, että asetukset saatetaan ajan tasalle ja siinä pyritään huomioimaan kiertotalouden vaatimukset. Suomi kannatti neuvotteluissa muun muassa sitä, että pakollinen EU:n laajuinen sähköinen jätesiirojärjestelmä otetaan käyttöön sekä sitä, että kaikista jätesiiroista tulisi ilmoittaa viranomaisille. Lopullinen asetukset on kokonaisuutena tarkastellen U-kirjelmässä esitetyn Suomen kannan mukainen.

Jätteen siirtoasetuksesta saavutettiin sopu 17.11.2023. Asetukset annettiin 11.4.2024 ja se tuli voimaan 20.5.2024. Uutta jätteen siirtoasetusta sovelletaan vaiheittain. Soveltaminen alkaa asetuksen 86 artiklan mukaan jäsenvaltioissa pääosin 21.5.2026, lukuun ottamatta tiettyjä artikloja, joiden soveltaminen alkoi asetuksen tultua voimaan ja tiettyjä artikloja, joilla on jokin muu voimaantuloajankohta. Uuden asetuksen siirtymäajoista johtuen EU:ssa sovelletaan vuonna 2006 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006 jätteen siirrosta (jäljempänä *edeltävä jätteen siirtoasetus*). Sitä sovelletaan tietyin osin kolmen vuoden ajan uuden asetuksen voimaantulosta.

Hallituksen esityksen valmistelu

Ehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Hallituksen esitystä valmisteltiin alkuun kahdessa eri hankkeessa: akkuasetuksen ja SER-direktiivin täytäntöönpano oli oma hankkeensa ja jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano oma hankkeensa. Esitysluonnokset olivat keväällä 2025 lausuntokierroksella hieman eri aikoihin. Lausuntokierroksen jälkeen luonnokset yhdistettiin, koska molemmissa luonnoksissa muutetaan jätelakia ja osin myös samoja pykälä.

Hallituksen esitysluonnosten valmisteluasiakirjat ovat saatavilla osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnuksella [YM048:00/2024](#) (akkuasetuksen ja SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpano) ja [YM049:00/2024](#) (jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano).

Lausuntokierroksen jälkeen lakiesitykseen tehtiin myös uudesta Lupa- ja valvontavirastosta (HE 13/2025 vp) johtuvat muutokset. Kuitenkin muun muassa vaikutuksissa puhutaan vielä Pirkanmaan ELY-keskuksesta, kun vaikutusten arviointi perustuu sieltä saatuun arvioon.

Akkuasetuksen täytäntöönpanon valmistelua tukemaan perustettiin virkamiestyöryhmä, jossa ovat edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Liikenne- ja viestintävirasto. Virkamiestyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti koko valmisteluajan. Ympäristöministeriö kuuli lisäksi keskeisiä akkualan sekä sähkö- ja elektroniikka-alan sidosryhmiä erikseen järjestetyissä kuulemis- ja keskustelutilaisuuksissa 16.8.2024, 27.9.2024, 11.10.2024, 6.11.2024, 25.11.2024, 20.1.2025 ja 24.1.2025. Lisäksi akkuasetuksen täytäntöönpanotyötä ja sen keskeisiä sääntelyratkaisuja esiteltiin akkualan keskeisistä toimijoista koostuvassa akkuohjausryhmässä 27.8.2024 ja 29.1.2025.

¹⁸[YmVL 2/2022 vp \(eduskunta.fi\)](#)

SER-direktiivin muutoksesta ympäristöministeriö järjesti sidosryhmätilaisuuden 14.1.2025. Akkuasetuksen ja SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitysluonnos oli lausunnolla lausuntopalvelussa 3.3.–14.4.2025.

Jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanon valmistelua tuki Suomen ympäristökeskus (Syke), joka on toimivaltainen viranomainen kansainvälisissä jätesiiroissa. Hallituksen esitysluonnos oli lausunnolla lausuntopalvelussa 13.3.–14.4.2025.

Hallituksen esitysluonnokset ilmoitettiin kesäkuussa 2025 Euroopan komissiolle teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin (EU) 2015/1535¹⁹ mukaisesti. Velvoite koskee myös säännöksiä, joilla pannaan täytäntöön EU-säädösten artikloita, jotka jättävät jäsenvaltioille kansallista liikkumavaraa. Esitysluonnokset olivat ennakkonotifioinnissa 27.6.–30.9.2025.

Ilmoituksen jälkeen alkaa kolmen kuukauden odotusaika, jota ennen ehdotusta ei voida hyväksyä. Ehdotuksen hyväksymistä on lykättävä edelleen kuudella kuukaudella sen ilmoittamisesta, jos komissio tai toinen jäsenvaltio esittää kolmen kuukauden odotusajan kuluessa yksityiskohtaisen lausunnon, jonka mukaan suunniteltu toimenpide sisältää seikkoja, jotka voivat luoda kaupan esteitä sisämarkkinoilla. Jäsenvaltioiden on toimitettava teknistä määräystä koskeva ehdotus uudelleen komissiolle, jos ehdotukseen tehdään sellaisia huomattavia muutoksia, jotka muuttavat sen soveltamisalaa, lyhentävät alun perin suunniteltua soveltamisaikataulua, lisäävät eritelmiä tai vaatimuksia taikka tiukentavat niitä.

Komissio antoi Suomelle direktiivin (EU) 2015/1535 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti akkuasetuksen täytäntöönpanoa koskevan yksityiskohtaisen lausunnon, jossa se katsoo, että ilmoitetun luonnoksen 25 § ("Muut valvontaviranomaiset") on digipalvelusäädöksen ja akkuasetuksen vastainen. Lisäksi komissio ehdotti muotoilemaan 126 §:n ("Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen") uudelleen sen varmistamiseksi, että sen on yhdenmukainen ehdotetun 25 §:n kanssa. Lisäksi komissio antoi Suomelle huomautuksen koskien ilmoitetun luonnoksen 55 §:ää ("Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen"). Ilmoitetussa luonnoksessa ei selvennetä riittävästi, että akkuasetuksen 42 artiklan 2 kohdan mukaisista jakelijoiden velvoitteista ei ole mahdollista poiketa. Yksityiskohtaisen lausunnon johdosta ehdotuksen hyväksymistä oli lykättävä edelleen kuudella kuukaudella sen ilmoittamisesta, jolloin odotusaika päättyi 30.12.2025.

Komissio antoi Suomelle direktiivin (EU) 2015/1535 5 artiklan 2 kohdan mukaisen huomautuksen myös liittyen jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanoon. Huomautuksessa komissio katsoi, ettei jätteensiirtoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaisia edellytyksiä voi kansallisella lainsäädännöllä tiukentaa. Komissio katsoi, että ehdotetulla luonnoksella kielletään kaatopaikalle loppusijoitettavan jätteen tuonti, millä käytännössä suljetaan pois Suomen viranomaisten mahdollisuus antaa suostumuksensa tällaisissa tapauksissa. Tämän seurauksena Suomen säännökset ovat tiukempia kuin uuden jätteensiirtoasetuksen säännökset.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535 teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä

2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Akkuasetus

Akkuasetuksella säännellään akkujen koko elinkaarta suunnittelusta ja tuotannosta kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön. Asetus korvaa paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista ja direktiivin 91/157/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/66/EY (jäljempänä akku- ja paristodirektiivi). Asetusta sovelletaan kaikkiin akkuihin ja paristoihin sekä jäteakkuihin ja -paristoihin.

Akkuasetuksen tavoitteena on edistää sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa sekä kiertotaloutta ja samalla ehkäistä ja vähentää akkujen ja paristojen haitallisia ympäristövaikutuksia. Lisäksi tavoitteena on akkujen koko elinkaaren aikaisten ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten vähentäminen.

Uusilla säännöillä pyritään edistämään kiertotaloutta saattamalla akut ja paristot ja niiden koko elinkaari EU-lainsäädännön piiriin. Komissio on arvioinut akkujen kysynnän 14-kertaistuvan vuodesta 2018 vuoteen 2030. Pääsyy kysynnän kasvuun on liikenteen sähköistyminen ja monenlaisten sähkövirtaa käyttävien langattomien ja johdottomien laitteiden yleistymisen. Asetuksen tavoitteena on pitää kasvu ja sen ympäristövaikutukset hallittavina ja kestävinä. Lisäksi tavoitteena on lisätä akkujen ja paristojen sisältämien arvokkaiden materiaalien talteenottoa ja uudelleenkäyttöä.

Akkuasetusta sovelletaan kaikkiin akku- ja paristoluokkiin, joita ovat akkuasetuksen mukaan kannettavat akut, käynnistys-, valaistus- ja sytytysakut (ajoneuvoakut), kevyiden liikkumisvälineiden akut, sähköajoneuvojen ajovoima-akut ja teollisuusakut, riippumatta niiden muodosta, tilavuudesta, painosta, rakenteesta, materiaalikoostumuksesta, kemiallisesta koostumuksesta, käytöstä tai tarkoituksesta.

Akkuasetuksen ensimmäisessä luvussa on yleiset säännökset soveltamisalasta, tavoitteista, määritelmistä, vapaasta liikkuvuudesta sekä kestävyys-, turvallisuus-, merkintä- ja tietovaatimuksista. Toiseen lukuun sisältyvät kestävyys- ja turvallisuusvaatimukset, joihin kuuluvat eräitä haitallisia aineita koskevat rajoitukset, sekä hiilijalanjälkeä, kierrätettyä sisältöä, suorituskykyä ja kestoä, irrotettavuutta ja vaihdettavuutta sekä kiinteiden akkupohjaisten energiavarastojärjestelmien turvallisuutta koskevat vaatimukset. Lisäksi luvussa säädetään laitteisiin sisältyvien kannettavien akkujen ja paristojen irrotettavuudesta ja vaihdettavuudesta sekä kevyiden liikkumisvälineiden akkujen irrotettavuudesta ja vaihdettavuudesta.

Akkuasetus yhdenmukaistaa EU-alueella akkuihin ja paristoihin liittyviä vaatimuksia. Asetuksen kolmannessa luvussa ovat merkintä- ja tietovaatimukset, jotka koskevat muun muassa akun tai pariston komponentteja ja kierrätysmateriaalin osuutta sekä sähköistä akkupassia ja QR-koodia. Akkujen ja paristojen vaatimustenmukaisuutta koskeva sääntely on asetuksen neljännessä luvussa ja viidennessä luvussa säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamisesta. Kuudennessa luvussa säädetään talouden toimijoiden, kuten valmistajien, valtuutettujen edustajien, maahantuojien ja jakelijoiden velvollisuuksista.

Akkuraaka-aineisiin liittyvänä merkittävänä uudistuksena asetukseen on tullut kokonainen luku asianmukaisen huolellisuuden, eli niin sanotun due diligencen, velvoitteesta. Velvoite kattaa kaikki toimijat akkujen ja paristojen toimitusketjussa sekä niiden tytäryhtiöt ja alihankkijat, jotka louhivat, jalostavat ja kauppaavat akuissa ja paristoissa käytettäviä raaka-aineita ja uusiöraaka-aineita. Asetuksen mukaan talouden toimijoiden, jotka saattavat markkinoille akkuja ja paristoja tai ottavat niitä käyttöön, on 18.8.2025 täytettävä asetuksessa vahvistetut

asianmukaisen huolellisuuden velvoitteet. Akkuasetusta on muutettu 18.7.2025 annetulla asetuksella, jonka mukaan asetuksen asianmukaista huolellisuutta koskevien vaatimusten soveltamisajankohtaa on siirretty 18.8.2027 saakka.

Asetuksen kahdeksas luku koskee jäteakkujen ja -paristojen jätehuoltoa. Luvussa säädetään mm. akkujen ja paristojen laajennetusta tuottajavastuusta. Akkujen ja paristojen tuottajilla on laajennettu tuottajavastuu akkujensa ja paristojensa käsittelystä niiden käyttöiän päättyessä. Laajennettu tuottajavastuu tarkoittaa, että tuottajien on rahoitettava kustannukset, jotka aiheutuvat kaikkien kerättyjen akkujen ja paristojen keräämisestä, käsittelystä ja kierrätyksestä, kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen jätekoostumuksen kartoituksesta, raportoinnista sekä tiedottamisesta.

Akkuasetuksen johdanto-osan mukaan laajennettua tuottajavastuuta koskevien uusien säännösten tarkoituksena on varmistaa ympäristön ja terveyden suojelun korkea taso unionissa käytettyjen akkujen ja paristojen korkeimman mahdollisen erilliskeräystason avulla. Lisäksi asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että kaikki kerätyt akut ja paristot kierrätetään prosesseissa, joissa saavutetaan korkea kierrätystehokkuus ja materiaalien talteenotto teknisen ja tieteellisen kehityksen pohjalta. Laajennettuun tuottajavastuuseen liittyviä velvoitteita on sovellettava kaikkiin toimitusmuotoihin, etämyynti mukaan luettuna. Jätehuoltoa koskevat yhdenmukaistetut säännöt ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa samat säännöt tuottajille ja muille talouden toimijoille kaikissa jäsenvaltioissa. Laajennettu tuottajavastuu voi osaltaan vähentää resurssien kokonaiskäyttöä erityisesti vähentämällä jäteakkujen ja -paristojen syntymistä ja jäteakkujen ja -paristojen käsittelyyn liittyviä haittavaikutuksia.

Komissio totesi akku- ja paristodirektiiviä koskevassa arvioinnissaan yhtenä puutteena, etteivät sen säännökset olleet riittävän yksityiskohtaisia, mikä johtaa epätasaiseen täytäntöönpanoon ja luo merkittäviä esteitä kierrätysmarkkinoiden toiminnalle. Akkuasetuksen yksityiskohtaisemilla ja yhdenmukaistettumilla säännöillä estettäisiin näin ollen jäteakkujen ja -paristojen keräys-, käsittely- ja kierrätysmarkkinoiden vääristyminen ja varmistettaisiin vaatimusten yhdenmukainen täytäntöönpano kaikkialla unionissa. Yhdenmukainen täytäntöönpano johtaisi myös talouden toimijoiden tarjoamien jätehuoltopalvelujen laadun yhdenmukaistamiseen ja helpottaisi uusioraaka-aineiden markkinoiden toimintaa.

Akkujen jätehuoltoa koskevassa luvussa säädetään lisäksi aiempaa kunnianhimoisemmat tavoitteet jäteakkujen ja -paristojen keräykselle, kierrätystehokkuudelle ja materiaalien talteenotolle. Luvussa säädetään jakelijoiden velvollisuudesta ottaa jäteakut ja -paristot takaisin loppukäyttäjiltä maksutta ja ilman, että loppukäyttäjää veloitetaan ostamaan uusi akku tai paristo.

Akkuasetuksen yhdeksännessä luvussa säädetään digitaalista akkupassia koskevista vaatimuksista. Jokaisesta 18.2.2027 jälkeen markkinoille saatetusta tai käyttöön otetusta kevyen liikkumisvälineen akusta, teollisuusakusta, jonka kapasiteetti on yli 2 kWh, ja sähköajoneuvojen ajovoima-akusta on oltava käytössä sähköinen akkupassi.

Akkuasetuksen 10 luvussa säädetään unionin markkinavalvonnasta ja suojamenettelyistä, 11 luvussa ympäristöä säästävistä julkisista hankinnoista ja menettelyistä aineita koskevien rajoitusten muuttamiseksi, 12 luvussa komissiolle siirretyn säädösvallan käyttämisestä ja komiteamenettelyistä ja 13 luvussa muutoksista. Luvun 14 loppusäännöksissä säädetään seuraamuksista, uudelleentarkastelusta, kumoamisesta ja siirtymäsäännöksistä sekä voimaantulosta ja soveltamisesta.

Akkuasetuksen soveltaminen alkoi akkuasetuksen 96 artiklan mukaan jäsenvaltioissa 18.2.2024 alkaen, lukuun ottamatta useita erillisiä artiklakohtaisia voimaantuloaikoja sekä siirtymäsäännöksiä. Akuista ja paristoista on annettu 6.9.2006 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/66/EY, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista ja direktiivin 91/157/ETY kumoamisesta. Akkuasetuksen 95 artiklan mukaan akku- ja paristodirektiivi kumotaan 18.8.2025, lukuun ottamatta sen eräille artikloille säädetyjä erillisiä siirtymäaikoja. Jätehuoltoa koskeva luku tulee voimaan 18.8.2025.

Komissiolle on siirretty valtaa antaa 39 delegoitua säädöstä sekä 20 täytäntöönpanosäädöstä. Toimivalta antaa delegoituja tai täytäntöönpanosäädöksiä koskee aineita koskevia rajoituksia (6 artikla), hiilijalanjäljen laskentaa, hiilijalanjälkiluokkia ja enimmäishiilijalanjälkeä (7 artikla), kierrätetyn sisällön laskentaa (8 artikla), suorituskyky- ja kestovaatimuksia (9 -10 artiklat), akkujen irrotettavuutta ja vaihdettavuutta (11 artikla), turvallisuusmuuttujien vahvistamista (12 artikla), merkintöjä (13 artikla), toimintakuntoa ja odotetun käyttöiän määrittämistä (14 artikla), yhteisiä eritelmiä (16 artikla), asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkoja (48 artikla), asianmukaisen huolellisuuden järjestelmien tunnustamista (53 artikla), tuottajien maksuosuuksien mukauttamista (57 artikla), kannettavien akkujen ja paristojen keräysasteen laskentaa (59 artikla), kevyiden liikkumisvälineiden keräysasteen laskentaa (60 artikla), käsittelyvaatimusten muuttamista (70 artikla), kierrätystehokkuuden todentamista ja tavoitteita (71 artikla), jäteakkujen ja -paristojen kansainvälisiä siirtoja (72 artikla), uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua (73 artikla), raportointia (76 artikla), akkupassia (77 artikla), unionin suojamenettelyitä (80 artikla), menettelyjä riskin aiheuttavien akkujen ja paristojen osalta (81 artikla), ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja (85 artikla) ja uudelleentarkastelua (94 artikla).

Kansallinen liikkumavara

Suurin osa akkuasetuksen artikloista on sellaisenaan sovellettavia kaikissa jäsenvaltioissa eikä niiden sisältöä tule toistaa kansallisessa lainsäädännössä. Asetuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artikla (sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan parantaminen), lukuun ottamatta asetuksen tuottajavastuuta koskevaa VIII lukua (54–76 artiklat), jonka oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 artiklan 1 kohta (ympäristö).

Akkuasetuksen johdanto-osassa (kohta 103) tuodaan esiin, että akkuasetus on erityissäännös (lex specialis) suhteessa jätedirektiivin²⁰ sellaisten laajennettua tuottajavastuuta koskevien vähimmäisvaatimusten osalta, jotka koskevat keräys- ja kierrätystavoitteita, jakelijan suorittamaa takaisinottoa ja uusiokäyttöä. Tämä tarkoittaa, että jäsenvaltioiden on tehtävä muutokset siihen kansalliseen lainsäädäntöön, jolla on täytäntöönpantu jätedirektiivi. Johdanto-osassa todetaan lisäksi, että jos tämän asetuksen VIII luvussa ei säädetä täydellisestä yhdenmukaistamisesta, jäsenvaltiot voivat säätää tältä osin lisätoimenpiteistä. Mahdollisen täydentävän lisäsääntelyn tulee kuitenkin olla jätedirektiivin, sen täytäntöönpanneen kansallisen lainsäädännön ja akkuasetuksen mukaista.

Useat akkuasetuksen artiklat sisältävät jätedirektiiviin sekä kansalliseen lainsäädäntöön verrattuna merkittävän yksityiskohtaista sääntelyä, erityisesti asetuksen VIII luvussa säädetyin laajennetun tuottajavastuun osalta. Asetuksen tarkoituksena on jäsenvaltioiden kansallisten

²⁰ Jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY ([EUR-Lex - 02008L0098-20240218 - FI - EUR-Lex](#))

lainsäädäntöjen korvaaminen yhtenäisellä, kaikkia talouden toimijoita yhdenmukaisesti kohtelevalla EU-sääntelyllä.

Akkuasetus jättää kansallisesti säädettäväksi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämisestä ja ilmoittamisesta vastaavan viranomaisen (laki jätelain muuttamisesta 54/2024²¹.) sekä markkinavalvontaviranomaisen (laki jätelain muuttamisesta 1068/2024²²), jotka on nimetty aiemmissa vaiheissa akkuasetuksen kansallista täytäntöönpanoa.

Edellä kuvattujen viranomaistehtävien lisäksi akkuasetus jättää kansallista liikkumavaraa seuraavien artikloiden osalta:

– 54 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen, joka vastaa tämän luvun mukaisista velvoitteista, erityisesti sen valvomisesta ja todentamisesta, että tuottajat ja tuottajayhteisöt täyttävät tämän luvun mukaiset velvoitteensa. Artiklan 2 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio voi myös nimetä 1 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten keskuudesta yhden yhteyspisteen 4 kohdan mukaista komission kanssa tapahtuvaa yhteydenpitoa varten.

– 54 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä toimivaltaisen viranomaisen organisoinnista ja toiminnasta sekä menettelysäännöistä tuottajien rekisteröinnille ja hyväksymismenettelylle, laajennettua tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden täytäntöönpanon valvonnalle, akkuja ja paristoja ja jäteakkuja ja -paristoja koskevan tiedon keruulle ja tietojen asettamisesta saataville.

– 55 artiklan 6 kohdan mukaan, jos tuottaja on nimennyt tuottajayhteisön 57 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tämän artiklan mukaiset velvoitteet täyttää soveltuvin osin kyseinen yhteisö, jollei jäsenvaltio toisin säädä.

– 55 artiklan 8 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää, että tuottajien 55 artiklan mukainen rekisteröintimenettely ja 58 artiklan mukainen hyväksymismenettely muodostavat yhden menettelyn.

– 57 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla tuottajayhteisön nimeämisestä tehdään pakollista.

– 57 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltainen viranomainen tai riippumaton kolmas osapuoli varmistamaan, että tuottajayhteisöt täyttävät velvoitteensa koordinoitulla tavalla.

– 58 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sisällytettävä toimenpiteisiinsä, joissa ne säätävät 54 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista hallinnollisista ja menettelysäännöistä, yksityiskohtaiset tiedot hyväksyntämenettelystä ja yksityiskohtaiset säännöt, jotta voidaan todentaa tuottajien tai tuottajayhteisöjen edellytysten noudattaminen, mukaan lukien tiedot, jotka tuottajien tai tuottajayhteisöjen on toimitettava tätä varten.

²¹ [Laki jätelain muuttamisesta 54/2024 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX ®](#)

²² [Laki jätelain muuttamisesta 1068/2024 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX ®](#)

- 58 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat asettaa tuottajayhteisöltä edellytettävää vakuutta koskevia lisävaatimuksia.
- 59 artiklan 6 kohdan, 60 artiklan 7 kohdan ja 61 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat hyväksyä toimenpiteitä, joilla edellytetään, että eri akkuluokkien vastaanottoa varten perustetut akkuasetuksen mukaiset keräyspisteet voivat kerätä akkuja ja -paristoja ainoastaan, jos ne ovat tehneet sopimuksen tuottajien tai tuottajayhteisöjen kanssa.
- 68 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat rajoittaa jakelijoiden, 65 artiklassa tarkoitettujen jätteenkäsittelylaitosten toiminnanharjoittajien, 66 artiklassa tarkoitettujen jätahuoltoviranomaisten ja 67 artiklassa tarkoitettujen vapaaehtoisten keräyspisteiden kykyä luovuttaa kerättyjä kannettavia jäteakkuja ja -paristoja ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkuja joko tuottajille tai tuottajayhteisöille tai jätahuoltotoimijoille 70 artiklan mukaista käsittelyä varten.
- 68 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myös toteuttaa toimenpiteitä, joilla 66 artiklassa tarkoitetuille jätahuoltoviranomaisille annetaan mahdollisuus suorittaa itse 70 artiklan mukainen käsittely.
- 70 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön kannustinjärjestelmiä talouden toimijoille, jotka ylittävät liitteessä XII olevassa B ja C osassa asetetut tavoitteet kierrätystehokkuuden ja materiaalien talteenoton osalta.
- 75 artiklan 9 kohdan mukaan jäsenvaltio voi sallia, että toimivaltaiset viranomaiset pyytävät lisätietoja, jotka ovat tarpeen ilmoitettujen tietojen luotettavuuden varmistamiseksi.
- 93 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on 18.8.2025 mennessä säädettävä asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2.2 SER-direktiivin muutos

SER-direktiivin muutoksen tarkoituksena on muuttaa direktiivin 12–15 artikloita poistamalla tiettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden laajennetun tuottajavastuun taannehtivuus tietyiltä osin.

Muutos perustuu Euroopan unionin tuomioistuin 25.1.2022 asiassa C-181/20 antamaan tuomioon. Tuomioistuin totesi tuomiossa, että SER-direktiivin 13 artiklan 1 kohta on pätemätön siltä osin, kun se koskee 13.8.2005–13.8.2012 välisenä aikana markkinoille saatettuja aurinkosähköpaneeleja perusteettoman taannehtivan vaikutuksen vuoksi. Tuomioistuimen tuomiossa edellytetään suoraan SER-direktiivin 13 artiklan 1 kohdan muuttamista siten, että sitä ei sovelleta 13.8.2005–13.8.2012 välisenä aikana markkinoille saatetuista muiden käyttäjien kuin kotitalouksien aurinkosähköpaneeleista peräisin olevaan jätteeseen. Näin ollen aurinkopaneelien tuottajien on rahoitettava aurinkopaneeleista peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätahuolto niiden aurinkosähköpaneelien osalta, jotka on saatettu markkinoille 13.8.2012 jälkeen.

Tuomioistuin katsoi, että ennen vuonna 2012 annetun SER-direktiivin antamista unionin lainsäätäjä on jättänyt jäsenvaltioille mahdollisuuden päättää, että nykyisen tai aiemman jätteen haltijan tai aurinkosähköpaneelien tuottajan tai jakelijan on vastattava aurinkosähköpaneeleista peräisin olevan jätteen jätteenhuollon kustannuksista jätedirektiivin 14 artiklan nojalla. Tämän jälkeen unionin lainsäätäjä on vahvistanut vuonna 2012 annetun SER-direktiivin 13 artiklan 1

kohdassa säännön, jonka mukaan tuottajien on vastattava näistä kustannuksista kaikissa jäsenvaltioissa, myös niiden tuotteiden osalta, jotka ne olivat saattaneet markkinoille jätedirektiivin voimassaoloaikana. Tuomioistuin katsoi, että sääntöä on katsottava sovelletun taannehtivasti ja se on näin ollen omiaan loukkaamaan oikeusvarmuuden periaatetta ja että tällaisen taannehtivuuden takia se on mitätön niiden aurinkosähköpaneelien osalta, jotka on saatettu markkinoille ennen vuonna 2012 annetun SER-direktiivin voimaantuloa. Tuomion mukaan taannehtivuuskiellon periaate estää sen, että uudella oikeussäännöllä muutetaan jälkikäteen ja ennalta arvaamattomasti sellaisten kustannusten jakautumista, joiden aiheutumista ei voida enää välttää, koska toimijat ovat perustellusti voineet tukeutua kaupallisissa toimissaan kyseisenä ajankohtana voimassa olleessa lainsäädännössä säädettyyn kustannusten jakautumiseen, ja sillä viedään näin ollen näiltä toimijoilta kaikki tosiasialliset mahdollisuudet ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin tämän uuden säännön voimaantulon johdosta.²³

Unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisu velvoitti varsinaisesti vain 13 artiklan 1 kohdan muuttamiseen, mutta direktiivin johdonmukaisuuden säilyttäminen vaati komission mukaan muutoksia kaikkiin esitettyihin artikloihin. SER-direktiiviä on siten muutettu sekä kotitalouden että muiden kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkajätteen osalta siltä osin, kun niiden tilanne on verrattavissa aurinkosähköpaneelien tilanteeseen. Muutoksen perusteella direktiivin niin sanottuun avoimeen soveltamisalaan kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajien on rahoitettava sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta syntyvät jätehuollon kustannukset niiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 15.8.2018 jälkeen. Muutos koskee kuitenkin vain niitä avoimen soveltamisalan sähkö- ja elektroniikkalaitteita, jotka eivät ole aiemmin kuuluneet tuottajavastuun piiriin. Avoimeen soveltamisalaan kuuluvat käytännössä lähes kaikki tavanomaiset sähkö- ja elektroniikkalaitteet.

Artiklojen 14 ja 15 muutoksella saatetaan ajan tasalle viittaukset eurooppalaiseen standardiin EN 50419:2022.

Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 9.10.2025.

2.3 Jätteen siirtoasetus

Jätteen siirtoasetuksen yleisenä tavoitteena on parantaa ympäristön ja terveyden suojelun tasoa epäasianmukaisten rajan ylittävien jätteiden siirtojen vaikutuksilta. Lisäksi tavoitteena on:

- helpottaa kierrätettäväksi ja uudelleen käytettäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoja EU:ssa,
- varmistaa, että EU:n jäsenvaltiot eivät vie jätteisiin liittyviä ongelmiaan kolmansiiin maihin ja
- torjua jätteiden laittomia siirtoja.

EU:n jätteen siirtoasetuksen uudistaminen vastaa osaltaan EU:n vihreää kehitystä ja kiertotaloutta edistävissä ohjelmissa ja suunnitelmissa tunnistettuihin haasteisiin. Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa ja EU:n teollisuusstrategiassa on tunnistettu raaka-aineiden saatavuuden strateginen merkitys ja vaikutukset vihreän siirtymän toteuttamiseen. Edelleen kriittisiä raaka-aineita koskevassa toimintasuunnitelmassa (COM/2020/474 final) on painotettu,

²³ C-181/20, 58 kohta.

että EU:sta lähtee merkittäviä määriä raaka-aineita jätteinä sen sijaan, että ne kierrätettäisiin uusioraaka-aineiksi, jolloin ne edistäisivät hankintalähteiden monipuolistumista teollisia ekosysteemejä varten EU:ssa.

EU:n sisäisten jätesiiirtojen osalta uudessa jätteensiiirtoasetuksessa uudistetaan ilmoitusmenettelyä ja parannetaan vihreiden jätesiiirtojen jäljitettävyyttä. Asetuksella yhdenmukaistetaan ilmoitusmenettelyn ja velvoitteiden soveltamista jäsenvaltioissa mm. ennakkohyväksytyjen laitosten, taloudellisen vakuuden ja siirrettävän jätteen luokittelun osalta. Asetuksella pyritään yhdenmukaistamaan säännökset jätehierarkian (etusijajärjestyksen) kanssa ja kannustetaan uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen kieltämällä jätteiden vienti loppukäsitteltäväksi, paitsi jos vienti täyttää tietyt ehdot.

Asetuksella otetaan käyttöön EU-laajuinen sähköinen tiedonsiiirtojärjestelmä, jota käytettäisiin ainakin EU:n sisäisissä jätesiiirroissa. Sähköistä järjestelmää käytettäisiin myös artiklan 18 mukaisiin jätesiiirtoihin eli ns. vihreisiin siirtoihin, joista ei nykyisin vaadita ilmoitusta viranomaiselle.

Euroopan taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (jäljempänä *OECD*) maihin tehtävien jätesiiirtojen osalta otetaan käyttöön menettely, jolla seurataan jätteiden vientiä kyseisiin maihin ja lievennetään viennistä mahdollisesti aiheutuvia ympäristöongelmia. Jos viennin huomataan aiheuttavan merkittävää vahinkoa ympäristölle tai ihmisille vastaanottomaassa tai että jäte siirretään edelleen kolmansiin maihin, voi komissio antaa delegoituja säädöksiä, joilla kielletään kyseisen jätteen vienti kyseiseen maahan.

Asetuksella luodaan uudistettu menettely, jossa OECD:n ulkopuolisten maiden on ilmoitettava EU-komissiolle halukkuudestaan tuoda vaarattomia jätteitä EU:sta ja osoitettava kykynsä käsitellä niitä kestäväällä tavalla tiettyjen kriteerien mukaisesti. Komissio ylläpitää luetteloa maista, joihin jätteen vienti on sallittua. Uuden asetuksen mukaan jätteiden vienti EU:n ulkopuolisiin maihin olisi sallittua vain, jos viejä pystyy todentamaan, että jätteet käsitellään ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla.

Laittomien jätesiiirtojen osalta parannetaan tarkastusten tehokkuutta ja vahvistetaan seuraamuksia koskevia säännöksiä. Lisäksi perustetaan EU-tason jätteiden siirtojen valvontaryhmä, jonka tarkoituksena on helpottaa ja parantaa jäsenvaltioiden yhteistyötä ja koordinoitua laittomien siirtojen estämiseksi ja havaitsemiseksi. Asetuksella tehostetaan tarkastusten ja tutkintojen yhteistyötä kansallisella ja EU-tasolla mm. sallimalla komission tehdä jätesiiirtoihin liittyviä tarkastuksia.

Kansallinen liikkumavara

Vaikka jätteensiiirtoasetusta sovelletaankin sellaisenaan jäsenvaltioissa, useat asetuksen säännökset jättävät kansallista liikkumavaraa. Liikkumavaraa on jätetty mm. siinä, millainen rahoitusvakuus jätesiiirtoa varten hyväksytään (7 artikla). Asetuksen 11 artikla jättää liikkumavaraa säättää kansallisesti läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteiden huomioimisesta, kun jätettä siirretään loppukäsitteltäväksi. Jätteensiiirtoasetuksen 9, 14 ja 17 artikloissa säädetään kansainvälisen siirron hyväksymisen ja hyödyntämislaitoksen ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen muuttamisesta ja peruuttamisesta, mutta asetuksen sääntelyä tulisi täsmentää kansallisesti. Asetuksen 27 artikla jättää kansalliseen harkintaan, käyttääkö jäsenvaltio omia sähköisiä järjestelmiään vai komission valmistelemaa keskusjärjestelmää jätesiiirtoja koskevien tietojen toimittamiseksi viranomaiselle ja tietojen käsittelemiseksi.

Asetuksen rikkomisesta määrättävistä seuraamuksista olisi säädettävä 63 artiklan mukaan kansallisesti. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 2008/99/EY mukaisten jäsenvaltioiden velvoitteiden soveltamista. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden tulisi voida artiklan 3 kohdan mukaan määrätä tarvittaessa ainakin seuraavat seuraamukset, jos asetusta rikotaan: a) sakot; b) jätteen jätehuoltoon ja siirtoon liittyvän toiminnan harjoittamista koskevan luvan peruuttaminen kokonaan tai määräajaksi, siltä osin kuin kyseinen toiminta kuuluu tämän asetuksen soveltamisalaan; c) poissulkeminen määräajaksi julkisista hankintamenettelyistä. Jätelain 147 §:n 2 momentti sisältää sakonuhkaiset rangaistussäännökset edeltävän jätteensiirtoasetuksen rikkomisesta. Lisäksi rikoslain 48 luvun 1 §:n 4 kohdan b alakohdan mukaan joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin edeltävää jätteensiirtoasetusta siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Kyseiset säännökset tulisi päivittää vastaamaan uutta jätteensiirtoasetusta.

Kansallista sääntelyä ei ole tarpeen antaa artiklan 3 kohdan b ja c alakohtien täytäntöön panemiseksi. Luvan peruuttamista koskeva b alakohdan vaatimus täyttyy jätelain ja ympäristönsuojelulain (527/2014) säännöksillä. Jätelain 115 §:ssä säädetään jätteensiirtoasetuksen mukaisen hyväksytyin siirron peruuttamisesta. Jätteensiirtoasetuksen rikkominen voi johtaa myös jätteenkäsittelylaitoksen luvan peruuttamiseen ympäristönsuojelulain 93 §:n nojalla. Luvan mukainen toiminta voidaan myös keskeyttää ympäristönsuojelulain 181 §:n perusteella.

Artiklan 3 kohdan c alakohdan vaatimus poissulkemisesta julkisista hankintamenettelyistä toteutuu myös voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) 81 §:ssä säädetään harkinnanvaraisista poissulkemisperusteista. Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan hankintayksikkö voi päätöksellään sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle ehdokkaan tai tarjoajan, joka on rikkonut Suomen tai Euroopan unionin lainsäädännön, työehtosopimusten taikka lain liitteessä C lueteltujen kansainvälisten sopimusten ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisia velvoitteita. Edellytyksenä on kuitenkin, että hankintayksikkö voi näyttää rikkomuksen toteen. Mainitun pykälän perusteluissa (HE 108/2016 vp) on todettu, että kohta kattaisi rikoslain 48 luvun mukaiset ympäristörikokset. Jätteensiirtoasetuksen rikkomisissa olisi siten kyse tuomioistuimen antamista tuomioista.

Asetuksen 63 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jätteensiirtoasetuksen rikkomisesta määrättävissä seuraamuksissa tulisi ottaa soveltuvin osin huomioon myös a) rikkomisen luonne, vakavuus ja laajuus; b) tapauksen mukaan rikkomisen tahallisuus tai tuottamuksellisuus; c) vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudellinen valmius; d) vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön rikkomisen johdosta saama taloudellinen hyöty, siinä määrin kuin se on määritettävissä; e) rikkomisen aiheuttama ympäristövahinko; f) vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön toteuttamat toimet rikkomisen aiheuttaman vahingon lieventämiseksi tai korjaamiseksi; g) se, onko kyseessä toistuva vai kertaluonteinen rikkominen; sekä h) asian olosuhteista johtuvat mahdolliset muut raskauttavat tai lieventävät tekijät. Artiklan 2 kohdan ei arvioida edellyttävän uutta kansallista sääntelyä. Mikäli rikkomisessa on kyse tiettyjen hallinnollisten velvollisuuksien laiminlyönnistä, sovellettavaksi voisi tulla jätelain laiminlyöntimaksua koskevat säännökset (131–133 §). Jätelain 132 §:n mukaan laiminlyöntimaksun suuruutta arvioitaessa otetaan huomioon laiminlyönnin laatu ja laajuus sekä sillä saavutettu taloudellinen etu. Jos on kyse vakavammasta rikkomuksesta, voivat sovellettavaksi tulla sakonuhkaiset

jätelain 147 §:n rangaistussäännökset. Jos on epäily ympäristöä turmelevasta toiminnasta, jätelain 136 §:n mukaan valvovalla viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa poliisille tai, jos kysymys on tullirikoksesta, ensisijaisesti Tullille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä tekoa tai laiminlyöntiä, josta voi aiheutua rikoslain 48 luvussa tarkoitettua ympäristön turmelemista. Jätelain ja rikoslain 48 luvussa rangaistussäännöksissä otetaan huomioon teon tahallisuus ja tuottamuksellisuus. Jos jätteen siirtoasetusta rikotaan tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta, ja teosta voi seurata ympäristön pilaantumista, on rikoslain 6 luvussa tarvittavat säännökset mm. perusteista seuraamuksen lieventämiseksi ja koventamiseksi.

Myös asetuksen 12, 29, 31, 36, 39, 64 ja 77 artiklat sisältävät kansallista liikkumavaraa säättää tietyistä seikoista kansallisesti. Jätelain sääntely kattaa pääsääntöisesti mainituissa säännöksissä olevan liikkumavaran, eikä uutta sääntelyä ole tarpeen antaa. Kaikkea liikkumavaraa ei myöskään ole tarpeen hyödyntää. Asetuksen 12 artiklan mukaan jäsenvaltio voi antaa tietyin perustein vastalauseita hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden siirrosta. Yksi tällainen peruste tuotaessa jätettä maahan on, että muita hyödyntämistoimia kuin kierrätystä ja uudelleenkäyttöön valmistelua varten suoritettavien siirtojen rajoittaminen on tarpeen jäsenvaltioiden jätehuoltoverkoston suojelemiseksi, jos siirrot johtaisivat kotimaassa syntyneen jätteen loppukäsittelyyn tai sen käsittelyyn tavalla, joka ei ole yhdenmukainen sen jätehuoltosuunnitelmien kanssa. Kansallisesti ei kuitenkaan ole nähty tarvetta siirtojen rajoittamiseen edellä mainitulla eikä muilla asetuksen 12 artiklassa säädetyillä perusteilla.

Myös 29 artikla jätteen luokittelusta jättää kansallista liikkumavaraa, mutta jätelain 5 a ja b §:t kattavat jo nämä vaatimukset. Asetuksen 31 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat tehdä kahdenvälisiä sopimuksia raja-alueella tapahtuvan siirron ilmoitusmenettelyn helpottamiseksi. Suomella on tällainen voimassa oleva sopimus Ruotsin kanssa ja sopimuksen mahdollinen päivittäminen on arvioitavana. Asetuksen 36 artiklan mukaan jäsenvaltion on luotava asianmukainen valvonta- ja tarkastusjärjestelmä jätteiden kuljetuksille, jotka tapahtuvat sen kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella. Jätelain 121 §:n mukainen velvollisuus laatia siirtoasiakirja, 121 b §:n mukainen velvollisuus toimittaa tiedot rekisteriin sekä jätelain 13 luvussa säädetyt valvontaviranomaisten toimivallasta kattavat 36 artiklan vaatimukset.

Asetuksen 39 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat poikkeustapauksessa päättää, että tietty jäte on vaarallista, ja siihen tulee siten soveltaa vientikieltoa. Vastaavasti artikla mahdollistaa vaarallisen jätteen luokittelun vaarattomaksi ja näin ollen jättämisen vientikiellon ulkopuolelle. Asetuksen 64 artikla jättää harkintavaltaa jäsenvaltioille asetuksen valvontayhteistyön järjestämisestä kansallisella tasolla. Valvontayhteistyöstä säädetään jätelain 22 §:ssä. 77 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat nimetä saapumis- ja poistumistullitoimipaikat. Suomessa tämä toimivalta on säädetty Tullille (jätelain 117 §).

Täytäntöönpanosäädökset ja delegoidut säädökset

Asetuksessa annetaan komissiolle valtaa antaa 15 täytäntöönpanosäädöstä tai delegoitua säädöstä. Keskeisimpiä täytäntöönpanosäädöksiä ovat mm. säädös, jolla vahvistetaan 11 artiklan mukaiset yksityiskohtaiset perusteet siitä, mitä tarkoitetaan teknisesti toteuttamiskelpoisella ja taloudellisesti kannattavalla tavalla liittyen loppukäsitteltäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoja koskeviin edellytyksiin, ja säädös, jolla laaditaan 27 artiklan mukaiset yksityiskohtaiset menettely- ja toimintavaatimukset sähköisen tiedonsiirron toimivuuden varmistamiseksi. Komissiolla on mahdollisuus antaa delegoituja säädöksiä mm. 14 artiklan mukaisesti ennakko hyväksynnän pyyntöön sisällyttävien tietojen muuttamisesta, sekä luettelon laatimiseksi niistä kolmansista maista, jotka pystyvät hoitamaan jätehuollon ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla ja joihin ns. vihreän jätteen ja tiettyjen muiden vaarattomien jätteiden vienti sallitaan (41 artikla). Lisäksi komissio voi valmistella delegoidun

säädöksen mm. tarvittavista toimista viennin rajoittamiseksi OECD-maihin, kun on havaittu riski siitä, että näistä siirroista aiheutuu haittaa ympäristölle (45 artikla).

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Akkuja ja paristoja koskeva sääntely

Jätedirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön jätelailla. Jätedirektiivissä säädetään useista tuottajavastuuvälitteistä, jotka koskevat yleisesti kaikkia jätelajeja sekä jätteiden tuottajavastuujärjestelmien yleisistä vähimmäisvaatimuksista. EU-lainsäädännössä on edellytetty tuottajavastuun soveltamista ajoneuvoihin, sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, akkuihin ja paristoihin, pakkauksiin sekä eräisiin kertakäyttöisiin muovituotteisiin ja kalastusvälineisiin. Tuottajavastuun toteutustapa vaihtelee tuoteryhmittäin, mutta perusrakenteeltaan jätelain kuudenteen lukuun koottu tuottajavastuuta koskeva sääntely on samanlaista. Tuottajan on järjestettävä markkinoille saattamiensa tuotteiden jätehuolto sekä vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista. Tuotekohtaisissa valtioneuvoston asetuksissa säädetään tarkemmin muun muassa käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanoton järjestämisestä.

Akkujen ja paristojen tuottajavastuu on säädetty EU-lainsäädännössä ensimmäisen kerran akku- ja paristodirektiivillä, joka on kansallisesti täytäntöönpantu lailla jätelain muuttamisesta 277/2008 sekä valtioneuvoston asetuksella paristoista ja akuista (422/2008). Valtioneuvoston asetus on myöhemmin korvattu uudella samannimisellä asetuksella (520/2014). Akku- ja paristodirektiivin ja siihen perustuvien erityissäännösten soveltamisalaan kuuluvat kaikki paristot ja akut riippumatta niiden muodosta, tilavuudesta, painosta, koostumuksesta tai käyttötarkoituksesta. Niitä sovelletaan lisäksi paristoihin ja akkuihin, jotka sisältyvät sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin ja ajoneuvoihin sekä muihin tuotteisiin. Akku- ja paristodirektiivissä paristot ja akut on luokiteltu kolmeen päätyyppiin: kannettavat paristot ja akut, ajoneuvoparistot ja -akut sekä teollisuusparistot ja -akut.

Akkuasetuksella muutetaan jätedirektiiviä lisäämällä sen laajennettua tuottajavastuuta koskevaan 8 a artiklan 7 kohtaan uusi alakohta akkujen ja paristojen osalta. Muutetun säännöksen mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että ennen 4 päivää heinäkuuta 2018 perustetut laajennetun tuottajavastuun järjestelmät ovat kaikkien akkujen ja paristojen osalta artiklan mukaisia viimeistään 18.8.2025. Tuottajien on täytettävä jätedirektiivin 8 ja 8 a artiklan sekä akkuasetuksen vaatimukset.

Akkuasetuksen täytäntöönpano edellyttää muutoksia jätelakiin ja erityisesti sen 6 luvussa säädettyyn tuottajavastuuseen. Jätelakia on muutettava ja täydennettävä siten, että akkuasetuksen kanssa ristiriidassa olevat säännökset kumotaan tai muutetaan akkujen ja paristojen osalta sekä lisätään tarvittava täydentävä sääntely. Lisäksi huomioidaan ne akkuasetuksen artiklat, jotka jättävät kansallista liikkumavaraa. Akkuasetusta ja jätelakia sovelletaan rinnakkain.

Lisäksi ympäristönsuojelulakiin (527/2014), sähköturvallisuuslakiin (1135/2016) ja lakiin verkon välityspalvelujen valvonnasta (18/2024) lisättäisiin tarvittavat säännökset.

3.2 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskeva sääntely

Vuonna 2012 annettu SER-direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön 15.7.2014 voimaan tulleella jätelain muutoksella (410/2014)²⁴ sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetulla valtioneuvoston asetuksella 519/2014 (jäljempänä SER-asetus). Muutoksessa jätelakiin lisättiin mm. uusi määritelmä kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteille sekä muutettiin 53 §:ää, jossa on säädetty poikkeuksista eräiden muualla kuin kotitaloudessa käytettävien tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta. Voimassa olevan jätelain 53 §:n 1 momentin mukaan tuottaja vastaa ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatetun muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen jätehuollon kustannuksista vain, jos käytöstä poistettava laite korvataan vastaavalla tai samaan tarkoitukseen käytettävällä uudella laitteella. Muussa tapauksessa laitteen haltija vastaa ennen mainittua päivää markkinoille saatetun laitteen jätehuollon kustannuksista. Pykälässä on näin ollen rajattu yritys- ja ammattikäyttöön tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan vastuuta jätehuollon kustannuksista, jolloin sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon kustannuksista vastaa laitteen haltija. 53 §:ssä säädetään lisäksi, että tuottaja ja laitteen haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

Vuonna 2014 annetun SER-asetuksen 1 §:ssä on säädetty asetuksen soveltamisalasta. 1 §:n 2 momentin mukaan asetusta sovelletaan:

- 1) liitteen 1 mukaisiin laiteluokkiin kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin 14 päivään elokuuta 2018;
- 2) liitteen 2 mukaisiin laiteluokkiin kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin 15 päivästä elokuuta 2018 ottaen huomioon, että sähkö- ja elektroniikkalaitteet kuuluvat aina johonkin mainituista laiteluokista. Liite 2 koskee niin sanottua avointa soveltamisalaa, johon kuuluvat käytännössä lähes kaikki sähkö- ja elektroniikkalaitteet.

SER-asetusta on muutettu valtioneuvoston asetuksella sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 1026/2021, joka on tullut voimaan 1.12.2021. Muutoksella kumottiin asetuksen liite 1 ja muutettiin soveltamisalaa koskevaa 1 §:ää. Soveltamisalasta poistettiin 2 momentin 1 kohta vanhentuneena. Samalla nykyisestä 2 kohdasta poistettiin luettelolukut ja soveltamisen alkamisajankohta tarpeettomina. Voimassa olevan 1 §:n 2 momentin mukaan asetusta sovelletaan liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin ottaen huomioon, että sähkö- ja elektroniikkalaitteet kuuluvat aina johonkin mainituista laiteluokista.

3.3 Jätteesiirtoasetusta koskeva sääntely

Jätteiden siirtoja on valvottu 1980-luvulta lähtien. Vuonna 1989 hyväksyttiin vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus (SopS 45/1992, jäljempänä *Baselin yleissopimus*), jonka tarkoituksena on puuttua ongelmiin, jotka liittyvät vaarallisten jätteiden siirtoihin kehitysmaihin. Vuonna 1992 OECD:n neuvosto antoi oikeudellisesti sitovan päätöksen hyödynnettävien jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen valvonnasta OECD-maissa (jäljempänä *OECD:n päätös*). Vuonna 2006 Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat jätteiden siirroista asetuksen (EY) N:o 1013/2006, jolla pantiin täytäntöön sekä Baselin yleissopimuksen että OECD:n päätöksen säännökset. Uusi jätteesiirtoasetus

²⁴ [HE 16/2014 vp](#)

korvaa vuonna 2006 annetun asetuksen. Asetuksessa säädetään yksityiskohtaisesti jätteiden viennin, tuonnin ja kauttakuljetuksen hyväksyntämenettelystä ja siirtojen valvonnasta. Jätteen siirtoasetus sisältää joiltain osin tiukempaa ja täsmällisempää sääntelyä kuin Baselin yleissopimus.

Asetuksessa säädetään jätteiden siirtoihin sovellettavista menettelyistä ja valvonnasta. Siirrettävät jätteet voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään. Vaarallisiin ja tiettyihin muihin jätteisiin sovelletaan ennakkoilmoitus- ja hyväksyntämenettelyä (jättesiirtolupa). Toinen ryhmä ovat artiklan 18 mukaiset jätteet eli niin sanotut vihreän jäteluettelon jätteet (vihreät jätteet), joiden siirroille ei edellytetä hyväksyntämenettelyä eikä niistä tarvitse ilmoittaa viranomaisille. Vihreillä jätteillä tarkoitetaan tiettyjä jätteitä, jotka ovat vaarattomia ja joiden siirroista hyödynnettäväksi ei todennäköisesti aiheudu riskiä ympäristölle ja terveydelle, kuten esimerkiksi metalliromu ja jätepaperi. Asetus antaa EU:n jäsenvaltioille mahdollisuuden myöntää jätteitä hyödyntäville laitoksille ns. ennakkohyväksynnän, joka mahdollistaa lyhemmän lupamenettelyn keston ja pidempään voimassa olevat jättesiirtoluvat. Jätteen siirtoasetuksessa säädetään myös tiettyjä jätteitä ja tiettyjä määränpäitä koskevista vientikielloista.

Vuoden 2006 jätteen siirtoasetus on pantu täytäntöön jätelailla ja rikoslilla (39/1889, muutos 748/2007). Jätteen siirtoasetuksen toimivaltaisena viranomaisena toimii Suomen ympäristökeskus, joka myös valvoo jätteen siirtoja yhteistyössä Tullin kanssa (jätelain 22 ja 25 §). Jätelain luku 12 sisältää jätteen siirtoasetusta täydentävät säännökset jätteen kansainvälisistä siirroista. Luvussa säädetään muun muassa edellytyksistä, joiden täytyessä jätettä voi viedä Suomesta loppukäsiteltäväksi toiseen maahan (109 §) tai tuoda Suomeen loppukäsiteltäväksi (110 §), mahdollisuudesta kieltää siirto laittoman siirron tai maksun laiminlyönnin johdosta (111 §), jätteen siirtoasetuksen 36 artiklan mukaisen vientikiellon soveltamisesta eräissä tilanteissa (112 §), jätteen siirtoasetuksen 18 artiklan mukaisen jätteen kansainvälisestä siirrosta (113 §), jätteen hyödyntämislaitoksen ennakkohyväksynnästä (114 §) sekä hyväksyttävistä vakuuksista (116 §). Jätelain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa jätteistä (978/2021, jäljempänä *jäteasetus*) on sääntelyä jätteen hyödyntämislaitoksen ennakkohyväksyntää koskevan hakemuksen sisällöstä. Eräissä muissa jätelain nojalla annetuissa valtioneuvoston asetuksissa on viittauksia jätteen siirtoasetukseen. Myös lannoitelaisissa (711/2022) viitataan jätteen siirtoasetukseen.

Jätteen siirtoasetuksen tiettyjen hallinnollisten velvoitteiden laiminlyönnistä voidaan määrätä jätelain 131 §:n nojalla laiminlyöntimaksu. Lisäksi jätelain 147 §:ssä säädetään rangaistavaksi muun muassa jätteen vienti tai tuonti jätteen siirtoasetuksen vastaisesti ja tiettyjen keskeisten hallinnollisten velvoitteiden, kuten asiakirjojen tai tietojen säilyttämisen laiminlyönti. Jätteen siirtoasetuksen tuonti- tai vientikiellon vastaisesta toiminnasta voidaan rangaista myös rikoslain mukaan, jos teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle.

Uuden jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano edellyttää kansallisen sääntelyn tarkistamista. Loppukäsiteltäväksi siirrettävien jätteiden osalta tulee kansallista sääntelyä muuttaa, sillä asetukseen on sisällytetty aiempaa tarkempaa sääntelyä asiasta. Jätelaissa säädettäisiin viranomaisesta, joka toimisi jätteen siirtoasetuksen mukaisessa jätteiden siirtojen valvontaryhmässä. Rahoitusvakuutta koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Myös toiminnanharjoittajien velvollisuudesta toimittaa tietoja Suomen ympäristökeskukselle olisi tarpeen säätää, jotta tiedot voidaan toimittaa edelleen EU:n keskusjärjestelmään. Myös jätelain laiminlyöntimaksua ja rangaistussäännöksiä koskevaa sääntelyä olisi päivitettävä. Lisäksi tehtäisiin muita pienehköjä teknisiä tarkistuksia jätelakiin ja poistettaisiin tarpeettomina säännökset, joista säädetään uudessa jätteen siirtoasetuksessa.

Jätteensiirtoasetuksen rangaistussääntelyn päivittämisen osalta on huomattava, että oikeusministeriössä on käynnissä ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin ja direktiivien 2008/99/EY ja 2009/123/EY korvaamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1203 (jäljempänä *ympäristörikosdirektiivi*) täytäntöönpanon valmistelu (<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM034:00/2024>).

Ympäristörikosdirektiiviin sisältyy kriminalisointivelvoite, joka koskee jätteensiirtoasetuksen vastaista menettelyä (3 artiklan 2 kohdan g alakohta). Kyseisen kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että seuraava menettely on rikos, kun se on laitonta ja tahallista: g) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1157 2 artiklan 26 alakohdassa tarkoitettu jätteiden siirto, kun tällainen menettely koskee muuta kuin merkityksetöntä määrää, riippumatta siitä, onko kyseessä erillinen siirto vai monta ilmeisesti toisiinsa yhteydessä olevaa siirtoa. Direktiivin täytäntöönpanon valmistelussa arvioidaan mainittuun kohtaan liittyviä lainsäädäntömuutostarpeita. Huomionarvoista on, että ympäristörikosdirektiivin mukaan jätteensiirtoasetuksen mukaisen laittoman jätesiiiron tulee olla rangaistavaa, vaikka teosta ei aiheutuisi ympäristön pilaantumisen vaaraa. Direktiivin täytäntöönpanon määräaika on 21.5.2026 eli sama päivä, jolloin uutta jätteensiirtoasetusta aletaan soveltaa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Akkuasetuksen täytäntöönpano

Esityksellä ehdotetaan annettavaksi kansallinen täydentävä sääntely, joka on tarpeen akkuasetuksen soveltamiseksi. Akkuasetusta ja jätelakia sovelletaan rinnakkain. Niiltä osin, kun akkuasetus jättää kansallista liikkumavaraa, kansalliseen sääntelyyn ei ehdoteta asetuksen vaatimustasoa laajentavaa sääntelyä. Useat asetuksen kansallista liikkumavaraa sisältävät artiklat, kuten tuottajille säädettyjen velvoitteiden täyttäminen soveltuvin osin tuottajayhteisön toimesta, vastaa voimassa olevan jätelain sääntelyä. Esitykseen sisältyvät muutosehdotukset koskevat vain akkuja ja paristoja ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromua.

Keskeisimmät akkuasetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat jätelain muutosehdotukset koskevat tuottajavastuun sääntelyä. Useisiin jätelain pykäliin lisättäisiin viittaukset niihin akkuasetuksen artikloihin, jotka sisältävät jätelain säännöksiin verrattuna yksityiskohtaisempaa suoraan sellaisenaan sovellettavaa sääntelyä. Lisäksi osa asetuksen artikloista edellyttää voimassa olevan jätelain akkuja ja paristoja koskevien säännösten muuttamista tai kumoamista siltä osin, kun ne ovat asetuksen kanssa ristiriidassa.

Jätelain 47 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siltä osin, kun säännös on ristiriidassa akkuasetuksen kanssa. Akkuasetus säätää jäteakkuja ja -paristoja kerääville ja vastaanottaville toimijoille velvollisuuden luovuttaa jäteakut ja -paristot asiaankuuluville tuottajille tai tuottajayhteisöille. Asetuksen säätämä luovutusvelvollisuus on ristiriidassa jätelain 47 §:n 2 momentin kanssa, jonka mukaan muu toimija kuin tuottaja saa tarjota tuotteiden uudelleenkäyttöön tai sen valmisteluun liittyviä palveluita tuottajan ensisijaisen oikeuden sitä estämättä. Muut toimijat kuin tuottajat voisivat siten jatkossa tarjota akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöön liittyviä palveluita, mutta eivät jätteiksi katsottavien akkujen ja paristojen uudelleenkäytön valmisteluun liittyviä palveluita.

Jätelain 53 §:n 2 momentin mukainen säännös, jonka mukaan teollisuusparistojen ja -akkujen sekä muuhun kuin yksityiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen ajoneuvoparistojen ja -akkujen tuottaja ja tällaisen pariston tai akun haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jaosta toisiin kuin 46 §:n 1 momentissa säädetään, ehdotetaan akkuasetuksen vastaisena kumottavaksi. Akku-

ja paristodirektiivi, johon jätelain 53 §:n 2 momentti on perustunut, kumotaan akkuasetuksen 95 artiklan mukaan 18.8.2025. Poikkeuksen perusteella teollisuusakun tuottaja ja akun haltija ovat voineet sopia jätehuollon kustannustenjaosta toisin kuin jätelain 46 §:ssä säädetään. Akkuasetuksen mukaiset velvoitteet teollisuusakuille edellyttävät, että jatkossa kaikille teollisuusakuille on perustettava akkuasetuksen myötä kollektiivinen, maankattava keräysjärjestelmä. Kollektiivinen vastuu on merkittävä muutos, joka edellyttää kaikkien teollisuusakkujen tuottajien liittymistä tuottajavastuujärjestelmään ja osallistumista jätehuollon kustannuksiin.

Tuottajan velvollisuudesta järjestää käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus (49 §) sekä tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuudesta (56 §) säädetään yksityiskohtaisesti akkuasetuksessa. Jätelain asianomaisiin säännöksiin on siten lisättävä viittaukset akkuasetuksen artikloihin. Akkuasetuksen edellyttämää vakuusvaatimusta tarkentavat säännökset lisättäisiin jätelain 61 §:ään ja täsmennettäisiin samalla vakuutta koskevia säännöksiä. Akkuasetuksen edellyttämistä seuraamuksista säädettäisiin täydentämällä jätelain laiminlyöntimaksua (131 §) sekä rangaistussäännöksiä (147 §) koskevia pykäläiä.

Pirkanmaan ELY-keskus valvoo voimassa olevan jätelain mukaisesti valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta. Pirkanmaan ELY-keskuksen tuottajavastuun valvontatehtävä siirretään valtion aluehallinnon uudistamisen yhteydessä valtakunnalliselle Lupa- ja valvontavirastolle 1.1.2026 alkaen.

Lisäksi verkon välityspalvelujen valvonnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi. Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjä verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksia verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa säädetyin toimivaltuuksin. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi valvonnassaan käytettävissään kaikki lain 2 luvussa säädetyt viranomaisten tutkintamenettely ja valvontatoimivaltuudet ja 3 luvussa säädetyt hallinnolliset seuraamukset mukaan lukien seuraamusmaksu. Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä seuraamusmaksun verkkoalustan tarjoajalle, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkujen ja paristojen tuottajien kanssa ja joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädetyt tiedot tuottajilta, ennen kuin tuottajat voivat käyttää sen verkkoalustan palvelua.

Lisäksi ympäristönsuojelulakiin sekä sähköturvallisuuslakiin lisättäisiin informatiiviset viittaukset akkuasetukseen.

4.1.2 SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpano

Esityksessä ehdotetaan, että tuottajan kustannusvastuuta sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuoltokustannuksista rajataan SER-direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla. Jotta tuottajan kustannusvastuu voitaisiin määritellä SER-direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla, ehdotetaan jätelakiin lisättäväksi uudet liitteet 2–3, jotka vastaavat vastaavia SER-direktiivin liitteitä.

Tuottajan kustannusvastuun ulkopuolelle rajattaisiin ennen 13.8.2012 markkinoille saatetut aurinkosähköpaneelit. Tuottajan kustannusvastuu ei myöskään koskisi niitä SER-asetuksen liitteen 2 mukaisiin laiteluokkiin kuuluvia sähkö- ja elektroniikkalaitteita, jotka on saatettu markkinoille ennen 15 päivää elokuuta 2018. Tästä kuitenkin muodostaisivat poikkeuksen ne sähkö- ja elektroniikkalaitteet, jotka ovat sisällyneet SER-asetuksen liitteessä 1 mainittuihin laiteluokkiin. Tuottaja vastaisi ennen 13.8.2005 markkinoille saatetun SER-asetuksen liitteessä

1 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvan muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen jätahuollon kustannuksista vain, jos käytöstä poistettava laite korvataan vastaavalla tai samaan tarkoitukseen käytettävällä uudella laitteella. Tuottajan kustannusvastuun ulkopuolelle rajattujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätahuollon kustannuksista vastaisi laitteen haltija.

Ehdotuksen mukaan tuottajan olisi otettava jätahuoltojärjestelmäänsä myös kustannusvastuunsa ulkopuoliset, toimialaansa kuuluvat laitteet. Tällöin tuottaja voisi periä käytöstä poistettavan laitteen viimeiseltä haltijalta kohtuullisen maksun jätahuollon järjestämisestä. Tuottaja ja muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltija voisivat sopia jätahuollon kustannusten jakamisesta toisin riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

4.1.3 Jätteensiiroasetuksen täytäntöönpano

Esityksellä annettaisiin kansallinen täydentävä sääntely, joka on tarpeen jätteensiiroasetuksen soveltamiseksi. Voimassa olevan jätelain mukaan jätteen tuonti loppukäsitteltäväksi on sallittu ainoastaan, jos Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei tämän vuoksi esty tai viivästy ja jäte poltetaan tai käsitellään biologisesti tai fysikaalis-kemiallisesti. Jätteensiiroasetuksen 11 artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden tulee täytyä, jotta jäte voidaan siirtää loppukäsitteltäväksi. Nämä edellytykset ovat huomattavasti tiukempia kuin edeltävässä jätteensiiroasetuksessa ja ne ovat osittain päällekkäisiä nykyisen kansallisen sääntelyn kanssa. Näin ollen ehdotetaan voimassa olevaa sääntelyä muutettavaksi siten, että jätteen tuontia loppukäsittelyyn ei rajoitettaisi vain tiettyihin loppukäsittelytoimiin. Kuitenkin edelleen tulisi huomioitavaksi, että jätteen loppukäsittelyyn tuonnin vuoksi Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei esty eikä viivästy. Samalla kumottaisiin säännös siirron ehdoista, kun jätettä siirretään toiseen maahan loppukäsitteltäväksi. Jätteiden siirroissa Suomesta loppukäsitteltäväksi toiseen maahan sovellettaisiin vain jätteensiiroasetuksessa säädettyjä edellytyksiä.

Muut keskeiset jätteensiiroasetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat jätelain muutosehdotukset koskevat mm. jätteensiiroon valvontaryhmään osallistumista, jätteen kansainvälisen siirron kieltämistä tietyssä tapauksessa, jätteensiirolle asetettavan vakuuden voimassaoloa, jättesiiroa koskevien tietojen toimittamista ja Suomen ympäristökeskuksen tiedonsaantioikeuksia.

Suomen ympäristökeskukselle lisättäisiin tehtävä toimia jätteiden siirtojen valvontaryhmässä. Suomen ympäristökeskukselle lisättäisiin mahdollisuus kieltää jätteen kansainvälinen siirto tapauksessa, jossa ilmoituksen tekijä on jättänyt maksamatta aiempaan ilmoitukseen liittyvän siirtoerien valvontaan liittyvän maksun. Jätteensiirolle asetettavan vakuuden tulisi ehdotuksen mukaan olla aina toistaiseksi voimassa oleva. Lisäksi jätelakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan kansainvälisiä jättesiiroja koskevat tiedot tulisi toimittaa Suomen ympäristökeskuksen jättesiirojärjestelmään, jonka kautta ne siirtyisivät EU:n keskusjärjestelmään.

Ehdotuksella kumottaisiin jätelain pykälä, joista säädetään uudessa jätteensiiroasetuksessa yksityiskohtaisesti. Kumottavaksi ehdotettuja pykälä olisivat ns. vihreiden jätteiden siirtoja koskeva pykälä sekä jätteen hyödyntämislaitoksen enakkohyväksynnästä annettu pykälä. Seuraamussääntelyä tarkennettaisiin johtuen jätteensiiroasetuksen uusista vaatimuksista. Laiminlyöntimaksun piiriin lisättäisiin uusia hallinnollistyyppisiä velvollisuuksia. Rangaistussäännöksiin tehtäisiin myös tarvittavat muutokset, jotta kaikki jätteensiiroasetuksessa säädetty vientikiellot tulisivat rangaistussääntelyn piiriin. Lisäksi rangaistussäännökseen lisättäisiin neljä uutta tekoa. Näitä olisivat 4 artiklan 1 kohdassa säädetty yleinen kiello siirtää jätteitä loppukäsitteltäväksi, jos siirrolle ei ole saatu hyväksyntää 11 artiklan mukaisesti, 4 artiklan 3 kohdassa säädetty kiello siirtää sekalaista yhdyskuntajätettä

loppukäsitteltäväksi, jätteen vienti EU:n ulkopuoliseen laitokseen asetuksen 46 artiklassa säädetyn vastaisesti sekä se, että siirtää jätettä ilman asetuksen 9 artiklan mukaista hyväksyntää.

Useisiin jätelain pykäliin tehtäisiin tekniset viittausmuutokset uuden jätteesiirtoasetuksen artikloihin.

Lisäksi tiedonsaantioikeuksia koskevaa pykälään tehtäisiin täsmennyksiä, jotka koskisivat viranomaisten välistä tiedonvaihtoa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset yrityksiin

Akkuasetuksen vaikutukset yrityksiin

Komissio on arvioinut akkujen kysynnän 14-kertaistuvan vuodesta 2018 vuoteen 2030. Akkujen ja paristojen kiertotalouden on katsottu olevan Suomen akkusektorille merkittävä uuden liiketoiminnan mahdollistaja²⁵. Suomessa erityisesti metallurgian osaaminen on korkealla tasolla, mikä voi osaltaan vaikuttaa kierrätysmateriaalivirtojen ohjautumiseen Suomeen, jos käytöstä poistettujen akkujen keräily- ja käsittelyverkosto ja näihin liittyvät logistiikkaratkaisut ovat kunnossa. Myös akkujen kierrätykseen liittyvä tutkimus on Suomessa korkeatasoista.

Akkuasetuksen yhtenä tavoitteena on lisätä akkujen uudelleenkäyttöä, käyttötarkoituksen muuttamista ja kierrätystä. Uutta liiketoimintaa olisi mahdollista syntyä akkujen arvoketjun eri vaiheisiin suunnittelusta akkujen korjaamiseen, uudelleenkäyttöön valmisteluun tai uudelleenvalmistukseen. Ympäristön kannalta kestävästi ja materiaalitehokkaasti suunnitellut akut ovat vahvuus myös kansainvälisessä kilpailussa. Myös sähköistymiseen ja akkujen käyttöön perustuvat kone- ja kuljetusvälineiteollisuuden ratkaisut ja niihin liitännäiset latauksen ja sähköverkkoon kytkennän infrastruktuuri luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Akkujen ja paristojen tuottajat ja tuottajayhteisöt

Akkuasetuksen sisältämät jätehuoltoa ja tuottajavastuuta koskevat vaatimukset vaikuttavat merkittävästi akkujen ja paristojen tuottajiin ja jakelijoihin. Asetus laajentaa tuottajan määritelmää, sisältää yksityiskohtaiset, kutakin akkuluokkaa koskevat keräysvaatimukset, tarkentaa akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöä, käyttötarkoituksen muuttamista ja akkujen uudelleenvalmistusta koskevia sääntöjä sekä kiristää kierrätystehokkuusvaatimuksia sekä materiaalin talteenottovaatimuksia. Lisäksi asetus sisältää kierrätetyn sisällön käyttövelvoitteet muun muassa koboltille, lyijylle, litiumille ja nikkelille.

Asetus muuttaa ja laajentaa tuottajien ja tuottajayhteisöjen kustannus-, järjestämis-, tiedottamis- ja raportointivastuita ja velvoitteita, täsmentää ja täydentää tuottajayhteisöjä koskevia maksujen mukauttamisvaatimuksia sekä sisältää jätelakia yksityiskohtaisemmat vaatimukset tuottajien rekisteröitymisestä. Lisäksi asetus edellyttää tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vakuuden asettamista sen varmistamiseksi, että tuottajien kustannusvastuu pystytään täyttämään tuottajan

²⁵ [Kansallinen akkustrategia 2025](#)

tai tuottajayhteisön ajautuessa maksukyvyttömäksi tai lopettaessa toimintansa. Teollisuusakkujen osalta akkuasetus muuttaa vastuun yksilöllisestä vastuusta kollektiiviseksi vastuuksi, mikä tarkoittaa, että voimassa olevan jätelain teollisuusakkuja koskenut poikkeus tulee kumottavaksi. Akkuasetus edellyttää lisäksi, että jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan sijoittautuneiden etämyyjien on nimettävä kirjallisella toimeksiannolla valtuutettu edustaja huolehtimaan tuottajavastuuveloitteista jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa ne myyvät paristoja tai akkuja.

Kaikkiaan akku- ja paristoalan tuottajia, joiden toimintaan akkuasetuksen jätehuoltoa ja tuottajavastuuta koskevat vaatimukset koskevan, on Suomessa arviolta joitakin tuhansia. Tuottajien määrää voi arvioida esimerkiksi akkujen ja paristojen tuottajayhteisöjen jäsenmäärän kautta. Suomessa toimii tällä hetkellä neljä jätelain mukaisesti hyväksyttyä tuottajayhteisöä paristoille ja akuille: Akkukierrätys Pb Oy, ERP Finland ry, Recser Oy ja Suomen Autokierätyk Oy. Arvion tekemistä vaikeuttaa, että osa yrityksistä on jäsenenä useassa tuottajayhteisössä ja osa ei ole jäsenenä yhdessäkään tuottajayhteisössä. Tuottajayhteisön jäsenenä eivät esimerkiksi ole uudelleenkäyttösektorin toimijat tai erilaiset huoltoliikkeet. Akkujen ja paristojen osalta toimialan neljässä tuottajayhteisössä on jäsenenä yhteensä 1577 tuottajaa, joista Akkukierrätys Pb Oy:n kuuluu 405 tuottajaa, ERP Finland Oy:n akkutuottajayhteisöön 177 tuottajaa, Recser Oy:n 1168 tuottajaa ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkutuottajayhteisöön Autokierätyk Oy:n noin 127 tuottajaa.

Asetus muuttaa myös akkujen ja paristojen jakelijoihin kohdistuvia velvoitteita. Asetuksessa säädetään jakelijoiden velvollisuudesta ottaa käytöstä poistetut jäteakut ja -paristot takaisin sekä luovuttaa takaisin otetut jäteakut ja -paristot tuottajille tai tuottajayhteisöille. Velvoite koskee niitä akkuasetuksen akkuluokkia, jotka sisältyvät jakelijan valikoimaan. Velvoitteita sovelletaan soveltuvin osin myös jakelijoihin, jotka toimittavat akkuja ja paristoja loppukäyttäjille etäsovimuksin.

Lisäksi akkuasetus asettaa uusia velvoitteita jäteakkuja ja -paristoja käsitteleville käsittelylaitoksille sekä kierrättäjille. Uusia velvoitteita ovat muun ohella sähkö- ja elektroniikkalaiteromun sekä romuajoneuvojen käsittelylaitosten toiminnanharjoittajien velvollisuus luovuttaa käsittelystä peräisin olevat jäteakut ja -paristot asiaankuuluvan akku- tai paristoluokan tuottajille tai tuottajayhteisöille sekä kierrätystehokkuutta sekä materiaalin talteenottoa koskevat tavoitteet. Lisäksi asetus säättää yksityiskohtaiset raportointivaatimukset myös jätehuoltotoimijoille ja luvan saaneille laitoksille.

Akkuasetuksen mukaisten käytöstä poistettujen akkujen ja paristojen keräys-, kierrätys- ja turvallisuusvaatimusten kiristyessä tuottajien maksettaviksi tulevilla kustannuksissa on todennäköisesti korotuspaineita. Lisäksi asetuksen mukaiset keräysinfrastruktuuria koskevat turvallisuusvaatimukset nostavat keräyksen kustannuksia. Toisaalta kierrätysvolyyymien kasvu sekä automaation ja digitalisaation hyödyntäminen voivat vähentää kierrätysarvoketjun kustannuksia merkittävästi. Jätehuollon ja kierrätyksen kustannukset koostuvat monista tekijöistä, kuten keräyksestä, kuljetuksesta, lajittelusta, esikäsittelystä, kierrätysprosessista, jätteenkäsittelystä sekä laatu-, raportointi- ja ympäristövaatimusten noudattamisesta. Lisäksi kustannuksiin vaikuttavat työvoima- ja hallintokustannukset.

Akkuasetus edellyttää kunkin akkuluokan osalta tuottajien ylläpitävän maankattavaa keräysverkostoa ja vastaavan kollektiivisesti myös "isännättömien" akkujen kierrätyksen kustannuksista. Kokonaiskustannukset vaihtelevat merkittävästi akkutyypeittäin riippuen kierrätysprosessin monimutkaisuudesta ja lopputuotteina saatavien kierrätysraaka-aineiden markkinahinnasta. Osalla jäteakuista ja -paristoista on jätteenä positiivinen arvo, kun taas esimerkiksi tietyistä käytetyistä litiumioniakuista kierrätyslaitokset voivat periä useiden eurojen

porttimaksuja. Pidemmällä 10–20 vuoden aikavälillä kriittiseksi luokiteltujen kierrätysraaka-aineiden, kuten kobolttin, litiumin ja nikkelin, arvon on ennustettu kattavan niitä sisältävien litiumioniakkujen kierrätysarvoketjun kustannukset.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat ja tuottajayhteisöt

SER-direktiivin täytäntöönpanon vaikutukset sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajiin ja tuottajayhteisöihin eivät olisi merkittävät. Ehdotus rajaisi tuottajan kustannusvastuuta, mutta käytännössä käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden markkinoille saattamisen ajankohtaa voi olla hyvin vaikeaa tai mahdotonta selvittää. Ehdotukseen sisältyisi tuottajien vastaanottovelvollisuus myös niiden käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta, jotka tällä esityksellä säädetään jätteen haltijan kustannusvastuulle. Näiden tuotteiden osalta tuottajilla olisi oikeus periä jätteenhoidon kustannukset jätteen haltijoilta.

Ehdotuksen mukainen sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kustannusvastuun muuttuminen vaikuttaa kustannusten jakautumiseen tuottajien ja jätteen haltijoiden välillä. Koska muutoksen kohteena olevan laiteromun kokonaismäärät ovat kuitenkin pieniä ja jakautuvat usealle vuodelle, direktiivimuutoksen taloudellisten vaikutusten ei arvioida nousevan merkittäviksi. Vaikutukset kohdentuvat sähkö- ja elektroniikkalaiteromun tuottajiin ja tuottajayhteisöihin, jotka eivät ole arvioineet taloudellisten vaikutusten nousevan merkittäviksi. Suomessa on viisi hyväksyttyä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajayhteisöä: SELT ry, ICT-tuottajaosuuskunta TY, Flip ry, ERP Finland ry ja SER-Tuottajayhteisö ry.

Pirkanmaan ELY-keskuksen ylläpitämien sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevien tilastojen mukaan markkinoille saatettujen laitteiden määrä on ollut keskimäärin 125 000 t/v vuosina 2015–2018 (ennen avointa soveltamisalaa) ja keskimäärin 160 000 t/v vuosina 2019–2022, mikä osoittaa, kuinka paljon avoimen soveltamisalan myötä on tullut laitteita tuottajavastuun piiriin. Tällaisia laitteita ovat muun muassa eräät talotekniset laitteet. Markkinoille saatettujen aurinkopaneelien määristä ei ole tietoa ennen vuotta 2019, sillä aiemmin ne on raportoitu osana laiteluokkaa 4 (kuluttajaelektronikka). Aurinkopaneelien keräysmäärät ovat kuitenkin ainakin toistaiseksi olleet hyvin pieniä; aurinkopaneelien keräysmäärät ovat vuosina 2019–2022 kerätty keskimäärin noin 10 t/v.

Tullin maahantuontitilastojen mukaan aurinkopaneelien maahantuontimäärät ovat olleet kasvussa ainakin vuodesta 2022 eteenpäin, kun aurinkopaneelien tullitilastointitapaa täsmennettiin. Varsinkin EU:n ulkopuolelta maahantuotujen määrissä on kasvua.

Valojännitekennot, jotka on koottu moduuleiksi tai paneeleiksi (CN 8541 4300)			
2022	Tuonti alkuperämaittain	EU-27	1 460 t
2022	Tuonti alkuperämaittain	Ulkokauppa	14 905 t
2023	Tuonti alkuperämaittain	EU-27	1 732 t
2023	Tuonti alkuperämaittain	Ulkokauppa	20 522 t

Aurinkopaneelit ovat pitkäikäisiä laitteita, joiden teknologia kehittyy jatkuvasti. Ajan myötä laitteita romutetaan enenevässä määrin. Käytöstä poistettujen aurinkopaneelien kierrätysmenetelmien kehittämiseen ja keräyksestä että kierrätyksestä tulevaisuudessa aiheutuviin kustannuksiin on jo syytä varautua. Kustannuksista vastaisi tapauksesta riippuen joko tuottaja tai laitteen haltija.

Kansainvälisiä jätesiirtoja harjoittavat yritykset

Jättesiirtoihin liittyvän sääntelyn muuttamisella tulisi olemaan vain vähäisiä vaikutuksia yritysisiin, jotka tällä hetkellä vievät tai tuovat jätettä loppukäsitteltäväksi. Uudessa jättesiirtoasetuksessa lähtökohtana on, että kaikkien loppukäsitteltäviksi tarkoitettujen jätteiden siirrot ovat kiellettyjä, paitsi jos on saatu hyväksyntä 11 artiklan mukaisesti. 11 artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden kaikkien tulee täyttyä, jotta jätettä voi siirtää loppukäsitteltäväksi. Viennissä loppukäsitteltäväksi noudatettaisiin jättesiirtoasetuksessa säädettyjä edellytyksiä. Myös tuonnissa loppukäsitteltäväksi noudatettaisiin jättesiirtoasetuksessa säädettyjä edellytyksiä, mutta lisäksi, kuten nykyäänkin, tulisi varmistaa, että Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei kyseisen tuonnin vuoksi esty tai viivästy. Jättesiirtoasetuksessa säädetty edellytykset saada hyväksyntä loppukäsittelyyn siirrolle poikkeavat hieman nykyisistä kansallisista vaatimuksista. Vaikutusten katsotaan kuitenkin olevan vähäisiä kansainvälisiä jätesiirtoja harjoittaville yrityksille.

Esityksessä ehdotetaan, että kansainvälisiin jättesiirtoihin liittyvän vakuuden tulisi jatkossa olla toistaiseksi voimassa oleva, kun nykyisin sallitaan myös määräaikainen vakuus. Tämä voisi nostaa vähäisessä määrin vakuuden hankkimiskustannuksia. Osalla jättesiirtoja tekevästä yrityksistä on jo nykyisin toistaiseksi voimassa olevia vakuuksia.

Esitys myös vähentäisi jättesiirtoja tekevien yritysten hallinnollista taakkaa pidemmällä aikavälillä, kun ne ottavat käyttöön Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän kansainvälisten jättesiirtojen tietojärjestelmän. Nykyisinkin tiedot ilmoitetaan valtaosin suoraan Suomen ympäristökeskuksen järjestelmään, josta jättesiirtoeria koskevista tiedoista lähtee automaattiviesti muille asianosaisille viranomaisille. On kuitenkin edelleen tilanteita ja yrityksiä, joissa tietoja toimitetaan sähköpostitse Suomen ympäristökeskukselle. Tämä johtuu osittain siitä, että kaikkien maiden viranomaiset eivät hyväksy järjestelmän lähettämää automaattiviestiä. Kun sähköinen ilmoittaminen tulee pakolliseksi, tietojen ilmoittaminen sähköpostitse poistuisi.

4.2.1.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Lupa- ja valvontavirasto

Akkuasetuksen mukaisena tuottajavastuuta valvovana viranomaisena toimisi Lupa- ja valvontavirasto, jolle Pirkanmaan ELY-keskuksen tuottajavastuun valvontatehtävä siirtyy 1.1.2026. Akkujen ja paristojen käytön volyymin merkittävä kasvu tarkoittaa valvottavien määrien lisääntymistä ja edellyttää erityisesti vapaamatkustajavalvonnan tehostamista. Huomattava osa akuista saatetaan markkinoille etäkaupalla, minkä valvonta myös osaltaan edellyttää voimavaralisäystä. Nykytilanteeseen verrattuna raportointi moninkertaistuu ja yksityiskohtaistuu. Lisäksi raportointivaatimus laajenee myös jätehuoltotoimijoille ja kierrättäjille, mitä vaatimusta ei ole ollut aikaisemmin. Kasvavat raportointivelvoitteet johtavat raportoinnin valvonnan työmäärän kasvamiseen ja lisäresurssitarpeeseen. Lisäksi akkuasetuksen uudet tuottajavastuuta koskevat velvoitteet edellyttävät kattavaa viestintää, neuvontaa ja tiedottamista.

Pirkanmaan ELY-keskus on arvioinut, että tuottajavastuun valvontatehtävät lisääntyvät merkittäväällä tavalla akkuasetuksen tuottajavastuusäännösten tullessa voimaan. Pirkanmaan ELY-keskus on arvioinut lisävoimavarojen tarpeen seuraavasti:

1000 €	Kertaluontoinen	Pysyvä vuodesta 2026 alkaen
Henkilöstökulut		180 (2 htv)
IT-järjestelmä (tietojärjestelmämuutokset, ylläpito, pienkehitys)	150	15
Yhteensä	150	195

Pirkanmaan ELY-keskus on arvioinut lisävoimavarojen tarpeeksi yhden henkilötövuoden valvontatehtävään ja yhden henkilötövuoden raportointitehtävään. Valvontatehtävän laajentumisen on arvioitu lisäävän lisävoimavarojen tarvetta seuraavasti: valvonnan laajentuminen sääntelyn kasvaessa ja yksityiskohtaistuessa 0,4 htv, kasvavat määrät markkinoille saatettavissa tuotteissa ja tuottajissa 0,3 htv, vapaamatkustuksen ja erityisesti etäkaupan valvonnan vahvistaminen 0,3 htv. Raportointitehtävän laajentuminen on arvioitu seuraavasti: raportoinnin merkittävä laajentuminen 0,5 htv, raportoinnin laajentuminen edelleen komission tulevan täytäntöönpanosäädöksen mukaiseksi 0,3 htv, jätteenkäsittelylaitosten ja -kerääjien raportointi prosesseittain 0,3 htv sekä laaduntarkastusraportointi (76 artikla) 0,2 htv.

Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus on arvioinut asetuksen edellyttävän tietojärjestelmämuutoksia tuottajarekisteriin muun muassa laajentuneiden raportointivaatimusten johdosta. Lisämäärärahaatarve tietojärjestelmämuutoksille on 150 000 euroa. Myös tuottajarekisterin ylläpito- ja pienkehitysrahoitusta on tarpeen kasvattaa. ELY-keskus arvioi vuotuisen tarpeen olevan 15 000 euroa.

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitetuista maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista säädetään valtioneuvoston asetuksessa 794/2024 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025. Asetuksen mukaan maksullista on tuottajayhteisöjen uudelleenrekisteröintipäätös (7700 euroa) sekä vuosittainen seurantatietojen tarkistaminen (1400 euroa). Asetuksen mukaisia maksuja käyttäen Pirkanmaan ELY-keskus arvioi kertaluontoiseksi tulokertymäksi tuottajayhteisön uudelleenrekisteröintipäätöksistä yhteensä 30 800 euroa ja vuosittaiseksi tulokertymäksi seurantatietojen tarkastamisesta 5600 euroa vuodessa. Tuottavuusohjelman toimeenpanon vuoksi Lupa- ja valvontaviraston resursointi hoidettaisiin uudelleenkohdentamalla nykyisiä määrärahoja.

SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpano vaikuttaisi vain vähän Lupa- ja valvontaviraston toimintaan. Pirkanmaan ELY-keskus valvoo nykyisin sähkö- ja elektroniikkalaiteromun tuottajavastuuta. Muutos edellyttäisi viranomaisen ohjeistusten päivityksiä ja mahdollisesti pienekköjä raportointilomakkeiden muutoksia, joiden kustannukseksi Pirkanmaan ELY-keskus arvioi 20 000 euroa.

Liikenne- ja viestintävirasto

Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi akkuasetuksessa säädettyjen verkkoalustojen tarjoajia koskevien velvoitteiden noudattamista verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa säädetyin toimivaltuuksin. Kyseessä olisi pienekkö uusi

valvontatehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle, joka olisi hoidettavissa nykyisten voimavarojen puitteissa.

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus toimii jätteen siirtoasetuksen mukaisena kansallisena viranomaisena. Se hoitaa kansainvälisiin jätesiirotiin liittyvää lupamenettelyä ja valvoo jätesiiroja. Kansallisesta sääntelystä liittyen jätteiden siirtoihin loppukäsittelyyn luovuttaisiin ja kyseisissä siirroissa sovellettaisiin jätteen siirtoasetuksen säännöksiä. Jätteen siirtoasetuksessa säädettyjen edellytysten täyttymisen arvioinnissa on enemmän tulkinnanvaraa kuin aiemmassa kansallisessa sääntelyssä, ja se voi aiheuttaa lisätyötä Suomen ympäristökeskukselle, kun se arvioi, täyttyvätkö loppukäsittelyyn siirron edellytykset ja voidaanko lupa jätesiirolle myöntää.

Suomen ympäristökeskus toimisi jatkossa jätteen siirtoasetuksella perustetussa uudessa jätesiirojen valvontaryhmässä, mikä olisi sille uusi tehtävä. Sen arvioidaan työllistävän Suomen ympäristökeskusta vain vähän. Jätteen siirtoasetuksella otetaan käyttöön EU-laajuinen sähköinen jätesiirojen tietojärjestelmä. Jätesiiroja koskevat tiedot on toimitettava jatkossa komission kehittämään EU:n keskusjärjestelmän (DiWaSS). Sähköisen järjestelmän käyttöönotto EU:ssa vähentää viranomaisen työmäärää, kun jätesiirotiin liittyvät tiedot ilmoitetaan jatkossa sähköisen järjestelmän kautta. Suomen ympäristökeskuksen käytössä oleva kansallinen jätesiirojärjestelmä olisi integroitava EU:n keskusjärjestelmään. Myös jätesiirolupamenettely ja ns. vihreiden jätteiden ilmoittamista koskevat muutokset olisi sisällytettävä Suomen ympäristökeskuksen järjestelmään. Tietojärjestelmämuutosten tekemiseen ja kansallisen järjestelmän kytkemiseen EU-järjestelmään ympäristöministeriö on myöntänyt Suomen ympäristökeskukselle 60 000 euroa käytettäväksi vuonna 2025. Järjestelmän integroinnin ja päivittämisen jälkeen Suomen ympäristökeskus hoitaisi ylläpidon sille toimintamenoissa varatun rahoituksen turvin.

Jätelain mukaiset valvontaviranomaiset ja ympäristöministeriö

Tiedonsaantioikeutta koskevaan pykälään ehdotettu muutos tiukentaisi niitä edellytyksiä, joilla jätelain valvontaviranomaiset ja ympäristöministeriö voisivat saada tietoja toisilta viranomaisilta. Muutoksen arvioidaan kuitenkin olevan vähäinen.

Ympäristölupaviranomaiset

Akkuasetus sisältää akkuja ja paristoja käsitteleviä laitoksia koskevia sellaisenaan sovellettavia velvoitteita, jotka tulee huomioida kierrätys- ja muissa käsittelylaitoksissa. Ympäristönsuojelulakiin lisättäväksi ehdotettu informatiivinen viittaus akkuasetukseen sisältää viittaukset kyseisiin artikloihin. Akkuasetuksen velvoitteet lisäävät akkuja ja paristoja käsittelevien laitosten ympäristölupia myöntävien ja valvovien viranomaisten työmäärää vähäisessä määrin.

4.2.2 Ympäristövaikutukset

Akut ja paristot

Komission vaikutusarvion mukaan akkuasetuksen sääntelyllä on myönteisiä ympäristövaikutuksia. Akkuasetuksen uusien velvoitteiden arvioidaan ehkäisevän ja vähentävän jäteakkujen ja -paristojen syntymisestä ja niiden jätehuollosta aiheutuvia haittavaikutuksia. Akkuasetuksen tavoitteena on kehittää akkujen kierrätystä Euroopassa, sillä kierrätyksen tuomien ympäristöhyötyjen lisäksi kierrätysraaka-aineiden avulla voidaan

parantaa omavaraisuutta. Asetuksen velvoitteet pyrkivät luomaan turvallisen ja kestävän akkujen ja paristojen arvoketjun kaikille akuille ja paristoille ottaen huomioon esimerkiksi akkujen ja paristojen valmistuksen hiilijalanjälki, raaka-aineiden eettinen hankinta ja toimitusvarmuus. Lisäksi akkuasetuksen sääntely voi helpottaa akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöä, käyttötarkoituksen muuttamista ja kierrätystä sekä parantaa akkujen ja paristojen ominaisuuksia ympäristönsuojelun kannalta. Akkuasetuksen sääntely pyrkii nostamaan ympäristönsuojelun tasoa kaikkien akkujen ja paristojen elinkaareen osallistuvien toimijoiden, kuten tuottajien, jakelijoiden ja loppukäyttäjien sekä jäteakkujen ja -paristojen käsittelyyn ja kierrätykseen suoraan osallistuvien toimijoiden osalta. Asetus edistää kiertotaloutta sekä vähentää ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia akkujen elinkaaren kaikissa vaiheissa. Akkuasetus säätelee kullekin akkuluokalle nykyistä tasoa kunnianhimoisemmat keräysaste-, kierrätystehokkuus- sekä materiaalien talteenottotavoitteet.

Suomen markkinoille toimitettiin vuonna 2022 kannettavia paristoja ja akkuja sellaisenaan tai laitteiden sisällä 3 738 tonnia ja niitä kerättiin kuluttajilta ja muilta toimijoilta yhteensä 1 964 tonnia. Voimassa olevan jätelainsäädännön mukaan kannettavista akuista ja paristoista tulee kerätä vähintään 45 %. Pirkanmaan ELY-keskuksen tilastojen mukaan²⁶ Suomi on saavuttanut kannettavien akkujen keräykselle asetetut tavoitteet joka vuosi.

Valtaosa akuista ja paristoista on edelleen lyijyakkuja, vaikka litiumakkujen määrä onkin noussut viime vuosina. Vuonna 2022 kierrätyslaitoksissa käsiteltiin 22 337 tonnia lyijyakkuja ja niiden kierrätystehokkuus oli noin 75 %. Vuoteen 2030 mennessä lyijyakkujen kierrätystehokkuus tulee nosta 80 prosenttiin.

Nikkelikadmiumakkujen kierrätysmäärät ovat olleet suhteellisen pieniä. Vuonna 2022 kierrätyslaitoksissa käsiteltiin noin 126 tonnia nikkelikadmiumakkuja ja niiden kierrätystehokkuus oli 80 %. Nikkelikadmiumakkujen osalta akkuasetuksen kierrätystehokkuusvaatimus vuodesta 2025 eteenpäin on 80 %. Lisäksi asetuksen myötä tulee täytettäväksi ja raportoitavaksi nikkelin materiaaliakohtainen talteenottovaatimus, joka on 90 % vuonna 2027 ja 95 % vuonna 2031. Muiden akkujen ja paristojen kuten litiumakkujen, alkaliparistojen ja nikkelimetallihydridiakkujen kierrätystehokkuus täytti nykyisen 50 % minimitavoitteen.

Kaikki jäteakut ja -paristot eivät päädy erilliskeräykseen ja tilastoihin. Kierrätykseen päättämättömät akut ja paristot voivat kulkeutua sähkölaitteiden mukana uudelleenkäyttöön. Jäteakkuja ja -paristoja voidaan myös käsitellä väärällä jätenimikkeellä tai ne voivat päätyä vientiin Euroopan ulkopuolelle, jolloin ne voivat olla osa jäterikollisuutta. Osa jäteakuista ja -paristoista päätyy myös sekajätteen joukkoon.

Kansainväliset jätesiirot

Kansainvälisiin jätesiirotuihin liittyvillä ehdotetuilla jätelain säännöksillä voi olla kielteisiä ympäristövaikutuksia. Ehdotetun sääntelyn myötä on mahdollista, että jätteen tuonti loppukäsittelyyn lisääntyy, sillä sitä ei enää rajoitettaisi kansallisilla säännöksillä. Tämä voi mm. lisätä kaatopaikalle tuontia ja uusien kaatopaikkojen perustamista, minkä vuoksi kaatopaikoista aiheutuvat ympäristöhaitat voivat lisääntyä.

²⁶ [Akut ja paristot - Tuottajavastuu - ELY-keskus](#)

Uuden jätteen siirtoasetuksen myötä jätesiirotojen valvonta tehostuu, minkä arvioidaan vaikuttavan laittomien jätesiirotojen aikaisempaa suurempaan havaitsemiseen ja vähentävään laittomien jätekauppaa. Myös viranomaisten tiedonsaanti vihreistä jätesiirotoista ja toimijoista paranee vihreiden siirtojen tullessa ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Parempi tiedonsaanti lisää edellytyksiä puuttua epäiltyihin laittomiin jätesiirotoihin ja auttaa ehkäisemään ja vähentämään laittomista jätteen siirtoista aiheutuvia ympäristövaikutuksia niin EU:ssa kuin EU:n ulkopuolella.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteet

SER-direktiivin muutoksen ympäristövaikutuksista ei ole saatavilla komission arviointia. SER-direktiivin muutos perustuu EU-tuomioistuimen tuomioon tuottajien kustannusvastuun taannehtivuudesta koskin aurinkosähköpaneeleita ja avoimeen soveltamisalaan kuuluvia sähkö- ja elektroniikkalaitteita ja siinä ei ole otettu kantaa ympäristövaikutuksiin.

Aurinkosähköpaneeleista peräisin olevan jätteen ja avoimeen soveltamisalaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista peräisin olevan jätteen epäasianmukainen käsittely voi aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia terveydelle ja ympäristölle. Sähkö- ja elektroniikkalaitteet sisältävät haitallisia materiaaleja, jotka pilaavat ympäristöä. Sen vuoksi on tärkeää varmistaa aurinkosähköpaneeleista ja avoimeen soveltamisalaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista peräisin olevan jätteen asianmukainen keräys ja käsittely sekä maksimoida näistä syntyvän jätteen hyödyntäminen. Tästä syystä ehdotukseen sisältyy tuottajille säädetty velvollisuus ottaa jätehuoltojärjestelmäänsä myös tuottajan kustannusvastuuseen kuulumattomat, toimialaansa kuuluvat laitteet. Vastaanottovelvoitteen säätäminen on perusteltua, sillä sähkö- ja elektroniikkaromun asianmukaiseen keräykseen on jatkossa kiinnitettävä enemmän huomioita. Suomi ei ole saavuttanut SER-direktiivissä asetettuja sähkö- ja elektroniikkaromun keräystavoitteita ja komissio on käynnistänyt rikkomusmenettelyn Suomea vastaan heinäkuussa 2024. Suomen valitsema laskentatapa keräysasteelle on edellyttänyt 65 prosentin keräysastetta, mutta keräysaste on jäänyt Suomessa 54,7 prosenttiin vuonna 2021, joka oli komission valitsema asian tarkasteluvuosi. Jatkossa Suomi pyrkii tavoittamaan SER-direktiivin keräystavoitteet ja on käynnistänyt jo useita toimenpiteitä, joilla keräystavoitteet voidaan saavuttaa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.1.1 Akkuasetuksen täytäntöönpano

Toimivaltainen viranomainen

Akkuasetus edellyttää jäsenvaltioiden nimeävän yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen, joka vastaa jäteakkujen ja -paristojen jätehuoltoa koskevista toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä velvoitteista ja erityisesti sen valvomisesta ja todentamisesta, että tuottajat ja tuottajayhteisöt täyttävät tuottajavastuovelvoitteensa. Tehtävään voitaisiin nimetä myös riippumaton kolmas osapuoli. Pirkanmaan ELY-keskus toimii jo entuudestaan akkujen ja paristojen tuottajavastuuta valvovana viranomaisena. Tehtävään ei ehdoteta muita viranomaisia, sillä osaaminen on perusteltua keskittää yhdelle viranomaiselle. Pirkanmaan ELY-keskuksen tuottajavastuun valvontatehtävä siirtyy valtion aluehallinnon uudistamisen yhteydessä valtakunnalliselle Lupa- ja valvontavirastolle 1.1.2026 alkaen.

Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi ehdotuksen mukaan akkuasetuksessa verkkoalustan tarjoajalle säädettyjen velvoitteiden noudattamista. Tämä perustuu akkuasetuksen johdanto-osan (104) kirjaukseen, jonka mukaan tuotteiden verkkomyynnin osalta elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen täytäntöönpanoon sovelletaan digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2022/2065 (jäljempänä digipalveluasetus) vahvistettuja täytäntöönpanosääntöjä. Liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta säädettäisiin verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa.

Tuottajayhteisöön liittyminen

Akkuasetuksen 57 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla tuottajayhteisön nimeämisestä tehdään pakollista. Asetuksen 55 artiklan 6 kohdan mukaan, jos tuottaja on nimennyt tuottajayhteisön 57 artiklan 1 kohdan mukaisesti, artiklan mukaiset velvoitteet täyttää soveltuvin osin kyseinen yhteisö, jollei jäsenvaltio toisin säädä. Nämä artikkelit vastaavat voimassa olevan jätelain 62 §:ää, jonka mukaan jätelain 6 luvussa säädettyjen velvollisuuksiensa täyttämiseksi tuottajan on liityttävä 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyyn tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa. Tuottajayhteisöön ei saa kuulua muita kuin tuottajia. Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä tuottajarekisteriin yksittäisen tuottajan, jos tuottajayhteisöön liittyminen on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta. Jätelain 62 §:ää ei ehdoteta muutettavaksi.

Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää jätehuolto

Akkuasetuksen 59 artiklan 6 kohdan, 60 artiklan 7 kohdan ja 61 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat hyväksyä toimenpiteitä, joilla edellytetään, että eri akkuluokkien vastaanottoa varten perustetut akkuasetuksen mukaiset keräyspisteet voivat kerätä akkuja ja -paristoja ainoastaan, jos ne ovat tehneet sopimuksen tuottajien kanssa tai tuottajayhteisöjen kanssa. Tämä vastaa voimassa olevan jätelain 47 §:n 1 momenttia, jonka mukaan muut toimijat saavat perustaa käytöstä poistettujen tuotteiden keräys- tai vastaanottojärjestelmiä taikka tarjota tähän liittyviä palveluita vain, jos tämä tehdään yhteistyössä tuottajan kanssa. Jätelain 47 §:n 1 momenttia ei esitetä muutettavaksi akkujen ja paristojen osalta. Sopimuksen tekemistä eli yhteistyötä on edellytettävä myös akkujen ja paristojen osalta, sillä vain näin voidaan varmistaa jäteakkujen ja -paristojen palautuminen tuottajien ylläpitämiin keräysjärjestelmiin. Tuottajat ovat akkuasetuksen mukaisesti vastuussa jäteakkujen ja -paristojen keräysjärjestelmästä, eikä niitä tulisi päätyä tuottajan järjestelmän ulkopuolelle. Tämä on tärkeää erityisesti sen varmistamiseksi, että akkujen ja paristojen tuottajat saavuttaisivat säädetyt keräystavoitteet ja vastaavat kaikista jätehuoltoon liittyvistä kustannuksista. Jos tuottajan keräysverkoston kanssa rinnakkaisia keräysjärjestelmiä sallittaisiin eivätkä kaikki jäteakut ja -paristot päätyisi niiden tuottajille tai tuottajayhteisöille, se heikentäisi tuottajien mahdollisuuksia täyttää asetuksessa säädetyt tavoitteet.

Akkuasetuksen mukaan jakelijoiden (62 artiklan 3 kohta), sähkö- ja elektroniikkalaiteromun sekä romuajoneuvojen jätteenkäsittelylaitosten toiminnanharjoittajien (65 artiklan 1 kohta), kuntien (66 artiklan 2 kohta) ja muiden keräyspisteiden (67 artiklan 1 kohta) on luovutettava kaikki keräämänsä jäteakut ja -paristot tuottajille. Akkuasetuksessa säädetyt jäteakkujen ja -paristojen luovutusvelvollisuudet ovat suoraan toimijoita velvoittavia eivätkä artikkelit sisällä kansallista liikkumavaraa. Luovutusvelvollisuus tarkoittaa käytännössä, että toimijoiden on luovutettava kerätty käytöstä poistetut jäteakut ja paristot tuottajalle tai tuottajayhteisöille. Jätelain 47 §:n 2 momentista on näin ollen akkujen ja paristojen osalta poistettava muun toimijan kuin tuottajan oikeus tarjota tuotteiden uudelleenkäytön valmisteluun liittyviä

palveluita. Sen sijaan akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöön sellaisenaan liittyvien palveluiden tarjoaminen olisi jatkossakin sallittua. Uudelleenkäytön valmistelulla tarkoitetaan akkuasetuksen mukaan samaa kuin jätedirektiivin 3 artiklan 16 alakohdassa määriteltyä valmistelua uudelleenkäyttöön: tarkistamis-, puhdistamis- tai korjaamistarkoituksessa toteutettavia hyödyntämistoimia, joiden avulla tuotteet tai tuotteiden osat, joista on tullut jätettä, valmistellaan siten, että niitä voidaan käyttää uudelleen ilman mitään muuta esikäsittelyä. Uudelleenkäytöllä tarkoitetaan tointa, jonka avulla tuotteet tai osat, jotka eivät ole jätettä, voidaan käyttää uudelleen samassa tarkoituksessa, jota varten ne on suunniteltu. Uudelleenkäytön valmistelu kohdistuu jätteeseen, uudelleenkäyttö tuotteeseen, jota käytetään uudelleen samassa käyttötarkoituksessa.

Akkusetuksen 68 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat rajoittaa jakelijoiden, jätteenkäsittelylaitosten toiminnanharjoittajien, jätehuoltoviranomaisten ja vapaaehtoisten keräyspisteiden kykyä luovuttaa kerättyjä kannettavia jäteakkuja ja -paristoja ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkuja joko tuottajille tai tuottajayhteisöille tai jätehuoltotoimijoille 70 artiklan mukaista käsittelyä varten. Luovutusvelvollisuuden rajoituksia voitaisiin siten säätää vain mainittujen kahden akkuluokan osalta. Tällainen vain kahden eri akkuluokan osalta tapahtuva luovutusvelvollisuuden rajoittaminen saattaisi vaikuttaa haitallisesti tuottajan ylläpitämään keräysjärjestelmä-kokonaisuuteen ja poikkeaisi nykyisestä keräyksen järjestämistavasta. Tästä syystä ehdotuksessa ei ehdoteta sisältyväksi nykyisen jätelain 47 §:n 2 momentin kaltaista mahdollisuutta tarjota kannettavien tai kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen uudelleenkäytön valmisteluun liittyviä palveluita ilman sopimista tuottajien kanssa.

Akkusetuksen mukaan jäsenvaltiot voivat myös toteuttaa toimenpiteitä, joilla 66 artiklassa tarkoitetuille jätehuoltoviranomaisille (kunnille säädettyjä operatiivisia jätehuollon tehtäviä hoitaville kuntien jätelaitoksille) annetaan mahdollisuus suorittaa itse 70 artiklan mukainen käsittely. Tällaista erillistä kunnille osoitettua tehtävää ei sisälly ehdotukseen. Kuntatoimijoilta saadun tiedon mukaan kuntien jätelaitokset eivät käytännössä suorita akkujen ja paristojen käsittelyä, vaan ne toimittavat keräämänsä akut ja paristot tuottajayhteisölle. Kuntien jätelaitosten olisi mahdollista tarjota akkujen ja paristojen käsittelypalveluita markkinaehtoisena palveluna, osallistuen tuottajayhteisöjen kilpailutuksiin.

Voimassa olevan jätelain 47 §:n 3 momentin mukaan kunta voi osana 5 luvun mukaan järjestämäänsä jätehuoltoa täydentää käytöstä poistettujen tuotteiden kuljetusta ja vastaanottoa siltä osin kuin tuottaja ei sitä järjestä. Tällöin käytöstä poistetut tuotteet on toimitettava tuottajan järjestämään jätehuoltoon. Kunnan täydentävää keräystä on muun muassa täydentävä aluekeräys, kuten vaarallista jätettä keräävät kontit tai muut vastaavat keräyspaikat, kuntien kiertävät keräykset esimerkiksi saaristossa, usein osana vaarallisten jätteiden keräystä, jäteakkujen ja -paristojen vastaanotto jäteasemilla, kampanjaluontoiset keräykset tai täydentävä vapaaehtoinen kiinteistökeräys. Kunnan järjestämä täydentävä keräys ei ole tuottajan keräyksen kanssa kilpailevaa keräystä, vaan on osa kunnan 5 luvun mukaisesti järjestämää sekä rahoittamaa muuta yhdyskuntajätehuoltoa. Täydentävä keräys tulee käytännössä toteuttaa yhteisymmärryksessä tuottajien kanssa, vaikka säännöksessä ei edellytetä erillistä sopimista. Akkuasetuksessa säädetty velvoitteet eivät edellytä muutoksia kunnille säädettyyn täydentävään keräykseen.

Jätelain 47 §:n muutostarpeita tarkastellaan laajemmin osana ympäristöministeriön käynnistämää jätelain kokonaisuudistusta, jossa jätelaista on tarkoitus kehittää kiertotalouslaki.

5.1.2 SER-direktiivin muutos

SER-direktiivin muutos perustuu EU-tuomioistuimen ratkaisuun ja on sisällöltään hyvin yksityiskohtainen, eikä kansallista liikkumavaraa juurikaan ole. SER-direktiivin muutos joudutaan ottamaan kansalliseen lainsäädäntöön käytännössä sellaisenaan, eikä vaihtoehtoisia ratkaisuja muutoksen täytäntöönpanemiseksi ole.

5.1.3 Jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpano

Lausunnoilla olleessa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettiin, että jätteen tuonti Suomeen kaatopaikalle sijoitettavaksi sekä suoraan, että väliaikaisen loppukäsittelyn jälkeen kielletäisiin kokonaan. Tämä ehdotus perustui jätteensiirtoasetuksen 11 artiklan 1 a kohdan iii alakohdan kansalliseen tulkintaan, jonka perusteella voitaisiin antaa kansallista sääntelyä jätehierarkian sekä läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteiden mukaisesti jätteen siirtoon loppukäsitteltäväksi. Ehdotuksen tarkoituksena oli varmistaa mm. kaatopaikkakapasiteetti riittäisi omassa maassa syntyvien jätteiden loppukäsittelyyn mahdollisimman pitkälle tulevaisuuteen. Lisäksi ehdotuksella haluttiin varmistaa kaatopaikkakapasiteetin riittävyys huoltovarmuuden näkökulmasta, sillä erilaisissa vakavissa häiriötilanteissa kaatopaikkakapasiteetille voi tulla tarve.

Ehdotuksen taustalla oli se, että Ruotsissa kaatopaikalle tuonti on lisääntynyt viime vuosien aikana, ja tämän suuntaista kehitystä Suomessa haluttiin välttää. Muuhun loppukäsittelyyn tuontia ei nähty tarpeelliseksi ehdottaa rajoitettavaksi, sillä jätteensiirtoasetuksen 11 artiklassa on jo tiukat ehdot jätteiden siirtoon loppukäsittelyyn, ja muiden loppukäsittelytoimien kapasiteetin riittävyyden turvaamista ei nähty yhtä kriittisenä kuin kaatopaikkakapasiteetin. Kuten kappaleessa 1.2 kerrotaan, Euroopan komissio antoi TRIS-menettelyssä jätteensiirtoasetuksen kansallisen täytäntöönpanon osalta huomautuksen liittyen edellä esitettyyn ehdotettuun kieltoon tuoda jätettä kaatopaikalle sijoitettavaksi. Huomautuksen perusteella ehdotetusta kaatopaikalle tuonnin kiellosta luovuttiin.

Komission huomautuksen jälkeen toisena vaihtoehtona soveltaa omavaraisuus- ja läheisyysperiaatetta harkittiin voimassa olevan jätelain 110 §:n säilyttämistä Suomeen siirrettävän jätteen loppukäsittelyn osalta. Pykälän mukaan siirron hyväksymisen edellytyksenä on mm. se, että vaarallinen jäte poltetaan siihen erikoistuneessa laitoksessa tai että se käsitellään biologisesti tai fysikaaliskemiallisesti. Nykyisen säännöksen kuitenkin katsottiin osittain vastaavan ehdotettua säännöstä, ja siinä pitäytyminen olisi vaatinut uuden ennakkonotifioinnin komissiolle ja mahdollisesti komissio olisi antanut myös siitä huomautuksen. Näin ollen asetuksen täytäntöönpano olisi viivästynyt jätteensiirtoasetuksessa annetusta takarajasta.

Tuonnissa loppukäsitteltäväksi noudatettaisiin jätteensiirtoasetuksessa säädettyjä edellytyksiä, mutta lisäksi tulisi varmistaa voimassa olevan sääntelyn mukaisesti, että Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei kyseisen tuonnin vuoksi esty tai viivästy.

Jätteiden vientiin loppukäsitteltäväksi ei ehdoteta kansallista täydentävää sääntelyä. Jos tiettyä loppukäsittelyä ei Suomessa ole saatavilla esim. elohopeajätteen käsittelyä, kyseisen jätteen vienti tulee sallia asianmukaiseen loppukäsittelyyn. Nykyinen jätelaki asettaa ehtoja, joiden perusteella vienti loppukäsittelyyn sallitaan. Uudessa jätteensiirtoasetuksessa asetetaan samankaltaiset ja osittain jopa tiukemmat ehdot loppukäsittelyyn siirroille, joten jätelaissa säädetyille loppukäsittelyyn viennin ehdoille ei enää nähdä tarvetta.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

5.2.1 Akkuasetuksen täytäntöönpano

Ruotsi

Ruotsissa on akkuasetuksen kansallista täytäntöönpanoa koskeva muistio lähetetty tammikuussa 2025 lausuntokierrokselle.²⁷ Muistioon sisältyvät mm. ehdotukset uusista kansallisista viranomaisista, jotka vastaavat akkuasetuksen säännösten valvonnasta ja markkinavalvonnasta sekä näiden viranomaisten toimivaltuudet. Muistiossa ehdotetaan myös täytäntöönpano- ja markkinavalvontamaksujen käyttöönottoa.

Muistiossa ehdotetaan akkujen ja paristojen tuottajille rekisteröitymisvelvollisuutta sekä tuottajille mahdollisuutta valita tehtävän hoitamisen yksin tai kollektiivisesti osana tuottajavastuuorganisaatiota. Ruotsin ympäristönsuojeluviranomaisen on hyväksyttävä tuottajat ja tuottajavastuuorganisaatiot.

Muistiossa ehdotetaan, että akkujen ja paristojen keräys voi tapahtua vain tuottajan tai tuottajavastuuorganisaation ylläpitämien keräysjärjestelmien kautta. Tuottajavastuuorganisaatioiden on mukautettava tuottajien maksama korvaus akkuasetuksessa vahvistettujen kriteerien perusteella. Tuottajien ja tuottajavastuuorganisaatioiden tulee asettaa vakuus.

Muistiossa ehdotetaan myös uusien ympäristösakkojen käyttöönottamista mm. siitä, ettei akun hiilijalanjälkeä tai kierrätysmateriaalin prosenttiosuutta ole ilmoitettu, akkuja tai paristoja ei ole merkitty oikein tai että akkuja tai paristoja kerätään tuottajien tai tuottajavastuuorganisaatioiden keräysjärjestelmien ulkopuolella. Useimpien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 18. elokuuta 2025.

Tanska

Tanskassa on tuoreessa uudistuksessa yhdistetty kertakäyttöisiä muovituotteita koskevan direktiivin, pakkausjätteiden tuottajavastuun sekä akkuasetuksen kansallinen täytäntöönpano. Muutokset on valmisteltu ympäristönsuojelulakiin.²⁸

Akkujen ja paristoja koskevan muutoksen tarkoituksena on mukauttaa paristojen laajennettua tuottajavastuuta koskevat puitteet akkuasetuksen vaatimusten mukaisiksi. Lakiehdotukseen sisältyy niiden säännösten kumoaminen, joiden katsotaan olevan ristiriidassa asetuksen kanssa.

Nykyiset akkujen ja paristojen keräysjärjestelmät, jotka ovat perustuneet kuntien toteuttamaan keräykseen ja tuottajien rahoitukseen, on katsottu akkuasetuksen vastaisiksi. Akkuasetus säättää akkujen ja paristojen tuottajat suoraan vastuullisiksi jäteakkujen ja -paristojen keräyksestä ja tuottajien päätösvaltaan kuuluvaksi ne tahot, joiden kanssa ne tekevät keräyksessä yhteistyötä. Kuntien keräysvelvollisuudesta on siten luovuttu. Lisäksi muutoksessa on säädetty pakolliseksi tuottajayhteisöön kuuluminen. Muutoksessa on myös säädetty, että muut toimijat saavat kerätä jäteakkuja ja -paristoja vain, mikäli ne ovat tehneet sopimuksen tuottajien kanssa. Tällä tavoin

²⁷ [Promemoria Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/press/2024/01/promemoria-kompletterande-bestamnelser-till-eu-forordningen-om-batterier/)

²⁸ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/48>

varmistetaan, että kaikki akkujen ja paristojen keräyspisteet kuuluvat tuottajien perustamaan ja viranomaisten hyväksymään keräysverkostoon.

5.2.2 SER-direktiivin muutoksen ja jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano

SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpano tulee Ruotsissa olemaan osa laajempaa Ruotsin SER-asetuksen kehittämistä²⁹, jonka tarkoituksena on parantaa sähkö- ja elektroniikkaromun keräystä Ruotsissa. Norja ei valmistelee oman SER-lainsäädäntönsä muuttamista.

Jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpanosta muiden jäsenvaltioissa tai siitä, antavatko ne uutta lainsäädäntöä, ei tässä vaiheessa ole tietoa. Jätteen siirtoasetusta aletaan pääosin soveltaa 21.5.2026, joten jäsenvaltioiden ei ole vielä tarvinnut valmistella kansallista täytäntöönpanoa. Asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä jäsenvaltioissa, joten kansalliselle täytäntöönpanolle tai kansallisen lainsäädännön muuttamiselle uuden jätteen siirtoasetuksen vuoksi muiden kuin esimerkiksi seuraamusten osalta ei välttämättä ole tarvetta.

6 Lausuntopalaute

6.1 Esitysluonnoksista saatu lausuntopalaute

Tämä hallituksen esitys oli lausuntokierroksella kahtena erillisenä luonnoksena. Seuraavassa esitellään eri luonnoksiin saatu lausuntopalaute ja kohdassa 6.2 palautteen johdosta tehdyt muutokset näihin kokonaisuuksiin.

Akkuasetuksen ja SER-direktiivin täytäntöönpanoa koskeva lausuntopalaute

Akkuasetuksen ja SER-direktiivin täytäntöönpanoa koskevan esitysluonnoksen lausunnot ovat saatavilla valtioneuvoston hankeikkunassa osoitteessa [valtioneuvosto.fi/hankkeet_tunnuksella YM048:00/2024](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet_tunnuksella/YM048:00/2024). Lausuntoja annettiin 26 kappaletta. Kolmella lausunnon antaneista ei ollut lausuttavaa ehdotuksen sisältöön. Lausunnon antoivat Ålands landskapsregering, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Pirkanmaan ELY-keskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Kierrätysteollisuus ry, Envor Recycling Oy, Innovaatiokeskus Business Finland, Kaupan liitto, Recser Oy, Suomen Romukauppiain liitto ry, Teknisen Kaupan Liitto ry, Tulli, Suomen Autopurkamoliitto r.y., Suomen Kiertovoima ry, Suomen Autokierrätys Oy, Suomen Kuntaliitto ry, Stena Recycling Oy, ERP Finland, ICT Tuottajaosuuskunta-TY, Akkukierrätys Pb Oy sekä VTT Technical Research Centre of Finland.

Akkujen ja paristojen merkintöjä, ohjeita, turvallisuustietoja sekä asiakirjoja koskevat kielivaatimukset

Useat lausunnonantajat (Teknisen kaupan liitto, Suomen Romukauppiain liitto, Recser, Suomen Autopurkamoliitto, Kaupan liitto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Envor Recycling) huomauttivat, että ehdotettu säännös oli epätasällinen ja sisälsi osittain akkuasetuksen vaatimuksia pidemmälle meneviä kielivaatimuksia.

Muut valvontaviranomaiset

²⁹ [Förordning \(2022:1276\) om producentansvar för elutrustning - Regeringskansliets rättsdatabaser](#)

Useat lausunnonantajat (Liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, Recser) kannattivat Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotettua verkkoalustan tarjoajalle säädettyjen velvoitteiden valvontatehtävää. Pirkanmaan ELY-keskus esitti huolensa epäselvyyksistä eri viranomaisten toimivallan suhteen ja ulkomailla sijaitsevien, mutta Suomeen tuotteita myyvien verkkoalustojen valvonnan osalta. Lisäksi ELY-keskus huomautti, että ehdotuksessa ei ole säädetty, mikä viranomainen valvoisi digipalveluasetuksen 30 artiklan 7 kohdan noudattamista. Jatkovalmistelun aikana ELY-keskus täsmensi kuitenkin kannattavansa Liikenne- ja viestintävirastolle esitettyä tehtävää ja korosti viranomaisyhteistyön merkitystä verkkoalustojen valvonnassa. Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitettiin huomio siihen, että verkkoalustan tarjoajan velvoitteiden valvontaviranomaiselle jätelaissa säädetty toimivalta on ongelmallinen laillisuusperiaatteen, sääntelyn selkeyden ja ennustettavuuden kannalta. Ehdotetut säännökset jättävät epäselväksi, soveltuvatko kaikki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa määritellyt toimivaltuudet verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksien valvontaan.

Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää jätehuolto

Pykälään ehdotettu muutos rajata muille toimijoille oikeus tarjota vain akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöön (tuote), ei uudelleenkäytön valmisteluun (jäte), liittyviä palveluita, sai kannatusta useilta lausunnonantajilta (ERP Finland, Pirkanmaan ELY-keskus, Akkukierrätys, Recser, Kaupan liitto, Suomen Autokierrätys) eikä lausunnoissa vastustettu ehdotusta. Osa lausunnonantajista esitti kuitenkin huolensa (Suomen Romukauppiain liitto, Suomen Autopurkamoliitto), että säännösten tulisi mahdollistaa uudelleenkäyttö nykyistä laajemmin. Lisäksi tuotiin esiin, että uudelleenkäyttö ja uudelleenkäytön valmistelu ovat tulkinnanvaraisia termejä, mikä muodostaa käytännössä epäselvän tilanteen esimerkiksi ajoneuvoakkujen osalta. Parhaillaan neuvotteluvaiheessa oleva ajoneuvojen kiertotalousasetus (ns. ELV-asetus) sisältää myös romuajoneuvoista irrotettuja osia kuten akkuja koskevaa sääntelyä. Lisäksi useat lausunnonantajat huomauttivat, että jätelain 47 §:n 1 momentissa säädetty tuottajan ensisijainen oikeus tulisi heijastaa oikeuden sijaan tuottajan vastuuta ja velvollisuutta järjestää käytöstä poistettujen jäteakkujen ja -paristojen jätehuolto. Osa lausunnonantajista (Kaupan liitto, Recser) esitti lisäksi huomiona, että vaikka akkuasetus ei edellytä muutosta jätelain 47 §:n 3 momentissa säädettyyn kunnan oikeuteen täydentää tuottajan keräystä, olisi näissä tilanteissa kuitenkin tärkeää, että kunnilla ja tuottajilla olisi yhteistyösopimus kuntien täydentävästä keräyksestä.

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus. Useat lausunnonantajat huomauttivat (Akkukierrätys, Pirkanmaan ELY-keskus, Kaupan liitto), että jakelijan kustannusvastuuta koskevassa ehdotuksessa ei ollut huomioitu akkuasetuksen 59–61 artiklassa säädettyä tuottajan kustannusvastuuta. Tuottajalle säädetty kustannusvastuu rajaa jakelijan vastuuta kustannuksista.

Poikkeukset eräiden tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta

Useat pykäläehdotusta kommentoineet lausunnonantajat (Pirkanmaan ELY-keskus, Suomen Kiertovoima, Suomen Kuntaliitto) kannattivat ehdotettua säännöstä rajata tuottajan kustannusvastuuta sekä säätää tuottajalle velvollisuus ottaa vastaan myös sen kustannusvastuulle kuulumaton jäte. Kaksi lausunnonantajaa (Kierrätysteollisuus, Suomen Romukauppiain liitto) esitti, että jätteen haltijan vastuulle kuuluvien jätteiden osalta tuottajayhteisöillä ei tulisi olla oikeutta periä raaka-aineesta hyvityksiä. Suomen Autopurkamoliitto ehdotti, että uudelleenkäyttöön myydyt ajoneuvoakut tulisi katsoa poikkeukseksi tuottajan kustannusvastuusta. Pirkanmaan ELY-keskus esitti, että joko pykälässä tai sen perusteluissa on tuotava selkeästi ilmi, että jätteen haltijan vastaa tuottajan kustannusvastuun ulkopuolelle jäävän sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon

kustannuksista. ELY-keskus eräitä teknisluonteisia tarkennuksia pykälään ja perusteluihin sekä huomautti lisäksi, että jätteen haltijan kustannusvastuulle kuuluvien tuotteiden osalta olisi selvennettävä, kenellä on oikeus tarjota tällaisten tuotteiden jätehuoltopalveluita. Lisäksi Recser kannatti pykälän 2 momentin kumoamista koskevaa ehdotusta, mikä tarkoittaa teollisuusakkujen kollektiivista tuottajavastuuta.

Eräiden tuotteiden tuottajalta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

Useat lausunnonantajat (Kierrätysteollisuus, Suomen Romukauppiain liitto, Suomen Autopurkamoliitto) esittivät huolensa, että vakuusvaatimus ei saa nostaa kustannuksia kierrättäjille, jotka toimivat osana tuottajan keräysverkostoa. Lakiin toivottiin lisäksi kirjausta, jossa tuottajayhteisöiltä edellytettäisiin nykyistä läpinäkyvämpää ja avoimempaa talouden tietojen julkistamista.

Laiminlyöntimaksu

Useat lausunnonantajat (ERP Finland, Pirkanmaan ELY-keskus, Akkukierrätys, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Recser) pitivät ehdotettujen laiminlyöntimaksujen säätämistä perusteltuna ja kannatettavana keinona tehostaa akkuasetuksen velvoitteiden noudattamisen valvontaa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto piti laiminlyöntimaksun käyttöönottoa markkinavalvonnan tehostamiseksi lähtökohtaisesti kannatettavana, mutta nosti esiin ehdotuksen puutteellisuudet terminologian, enimmäismäärien, soveltamisalan ja määrittämismenettelyjen osalta. Virasto katsoi, että ehdotettu kaksiportainen laiminlyöntimaksu on omiaan sekoittamaan seuraamusmaksumenettelyä hallintopäätöksen täytäntöönpanon tehostamiseksi tarkoitettuun uhkasakkomenettelyyn. Useat lausunnonantajat (Kierrätysteollisuus, Suomen Autopurkamoliitto, Suomen Romukauppiain liitto) nostivat esiin, että koska laiminlyöntimaksu voitaisiin määrätä myös muille kuin tuottajille, tulee soveltamisessa olla selkeitä perusteet, jotta seuraamus ei kohdistu virheellisesti. Työ- ja elinkeinoministeriö huomautti, että esityksessä ei ole arvioitu seuraamussääntelyn suhdetta markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (jäljempänä markkinavalvonta-asetus) ja eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin (1137/2026, jäljempänä markkinavalvontalaki). Oikeusministeriö huomautti, että säätämisyjärjestysperusteluista tulisi käydä ilmi, miksi uudet teot tahdotaan tuoda laiminlyöntimaksun piiriin ja mikä niiden suhde on 147 §:ssä tarkoitettuihin tekoihin.

Esitysluonnos oli lausunnoilla ennen kuin komissio antoi verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksien valvontaa ja seuraamusmaksua koskevan yksityiskohtaisen lausunnon. Yksityiskohtaisen lausunnon perusteella esitystä on lausuntokierroksen jälkeen muutettu ja verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksien valvonnasta sekä seuraamuksista säädettäisiin verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa eikä jätelaissa. Oikeusministeriö piti lausunnoissaan ongelmallisena ratkaisua, jossa jätelakiin sisältyisi verkkoalustan tarjoajan seuraamusmaksuun liittyvä sanktiointi (127 §), mutta seuraamusmaksusta ja siihen liittyvistä menettelyistä sekä Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltuuksista akkuasetuksen valvonnassa säädettäisiin verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa. Seuraamusmaksusta säädettäisiin jätelaissa, mutta seuraamusmaksua koskeva muu sääntely esimerkiksi seuraamusmaksun suuruuteen, määrittämiseen ja muutoksenhakuun liittyen sisältyisi kuitenkin verkon välityspalvelujen valvonnasta annettuun lakiin. Oikeusministeriö toi esiin, että sääntelyratkaisu ei välttämättä täytä riittävän ennustettavuuden ja selkeyden kriteereitä.

Rangaistussäännös

Useat lausunnonantajat (ERP Finland, Pirkanmaan ELY-keskus, Akkukierrätys, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Recser) kannattivat ehdotettua rangaistussäännöstä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomautti, että rangaistussäännöksessä sekä ehdotetun laiminlyöntimaksun piirissä oli osittain samoja tekemuotoja. Oikeusministeriö esitti lausunnossaan useita huomioita ehdotettuun säännökseen ja sen perusteluihin. Oikeusministeriö katsoi, että esitysluonnoksessa on syytä perustella tarkemmin sitä, olisiko velvoitteet täytettävissä tarkoituksenmukaisesti ensisijaisesti muulla kuin rikosoikeudellisella reagoinnilla. Lisäksi esityksessä ei ollut tarkasteltu blankorangaistussäätelyn yleisiä edellytyksiä, vaikka kyseiset vaatimukset ovat edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelylle tavallisen lain säätämisympäristössä. Jatkovalmistelussa tulisi myös kiinnittää huomiota siihen, että akkuasetukseen perustuvat tekotavat on ehdotuksessa sijoitettu rangaistussäännökseen yhdeksi kohdaksi (26), kun kullekin tekotavalle tulisi lähtökohtaisesti muodostaa oma kohtansa. Lisäksi oikeusministeriö huomautti, että uuden rangaistavan teon edellyttämä syyksiluettavuuden aste tulee perustella hallituksen esityksessä.

Muut huomiot

Useat lausunnonantajat (Kierrätysteollisuus, ERP Finland, Suomen Romukauppiain liitto, Pirkanmaan ELY-keskus, Akkukierrätys, Recser, Kaupan liitto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) huomauttivat akkuasetuksen tuottajavastuuta valvovan viranomaisen riittävien resurssien tärkeydestä. Erityisesti ns. vapaamatkustajavalvontaan tulisi varmistaa riittävät resurssit huomioiden myös etäkaupan kautta tulevat akut ja paristot. Pirkanmaan ELY-keskus toi lausunnossaan esiin, että se ei pysty hoitamaan sille suunniteltuja lisääntyviä tehtäviä, mikäli niille ei osoiteta asianmukaisia lisähenkilövoimavaroja ja määrärahaa tietojärjestelmiin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto totesi lausunnossaan kannattavansa hallituksen esityksessä 103/2024 vp esiin tuotua toimintamallia, jonka mukaan uusi Lupa- ja valvontavirasto valvoo jatkossa asianmukaisen huolellisuusvelvoitteen noudattamista. Työ- ja elinkeinoministeriö nosti lausunnossaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulosoikeuden kannalta yleisenä huolena, että viraston tehokkaan toiminnan varmistaminen edellyttää tehtäviä vastaavien lisävoimavarojen osoittamista. Liikenne- ja viestintävirasto huomautti lausunnossaan, että uusien EU-säädösten aiheuttamien lisätehtävien yhteisvaikutusta viraston henkilöresurssitarpeisiin on seurattava tarkasti.

Valtiovarainministeriö toi lausunnossaan esiin, että lausunnolla olevassa ehdotuksessa ehdotetaan tehtäviä Pirkanmaan ELY-keskukselle ja muutoksia osittain samoihin pykäliin, joita eduskunta parhaillaan käsittelee osana aluehallintouudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 13/2025 vp) käsittelyä. Lisäksi valtiovarainministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota kaikkien ympäristöasioissa yhtä aikaa vireillä olevien säädösehdotusten lukumäärään. Valtiovarainministeriö piti suunnittelun kannalta haasteellisena ja ei-toivottavana, että Lupa- ja valvontavirastoon siirtyviä tehtäviä koskevat esitykset ovat hajallaan eikä esitysten taloudellisia vaikutuksia pystytä tarkastelemaan kokonaisuutena. Jatkovalmistelussa valtiovarainministeriö totesi, että ei pidä realistisena Pirkanmaan ELY-keskuksen lisärahoitusta akkuasetuksen ja SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpanosta aiheutuviin tehtäviin.

Ehdotettu ratkaisu, jossa jäteakkujen ja -paristojen keräysverkostoa, jakelijan vastaanottovelvollisuutta sekä toimijoiden raportointivelvoitteita koskevista akkuasetuksen vaatimuksista laadittaisiin erilliset soveltamisohjeet, sai useilta lausunnonantajilta (Kaupan liitto, Akkukierrätys, Recser) kannatusta. Soveltamisohjeiden nopeaa valmisteluajataulua ja sidosryhmien kuulemista niiden valmistelussa pidettiin tärkeänä. Lisäksi Kaupan liitto ja Teknisen kaupan liitto esittivät huolensa jäteakkujen ja -paristojen vastaanottoon liittyvistä riskeistä. Kaupan liitto esitti, että akkuasetuksen turvallisuusnäkökulmien puutteet huomioidaan kansallisessa valmistelussa. Akkukierrätys toi lisäksi esiin, että akkuasetuksen mukaiset eri

toimijoiden kirjanpito- ja raportointivelvollisuudet edellyttävät kerättyjen ja käsiteltyjen akkumäärien raportointia viranomaisen lisäksi myös tuottajille tai tuottajayhteisöille.

Pirkanmaan ELY-keskus toi lausunnossaan lisäksi esiin akkuasetuksen edellyttämiä täsmennystarpeita jätelain 46 §:ään, 52 §:ään, 63 §:ään, 66 §:ään sekä ympäristönsuojelulakiin ehdotettuun 221 g §:ään.

Useissa lausunnoissa esitettiin lisäksi teknisluontoisia huomioita sekä pykäliin että perusteluihin sekä ehdotettiin muutoksia myös eräisiin muihin jätelain säännöksiin.

Komission yksityiskohtainen lausunto ja huomautus

Komissio antoi Suomelle akkuasetuksen täytäntöönpanoa koskevaan esitykseen yksityiskohtaisen lausunnon sekä huomautuksen. Yksityiskohtainen lausunto koskee akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdan täytäntöönpanoa. Ennakkonotifioidun luonnoksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi akkuasetuksessa verkkoalustan tarjoajalle asetettujen velvoitteiden noudattamista verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa (18/2024) sille säädetyin muin kuin mainitun lain 3 luvussa säädetyin toimivaltuuksin. Luonnoksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston toimivallan ulkopuolelle olisi siten jäänyt verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 3 luvussa säädetyt hallinnolliset seuraamukset, kuten seuraamusmaksu. Seuraamusmaksusta oli tarkoitus säätää osana jätelain nykyisen seuraamusmaksujärjestelmän uudistamista osana jätelaki III-hanketta. Komissio toteaa, että luonnoksen 25 § ei ole yhteensopiva digipalvelusäädöksen IV luvun valvonta- ja täytäntöönpanojärjestelmän kanssa, kuten akkuasetuksessa edellytetään, koska siinä jätetään Liikenne- ja viestintäviraston toimivallan ulkopuolelle sille digipalvelusäädöksen 51 artiklan mukaisesti annetut seuraamusvaltuudet. Komissio kehottaa yhdenmukaistamaan ehdotetun 25 §:n digipalvelusäädöksen valvonta- ja täytäntöönpanorakenteen kanssa. Lisäksi komissio kehottaa muotoilemaan ehdotetun 126 §:n uudelleen, sillä luonnos jättää epäselväksi, onko myös Liikenne- ja viestintävirasto ehdotetun 126 §:n tarkoittama toimivaltainen viranomainen.

Komission huomautus koski akkuasetuksen 42 artiklan 2 kohdassa säädettyä jakelijan velvollisuutta tarkistaa ennen akun tai pariston markkinoille saattamista, että tuottaja on rekisteröity 55 artiklassa tarkoitettuun tuottajien rekisteriin. Ennakkonotifioidusta luonnoksesta ei käynyt riittävän selkeästi ilmi, että akkuasetuksen mukaisesta jakelijan tarkastusvelvollisuudesta ei ole mahdollista poiketa.

Jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanoa koskeva lausuntopalaute

Jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanoa koskevan esitysluonnoksen lausunnot ovat saatavilla valtioneuvoston hankeikkunassa osoitteessa [valtioneuvosto.fi/hankkeet_tunnuksella YM049:00/2024](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet_tunnuksella_YM049:00/2024). Esitysluonnos oli lausunnoilla ennen kuin komissio antoi asetuksen täytäntöönpanoa koskevan huomautuksen, ja esityksestä poistettiin ehdotus kieltää jätteen tuonti kaatopaikalle. Lausuntopalautteessa 110 §:ään kiinnitettiin paljon huomiota, jota selostetaan jäljempänä.

Lausuntoja annettiin yhteensä 29 kappaletta. Lausunnon antaneista 12:lla ei ollut lausuttavaa ehdotuksen sisältöön. Lausunnon antajien joukossa oli viranomaisia, ministeriöitä, oikeuslaitoksia, jäte- ja kiertotalousalan etujärjestöjä ja yrityksiä. Viranomaisista oikeusministeriöllä, Suomen ympäristökeskuksella, Keskusrikospoliisilla ja FINAS-akkreditointipalvelulla oli ehdotuksesta lausuttavaa. Lisäksi lausuttavaa oli Huoltovarmuuskeskuksella, Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä HSY:llä, Suomen Kuntaliitolla, Suomen Kiertovoimalla, Kierrätysteollisuudella, Muoviteollisuudella,

Kemianteollisuudella, Suomen Uusioraaka-aineliitolla, Suomen Satamat ry:llä, Suomen Romukauppiainien Liitolla, pakkausten tuottajayhteisö Sumi Oy:llä sekä kahdella yrityksellä (NG Nordic Finland Oy ja Stena Recycling Oy).

Useat lausunnonantajat kannattivat annettua ehdotusta kokonaisuudessaan. Muutamassa lausunnossa katsottiin, että ehdotuksella parannetaan jätesiirotojen valvontaa ja sen myötä laittomien jätesiirotojen torjuntaa. Kahden lausunnon antajan mielestä ehdotus on huoltovarmuuden kannalta kannatettava. Kaksi etujärjestöä otti kantaa ehdotettuun vakuutta koskevaan sääntelyyn ja pitivät hyvänä, että jätesiirotoihin liittyvän vakuuden tulee olla toistaiseksi voimassa oleva. Muutama etujärjestö ei haluaisi EU-sääntelyä tiukempaa kansallista sääntelyä, mutta toisaalta osa lausunnonantajista piti kansallisia tiukennuksia hyvänä asiana.

Oikeusministeriö katsoi, että jätelakiin ja rikoslakiin ehdotetun rangaistussääntelyn perusteluita on täsmennettävä erityisesti siltä osin, laajentuuiko ehdotuksessa ehdotettu kriminalisoinnin ala ja jos laajentuu, esityksessä tulisi esittää kriminalisoinnille hyväksyttävät perusteet. Oikeusministeriö katsoi myös, että blankorangaistussäännösten osalta tulisi arvioida, täytyvätkö perustuslakivaliokunnan blankorangaistussääntelylle asettamat edellytykset. Lisäksi oikeusministeriö kommentoi henkilötietojen suojaa ja tiedonsaantioikeuksia koskevaa sääntelyä.

Eniten lausunnoissa kiinnitettiin huomiota 110 §:ssä ehdotettuun kieltoon tuoda jätettä kaatopaikalle sijoitettavaksi sekä suoraan että väliaikaisen loppukäsittelytoimen eli käytännössä fysikaaliskemiallisen käsittelyn jälkeen. Tätä ns. kaatopaikalle jätteen tuonnin kieltä vastustivat erityisesti kierrätysalan toimijoita edustavat järjestöt sekä yksi jätettä tuova yritys, joka sijoittaa jätettä kaatopaikalle fysikaaliskemiallisen käsittelyn jälkeen. Perusteena heillä oli mm. se, että kaatopaikkasijoitusta tarvitaan edelleen tietyille jätteille. Lisäksi katsottiin, että jätteiden tulisi voida liikkua mahdollisimman vapaasti EU:n sisällä eikä kansallisesti tulisi antaa EU-lainsäädäntöä tiukempaa lainsäädäntöä. Kaatopaikalle tuonnin kieltä vastustavat tahot yhtä lukuun ottamatta kuitenkin hyväksyisivät ehdotetun kiellon, jos laki sen osalta tulisi voimaan vasta 31.12.2028. Kaatopaikalle tuonnin kieltä kannatettiin kahdessa lausunnossa. Kannattajien mielestä kaatopaikkakapasiteettia tulee turvata kotimaassa syntyvän jätteen loppukäsittelyn sekä mm. erilaisia häiriötilanteita varten.

Kaksi etujärjestöä oli osittain ymmärtänyt väärin ehdotetun kiellon tuoda jätettä kaatopaikalle sijoitettavaksi. He katsoivat, että kaatopaikalle sijoittamisen kieltä koskisi myös hyödynnettäväksi tuotujen jätteiden käsittelystä jäljelle jäävän jäännösjätteen kaatopaikalle sijoittamista. Näin ei kuitenkaan ollut ehdotettu. Hyödynnettäväksi tuotavan jätteen käsittelyssä syntyvä jäännösjäte olisi ehdotuksen mukaan edelleen sallittua sijoittaa kaatopaikalle. Ainoastaan loppukäsittelyyn tuodun jätteen sijoittaminen kaatopaikalle sekä suoraan että väliaikaisen loppukäsittelytoimen jälkeen kiellettäisiin.

Lausunnoissa tuotiin esiin myös ehdotuksia ja toiveita, jotka eivät kuulu tämän hallituksen esityksen sisältöön. Näitä olivat mm. jäteveron laajentaminen ja jätteiden kuljetusvakuuksien määräytymisperiaatteen muuttaminen. Lisäksi lausunnoissa ehdotettiin muutoksia tiettyihin asioihin, jotka tulevat suoraan sovellettavaksi EU:n jätteesiirtoasetuksesta, ja joita ei voi kansallisesti muuttaa eikä niistä voi antaa lisäsääntelyä.

6.2 Lausuntopalautteen perusteella tehdyt muutokset

Akkuasetuksen ja SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpano

Jatkovalmistelussa täsmennettiin pykälää, jossa säädetään akkujen ja paristojen merkinnöistä, ohjeista, turvallisuustiedoista sekä asiakirjoja koskevista kielivaatimuksista ja muotoiltiin uudelleen siten, että se ei sisällä akkuasetuksen vaatimuksia pidemmälle meneviä kielivaatimuksia.

Jatkovalmistelussa pykälän, jossa säädetään tuottajan ensisijaisesta oikeudesta järjestää jätehuolto, ehdotettu sanamuoto säilytettiin ennallaan, mutta sen perusteluissa tarkennettiin akkuasetuksen mukaisia uudelleenkäytön, uudelleenkäytön valmistelun ja uudelleenvalmistuksen termejä. Lisäksi perusteluissa selkeytettiin, että akkuasetuksessa säädetty luovutusvelvollisuus ei koske uudelleenkäyttöön soveltuvia akkuja ja paristoja, jotka käytetään uudelleen samassa käyttötarkoituksessa. Parhaillaan kolmikantaneuvottelussa olevassa ajoneuvojen kiertotalousasetuksessa pyrkimyksenä on ollut ottaa huomioon akkuasetuksen sääntely. Puheenjohtajan tavoitteena on saada kolmikantaneuvottelut päätökseen vuoden 2025 loppuun mennessä. Pykälän otsikkoa tai 1 momentin sanamuotoa tuottajan ensisijaisesta oikeudesta ei ole muutettu. Muutoksia voidaan selvittää ja harkita osana jätelain kokonaisuudistusta.

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuutta koskevan pykälän 4 momenttiin lisättiin, että akkujen ja paristojen jakelija vastaisi järjestämänsä vastaanoton niistä kustannuksista, jotka eivät kuulu akkuasetuksen 59 artiklan 1 kohdan, 60 artiklan 4 kohdan ja 61 artiklan 3 kohdan mukaan tuottajan vastuulle. Pykälän perusteluita muutettaisiin vastaamaan ehdotetun pykälän sisältöä.

Pykälään, joka koskee poikkeuksia eräiden tuotteiden tuottajan kustannusvastuuseen, ja sen perusteluihin tehtiin joitakin teknisluonteisia tarkennuksia. Lisäksi perusteluihin lisättiin, että tuottajan jätehuoltojärjestelmään palautettua jätettä kohdeltaisiin samalla tavalla kuin kaikkea muuta tuottajan jätehuoltojärjestelmässä olevaa jätettä, riippumatta siitä, kuuluuko jäte tuottajan tai jätteenhaltijan kustannusvastuulle. Käytännössä voi olla mahdotonta erottaa jätteen haltijan kustannusvastuulle kuuluvia jätteitä muista tuottajan jätehuoltojärjestelmään päätyvistä jätteistä.

Vakuusvaatimusta koskevaan pykälään ja perusteluihin tehtiin jatkovalmistelussa joitakin teknisluonteisia tarkennuksia. Pykälään ei otettu ehdotettua kirjausta tuottajayhteisöjen taloustietojen paremmasta läpinäkyvyydestä; tällaista muutosta voidaan selvittää osana jätelain kokonaisuudistusta.

Jatkovalmistelussa laiminlyöntimaksun piiriin ehdotettuja akkuasetuksen velvoitteiden rikkomistilanteita rajattiin verrattuna lausuntokierroksella olleeseen ehdotukseen. Jatkovalmistelussa todettiin, että laiminlyöntimaksun tai hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönotto akkuasetuksen markkinavalvonnassa edellyttäisi jätelain seuraamusjärjestelmän laajempaa uudistamista sekä yhteensovittamista markkinavalvontalain kanssa. Seuraamusmaksun käyttöönottoa markkinavalvonnan yhteydessä on tarkoitus selvittää jätelain seuraamussääntelyn kokonaisuudistuksen yhteydessä osana kiertotalouslain valmistelua. Keskeisten akkuasetuksessa säädettyjen markkinoille saattamista tai käyttöönottoa koskevien kieltojen sekä talouden toimijoiden velvoitteiden rikkominen on esityksessä ehdotettu sisällytettäväksi jätelain rangaistussäännökseen.

Laiminlyöntimaksu koskisi vain eräiden erikseen yksilöityjen tuottajalle tai jakelijalle säädettyjen velvollisuuksien laiminlyöntiä eikä se siten tulisi muiden viranomaisten kuin tuottajavastuuta valvovan Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan. Laiminlyöntimaksun määräämistä koskevaa 133 §:ää ei siten ole tarpeen muuttaa akkuasetuksen täytäntöönpanon johdosta lainkaan.

Ehdotettua rangaistussäännöstä täsmennettiin jatkovalmistelussa eräiden tekemuotojen osalta yksilöimällä sanktioitavaksi ehdotettu teko mahdollisimman tarkasti. Lisäksi CE-merkinnän kiinnittämistä koskevan vaatimuksen sekä loppukäsittelyn tai energian talteenotto toimien kiellon vastaista menettelyä ei ehdoteta kriminalisoitavaksi. Lisäksi säännöksen perusteluita on jatkovalmistelussa täydennetty ja täsmennetty.

Myös ehdotuksen suhdetta perustuslakiin sekä säätämisjärjestysperusteluita täydennettiin jatkovalmistelussa erityisesti ehdotettujen seuraamusten osalta. Rangaistussäännöstä koskevaa ehdotusta arvioitiin yleisten kriminalisointiperiaatteiden näkökulmasta ja arvioitiin, olisiko vastaava tavoite saavutettavissa muulla perusoikeuteen vähemmän puuttuvalla tavalla kuin kriminalisoinnilla. Lisäksi ehdotetun säännöksen täsmällisyyttä arvioitiin ottaen huomioon blankorangaistussääntelyn yleiset edellytykset ja perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntö. Myös jatkovalmistelun perusteella ehdotettua viranomaisen tiedonsaantioikeuden laajentamista (122 §) arvioitiin perustuslakivaliokunnan käytännön valossa.

Jatkovalmistelun perusteella akkuasetuksen täytäntöönpanon edellyttämiä muutoksia ehdotetaan myös 63 §:ään (tuottajayhteisön toiminta), 66 §:ää (tuottajayhteisöjen palveluhankinta) ja 66 b §:ään (Suomessa valtuutettuna edustajana toimiminen). Jatkovalmistelussa nähtiin perustelluksi, että myös näihin pykäliin on tarkoituksenmukaista lisätä viittaukset akkuasetukseen. Akkuasetus sisältää mainittuihin lainkohtiin verrattuna yksityiskohtaisempaa sääntelyä, joka tulee noudatettavaksi rinnakkain jätelain kanssa. Lisäksi jatkovalmistelun perusteella ehdotetaan muutosta jätelain 122 §:ään (tiedonsaantioikeus), jotta Lupa- ja valvontavirastolla olisi oikeus saada tarpeelliset tiedot myös akkuasetuksen tuottajavastuuvaikeuksien valvontaan.

Lisäksi esityksen kohtaan 4.1.2, taloudelliset vaikutukset, on lisätty Pirkanmaan ELY-keskuksen arvio maksullisten suoritteiden tulokertymästä.

Akkuasetuksen täytäntöönpanon edellinen vaihe koski akkuasetuksen markkina- ja valvontaviranomaisen tehtävien, mukaan lukien asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikoiden valvontatehtävän, keskittämistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (HE 103/2024 vp). Hallituksen esityksessä katsottiin, että myöhemmin on perusteltua selvittää asianmukaisen huolellisuuden valvontatehtävän siirtämistä uuden horisontaalisen asianmukaisen huolellisuuden valvontaa toteuttavan valvovan viranomaisen toimivaltaan ja 25.7.2024 voimaan tulleen yritysvastuudirektiivin (EU) 2022(2426) valvontatehtävien yhteyteen. Tällaista valvontatehtävän siirtoa ei ole tällä hetkellä vireillä, sillä yritysvastuudirektiiviin on ehdotettu useita muutoksia, mukaan lukien sen soveltamisajankohdan siirtäminen. Akkuasetusta on muutettu 18.7.2025 annetulla asetuksella, jonka mukaan asetuksen asianmukaista huolellisuutta koskevien vaatimusten soveltamisajankohtaa on siirretty 18.8.2027 saakka³⁰. Asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikoiden valvontatehtävä on näin ollen toistaiseksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ja tehtävien siirron selvittäminen voidaan käynnistää yritysvastuudirektiivin kansallisen täytäntöönpanon edetessä.

Komission yksityiskohtaisen lausunnon ja huomautuksen perusteella tehdyt muutokset

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2025/1561, annettu 18.7.2025, asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse akkuja ja paristoja koskevia asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkoja koskevista talouden toimijoiden velvoitteista.

Komission yksityiskohtaisen lausunnon mukaan ilmoitetun luonnoksen 25 § ("Muut valvontaviranomaiset") on digipalvelusäädöksen ja akkuasetuksen vastainen. Lisäksi komissio ehdotti muotoilemaan 126 §:n ("Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen") uudelleen sen varmistamiseksi, että sen on yhdenmukainen ehdotetun 25 §:n kanssa. Komission yksityiskohtaisen lausunnon perusteella ehdotusta muutettiin siten, että Liikenne- ja viestintäviraston toimivallasta säädettäisiin jätelain sijasta verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa. Jätelain 55 §:ään lisättäisiin informatiivisena viittauksena, että akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen velvollisuuksien valvonnasta säädetään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun laissa.

Ehdotuksen mukaan verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 §:ään lisättäisiin, että Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjä verkkoalustan velvollisuuksia verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa säädettyjen toimivaltuuksin. Valvonnassa Liikenne- ja viestintävirastolla olisi käytettävissään kaikki lain 2 luvussa säädetty viranomaisten tutkintamenettely ja valvontatoimivaltuudet ja 3 luvussa säädetty hallinnolliset seuraamukset mukaan lukien seuraamusmaksu, josta säädettäisiin verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa.

Lisäksi verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 17 §:ään lisättäisiin erillinen säännös akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen velvollisuuksien rikkomista koskevasta seuraamusmaksusta. Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä seuraamusmaksun verkkoalustan tarjoajalle, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajien kanssa ja joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädetty tiedot tuottajilta ennen kuin tuottajat voivat käyttää sen verkkoalustan palvelua.

Lisäksi komissio antoi Suomelle huomautuksen koskien ilmoitetun luonnoksen 55 §:ää ("Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen"). Ilmoitetussa luonnoksessa ei selvennetä riittävästi, että akkuasetuksen 42 artiklan 2 kohdan mukaisista jakelijoiden velvoitteista ei ole mahdollista poiketa. Huomautuksen johdosta jätelain 55 §:ää koskevaa ehdotusta on muutettu siten, että informatiivinen viittaus akkuasetukseen on siirretty 2 momenttiin.

Jätteen siirtoasetuksen täytäntöönpano

Jatkovalmistelussa jätelain 116 ja 117 b pykälien perusteluja täydennettiin lausuntopalautteen pohjalta. Lausuntopalautteen pohjalta jätelain rangaistussäännöksen sanamuotoja täsmennettiin ja kyseisen pykälän ja rikoslain rangaistussäännösten perusteluja täydennettiin siltä osin, miten kriminalisoinnin ala laajentuu. Myös lukuun 12 ("Suhde perustuslakiin") lisättiin perusteluja uusien kriminalisointien ja blankorangaistustekniikan hyväksyttävyydestä. Myös tiedonsaantioikeutta koskevaa pykälää (122 §) täsmennettiin siten, että viranomaisten tiedonsaantioikeus toisilta viranomaisilta koskee välttämättömiä tietoja.

Kuten kappaleessa 5.1.3 selostetaan, kielto tuoda jätettä kaatopaikalle poistettiin esityksestä (110 §) komissiolta saadun huomautuksen johdosta. 110 §:ään jätettiin kuitenkin säännös siitä, että Suomeen saa siirtää jätteen loppukäsitteltäväksi vain, jos Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei tämän vuoksi esty tai viivästy.

Lisäksi lausuntokierroksen jälkeen tehtiin pieniä täydennyksiä 112 §:n perusteluihin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Jätelaki

2 §. Soveltamisala. Esityksessä ehdotetaan pykälän nykyinen 5 momentti kumottavaksi. Momentin kumoaminen on tarkoituksenmukaista, sillä myöskään muita jätelailla täytäntöönpanut EU-säädöksiä ei ole lueteltu pykälässä.

6 §. Muut määritelmät. Pykälän 1 momentin 29 kohdassa oleva viittaus jätteen siirtoasetukseen päivitetäisiin vastaamaan uutta asetusta.

16 a §. Akkujen ja paristojen merkintöjä, ohjeita, turvallisuustietoja sekä asiakirjoja koskevat kielivaatimukset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 b §, jossa säädettäisiin akkujen ja paristojen merkintöjen, ohjeiden, turvallisuustietojen sekä asiakirjojen kielivaatimuksista. Pykälässä mainitut akkuasetuksen artikkelit edellyttävät jäsenvaltion säätävän kielivaatimuksista. Ehdotetun pykälän mukaan akkuasetuksen 38 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 7 kohdassa, 41 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja 3 kohdassa ja 42 artiklan 2 kohdan c alakohdassa sekä 74 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ohjeet, turvallisuustiedot ja asiakirjat on toimitettava ainakin suomeksi ja ruotsiksi. Mainitut artiklakohtat edellyttävät, että vaaditut merkinnät, asiakirjat, ohjeet ja turvallisuustiedot on oltava laadittu yhdellä tai useammalla kielellä, jota loppukäyttäjät ymmärtävät vaivatta, siten kuin se jäsenvaltio, jonka markkinoilla akku tai paristo asetetaan saataville tai otetaan käyttöön, on ne määritellyt.

Akkusetuksen 18 artiklan 2 kohdassa, 38 artiklan 10 kohdassa, 41 artiklan 8 kohdassa ja 42 artiklan 6 kohdassa säädettyjen tarkoitettujen tietojen sekä akkujen ja paristojen mukana toimitettavien asiakirjojen tulee olla suomen tai ruotsin kielellä taikka muulla markkinavalvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä. Mainitut artiklakohtat edellyttävät, että viranomaiselle annettavien tietojen ja asiakirjojen on oltava laadittu yhdellä tai useammalla kielellä, jota kyseinen kansallinen viranomainen ymmärtää vaivatta.

22 §. Valtion viranomaiset. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin. Uuden jätteen siirtoasetuksen 66 artiklassa säädetään jätteiden siirtojen valvontaryhmästä. Valvontaryhmän on tarkoitus helpottaa ja parantaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja koordinoitua laittomien siirtojen estämiseksi ja havaitsemiseksi. Artiklan mukaan valvontaryhmässä toimisi kustakin jäsenvaltiosta enintään kolme edustajaa. Suomesta valvontaryhmässä toimisi Suomen ympäristökeskus, joka toimii jo nykyisin jätteen siirtoasetuksen mukaisena viranomaisena. Myös Tulli valvoo yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa kansainvälisiä jättesiirtoja ja osallistuisi tarvittaessa valvontaryhmän toimintaan. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin säännös Suomen ympäristökeskuksen tehtävästä toimia jätteiden siirtojen valvontaryhmässä. Säännöksestä poistettaisiin samalla Suomen ympäristökeskuksen tehtävä toimia jätteen siirtoasetuksen mukaisena yhteyshenkilönä, sillä uudessa asetuksessa ei enää säädetä yhteyshenkilöistä.

Lisäksi pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sekä akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen tehdä, sillä akkuasetuksen 54 artikla edellyttää jäsenvaltioiden nimeävän yhden tai useamman toimivaltaisen viranomaisen, joka vastaa akkuasetuksen jätehuoltoa koskevan VIII-luvun mukaisista velvoitteista, erityisesti sen valvomisesta ja todentamisesta, että tuottajat ja tuottajayhteisöt täyttävät akkuasetuksen jätehuoltoa koskevan luvun mukaiset velvoitteensa. Lupa- ja valvontavirasto toimisi siten akkuasetuksen 54 tarkoitettuna viranomaisena.

46 §. *Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan akkujen ja paristojen tuottajan vastuusta jätehuollon kustannuksista säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 4 ja 5 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen tehdä, sillä 56 artiklan 4 kohdassa on säädetty yksityiskohtaisesti tuottajan katettavaksi tulevista kustannuksista. On myös otettava huomioon, että asetuksen 56 artiklassa määritellään tuottajiksi myös ne talouden toimijat, jotka asettavat ensimmäistä kertaa jäsenvaltion alueella markkinoilla saataville akun tai pariston, joka on tulosta valmistelusta uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, käyttötarkoituksen muuttamisesta tai uudelleenvalmistuksesta. Jätelain 46 §:ää sovellettaisiin rinnakkain akkuasetuksen kanssa.

56 artiklan 4 kohdassa mainitaan tuottajan maksettavaksi tulevat maksuosuudet, joiden on katettava seuraavat kustannukset:

a) jäteakkujen ja -paristojen erilliskeräyksestä ja niiden tätä seuraavasta kuljetuksesta ja käsittelystä aiheutuvat kustannukset, ottaen huomioon mahdolliset tulot, jotka on saatu valmistelusta uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai kierrätetyistä jätekuista ja -paristoista saatavien uusioraaka-aineiden arvosta;

b) 69 artiklan 5 kohdan mukaisesta kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen koostumusselvityksen suorittamisesta aiheutuvat kustannukset;

c) 74 artiklan mukaisesta akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätehuoltoa koskevasta tiedottamisesta aiheutuvat kustannukset;

d) tietojenkeruusta ja 75 artiklan mukaisesta toimivaltaisille viranomaisille raportoinnista aiheutuvat kustannukset.

Akkuasetuksen johdanto-osan (kohta 101) mukaan tuottajilla on laajennettu tuottajavastuu akkujensa ja paristojensa käsittelystä niiden käyttöiän päättyessä. Sen vuoksi tuottajien on rahoitettava kustannukset, jotka aiheutuvat kaikkien kerättyjen akkujen ja paristojen keräämisestä, käsittelystä ja kierrätyksestä, kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen jätekoostumuksen kartoituksesta, akkuja ja paristoja ja jäteakkuja ja -paristoja koskevasta raportoinnista sekä akkujen ja paristojen ja jäteakkujen ja -paristojen asianmukaista uudelleenkäyttöä ja jätehuoltoa koskevasta loppukäyttäjille ja jätehuoltotoimijoille suunnatusta tiedottamisesta.

Artiklan 5 kohdassa säädetään, että mikäli 2 kohdassa tarkoitettuun akkuun tai paristoon sovelletaan useampaa kuin yhtä laajennettua tuottajavastuuta, kyseisen akun tai pariston markkinoilla saataville asetavalle ensimmäiselle tuottajalle ei saa aiheutua lisäkustannuksia tällaisesta kustannusten jakojärjestelmästä.

47 §. *Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää jätehuolto.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi siltä osin, kun se on akkujen ja paristojen osalta ristiriidassa akkuasetuksen kanssa. Akkuasetus säätää jäteakkuja ja -paristoja kerääville ja vastaanottaville toimijoille velvollisuuden luovuttaa kerätyt jäteakut ja -paristot asiaankuuluville tuottajille tai tuottajayhteisöille. Asetuksen säätämä luovutusvelvollisuus on ristiriidassa jätelain 47 §:n 2 momentin kanssa, jonka mukaan muu toimija kuin tuottaja saa tarjota tuotteiden uudelleenkäyttöön tai sen valmisteluun liittyviä palveluita tuottajan ensisijaisen oikeuden sitä estämättä. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan näin ollen muutettavaksi siten, että akkujen ja -paristojen osalta muu toimija kuin tuottaja saa tarjota vain tuotteen uudelleenkäyttöön liittyviä palveluita. Muutos tarkoittaisi, että jäteakkujen ja -paristojen uudelleenkäyttöön valmisteluun

liittyvien palveluiden tarjoaminen olisi mahdollista vain sopimalla asiasta tuottajayhteisön kanssa 47 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jäteakkuja ja paristoja koskeva muutos perustuu akkuasetuksessa säädettyyn jakelijoiden (62 artiklan 3 kohta), sähkö- ja elektroniikkalaiteromun sekä romuajoneuvojen jätteenkäsittelylaitosten toiminnanharjoittajien (65 artiklan 1 kohta), kuntien (66 artiklan 2 kohta) ja muiden keräyspisteiden (67 artiklan 1 kohta) velvollisuuteen luovuttaa kaikki keräämänsä jäteakut ja -paristot tuottajille. Akkuasetuksessa säädetty luovutusvelvollisuudet ovat suoraan toimijoita velvoittavia ja tarkoittavat käytännössä, että toimijoiden on luovutettava kerätyt käytöstä poistetut jäteakut ja -paristot tuottajalle tai tuottajavastuuorganisaatiolle. Luovutusvelvollisuus ei koske sellaisia akkuja ja paristoja, jotka käytetään uudelleen samassa käyttötarkoituksessa.

Uudelleenkäytön valmistelu kohdistuu akkuasetuksen mukaan jäteakkuihin tai -paristoihin, kun taas uudelleenkäytössä tuote eli akku tai paristo voidaan käyttää uudelleen samassa käyttötarkoituksessa, jota varten se on suunniteltu (akkuasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 29 alakohta sekä 2 kohta). Muut toimijat voisivat tarjota pelkkää akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöä ja siihen liittyviä palveluita tuottajan 1 momentissa säädetyn ensisijaisen oikeuden sitä rajoittamatta.

Uudelleenkäytön valmistelulla tarkoitetaan akkuasetuksen mukaan samaa kuin jätedirektiivin 3 artiklan 16 alakohdassa määriteltyä valmistelua uudelleenkäyttöön: tarkistamis-, puhdistamis- tai korjaamistarkoituksessa toteutettavia hyödyntämistoimia, joiden avulla tuotteet tai tuotteiden osat, joista on tullut jätettä, valmistellaan siten, että niitä voidaan käyttää uudelleen ilman mitään muuta esikäsittelyä. Akkuasetuksessa käytetään myös termiä uudelleenvalmistus, jolla tarkoitetaan johdanto-osan (17) mukaan jäteakkujen tai -paristojen valmisteluksi uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen. Myös akkuasetuksen tarkoittama uudelleenvalmistelu kohdistuu siten jäteakkuihin tai -paristoihin.

Uudelleenkäytöllä tarkoitetaan puolestaan tointa, jonka avulla tuotteet tai osat, jotka eivät ole jätettä, voidaan käyttää uudelleen samassa tarkoituksessa, jota varten ne on suunniteltu. Uudelleenkäytön valmistelu ja uudelleenvalmistus kohdistuu jätteeseen ja uudelleenkäyttö tuotteeseen, joka käytetään uudelleen samassa käyttötarkoituksessa.

Akkuasetuksen 56 artiklan 2 kohdan mukaan talouden toimija, joka asettaa ensimmäistä kertaa jäsenvaltion alueella markkinoilla saataville akun tai pariston, joka on tulosta valmistelusta uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, käyttötarkoituksen muuttamisesta tai uudelleenvalmistuksesta, katsotaan tässä asetuksessa tarkoitetuksi tällaisen akun tai pariston tuottajaksi, ja toimijalla on laajennettu tuottajavastuu.

Akkuasetuksessa katsotaan (johdanto-osan 16–18 kohdat) tuotesääntelyä koskevan unionin kehyksen mukaisesti, että käytetty akku tai paristo, jolla tarkoitetaan uudelleenkäytön kohteena ollutta akkua tai paristoa, on jo saatettu markkinoille, kun se asetettiin ensimmäistä kertaa saataville käyttöä tai jakelua varten. Sitä vastoin akkujen tai paristojen, jotka on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai joiden käyttötarkoitus on muutettu tai jotka on uudelleenvalmistettu, katsotaan saatetuiksi markkinoille uudelleen, ja sen vuoksi niiden olisi oltava akkuasetuksen mukaisia. Lisäksi tuotesääntelyä koskevan unionin kehyksen mukaisesti kolmannesta maasta tuotua käytettyä akkua tai paristoa pidetään markkinoille saatettuna, kun se saapuu unioniin ensimmäistä kertaa. Sen vuoksi kolmannesta maasta tuodun akun tai pariston, joka on uudelleenkäytön, käyttötarkoituksen muuttamisen, uudelleenvalmistuksen taikka uudelleenkäyttöön valmistelun tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelun kohteena, olisi oltava akkuasetuksen mukainen.

Jos loppukäyttäjä on kuluttaja, ja akku tai paristo on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, sen käyttötarkoitus on muutettu tai se on uudelleenvalmistettu, kyseisen akun tai pariston olisi kuuluttava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/771³¹ mukaisen myyntisopimuksen piiriin. Kyseisen direktiivin vaatimukset koskevat erityisesti tuotteen sopimuksenmukaisuutta, myyjän vastuuta, muun muassa mahdollisuutta lyhyempään vastuu- tai vanhentumisaikaan, todistustaakkaa, oikeussuojakeinoja virheen korjaamiseksi, tavaran korjaamista tai vaihtamista sekä kaupallisia takuita.

48 §. *Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuottajan määritelmän osalta viitattaisiin akkuasetuksen 3 artiklaan sekä 56 artiklan 2 kohtaan. Akkujen ja paristojen tuottajana on tähän saakka pidetty pariston tai akun markkinoille saattajaa, mutta akkuasetus laajentaa tuottajan määritelmää huomattavasti. Akkuasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 47 alakohdan mukaan tuottajalla tarkoitetaan valmistajaa, maahantuojaa tai jakelijaa taikka muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käytetystä myyntitavasta riippumatta, mukaan lukien etäsopimukset, joko

a) on sijoittautunut jäsenvaltioon ja valmistaa akkuja tai paristoja omalla nimellään tai tavaramerkillään, tai joka suunnitteluttaa tai valmistuttaa akkuja tai paristoja ja toimittaa niitä ensi kertaa omalla nimellään tai tavaramerkillään, mukaan lukien laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, kyseessä olevan jäsenvaltion alueella;

b) on sijoittautunut johonkin jäsenvaltioon ja jälleenmyy kyseisen jäsenvaltion alueella omalla nimellään tai tavaramerkillään muiden valmistamia akkuja tai paristoja, joissa ei ole kyseisten muiden valmistajien nimeä tai tavaramerkkiä, mukaan lukien laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot;

c) on sijoittautunut jäsenvaltioon ja toimittaa kyseisessä jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa ammattimaisesti akkuja tai paristoja, mukaan lukien laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta; tai

d) myy jäsenvaltiossa etäsopimusten perusteella akkuja tai paristoja, mukaan lukien laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, suoraan loppukäyttäjille, riippumatta siitä, ovatko ne yksityisiä kotitalouksia vai eivät, ja joka on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan.

Tuottajan määritelmään olennaisesti liittyvä termi ”saattaa markkinoille” on akkuasetuksen 3 artiklassa määritelty tarkoittavan akun tai pariston asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla (3 artiklan 1 kohdan 16 alakohta). Alakohdassa 17 määritellään, että ’asettamisella saataville markkinoilla’ tarkoitetaan akun tai pariston toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta. Koska markkinoille saattamisen yhteydessä ei enää viitata kolmanteen osapuoleen, kuuluisi myös omaan käyttöön valmistaminen tai maahantuonti jatkossa tuottajavastuun piiriin. Tämä käy ilmi myös akkuasetuksen johdanto-osasta, jonka mukaan samat vaatimukset koskevat

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/771 tietyistä tavarakauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista, asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta sekä direktiivin 1999/44/EY kumoamisesta (EUVL L 136, 22.5.2019, s. 28).

niitä akkuja tai paristoja, jotka otetaan käyttöön saattamatta niitä etukäteen markkinoille, kuin ennen käyttöönottoa markkinoille saatettuja akkuja tai paristoja. Tämä koskee esimerkiksi akkuja tai paristoja, joita valmistaja käyttää omiin tarkoituksiinsa, tai akkuja, jotka ominaisuuksiensa vuoksi voidaan koota ja testata vasta paikan päällä niiden lopullisessa määränpäässä. Jotta vaatimustenmukaisuutta ei tarvitsisi osoittaa kahdesti saman tuotteen osalta, markkinoille saatettaviin akkuihin ja paristoihin ei kuitenkaan saisi soveltaa samoja vaatimuksia silloin, kun ne otetaan käyttöön.

Lisäksi akkuasetuksen 56 artiklan 2 kohdan mukaan talouden toimija, joka asettaa ensimmäistä kertaa jäsenvaltion alueella markkinoilla saataville akun tai pariston, joka on tulosta valmistelusta uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, käyttötarkoituksen muuttamisesta tai uudelleenvalmistuksesta, katsotaan tässä asetuksessa tarkoitetuksi tällaisen akun tai pariston tuottajaksi, ja toimijalla on laajennettu tuottajavastuu.

48 b §. *Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista.*

Pykälän 5 momenttiin muutettaisiin liitteen tilalle liite 1.

49 §. *Käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että jäteakkujen ja -paristojen keräyksestä säädetään akkuasetuksen 59–61 artikloissa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen lisätä, sillä mainitut artiklat sisältävät yksityiskohtaiset sellaisenaan sovellettavat käytöstä poistettujen akkujen ja paristojen keräystä koskevat säännökset, joita tulee noudattaa jätelain 49 §:n 1 momentin sijasta.

Kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräys

Akkuasetuksen 59 artiklan mukaan kannettavien akkujen ja paristojen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on varmistettava, että kaikki kannettavat jäteakut ja -paristot kerätään erikseen niiden luonteesta, kemiallisesta koostumuksesta, kunnosta, tavaramerkistä tai alkuperästä riippumatta sen jäsenvaltion alueella, jossa ne asettavat kannettavia akkuja ja paristoja ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla. Tätä varten niiden on

a) perustettava kannettavien jäteakkujen ja -paristojen vastaanotto- ja keräysjärjestelmä;

b) tarjottava kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräystä maksutta 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille tahoille ja huolehdittava kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräyksestä kaikilta tahoilta, jotka ovat hyödyntäneet tätä mahdollisuutta, jäljempänä 'keräysverkostoon liitetyt kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräyspisteet';

c) huolehdittava tarvittavista käytännön järjestelyistä kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräystä ja kuljetusta varten, mukaan lukien sopivien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/68/EY (46) vaatimukset täyttävien keräys- ja kuljetussäiliöiden tarjoaminen maksutta keräysverkostoon liitetuille kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräyspisteille;

d) kerättävä keräysverkostoon liitettyihin keräyspisteisiin kerätyt kannettavat jäteakut ja -paristot maksutta ja riittävän tiheästi suhteessa keräysverkostoon liitettyjen keräyspisteiden kattamaan alueeseen ja keräysverkostoon liitettyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräyspisteiden kautta yleensä kerättävien kannettavien jäteakkujen ja -paristojen määrään ja vaarallisuuteen;

e) kerättävä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta poistetut kannettavat jätteakut ja -paristot maksutta ja riittävän tiheästi suhteessa kannettavien jätteakkujen ja -paristojen määrään ja vaarallisuuteen;

f) varmistettava, että jätehuoltotoimija käsittelee keräysverkkostoon liitetyistä kannettavien jätteakkujen ja -paristojen keräyspisteistä kerätyt ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta poistetut kannettavat jätteakut ja -paristot luvan saaneessa laitoksessa 70 artiklan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan kannettavien akkujen ja paristojen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on varmistettava, että kannettavien jätteakkujen ja -paristojen vastaanotto- ja keräysjärjestelmä

a) muodostuu keräyspisteistä, jotka ne perustavat yhteistyössä yhden tai useamman seuraavan tahon kanssa:

i) jakelijoiden kanssa 62 artiklan mukaisesti;

ii) romuajoneuvojen käsittelylaitosten, joihin sovelletaan romuajoneuvodirektiiviä, kanssa;

iii) viranomaisten tai jätehuollosta niiden puolesta huolehtivien kolmansien osapuolten kanssa 66 artiklan mukaisesti;

iv) vapaaehtoisten keräyspisteiden kanssa 67 artiklan mukaisesti;

v) sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelylaitosten, joihin sovelletaan SER-direktiiviä, kanssa; ja

b) kattaa jäsenvaltion koko alueen ottaen huomioon väestön koko ja väestötiheys, kannettavien jätteakkujen ja -paristojen odotettu määrä sekä käytettävyyden ja läheisyys loppukäyttäjien kannalta, rajoittumatta alueisiin, joilla kannettavien jätteakkujen ja -paristojen keräys ja sen jälkeinen jätehuolto on kannattavaa.

59 artiklan 4 kohdan mukaan loppukäyttäjien on voitava jättää käytettyjä kannettavia akkuja ja paristoja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin keräyspisteisiin, eikä heiltä saa periä maksua eikä heitä saa velvoittaa ostamaan uutta akkua tai paristoa eikä edellyttää, että kannettava akku tai paristo on oltava ostettu tuottajilta, jotka ovat perustaneet keräyspisteen.

Kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen keräys

Akkusäätöasetuksen 60 artiklan mukaan kevyiden liikkumisvälineiden akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on varmistettava, että kaikki kevyiden liikkumisvälineiden jätteakut kerätään erikseen niiden luonteesta, kemiallisesta koostumuksesta, kunnosta, tavaramerkistä tai alkuperästä riippumatta sen jäsenvaltion alueella, jossa ne asettavat akkuja ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla. Tätä varten niiden on

a) perustettava kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen vastaanotto- ja keräysjärjestelmä;

b) tarjottava kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen keräystä maksutta 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille tahoille ja huolehdittava kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen keräyksestä kaikilta tahoilta, jotka ovat hyödyntäneet tätä mahdollisuutta, jäljempänä 'keräysverkkostoon liitetyt kevyiden liikkumisvälineiden akkujen keräyspisteet';

c) huolehdittava tarvittavista käytännön järjestelyistä kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen keräystä ja kuljetusta varten, mukaan lukien sopivien direktiivin 2008/68/EY vaatimukset täyttävien keräys- ja kuljetussäiliöiden tarjoaminen maksutta keräysverkostoon liitetyille kevyiden liikkumisvälineiden akkujen keräyspisteille;

d) kerättävä keräysverkostoon liitettyihin kevyiden liikkumisvälineiden akkujen keräyspisteisiin kerätyt kevyiden liikkumisvälineiden jäteakut maksutta ja riittävän tiheästi suhteessa keräyspisteiden kattamaan alueeseen ja niiden kautta yleensä kerättävien kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrään ja vaarallisuuteen;

e) kerättävä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta poistetut kevyiden liikkumisvälineiden jäteakut maksutta ja riittävän tiheästi suhteessa kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrään ja vaarallisuuteen;

f) varmistettava, että jätehuoltotoimija käsittelee keräysverkostoon liitetyistä kevyiden liikkumisvälineiden akkujen keräyspisteistä kerätyt ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta poistetut kevyiden liikkumisvälineiden jäteakut luvan saaneessa laitoksessa 70 artiklan mukaisesti.

60 artiklan 2 kohdan mukaan kevyiden liikkumisvälineiden akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on varmistettava, että kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen vastaanotto- ja keräysjärjestelmä

a) muodostuu keräyspisteistä, jotka ne perustavat yhteistyössä yhden tai useamman seuraavan tahon kanssa:

i) jakelijoiden kanssa 62 artiklan mukaisesti;

ii) romuajoneuvojen käsittelylaitosten, joihin sovelletaan romuajoneuvodirektiiviä, kanssa;

iii) viranomaisten tai jätehuollosta niiden puolesta huolehtivien kolmansien osapuolten kanssa 66 artiklan mukaisesti;

iv) vapaaehtoisten keräyspisteiden kanssa 67 artiklan mukaisesti;

v) sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelylaitosten, joihin sovelletaan SER-direktiiviä, kanssa; ja

b) kattaa jäsenvaltion koko alueen ottaen huomioon väestön koko ja väestötiheys, kevyiden liikkumisvälineiden jäte- akkujen odotettu määrä sekä käytettävyys ja läheisyys loppukäyttäjien kannalta, rajoittumatta alueisiin, joilla kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen keräys ja sen jälkeinen jätehuolto on kannattavaa.

60 artiklan 4 kohdan mukaan kevyiden liikkumisvälineiden akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on

a) perustettava 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille keräyspisteille soveltuva keräysinfrastruktuuri kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jotka täyttävät sovellettavat turvallisuusvaatimukset, erilliskeräystä varten ja katettava tarvittavat kyseisille keräyspisteille takaisinotosta aiheutuvat kustannukset; keräyspisteessä on oltava soveltuvat säiliöt tällaisten jäteakkujen keräystä ja tilapäistä varastointia varten, ottaen huomioon näiden keräyspisteiden

kautta toden- näköisesti kerättävien kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä ja vaarallisuus;

b) kerättävä kevyiden liikkumisvälineiden jäteakut 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista keräyspisteistä riittävän tiheästi suhteessa erilliskeräysinfrastruktuurin varastointikapasiteettiin ja näiden keräyspisteiden kautta yleensä kerättävien jäteakkujen määrään ja vaarallisuuteen; ja

c) huolehdittava tämän artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista keräyspisteistä kerättyjen kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen toimittamisesta luvan saaneisiin käsittelylaitoksiin 70 ja 73 artiklan mukaisesti.

60 artiklan 5 kohdan mukaan loppukäyttäjien on voitava jättää kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkuja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin keräyspisteisiin, eikä heiltä saa periä maksua eikä heitä saa velvoittaa ostamaan uutta akkua eikä edellyttää, että kevyiden liikkumisvälineiden akku on oltava ostettu tuottajalta, joka on perustanut keräyspisteen.

Jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen keräys

Akkuasetuksen 61 artiklassa säädetään, että ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on otettava takaisin maksutta ja velvoittamatta loppukäyttäjää ostamaan uusi akku ja edellyttämättä, että akku on ostettu niiltä, sekä varmistettava, että kaikki jäteajoneuvoakut, jäteteollisuusakut ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akut, kunkin sellaisen akun luonteesta, kemiallisesta koostumuksesta, kunnosta, tavaramerkistä tai alkuperästä riippumatta, jonka ne ovat asettaneet ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla kyseisen jäsenvaltion alueella, kerätään erikseen. Tätä varten niiden on suostuttava ottamaan jäteajoneuvoakut, jäte- teollisuusakut ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akut takaisin loppukäyttäjiltä tai vastaanotto- ja keräysjärjestelmistä, joihin kuuluu keräyspisteitä, joita ne perustavat yhteistyössä

a) ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen jakelijoiden kanssa 62 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

b) valtuutettujen toimijoiden kanssa, jotka huolehtivat ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen uudelleenvalmistuksesta tai käyttötarkoituksen muuttamisesta;

c) 65 artiklassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaiteromun ja romuajoneuvojen käsittelylaitosten kanssa niiden toiminnasta peräisin olevien jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen osalta;

d) viranomaisten tai jätehuollosta niiden puolesta huolehtivien kolmansien osapuolten kanssa 66 artiklan mukaisesti.

60 artiklan 2 kohdan mukaan edellä olevan 1 kohdan mukaisesti käyttöön otettujen palautusjärjestelyjen on katettava jäsenvaltion koko alue ottaen huomioon väestön koko ja väestötiheys, jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen odotettu määrä sekä käytettävyyden ja läheisyys loppukäyttäjien kannalta, eikä niitä saa rajoittaa alueisiin, joilla jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen keräys ja sen jälkeinen jätehuolto on kannattavaa.

60 artiklan 3 kohdan mukaan ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on

a) tarjottava 1 kohdassa tarkoitetuille vastaanotto- ja keräysjärjestelmille soveltuva keräysinfrastruktuuri jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen, jotka täyttävät sovellettavat turvallisuusvaatimukset, erilliskeräystä varten ja katettava tarvittavat kyseisille vastaanotto- ja keräysjärjestelmille takaisinotosta aiheutuvat kustannukset; vastaanotto- ja keräysjärjestelmissä on oltava soveltuvat säiliöt tällaisten jäteakkujen keräystä ja tilapäistä varastointia varten, ottaen huomioon kyseisten keräyspisteiden kautta todennäköisesti kerättävien jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä ja vaarallisuus;

b) kerättävä jäteajoneuvoakut, jäteteollisuusakut ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akut 1 kohdassa tarkoitetuista vastaanotto- ja keräysjärjestelmistä riittävän tiheästi suhteessa erilliskeräysinfrastruktuurin varastointikapasiteettiin ja näiden vastaanotto- ja keräysjärjestelmien kautta yleensä kerättävien jäteakkujen määrään ja vaarallisuuteen; ja

c) huolehdittava loppukäyttäjiltä ja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista vastaanotto- ja keräysjärjestelmistä kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen toimittamisesta luvan saaneisiin käsittelylaitoksiin 70 ja 73 artiklan mukaisesti.

51 §. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkuasetuksen 74 artiklassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen lisätä, sillä akkuasetuksen 74 artiklassa säädetään jätedirektiiviin verrattuna yksityiskohtaisemmista vaatimuksista, ja voimassa oleva jätelain 51 § perustuu jätedirektiivissä asetettuihin vähimmäisvaatimuksiin. Akkuasetuksen 74 artiklan 1 kohdan mukaan tuottajien tai tuottajayhteisöjen on asetettava jätedirektiivin 8 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi loppukäyttäjien ja jakelijoiden saataville seuraavat tiedot akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisemisestä ja jätehuollosta niiden akku- tai paristoluokkien osalta, joita ne toimittavat jäsenvaltion alueella:

a) loppukäyttäjien rooli osallistumisessa jätteen syntymisen ehkäisemiseen muun muassa tiedottamalla akkujen ja paristojen käyttöä koskevista hyvistä käytännöistä ja suosituksista, joilla pyritään pidentämään akkujen ja paristojen käyttövaihetta ja parantamaan mahdollisuuksia niiden uudelleenkäyttöön, uudelleenkäyttöön valmisteluun, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmisteluun, käyttötarkoituksen muuttamiseen ja uudelleenvalmistukseen;

b) loppukäyttäjien rooli jäteakkujen ja -paristojen erilliskeräyksen edistämisessä niille 64 artiklan nojalla kuuluvien velvoitteiden mukaisesti jäteakkujen ja -paristojen käsittelyn mahdollistamiseksi;

c) jäteakkuja ja -paristoja varten saatavilla olevat erilliskeräys-, vastaanotto- ja keräyspisteet jäteakkujen ja -paristojen uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua ja käsittelyä varten;

d) tarvittavat turvallisuusohjeet jäteakkujen ja -paristojen käsittelyä varten, mukaan lukien litiumia sisältäviin akkuihin ja paristoihin ja niiden käsittelyyn liittyvät riskit;

e) 13 artiklan mukaisesti akuissa ja paristoissa olevien tai niiden pakkauksiin tai akkujen ja paristojen mukana oleviin asiakirjoihin painettujen merkintöjen ja tunnusten merkitys; ja

f) akkujen ja paristojen sisältämien aineiden, etenkin vaarallisten aineiden, vaikutus ympäristöön ja ihmisten terveyteen tai turvallisuuteen, mukaan lukien jäteakkujen ja -paristojen

epäasianmukainen hävittäminen esimerkiksi roskaamisen muodossa tai lajittelemattomana yhdyskuntajätteenä.

Kyseiset tiedot on asetettava saataville

a) säännöllisin väliajoin kunkin akku- tai paristomallin osalta alkaen siitä, kun kyseinen akku- tai paristomalli asetetaan ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla jäsenvaltiossa, vähintään myyntipisteessä näkyvästi sekä verkkoalustojen kautta;

b) sen jäsenvaltion, jonka markkinoilla akku tai paristo on määrä asettaa saataville, määräämällä kielellä tai määräämällä kielillä, jota tai joita loppukäyttäjät ymmärtävät vaivatta.

Artiklan 2 kohdan mukaan tuottajien on asetettava 62, 65 ja 66 artiklassa tarkoitettujen jakelijoiden ja toimijoiden sekä muiden uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden saataville tiedot jäteakkujen ja -paristojen varastointiin ja keräämiseen sovellettavista turvallisuus- ja suojatoimenpiteistä, työturvallisuus mukaan lukien.

Artiklan 3 kohdan mukaan siitä alkaen, kun akku tai paristo toimitetaan jäsenvaltion alueelle, tuottajien on maksutta ja pyynnöstä asetettava uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden saataville sähköisessä muodossa seuraavat akku- tai paristomallikohtaiset tiedot jäteakkujen ja -paristojen asianmukaisesta ja ympäristön kannalta järkevästä käsittelystä, siltä osin kuin nämä toimijat tarvitsevat niitä kyseisten toimien suorittamiseksi:

a) prosessit kevyiden liikkumisvälineiden, ajoneuvojen ja laitteiden purkamiseksi siten, että niihin sisältyvät akut tai paristot voidaan poistaa;

b) jäteakkujen ja -paristojen varastointi-, kuljetus- ja käsittelyprosesseihin sovellettavat turvallisuus- ja suojatoimenpiteet, työ- ja paloturvallisuustoimet mukaan lukien.

Ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdissa tarkoitetuissa tiedoissa on yksilöitävä osat ja materiaalit sekä kaikkien vaarallisten aineiden sijainti akussa tai paristossa siltä osin kuin uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai käsittelyä suorittavat toimijat tarvitsevat niitä voidakseen noudattaa tämän asetuksen vaatimuksia.

Nämä tiedot on asetettava saataville sen jäsenvaltion, jonka markkinoilla akku tai paristo on määrä asettaa saataville, määräämällä kielellä tai määräämällä kielillä, jota tai joita ensimmäisessä alakohdassa mainitut toimijat ymmärtävät vaivatta.

Artiklan 5 kohdan mukaan tuottajan 56 artiklan 4 kohdan a–d alakohdan mukaisesti kattamat kustannukset on esitettävä erikseen loppukäyttäjälle uuden akun tai pariston myyntipisteessä. Lisäksi artiklan 6 kohdan mukaan asiaankuuluvan akku- tai paristoluokan tuottajien tai tuottajayhteisöjen on järjestettävä tiedotuskampanjoita ja tarjottava kannustimia, joilla loppukäyttäjää kannustetaan poistamaan jäteakut ja -paristot käytöstä tavalla, joka noudattaa 1 kohdan mukaisesti loppukäyttäjien saataville asetettuja tietoja akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisemisestä ja jätehuollosta.

52 §. Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen toimintakuntoa ja odotettua käyttöikää koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkusetuksen 14 artiklassa ja akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta 74 artiklan 1 kohdan a alakohdassa. Viittaus

akkuasetukseen on tarpeen tehdä, sillä akkuasetuksen 14 artikla edellyttää erikseen määritellyiltä akkuluokilta akunhallintajärjestelmää, jonka puolestaan tulee sisältää pykälässä mainittuja tietoja laajemmat tiedot akkujen uudelleenkäytön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamista tai uudelleenvalmistusta varten. Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan kiinteiden akkupohjaisten energiavarastojärjestelmien, kevyiden liikkumisvälineiden akkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen akunhallintajärjestelmän on 18 päivästä elokuuta 2024 alkaen sisällettävä ajantasaiset tiedot muuttujista akkujen toimintakunnon ja odotetun käyttöiän määrittämiseksi siten kuin liitteessä VII esitetään.

Artiklan 2 kohdan mukaan akun laillisesti ostaneella luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, mukaan lukien riippumattomat toimijat tai jätehuoltotoimijat, tai näiden puolesta toimivalla kolmannella osapuolella on milloin tahansa oltava syrjimätön liitteessä VII vahvistettujen muuttujien tietojen lukuoikeus, akun valmistajan teollis- ja tekijänoikeuksia noudattaen, edellä 1 kohdassa tarkoitetun akunhallintajärjestelmän kautta:

- a) akun kapasiteetin asettamiseksi riippumattomien aggregaattoreiden tai markkinaosapuolten saataville energiavaraston kautta;
- b) akun jäännösarvon tai jäljellä olevan käyttöiän ja jatkokäyttökelpoisuuden arvioimiseksi akun toimintakunnon arvioinnin perusteella;
- c) akun uudelleenkäyttöön valmistelun, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelun, käyttötarkoituksen muuttamisen tai uudelleenvalmistuksen helpottamiseksi.

Artiklan 3 kohdan mukaan akunhallintajärjestelmän on sisällettävä ohjelmiston palautustoiminto, jos talouden toimijat, jotka suorittavat uudelleenkäytön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamista tai uudelleenvalmistusta, joutuvat lataamaan eri akunhallintajärjestelmän ohjelmiston. Jos ohjelmiston palautustoimintoa käytetään, akun alkuperäisen valmistajan ei katsota olevan vastuussa mistään akun turvallisuuteen tai toiminnallisuuteen liittyvistä rikkomisista, joiden voidaan katsoa johtuvan akun markkinoille saattamisen jälkeen ladatusta akunhallintajärjestelmän ohjelmistosta.

Akkuasetuksen 74 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan tuottajien tai tuottajayhteisöjen on asetettava loppukäyttäjien ja jakelijoiden saataville tiedot loppukäyttäjien roolista osallistumisessa jätteen syntymisen ehkäisemiseen muun muassa tiedottamalla akkujen ja paristojen käyttöä koskevista hyvistä käytännöistä ja suosituksista, joilla pyritään pidentämään akkujen ja paristojen käyttövaihetta ja parantamaan mahdollisuuksia niiden uudelleenkäyttöön, uudelleenkäyttöön valmisteluun, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmisteluun, käyttötarkoituksen muuttamiseen ja uudelleenvalmistukseen.

53 §. Poikkeukset eräiden tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ja nykyinen 2 momentti kumottavaksi. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi uudet 2 ja 3 momentti. Myös pykälän otsikkoa muutettaisiin poistamalla viittaus muualla kuin kotitaloudessa käytettäviin tuotteisiin.

Ehdotettu muutos vastaisi SER-direktiivin muutosta. Muutetun SER-direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan tuottajien on rahoitettava 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti perustettuihin keräyspaikkoihin tuodun kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta ainakin sen keräyksen, käsittelyn, hyödyntämisen ja ympäristöä säästävän loppukäsittelyn seuraavasti:

a) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista muista sähkö- ja elektroniikkalaitteista kuin aurinkosähköpaneeleista, kun tällaiset sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen;

b) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin aurinkosähköpaneeleista, kun tällaiset aurinkosähköpaneelit on saatettu markkinoille 13 päivästä elokuuta 2012 lukien; ja

c) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista, jotka eivät kuulu 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, kun tällaiset sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 15 päivästä elokuuta 2018 lukien.

Muutetun 12 artiklan 4 kohdan mukaan markkinoille viimeistään 13.8.2005 saatetuista, 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista tuotteista, aurinkosähköpaneeleita lukuun ottamatta, peräisin olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoituksesta on huolehdittava yhden tai useamman järjestelmän avulla, johon kaikki kyseisten kustannusten syntyhetkellä markkinoilla toimivat tuottajat osallistuvat suhteellisella osuudellaan, esimerkiksi niiden laitetyyppikohtaisten markkinaosuuksien mukaisesti.

Muutetun 13 artiklan mukaan tuottajien on rahoitettava muiden käyttäjien kuin kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä sekä ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset seuraavasti:

a) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista muista sähkö- ja elektroniikkalaitteista kuin aurinkosähköpaneeleista, kun tällaiset sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 13 päivän elokuuta 2005 jälkeen;

b) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin aurinkosähköpaneeleista, kun kyseiset aurinkosähköpaneelit on saatettu markkinoille 13 päivästä elokuuta 2012 lukien; ja

c) sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, joka on peräisin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista, jotka eivät kuulu 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, kun sähkö- ja elektroniikkalaitteet on saatettu markkinoille 15 päivästä elokuuta 2018 lukien.

Sellaisesta vanhasta jätteestä, joka on peräisin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista muista sellaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista kuin aurinkosähköpaneeleista, jotka korvataan uusilla vastaavilla tuotteilla tai uusilla saman käyttötarkoituksen omaavilla tuotteilla, aiheutuvien kustannusten rahoituksesta vastaavat asianomaisten tuotteiden tuottajat niitä toimittaessaan. Jäsenvaltiot voivat vaihtoehtoisesti säätää, että myös muille käyttäjille kuin kotitalouksille annetaan osittain tai kokonaan vastuu huolehtia tästä rahoituksesta. Edellä 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista muista sähkö- ja elektroniikkalaitteista kuin aurinkosähköpaneeleista peräisin olevan muun vanhan jätteen osalta kustannusten rahoituksesta huolehtivat muut käyttäjät kuin kotitaloudet.

SER-direktiivin muutos edellyttää rajaamaan tuottajan kustannusvastuun vastaavalla tavoin kansallisessa lainsäädännössä. Jotta tuottajan kustannusvastuu voitaisiin määritellä SER-direktiivin muutoksen edellyttämällä tavalla, lisättäisiin jätelakiin uudet liitteet 2 ja 3. Liite 2 vastaa SER-direktiivin liitettä II ja liite 3 direktiivin liitettä IV.

Ehdotetun 1 momentin mukaan poiketen siitä mitä 46 §:ssä säädetään, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottaja ei vastaisi:

1) ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatettujen liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätahuoltokustannuksista, ellei laitetta korvata uudella vastaavalla tai saman käyttötarkoituksen omaavalla laitteella;

2) ennen 13 päivää elokuuta 2012 markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien jätahuoltokustannuksista; eikä

3) ennen 15 päivää elokuuta 2018 markkinoille saatettujen liitteessä 3 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätahuoltokustannuksista, edellyttäen, että mainitut laitteet eivät sisälly liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin.

1 momentin 1 kohdan mukaan tuottaja ei vastaisi ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatettujen liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätahuoltokustannuksista, ellei laitetta korvata uudella vastaavalla tai saman käyttötarkoituksen omaavalla laitteella. Laiteluokat olisi määritelty liitteessä 2, joka vastaa SER-direktiivin liitettä II. Siten tuottaja vastaisi ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatetun muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen jätahuollon kustannuksista vain, jos käytöstä poistettava laite korvataan vastaavalla tai samaan tarkoitukseen käytettävällä uudella laitteella.

1 momentin 2 kohdan mukaan tuottajan kustannusvastuun ulkopuolelle rajattaisiin ennen 13.8.2012 markkinoille saatetut aurinkosähköpaneelit. Ehdotetun 3 kohdan mukaan tuottaja ei vastaisi niiden ennen 15 päivää elokuuta 2018 markkinoille saatettujen liitteen 3 mukaisiin laiteluokkiin kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätahuoltokustannuksista, jotka eivät sisälly liitteeseen 2. Liite 3 vastaa SER-direktiivin liitettä IV, joka koskee direktiivin ns. avointa soveltamisalaa. Avoin soveltamisala koskee lähes kaikkia sähkö- ja elektroniikkalaitteita, lukuun ottamatta SER-asetuksen 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuja laitteita.

Jätteen haltija vastaisi tuottajan kustannusvastuun ulkopuolelle jäävän sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätahuollon kustannuksista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tuottajan olisi otettava vastaanottopaikoissaan vastaan kaikki 1 momentissa tarkoitettujen toimialaansa kuuluvat laitteet. Tällöin tuottaja saisi periä käytöstä poistettavan laitteen viimeiseltä haltijalta kohtuullisen maksun jätahuollon järjestämisestä. Tuottajan olisi siten otettava vastaanottopaikoissaan vastaan myös kustannusvastuunsa ulkopuoliset laitteet siltä osin, kuin kysymys on tuoteryhmistä, joiden osalta tuottaja tai tuottajayhteisö on rekisteröity tuottajarekisteriin. Tällöin tuottaja voisi periä käytöstä poistettavan laitteen viimeiseltä haltijalta kohtuullisen maksun jätahuollon järjestämisestä. Tuottajan vastaanottopaikkoihin palautettua jätettä kohdeltaisiin samalla tavalla kuin kaikkea muuta tuottajan jätahuoltojärjestelmässä olevaa jätettä, riippumatta siitä, kuuluuko jäte tuottajan tai jätteen haltijan kustannusvastuulle. Ehdotetun säännöksen perusteella tuottajan ei tarvitsisi laajentaa vastaanottoverkostoa, vaan sen tulisi olemassa olevassa verkostossaan ottaa kustannusvastuunsa ulkopuolelle rajattu sähkö- ja elektroniikkalaiteromu. Tuottajan vastaanottovelvollisuudesta on tarpeen säätää, sillä aurinkosähköpaneeleista ja avoimeen soveltamisalaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista peräisin olevan jätteen epäasianmukainen käsittely voi aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia terveydelle ja ympäristölle. Asettamalla vastaanotto- ja jätahuoltovelvollisuus tuottajalle, jotka vastaavat muidenkin sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätahuollosta, voidaan parhaiten varmistaa käytöstä

poistettujen laitteiden asianmukainen käsittely ja maksimoida niistä syntyvän jätteen hyödyntäminen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tuottaja ja muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltija voisivat kuitenkin sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta. Säännös vastaisi voimassa olevan 1 momentin säännöstä, jonka mukaan tuottaja ja laitteen haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta. Momenttiin lisättäisiin pykälän otsikosta poistettu muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltija. Jaottelu kotitalouksien ja muiden käyttäjien kuin kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun välillä tehtäisiin jatkossakin laitteen ominaisuuksien, ei sen tosiasiallisen käyttäjän mukaan.

Voimassa oleva 2 momentti, jonka mukaan teollisuusparistojen ja -akkujen sekä muuhun kuin yksityiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen ajoneuvoparistojen ja -akkujen tuottaja ja tällaisen pariston tai akun haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jaosta toisin kuin 46 §:n 1 momentissa säädetään, ehdotetaan kokonaan kumottavaksi. Teollisuusakuilla tarkoitetaan EU:n akkuasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdan mukaisesti akkua, joka on erityisesti suunniteltu teollisuuskäyttöön, tai on yli 5 kg painava, eikä kuulu muihin akkuluokkiin. Siten teollisuusakkuja ovat myös kuluttajille myytävät energiavarastojen akut. Akkuasetusta sovelletaan myös akkuihin, jotka on yhdistetty tai lisätty tuotteisiin tai jotka on erityisesti suunniteltu tuotteisiin yhdistettäväksi tai lisättäväksi.

Akku- ja paristodirektiivi, johon jätelain 53 §:n 2 momentti on perustunut, kumotaan akkuasetuksen 95 artiklan mukaan 18.8.2025. Poikkeuksen perusteella teollisuusakun tuottaja ja akun haltija ovat voineet sopia jätehuollon kustannustenjaosta toisin kuin jätelain 46 §:ssä säädetään. Tämä on käytännössä tarkoittanut, että teollisuusakkujen tuottajat ovat voineet sopia kierrätyksen kustannusjaosta loppukäyttäjän kanssa. Tämän poikkeuksen vuoksi teollisuusakkujen tuottajien ei ole jätelain mukaan tarvinnut perustaa yhteistä eli kollektiivista keräysjärjestelmää.

Akkusetuksen mukaiset velvoitteet teollisuusakuille edellyttävät, että jatkossa kaikille teollisuusakuille on perustettava akkuasetuksen myötä kollektiivinen, maankattava keräysjärjestelmä. Akkuasetuksen 61 artiklan mukaan teollisuusakkujen tuottajien on otettava maksutta vastaan niille tarjotut jäteteollisuusakut ilman uuden tuotteen ostopakkoa. Vastaanottovelvoitteen täyttämiseksi tuottajien on perustettava vastaanotto- tai keräysjärjestelmä (tai -järjestelmiä) yhteistyössä akkujen jakelijoiden, uudelleenvalmistusta tai käyttötarkoituksen muuttamista toteuttavien toimijoiden, käsittelylaitosten ja kuntien jätelaitosten kanssa. Keräysjärjestelmän on oltava maankattava, ja keräyspisteille on tarjottava sovellettavat turvallisuusvaatimukset täyttävä keräysinfrastruktuuri sekä katettava takaisinotosta aiheutuvat kustannukset. Teollisuusakkujen tuottajan tulee jatkossa siirtää tuottajavastuunvelvoitteet tuottajayhteisölle jätelain 62 §:n mukaisesti.

53 a §. Tuottajan omavalvonta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkuja ja paristoja koskevasta tuottajan omavalvonnasta säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 5 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen tehdä, sillä akkuasetuksessa säädetään jätedirektiivin 8 a artiklan vaatimuksia tarkentaen tuottajan omavalvontaan liittyvistä tehtävistä. 58 artiklan 5 kohdan mukaan jätedirektiivin 8 a artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetty omavalvonta on suoritettava säännöllisesti vähintään joka kolmas vuosi ja toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä sen todentamiseksi, että kyseisen alakohdan säännöksiä noudatetaan, ja että 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hyväksynnän myöntämisen edellytykset täyttyvät edelleen. Tuottajan tai tuottajayhteisön on esitettävä pyynnöstä omavalvontaraportti ja

tarvittaessa korjaavia toimia koskeva suunnitelma luonnos toimivaltaiselle viranomaiselle. Toimivaltainen viranomainen voi esittää huomautuksia omavalvontaraportista ja korjaavia toimia koskevasta suunnitelmaluonnoksesta, ja sen on toimitettava mahdolliset huomautukset tuottajalle tai tuottajayhteisölle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitettua toimivaltaa. Tuottajan tai tuottajayhteisön on laadittava ja pantava täytäntöön korjaavia toimia koskeva suunnitelma, joka perustuu kyseisiin huomautuksiin.

54 §. Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen tuottajien kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta säädetään akkuasetuksen 75 artiklassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen lisätä, sillä akkuasetus sisältää yksityiskohtaiset suoraan sovellettavat säännökset tuottajan kirjanpidosta ja tiedonannosta, jotka tulevat noudatettavaksi jätelain säännösten sijasta. 75 artiklan mukaan kannettavien akkujen ja paristojen tuottajien tai tuottajayhteisöjen sekä kevyiden liikkumisvälineiden akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenterivuodelta ainakin seuraavat tiedot akkujen ja paristojen sekä jäteakkujen ja -paristojen akkukemian ja luokan mukaan eriteltyinä:

a) jäsenvaltion alueella ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen kannettavien akkujen ja paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden akkujen määrä, lukuun ottamatta akkuja ja paristoja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

b) jäsenvaltion alueella ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen yleiskäyttöisten kannettavien akkujen ja paristojen määrä, lukuun ottamatta yleiskäyttöisiä kannettavia akkuja ja paristoja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

c) 59 artiklan mukaisesti kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen määrä ja 60 artiklan mukaisesti kerättyjen kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä;

d) tuottajan tai tuottajayhteisön saavuttama keräysaste kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen osalta;

e) kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä, joka on toimitettu käsiteltäväksi luvan saaneisiin laitoksiin;

f) kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä, joka on viety kolmansiin maihin käsittelyä, uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten;

g) kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten.

1 kohdan a–g alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin on sisällyttävä tiedot ajoneuvojen ja laitteiden sisältämistä akuista ja paristoista ja ajoneuvoista ja laitteista 65 artiklan mukaisesti poistetuista jäteakuista ja -paristoista.

75 artiklan 2 kohdan mukaan ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenteri- vuodelta seuraavat tiedot jäteakkujen akkukemian ja luokan mukaan eriteltyinä:

a) jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen määrä, lukuun ottamatta akkuja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

b) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin valmisteltavaksi uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen;

c) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin käsittelyä varten;

d) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on viety kolmansiin maihin uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai käsittelyä varten.

Kierrätystehokkuutta ja materiaalien talteenottoa koskevaan raportointiin on sisällytettävä kaikki kierrätyksen yksittäiset vaiheet ja kaikki vastaavat kierrätysprosessista saatavat jakeet. Jos kierrätystoimet suoritetaan useammassa kuin yhdessä laitoksessa, on ensimmäinen kierrättäjä vastuussa tietojen keräämisestä ja toimittamisesta toimivaltaisille viranomaisille.

75 artiklan 7 kohdan mukaan tuottajien tai tuottajayhteisöjen on raportoitava kuuden kuukauden kuluessa sen raportointivuoden päättymisestä, jolta tiedot on kerätty.

55 §. Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan akkujen ja paristojen jakelijoiden tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 42 artiklan 2 kohdassa ja verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksista akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen tehdä, sillä akkuasetus velvoittaa jakelijan sekä verkkoalustojen tarjoajan tarkistaa tuottajan rekisteröitymisen tuottajien rekisteriin. Asetuksen 42 artiklan 2 kohdan mukaan ennen akun tai pariston asettamista saataville markkinoilla jakelijoiden on tarkistettava, että tuottaja on rekisteröity 55 artiklassa tarkoitettuun tuottajien rekisteriin. 62 artiklan 6 kohdan mukaan verkkoalustojen tarjoajien, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia tuottajien kanssa, on hankittava akkuja ja paristoja kuluttajille tarjoavilta tuottajilta tiedot rekisteröitymisestä sekä omaehtoisesta sertifioinnista. Akkujen ja paristojen osalta noudatettaisiin akkuasetuksen velvoitteiden lisäksi jätelain 55 §:n säännöstä, jonka mukaan julkisen hankintayksikön, joka hankkii käyttöönsä 48 §:ssä tarkoitettuja tuotteita, on varmistettava mahdollisuuksien mukaan, että sille toimitetun tuotteen tuottaja kuuluu tuottajarekisteriin. Lisäksi 2 momenttiin lisättäisiin informatiivisena viittauksena, että akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen velvollisuuksien valvonnasta säädetään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun laissa (18/2024).

56 §. Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus. Pykälän 1 momentin 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi, lisättäväksi uusi 2 momentti ja nykyinen 3 momentti kumottavaksi. 1 momentin 1 kohta ehdotetaan kumottavaksi ja nykyinen 1 a kohta muutettavaksi kohdaksi 1. 1 momentin 1 kohdan nykyinen vaatimus kannettavien akkujen ja paristojen vastaanottovelvollisuudesta on ristiriidassa akkuasetuksen 62 artiklassa säädetyn vastaanottovelvollisuuden kanssa. Uudeksi 2 momentiksi ehdotetaan, että jakelijan velvollisuudesta ottaa vastaan käytöstä poistetut akut ja paristot säädetään akkuasetuksen 62 artiklassa.

Lain 2 momenttiin tehtäisiin kaksi teknistä korjausta, jossa viittaukset 1 momentin 1 a -kohtaan muutettaisiin viittauksiksi 1 momentin 1 kohtaan.

Lain 3 momentissa säädetty yksityiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen ajoneuvoparistojen ja -akkujen jakelijan vastaanottovelvoite kumottaisiin, sillä akkuasetuksen 62 artiklassa on säädetty yksityiskohtaisesti jakelijoiden vastaanottovelvoitteesta. Akkuasetuksen 62 artiklan 1 kohdan mukaan jakelijoiden on otettava jäteakut ja -paristot takaisin loppukäyttäjältä maksutta ja ilman, että loppukäyttäjää velvoitetaan tai on velvoitettu ostamaan uusi akku tai paristo, niiden kemiallisesta koostumuksesta, tavaramerkistä tai alkuperästä riippumatta, seuraavasti:

a) kannettavat jäteakut ja -paristot on otettava takaisin jakelijan vähittäismyyntipaikassa tai sen välittömässä läheisyydessä;

b) kevyiden liikkumisvälineiden jäteakut, jäteajoneuvoakut, jäteteollisuusakut ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akut on otettava takaisin jakelijan vähittäismyyntipaikassa tai sen läheisyydessä.

Artiklan 2 kohdan mukaan edellä 1 kohdassa säädettyä takaisinottovelvollisuutta

a) ei sovelleta akkuja ja paristoja sisältäviin jätetuotteisiin;

b) sovelletaan ainoastaan sellaisiin jäteakkujen ja -paristojen luokkiin, joihin kuuluvat akut ja paristot sisältyvät jakelijan valikoimaan, ja kannettavien jäteakkujen ja -paristojen osalta siihen määrään, jonka muut loppukäyttäjät kuin ammattikäyttäjät yleensä poistavat käytöstä.

Artiklan 3 kohdan mukaan jakelijoiden on luovutettava takaisin ottamansa jäteakut ja -paristot tuottajille tai tuottajayhteisöille, jotka vastaavat kyseisten jäteakkujen ja -paristojen keräyksen varmistamisesta 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti, tai 57 artiklan 8 kohdan mukaisesti valitulle jätehuoltotoimijalle niiden käsittelyä varten 70 artiklan mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan velvoitteita sovelletaan soveltuvien osin jakelijoihin, jotka toimittavat akkuja ja paristoja loppukäyttäjille etäsopimuksin. Näiden jakelijoiden on tarjottava riittävä määrä keräyspisteitä, jotka kattavat jäsenvaltion koko alueen ja ottaen huomioon väestön koko ja väestötiheys, kannettavien jäteakkujen ja -paristojen kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen odotettu määrä sekä käytettävyys ja läheisyys loppukäyttäjien kannalta, jotta loppukäyttäjät voivat palauttaa akkuja ja paristoja.

Jos myynti kattaa toimituksen, jakelijoiden on tarjouduttava ottamaan kannettavat jäteakut ja -paristot, kevyiden liikkumisvälineiden jäteakut, jäteteollisuusakut, jäteajoneuvoakut ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akut maksutta takaisin paikassa, jossa akku tai paristo on toimitettu loppukäyttäjälle, tai paikallisessa keräyspisteessä. Loppukäyttäjälle on ilmoitettava akun tai pariston tilauksen yhteydessä jäteakun tai -pariston palautusjärjestelystä.

Artiklan 6 kohdan mukaan digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan d ja e alakohdan noudattamiseksi kyseisen asetuksen III luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvien verkkoalustojen tarjoajien, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia tuottajien kanssa, on hankittava seuraavat tiedot tuottajilta, jotka tarjoavat akkuja ja paristoja, mukaan luettuina laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, unioniin sijoittautuneille kuluttajille:

a) yksityiskohtaiset tiedot, jotka koskevat 55 artiklassa tarkoitettua tuottajarekisteriä, ja tuottajan rekisteröintinumero tai rekisterinumero kyseisessä rekisterissä;

b) tuottajan omaehtoinen sertifiointi, jossa sitoudutaan tarjoamaan ainoastaan akkuja ja paristoja, mukaan luettuina laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, joiden osalta noudatetaan 56 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa, 57 artiklan 1 kohdassa ja 58 artiklan 1, 2 ja 7 kohdassa tarkoitettuja laajennettua tuottajavastuuta koskevia vaatimuksia.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen jakelija vastaisi järjestämänsä vastaanoton niistä kustannuksista, jotka eivät kuulu akkuasetuksen 59 artiklan 1 kohdan, 60 artiklan 4 kohdan ja 61 artiklan 3 kohdan mukaan tuottajan vastuulle. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen lisätä, sillä mainituissa artiklakohdissa säädetään tuottajan kustannusvastuulle kuuluvasta vastaanotosta. Tuottaja vastaa akkuasetuksen mukaan kustannuksista tältä osin, mikä rajaa tuotteen jakelijan kustannusvastuuta ja on siten ristiriidassa jätelain 56 §:n 4 momentin kanssa. Akkujen ja paristojen jakelija on siten vastuussa järjestämänsä vastaanoton kustannuksista vain siltä osin, kun tuottaja ei vastaa vastaanoton kustannuksista.

Akkuasetuksen 59 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan tuottajan tai tuottajayhteisön on tarjottava kannettavien jäteakkujen ja -paristojen keräystä maksutta vastaanotto- ja keräysjärjestelmässään, jonka se on muodostanut yhteistyössä jakelijoiden, romuajoneuvojen käsittelylaitosten, viranomaisten tai jätehuollosta niiden puolesta huolehtivien kolmansien osapuolten, vapaaehtoisten keräyspisteiden tai sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelylaitosten kanssa. Akkuasetuksen 60 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan kevyiden liikkumisvälineiden akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on perustettava keräyspisteille soveltuva keräysinfrastruktuuri kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jotka täyttävät sovellettavat turvallisuusvaatimukset, erilliskeräystä varten ja katettava tarvittavat kyseisille keräyspisteille takaisinotosta aiheutuvat kustannukset. Akkuasetuksen 61 artiklan 3 kohdan mukaan ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on tarjottava vastaanotto- ja keräysjärjestelmille soveltuva keräysinfrastruktuuri jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen, jotka täyttävät sovellettavat turvallisuusvaatimukset, erilliskeräystä varten ja katettava tarvittavat kyseisille vastaanotto- ja keräysjärjestelmille takaisinotosta aiheutuvat kustannukset.

57 §. Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että jakelijan velvollisuudesta antaa akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevia tietoja säädetään akkuasetuksen 74 artiklan 4 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen lisätä, sillä jakelijan on jätelain säännösten lisäksi noudatettava akkuasetuksessa säädettyä laajempaa tiedottamisvelvollisuutta akkujen ja paristojen osalta. Asetuksen 74 artiklan 4 kohdan mukaan jakelijoiden, jotka toimittavat akkuja tai paristoja loppukäyttäjille, on annettava vähittäismyyntitiloissaan akkujen ja paristojen loppukäyttäjille pysyvällä, saavutettavalla ja selkeästi näkyvällä tavalla 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot sekä tiedot siitä, miten loppukäyttäjät voivat palauttaa jäteakut tai -paristot maksutta vastaaviin keräyspisteisiin, jotka on perustettu vähittäismyymälöihin tai verkkoalustan puolesta. Kyseinen velvollisuus rajoittuu sellaisiin akku- ja paristo- luokkiin, jotka sisältyvät tai sisältyivät jakelijan tai vähittäismyyjän tarjontaan uusina akkuina tai paristoina. Jakelijoiden on annettava 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot myös silloin, kun ne myyvät tuotteitaan verkkoalustojen kautta, jotta kuluttajat voivat tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa.

61 §. Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet 2 ja 4 momentit. Lisäksi muutettaisiin nykyistä 3 momenttia. Myös pykälän otsikkoa muutettaisiin, koska se on aikaisemmin koskenut vain sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajia.

Uudessa 2 momentissa säädettäisiin, että akkujen ja paristojen tuottajan tai tuottajayhteisön on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan tai tuottajayhteisöön liittyneiden tuottajien markkinoille saattamien akkujen ja paristojen vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus 103 §:n 3 momenttiin, jossa säädetään vakuutta ja sen asettamista koskevasta päätöksestä.

Uudessa 4 momentissa säädettäisiin, että vakuuden on oltava riittävä jätehuoltotoimien hoitamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Vakuuden on katettava tuottajan vakuuden asettamista edeltäneenä vuonna markkinoille saataville asettamien tuotteiden jätehuollosta keskimäärin aiheutuva kustannus tai tuottajayhteisön vastuulle kuuluvista jätehuoltotoimista kuuden kuukauden aikana aiheutuvat keskimääräiset kustannukset. Vakuuden määrän on oltava vähintään 10 000 euroa. Vaatimus täsmäntäisi nykyistä vakuutta ja koskisi myös sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajia.

Akkuasetuksen 58 artiklan 7 kohta edellyttää, että laajennettua tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden yksilöllisen täyttämisen tapauksessa tuottajan ja laajennettua tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden kollektiivisen täyttämisen tapauksessa tuottajayhteisön on annettava vakuus, jolla on tarkoitus kattaa tuottajalle tai tuottajayhteisölle kuuluviin jätehuoltotoimiin liittyvät kustannukset siinä tapauksessa, että se ei noudata laajennettua tuottajavastuuta koskevia velvoitteitaan, mukaan lukien sen toiminnan pysyvä lopettaminen tai maksukyvyttömyys. Akkuasetuksen sääntely on sellaisenaan velvoittavaa ja koskee sekä yksittäisiä rekisteröityneitä tuottajia että tuottajayhteisöjä. Akkuasetuksen mukaan jäsenvaltiot voivat asettaa vakuutta koskevia lisävaatimuksia. Ehdotettu säännös täydentää akkuasetuksen vakuusvaatimusta.

Lain 3 momenttia ehdotettaisiin muuttavaksi siten, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi oikeus saada pyynnöstä vakuus käyttöönsä, jos tuottaja tai tuottajayhteisö on todettu maksukyvyttömäksi tai on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen tai muiden tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien noudattamisen. Ehdotetut muutokset täsmäntäisivät nykyistä säännöstä ja koskisivat kaikkia vakuuksia. Ennen vakuuden realisointia valvontaviranomaisen olisi määrättävä 128 §:n mukaisesti toiminnanharjoittaja täyttämään velvollisuutensa ja asetettava määräyksen tehosteeksi teettämishuaka. Vakuus voitaisiin käyttää teettämistoimien kustannusten kattamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voisi jakaa vakuuden perusteella saamansa määrän markkinaosuuden mukaisessa suhteessa tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille jätehuoltopalveluiden hankkimista varten tai viimesijaisena vaihtoehtona hankkia jätehuoltopalvelut itse. Lisäksi täsmennettäisiin momenttia muuttamalla viittaus sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin laajemmaksi, viittaamalla tuotteisiin. Uusi 6 momentti vastaisi voimassa olevaa 4 momenttia, eikä siihen ehdotettaisi muutoksia.

63 §. Tuottajayhteisön toiminta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen tuottajayhteisön toimintaa koskevista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 57 artiklan 2–5 kohdassa. Viittaus akkuasetuksen 57 artikla mainittuihin kohtiin on tarpeen tehdä, sillä 57 artiklassa säädetään jätelakia yksityiskohtaisemmin tuottajayhteisön velvoitteista, jotka tuleva noudatettavaksi jätelain säännösten ohella.

57 artiklan 2 kohdan mukaan tuottajayhteisöjen on varmistettava tuottajien tasapuolinen kohtelu riippumatta näiden alkuperästä tai koosta aiheuttamatta kohtuutonta taakkaa akkuja tai paristoja pieniä määriä tuottaville tuottajille, mukaan lukien pienet ja keskiuuret yritykset. Artiklan 3 kohdassa säädetään, että jos useille tuottajayhteisöille on jäsenvaltiossa annettu hyväksyntä täyttää laajennettua tuottajavastuuta koskevat velvoitteet tuottajien puolesta, niiden on

varmistettava 59 artiklan 1 kohdan, 60 artiklan 1 kohdan ja 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimien kattavuus koko jäsenvaltion alueella.

57 artiklan 4 kohdan mukaan tuottajayhteisöjen on varmistettava hallussaan olevien tietojen luottamuksellisuus, kun on kyse yritysten sisäisistä tiedoista tai yksittäisiin tuottajiin tai niiden laajennetusta tuottajavastuusta huolehtiviin valtuutettuihin edustajiin suoraan liittyvistä tiedoista. 5 kohdan mukaan tuottajayhteisöjen on direktiivin 2008/98/EY 8 a artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi julkaistava verkkosivustoillaan vähintään vuosittain tiedot kyseisen tuottajayhteisön nimenneiden tuottajien saavuttamasta jäteakkujen ja -paristojen erilliskeräysasteesta, kierrätystehokkuuksista ja materiaalien talteenoton osuuksista, ellei liikesalaisuudesta muuta johdu.

63 a §. Tuottajien maksusuudet ja niiden mukauttaminen. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen tuottajien maksusuuksien mukauttamisesta säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 5 kohdassa ja 57 artiklan 2 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen tehdä, sillä jätelaissa säädetyn sijasta tulee akkujen ja paristojen osalta noudattaa akkuasetuksessa säädettyjä yksityiskohtaisia tuottajien maksusuutta koskevia säännöksiä. 56 artiklan 5 kohdassa säädetään, että kun kyseessä on sellaisten akkujen tai paristojen asettaminen saataville markkinoille, jotka on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai joiden käyttötarkoitus on muutettu tai jotka on uudelleenvalmistettu, sekä alkuperäisten akkujen ja paristojen tuottajat että kyseisten toimenpiteiden jälkeen markkinoille saatettavien akkujen ja paristojen tuottajat voivat 4 kohdan a, c ja d alakohdassa tarkoitettujen kustannusten jakamiseksi ottaa käyttöön kustannusten tosiasialliseen jakautumiseen eri tuottajien kesken perustuvan kustannusten jakojärjestelmän ja mukauttaa sitä. Jos 2 kohdassa tarkoitettuun akkuun tai paristoon sovelletaan useampaa kuin yhtä laajennettua tuottajavastuuta, kyseisen akun tai pariston markkinoilla saataville asettavalle ensimmäiselle tuottajalle ei saa aiheutua lisäkustannuksia tällaisesta kustannusten jakojärjestelmästä.

Asetuksen 57 artiklan 2 kohdan mukaan, jos laajennettua tuottajavastuuta koskevat velvoitteet täytetään kollektiivisesti, tuottajayhteisöjen on varmistettava tuottajien tasapuolinen kohtelu riippumatta näiden alkuperästä tai koosta aiheuttamatta kohtuutonta taakkaa akkuja tai paristoja pieniä määriä tuottaville tuottajille, mukaan lukien pienet ja keski-suuret yritykset. Niiden on myös varmistettava, että tuottajien niille maksamat maksusuudet

a) mukautetaan jätedirektiivin 8 a artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti ja vähintään akku- tai paristoluokan ja -kemian mukaan, ottaen tarvittaessa huomioon akun tai pariston ladattavuus ja kierrätetyn sisällön aste akkujen tai paristojen valmistuksessa ja se, oliko akut tai paristot valmistettu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai oliko niiden käyttötarkoitus muutettu tai oliko ne valmistettu uudelleen, sekä niiden hiilijalanjälki; ja

b) mukautetaan siten, että otetaan huomioon mahdolliset tulot, joita tuottajayhteisöt saavat kierrätettyjen jäteakkujen ja -paristojen valmistelusta uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai niistä saatavien uusioraaka-aineiden arvosta.

64 §. Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen tuottajayhteisön on sisällytettävä selvitykseen viimeksi päättäneen tilikauden vahvistettu tilinpäätös ja alkaneen tilikauden talousarvio. Säännös korvaisi kumottavaksi ehdotetun valtioneuvoston asetuksen paristoista ja akuista 21 §:n 2 momentin, jossa on säädetty taloudellisten seurantatietojen ilmoittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle.

66 §. Tuottajayhteisön palveluhankinta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen osalta on noudatettava lisäksi, mitä akkuasetuksen 57 artiklan 6 ja 8 kohdassa säädetään. Viittaus on tarpeen tehdä, sillä akkuasetuksen 57 artiklan 8 kohta edellyttää, että tuottajien tai tuottajayhteisöjen on sovellettava jätehuoltotoimijoihin syrjimätöntä valintamenettelyä, joka perustuu avoimiin sopimuksetekoperusteisiin, eikä aiheuta kohtuutonta rasitetta pienille ja keskisuurille yrityksille. Jätelain sekä akkuasetuksen velvoitteita sovellettaisiin siten rinnakkain. Artiklan 6 kohdan mukaan edellä 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi tuottajayhteisöjen on asetettava julkisesti saataville tiedot 8 kohdan mukaisesti valittujen jätehuoltotoimijoiden valintamenettelystä.

66 a §. Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan tehtäisiin liitteen 1 numeroinnin muutosta vastaava tekninen muutos. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan akkujen ja paristojen tuottajan ja muun toimijan velvollisuudesta nimetä laajennetusta tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 3 kohdassa.

Akkusetuksen 56 artiklan 3 kohdan mukaan tuottajan, joka myy jäsenvaltiossa etäsopimusten perusteella akkuja tai paristoja, mukaan lukien laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, suoraan loppukäyttäjille, riippumatta siitä, ovatko ne yksityisiä kotitalouksia vai eivät, ja joka on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan, on nimettävä laajennetusta tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja jokaiseen jäsenvaltioon, jossa se myy akkuja tai paristoja. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen lisätä, sillä akkuasetus muuttaa nykyistä oikeustilaa. Voimassa olevan jätelain mukaan akkujen ja paristojen etämyyjät ovat vaihtoehtoisesti voineet liittyä suoraan tuottajayhteisöihin. Akkuasetuksen 56 artiklan mukaisesti etämyyjien on jatkossa nimettävä kirjallisella toimeksiannolla valtuutettu edustaja huolehtimaan tuottajavastuuvetoista jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa ne myyvät paristoja tai akkuja. Muiden tuoteryhmien osalta jätelaissa säädetty valtuutetun edustajan nimeämisvelvollisuus koskee muihin Euroopan unionin jäsenvaltioihin sijoittautuneita etämyyjiä, mutta akkuasetuksen vaatimus nimetä valtuutettu edustaja koskee myös muuhun valtioon kuin Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneita etämyyjiä. Komissio on ehdottanut osana ns. omnibus-ehdotusta 10.12.2025, että akkuasetuksen 56 artiklan 3 kohdan soveltaminen keskeytettäisiin 1.1.2035 saakka. Ehdotusta koskevat neuvottelut ovat vasta käynnistymässä, eikä ehdotuksen toteutuminen ole siten vielä tiedossa.

Nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

66 b §. Suomessa valtuutettuna edustajana toimiminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen valtuutetun edustajan velvollisuuksista säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 7 ja 12 kohdassa. Akkuasetuksen 55 artiklan 7 kohdan mukaan artiklan mukaiset velvoitteet voi tuottajan puolesta täyttää laajennetusta tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja. Jos artiklan mukaiset velvoitteet täyttää tuottajan puolesta valtuutettu edustaja, joka edustaa useampaa kuin yhtä tuottajaa, kyseisen valtuutetun edustajan on 3 kohdassa vaadittujen tietojen lisäksi ilmoitettava erikseen kunkin edustetun tuottajan nimi ja yhteystiedot. Artiklan 12 kohdan mukaan tuottajan tai tarvittaessa laajennetusta tuottajavastuusta huolehtivan valtuutetun edustajan tai tuottajayhteisön, joka on nimetty edustamiensa tuottajien puolesta, on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista rekisteröinnissä ilmoitettujen tietojen muutoksista ja mahdollisesta akkujen tai paristojen, joihin rekisteröinnissä viitataan, markkinoilla saataville asettamisen pysyvistä lopettamisesta jäsenvaltion alueella.

101 §. *Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että akkujen ja paristojen tuottajan tulee lisäksi esittää selvitys 61 §:ssä edellytetystä vakuudesta. Lisäksi 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen tuottajan velvollisuudesta rekisteröityä tuottajarekisteriin säädetään akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja rekisteröintihakemuksen sisällöstä 3 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen, sillä jätelain säännösten lisäksi on noudatettava akkuasetuksen yksityiskohtaista sääntelyä. Akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdan mukaan tuottajien on rekisteröidyttävä tuottajarekisteriin. Tätä varten niiden on toimitettava rekisteröintihakemus jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa ne asettavat akun tai pariston saataville markkinoilla ensimmäisen kerran. Tuottajien on toimitettava rekisteröintihakemus 55 artiklan 9 kohdan a alakohdassa tarkoitetun sähköisen tietojenkäsittelyjärjestelmän kautta.

Tuottajat saavat asettaa saataville jäsenvaltion markkinoilla akkuja tai paristoja, mukaan luettuina laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, ainoastaan jos ne tai valtuutuksen tapauksessa niiden laajennetusta tuottajavastuusta huolehtivat valtuutetut edustajat ovat rekisteröityneet kyseisessä jäsenvaltiossa.

Artiklan 3 kohdan mukaan rekisteröintihakemukseen on sisällytettävä seuraavat tiedot:

a) nimi ja tavaramerkit (jos saatavilla), joita tuottaja käyttää jäsenvaltiossa, ja tuottajan osoite, mukaan lukien postinumero ja paikkakunta, katuosoite, maa, puhelinnumero, jos on, internet- ja sähköpostiosoite, josta käy ilmi yksi yhteyspiste;

b) tuottajan kansallinen tunnistuskoodi, mukaan lukien sen kaupparekisterinumero tai vastaava virallinen rekisterinumero, sekä eurooppalainen tai kansallinen verotunnistenumero;

c) niiden akkujen tai paristojen luokka tai luokat, jotka tuottaja aikoo asettaa ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla jäsenvaltion alueella, eli kannettavat akut tai paristot, teollisuusakut, kevyiden liikkumisvälineiden akut, sähköajoneuvojen ajovoima-akut tai ajoneuvoakut, ja niiden kemiallinen koostumus;

d) tiedot siitä, miten tuottaja täyttää 56 artiklassa säädettyt velvollisuutensa sekä 59, 60 ja 61 artiklassa säädetyt vaatimukset:

i) kannettavien akkujen ja paristojen tai kevyiden liikkumisvälineiden akkujen osalta d alakohdan vaatimukset on täytettävä antamalla

– kirjallisesti tiedot toimenpiteistä, jotka tuottaja on toteuttanut 56 artiklassa säädettyjen tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden täyttämiseksi, toimenpiteistä, jotka on toteutettu 59 artiklan 1 kohdassa tai 60 artiklan 1 kohdassa säädettyjen erilliskeräysvelvoitteiden täyttämiseksi niiden akkujen ja paristojen määrän osalta, jotka tuottaja asettaa saataville jäsenvaltion markkinoilla, sekä järjestelmästä, jolla varmistetaan toimivaltaisille viranomaisille ilmoitettujen tietojen luotettavuus;

– tarvittaessa tuottajayhteisön, jonka tuottaja on nimennyt täyttämään laajennettua tuottajavastuuta koskevat velvoitteensa 57 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti, nimi ja yhteystiedot, mukaan lukien postinumero ja paikkakunta, katuosoite, maa, puhelinnumero, internet- ja sähköpostiosoite sekä kansallinen tunnistuskoodi, mukaan lukien tuottajayhteisön kaupparekisterinumero tai vastaava virallinen rekisterinumero, sekä eurooppalainen tai kansallinen verotunnistenumero ja tuottajayhteisön edustaman tuottajan toimeksianto;

ii) ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen osalta d alakohdan vaatimukset on täytettävä antamalla

– kirjallisesti tiedot toimenpiteistä, jotka tuottaja on toteuttanut 56 artiklassa säädettyjen tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden täyttämiseksi, toimenpiteistä, jotka on toteutettu 61 artiklan 1 kohdassa säädettyjen keräysvelvoitteiden täyttämiseksi niiden akkujen määrän osalta, jotka tuottaja asettaa saataville jäsenvaltion markkinoilla, sekä järjestelmästä, jolla varmistetaan toimivaltaisille viranomaisille ilmoitettujen tietojen luotettavuus;

– tarvittaessa tuottajayhteisön, jonka tuottaja on nimennyt täyttämään laajennettua tuottajavastuuta koskevat velvoitteensa 57 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti, nimi ja yhteystiedot, mukaan lukien postinumero ja paikkakunta, katuosoite, maa, puhelinnumero, internet- ja sähköpostiosoite sekä kansallinen tunnistuskoodi, mukaan lukien tuottajayhteisön kaupparekisterinumero tai vastaava virallinen rekisterinumero, sekä eurooppalainen tai kansallinen verotunnistenumero ja tuottajayhteisön edustaman tuottajan toimeksianto;

e) tuottajan tai tarvittaessa laajennetusta tuottajavastuusta huolehtivan valtuutetun edustajan tai 57 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimetyn tuottajayhteisön ilmoitus siitä, että annetut tiedot pitävät paikkansa.

102 §. Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen. Lisäksi momenttiin lisättäisiin, että akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisen edellytyksistä säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 2 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen lisätä, sillä jätelain säännösten lisäksi on noudatettava akkuasetuksen 58 artiklan 2 kohdassa säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä. Asetuksen 58 artiklan 2 kohdan mukaan hyväksyntä voidaan myöntää ainoastaan, jos

a) osoitetaan, että jätedirektiivin 8 a artiklan 3 kohdan a–d alakohdassa vahvistetut vaatimukset on täytetty ja tuottajan tai tuottajayhteisön käyttöön ottamat toimenpiteet riittävät täyttämään tässä luvussa säädetty velvoitteet niiden akkujen tai paristojen määrän osalta, jotka yksi tai useampi tuottaja, jonka puolesta tuottajayhteisö toimii, asettaa ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla jäsenvaltion alueella; ja

b) asiakirjatodisteilla osoitetaan, että 59 artiklan 1 ja 2 kohdan vaatimuksia tai 60 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan vaatimuksia noudatetaan ja että käyttöön on otettu kaikki järjestelyt vähintään 59 artiklan 3 kohdassa tai 60 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun keräystavoitteen saavuttamisen ja kestävän ylläpitämisen mahdollistamiseksi.

103 §. Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisestä tuottajarekisteriin säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 9 kohdassa. Viittaus akkuasetukseen on tarpeen tehdä, sillä jätelain säännösten lisäksi on noudatettava akkuasetuksen säännöksiä tuottajan hyväksyntää koskevasta päätöksestä. Asetuksen 55 artiklan 9 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on asetettava verkkosivustollaan saataville tiedot hakuprosessista sähköisen tietojenkäsittelyjärjestelmän kautta ja myönnettävä rekisteröinti ja annettava rekisteröintinumero 12 viikon kuluessa siitä, kun kaikki artiklassa vaaditut tiedot on toimitettu.

Lisäksi 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset myös akkuasetukseen, annettujen valtioneuvoston asetusten lisäksi. Päätöksessä voitaisiin antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden akkuasetuksessa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Lisäksi määräyksillä voitaisiin myös

asettaa uusille akkujen tai paristojen tuottajille ja tuottajayhteisöille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes akkuasetuksessa säädetty velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voitaisiin antaa vain, jos tuottaja tai tuottajayhteisö käytöstä poistettujen akkujen tai paristojen vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan akkuasetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa. Akkuasetuksen 55 artiklan 10 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi vahvistaa rekisteröintivaatimuksiin ja -prosessiin liittyviä sääntöjä lisäämättä olennaisia vaatimuksia 55 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyihin vaatimuksiin.

Lisäksi pykälään ehdotettaisiin lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan päätöksessä voitaisiin antaa tarpeelliset määräykset 61 §:ssä tarkoitettua vakuudesta ja sen asettamisesta. Päätöksessä voidaan määrätä, että tuottajan tai tuottajayhteisön on arvioitava vakuuden riittävyyttä säännöllisesti ja annettava selvitys vakuuden riittävyydestä Lupa- ja valvontavirastolle vuosittain tai toiminnan muuttuessa olennaisesti kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. Lupa- ja valvontaviraston on tarvittaessa ryhdyttävä toimiin vakuuden määrän tarkistamiseksi. Vakuuden olisi oltava voimassa yhtäjaksoisesti tai määrävälein uusittuna siihen saakka, kunnes vähintään kuusi kuukautta on kulunut tuottajan tai tuottajayhteisön tuottajarekisteriin merkitsemisen päättymisestä. Vakuuden on siten oltava voimassa niin kauan, kun tuottajayhteisö on rekisterissä ja vielä vähintään puoli vuotta sen jälkeen Vakuus voi olla toistaiseksi voimassa oleva tai määräaikainen, ja sen määrää tarkastellaan säännöllisin määrävälein huomioiden esimerkiksi toiminnan tai kustannusten muuttuminen. Jos vakuuden voimassaoloa jatketaan, uusiminen on tehtävä ennen vakuuden voimassaolon päättymistä. Vakuus olisi asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi ennen kuin tuottaja tai tuottajayhteisö voidaan rekisteröidä tuottajarekisteriin.

107 §. *Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai akkuasetuksen mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

Akkusetuksen 55 artiklan 11 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi hylätä tuottajan rekisteröinnin tai peruuttaa tuottajan rekisteröinnin, jos artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja ja niihin liittyviä asiakirjatodisteita ei ole toimitettu tai ne eivät ole riittäviä tai jos tuottaja ei enää täytä 3 kohdan d alakohdassa säädettyjä vaatimuksia. Toimivaltaisen viranomaisen on peruutettava tuottajan rekisteröinti, jos se on lakannut olemasta.

Akkusetuksen 58 artiklan 6 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi päättää peruuttaa hyväksynnän, jos 59 artiklan 3 kohdassa tai 60 artiklan 3 kohdassa vahvistettuja keräystavoitteita ei saavuteta tai jos tuottaja tai tuottajayhteisö ei enää täytä jäteakkujen ja -paristojen keräyksen ja käsittelyn järjestämistä koskevia vaatimuksia, laiminlyö niistä raportoinnin toimivaltaiselle viranomaiselle, jättää ilmoittamatta sille luvan ehtoja koskevista muutoksista tai on lopettanut toimintansa.

108 §. *Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi.* Jätteesiirtoasetuksessa säädetään jätteen kansainvälisten siirtojen ja niiden hyväksymisen lisäksi siirtojen valvonnasta. Pykälän ensimmäiseen momenttiin ehdotetaan selvytyden vuoksi lisättäväksi jätteiden kansainvälisten siirtojen valvonta.

109 §. *Jätteen siirto käsiteltäväksi toiseen maahan.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Uudistetussa jätteesiirtoasetuksessa kielletään jätteiden siirto loppukäsittelyyn, paitsi jos kaikki asetuksen 11 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. 11 artiklassa luetellaan edellytykset, joiden täytyessä toimivaltaiset viranomaiset saavat antaa siirrolle hyväksyntänsä. Jotta hyväksynnän siirrolle loppukäsittelyyn voi saada, ilmoituksen tekijän täytyy mm. osoittaa, että jäte on hyödyntämiskelvoton eikä sitä voida loppukäsittellä teknisesti toteuttamiskelpoisella ja taloudellisesti kannattavalla tavalla maassa, jossa se on syntynyt. Komissio tulee vuonna 2027 antamaan täytäntöönpanosäädöksen teknisen toteuttamiskelpoisuuden sekä taloudellisen kannattavuuden määrittelemiseksi, jotta säännösten soveltaminen olisi yhdenmukaista kaikissa EU-maissa. Jätteesiirtoasetuksen 11 artiklan 1 a kohdan iii alakohdan mukaisesti ilmoituksen tekijän tulee osoittaa, että loppukäsittely on jätedirektiivin 16 artiklan mukaisesti jätehierarkian sekä läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteiden mukainen. Jätteesiirtoasetuksen 11 artiklassa lisäksi kielletään sekalaisen yhdyskuntajätteen siirrot loppukäsittelyyn. Edellä selostettujen jätteesiirtoasetuksen 11 artiklan mukaisten edellytysten voidaan katsoa olevan päällekkäisiä 109 §:ssä säädettyjen edellytysten kanssa, mistä syystä pykälä olisi tarpeen kumota.

Edeltävän jätteesiirtoasetuksen mukaan kotitalouksilta kerätyn yhdyskuntajätteen siirroissa hyödynnettäväksi sovelletaan samoja säännöksiä kuin loppukäsitteltäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoihin. Uudessa asetuksessa tämä rinnastus on poistettu, joten muutoksen myötä kotitalouksilta kerätyn yhdyskuntajätteen siirtoihin sovelletaan hyödynnettäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoihin tarkoitettuja säännöksiä. Näin ollen myös pykälässä olevat rajoitukset liittyen kunnan vastuulla olevan yhdyskuntajätteen siirtoihin poistettaisiin tarpeettomina.

110 §. *Jätteen siirto loppukäsitteltäväksi Suomeen.* Pykälä kumottaisiin suurelta osin ja otsikkoa päivitetäisiin. Uudistetussa jätteesiirtoasetuksessa kielletään jätteiden siirto loppukäsittelyyn, paitsi jos kaikki asetuksen 11 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. Näitä edellytyksiä on selostettu 109 §:n perusteluissa. Uudistetun jätteesiirtoasetuksen 11 artiklassa säädetty edellytykset jätteen siirrolle loppukäsittelyyn ovat huomattavasti tiukempia aikaisempaan verrattuna. Lisäksi komissiolta saadun huomautuksen (ks. luku 1.2) mukaan näitä edellytyksiä ei voida tiukentaa siten, että viranomaiselle ei jäisi harkintavaltaa antaa hyväksyntä siirrolle. Näin ollen 110 §:n 2 momentissa esitetyt siirron hyväksymisen edellytykset ehdotetaan kumottavaksi.

Jätedirektiivissä säädettyjen omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteiden soveltamiseksi tulee kuitenkin voida varmistaa kansallisesti, että Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely on ensisijaista. Näin ollen siirron edellytyksenä tulisi edelleen olla se, että Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei esty eikä viivästy. Omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteen soveltamisesta jätesiirotolupaharkinnassa säädetään jätteesiirtoasetuksen 11 artiklan 1 a kohdan iii alakohdassa, jonka mukaan ilmoituksen tekijän tulee osoittaa, että loppukäsittely on jätedirektiivin 16 artiklan mukaisesti jätehierarkian sekä läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteiden mukainen. Kyseinen säännös antaa toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuuden arvioida ilmoituksen tekijän esittämien perusteiden valossa, täyttyvätkö omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteet kyseisessä jätesiirotoilmoituksessa. Jos edellytykset eivät täyty, jätesiirotolle ei annettaisi hyväksyntää.

Edeltävän jätteesiirtoasetuksen mukaan kotitalouksilta kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen siirroissa hyödynnettäväksi sovelletaan samoja säännöksiä kuin loppukäsitteltäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoihin. Uudessa asetuksessa tämä rinnastus poistui, joten muutoksen myötä sekalaisen yhdyskuntajätteen siirtoihin sovelletaan hyödynnettäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoihin tarkoitettuja säännöksiä. Näin ollen pykälässä olevat rajoitukset liittyen kunnan vastuulla olevan yhdyskuntajätteen siirtoihin poistettaisiin tarpeettomina.

111 §. Jätteen kansainvälisen siirron kieltäminen maksun laiminlyönnin johdosta. Pykälän 1 kohta ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana ja pykälän otsikosta poistettaisiin maininta laittomasta siirrosta. Edeltävässä jätteesiirtoasetuksessa annettiin toimivaltaiselle viranomaiselle valtuutus kieltää jätteen siirto laittoman siirron johdosta kansallisessa lainsäädännössä. Uuden jätteesiirtoasetuksen 11 artiklassa säädetään loppukäsitteltäviksi tarkoitettujen jätteiden siirtoa koskevista edellytyksistä ja 12 artiklassa säädetään hyödynnettäviksi tarkoitettujen jätteiden siirtoa koskevista vastalauseista. Uuden jätteesiirtoasetuksen mukaan yhtenä siirron edellytyksenä on, että asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten tiedossa ei ole, että ilmoituksen tekijän tai vastaanottajan olisi todettu syyllistyneen laittoman siirron suorittamiseen tai muuhun ympäristönsuojeluun tai ihmisten terveyden suojeluun liittyvään laittomaan toimintaan ilmoituksen tekemistä edeltäneiden viiden vuoden aikana.

Pykälän 2 kohdan säännös säilytettäisiin ja siihen lisättäisiin Suomen ympäristökeskukselle mahdollisuus kieltää jätteen kansainvälinen siirto, jos ilmoituksen tekijä on jättänyt maksamatta aikaisempaan jätteen siirtoon liittyneen Suomen ympäristökeskuksen määräämän siirtoerien valvontaan liittyvän maksun. Ehdotetun pykälän mukaan Suomen ympäristökeskus voisi kieltää jätteen siirron, jos ilmoituksen tekijä on jättänyt maksamatta aikaisempaan jätteen siirtoon liittyneen 144 §:n nojalla perittävän, Suomen ympäristökeskuksen määräämän ilmoituksen käsittelymaksun tai siirtoerien valvontaan liittyneen maksun. Ehdotettu lisäys parantaisi Suomen ympäristökeskuksen mahdollisuuksia puuttua jätteesiirtoa harjoittavien yritysten maksujen laiminlyöntiin.

112 §. Jätteesiirtoasetuksen vientikiellon soveltaminen eräissä tilanteissa. Jätteesiirtoasetuksen 39 artiklassa säädetyn vientikiellon alaisten jätteiden vienti on kielletty maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä jätteiden siirroista. Uudessa asetuksessa vientikieltoa on tarkennettu siltä osin, mitä jätteitä vientikielto koskee. Asetuksen 39 artiklaan on myös tehty lisäys, jonka perusteella liitteessä V olevien jätteiden lisäksi jätedirektiivin 7 artiklan nojalla annetussa jäteluettelossa oleva jäte voidaan poikkeustapauksissa luokitella vaarattomaksi ja jättää vientikiellon ulkopuolelle, jos sillä ei ole jätedirektiivin liitteessä III määriteltäviä vaaraominaisuuksia. Vastaavasti jäteluettelossa oleva jäte voidaan poikkeustapauksissa luokitella vaaralliseksi, jos sillä on jokin jätedirektiivin liitteessä III lueteltu ominaisuus tai ominaisuuksia ja soveltaa tällaiseen jätteeseen vientikieltoa. Näin ollen pykälään lisättäisiin viittaus jätedirektiivin 7 artiklan nojalla annettuun jäteluetteloon. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön 39 artiklan 3 ja 4 kohta, joiden mukaan jäsenvaltio voi päättää, ettei vientikieltoa sovelleta tiettyyn vaaralliseen jätteeseen tai, että vientikieltoa sovelletaan tiettyyn vaarattomaan jätteeseen. Artiklan 5 kohdan mukaan viranomaisen on ilmoitettava asiasta aiotun vastaanottomaan toimivaltaiselle viranomaiselle ennen kuin se tekee päätöksen kyseiseen maahan suunniteltujen siirtojen hyväksymisestä. Tapauksista on ilmoitettava myös komissiolle. Myös muut pykälässä olevat viittaukset jätteesiirtoasetuksen artikloihin päivitetäisiin uuden jätteesiirtoasetuksen mukaiseksi. Pykälä säilyisi muilta osin nykyisellään.

113 §. Jätteesiirtoasetuksen 18 artiklan mukaisen jätteen kansainvälinen siirto. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Uudistetun jätteesiirtoasetuksen artiklan 18

alakohdan 4 mukaan jätteen siirtoon osallistuvien yritysten on täytettävä liitteessä VII oleva lomake ja varmistettava, että tiedot asetetaan sähköisesti mm. asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten ja tarkastuksiin osallistuvien viranomaisten saataville ennen siirron alkamista. Lisäksi tieto tulee toimittaa sähköisesti jätteen vastaanottamisen sekä jätteen hyödyntämisen jälkeen. Näin ollen siirtoon osallistuvien yritysten tulisi asettaa tiedot sähköisesti saataville ja Suomen ympäristökeskus saisi liitteessä VII tarkoitetut tiedot asetuksen 18 artiklassa tarkoitetuista jätteistä suoraan sähköisen järjestelmän kautta eikä erillistä oikeutta pyytää tietoja enää tarvita.

Viranomaisen tiedonsaantioikeudesta säädetään 122 §:ssä, johon ehdotetaan täsmennyksiä.

114 §. *Jätteen hyödyntämislaitoksen ennakko hyväksyntä.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Uudistetun jätteesiirtoasetuksen 14 artiklassa säädetään tiedoista, jotka ennakko hyväksyntää hakevan laitoksen on sisällytettävä hakemukseen. Artiklassa säädetään myös edellytyksistä, joiden täytyessä toimivaltaisen viranomaisen on annettava ennakko hyväksyntä kyseiselle laitokselle. Näin ollen kansallista sääntelyä laitosten ennakko hyväksynnästä ei enää tarvittaisi.

115 §. *Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä tai ennakko hyväksyntää koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen.* Pykälän 2 momentin viimeinen lause ehdotetaan poistettavaksi, sillä ennakko hyväksyntää koskeva 114 § kumottaisiin ja hyödyntämislaitoksen ennakko hyväksyntää koskevan päätöksen peruuttamisesta säädetään yksityiskohtaisesti uuden jätteesiirtoasetuksen 14 artiklassa.

116 §. *Jätteen kansainvälisen siirron vakuus.* Pykälässä oleva viittaus jätteesiirtoasetuksen artiklaan päivitettäisiin vastaamaan uutta asetusta. Jätteesiirtoasetuksen 7 artiklan 5 kohdan mukaan vakuuden on katettava jätteen siirto sekä hyödyntämisen tai loppukäsittelyn päätökseen saattaminen ja oltava voimassa niiden ajan. Määräaikaiset vakuudet eivät soveltuisi tähän tarkoitukseen, sillä niiden voimassaolo voi päättyä ennen kuin kaikki jäte-erät on käsitelty ja tieto jätteen käsittelystä on saatu 15 tai 16 artiklojen mukaisesti. Näin ollen määräaikaisia vakuuksia ei enää hyväksyttäisi ja pykälään ehdotetaan lisättäväksi vaatimus käyttää toistaiseksi voimassa olevia vakuuksia. Toistaiseksi voimassa olevien vakuuksien vaatimuksella ehkäistäisiin tilanteita, joissa vakuus ei olisi enää voimassa ja jäte-eriä olisi käsittelemättä. Asetuksen mukaisesti vakuuden on oltava sen hyväksyneen viranomaisen saatavilla silloin, kun jätteen siirtoa tai käsittelyä ei voida toteuttaa suunnitellulla tavalla tai kun jätesiirto on laitton. Kun kaikki jätteen siirtoon liittyvät erät on käsitelty ja viranomainen on saanut tarvittavat todistukset jätteen käsittelystä, viranomaisen tulisi vapauttaa toistaiseksi voimassa oleva vakuus viipymättä vakuudenottajan pyynnöstä.

117 a §. *Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita sekä akkuja ja paristoja koskevat erityissäännökset.* Pykälän 1 ja 2 momentti säilyisivät muuttamattomina. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus jätteesiirtoasetuksen artiklaan päivitettäisiin vastaamaan uutta asetusta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Lisäksi pykälän otsikkoa muutettaisiin kattamaan myös akut ja paristot. Ehdotetun uuden 4 momentin mukaan jäteakkujen ja -paristojen kansainvälisestä siirrosta säädetään akkuasetuksen 72 ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelusta 73 artiklassa.

Akkuasetuksen 72 artiklassa säädetään jäteakkujen ja -paristojen siirtoja koskevista velvoitteista. 72 artiklan mukaan jäteakkujen ja -paristojen käsittely voidaan suorittaa

asianomaisen jäsenvaltion tai unionin ulkopuolella edellyttäen, että jäteakkujen ja -paristojen tai niiden osien siirrossa noudatetaan asetuksia (EY) N:o 1013/2006³² ja (EY) N:o 1418/2007³³.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jotta käytetyt akut ja paristot sekä jäteakut ja -paristot voidaan erottaa toisistaan, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tarkastaa käytettyjen akkujen ja paristojen siirtoja, joiden epäillään sisältävän jäteakkuja ja -paristoja, liitteessä XIV vahvistettujen vähimmäisvaatimusten täyttämiseksi, ja valvoa tällaisia siirtoja asianmukaisesti. Jos jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset toteavat, että siirrossa, jonka on tarkoitus sisältää käytettyjä akkuja ja paristoja, on mukana jäteakkuja ja -paristoja, jätteen epäiltyjen käytettyjen akkujen ja paristojen asianmukaisten analyysien, tarkastusten ja varastoinnin kustannukset voidaan veloittaa asiaankuuluvan akku- tai paristoluokan tuottajilta, heidän puolestaan toimivilta kolmansilta osapuolilta tai muilta siirron järjestäviltä henkilöiltä.

Artiklan 3 kohdan mukaan unionista tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti viedyt jäteakut ja -paristot tai niiden osat voidaan ottaa huomioon 70 ja 71 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden, tehokkuuksien ja tavoitteiden täyttämiseksi ainoastaan, jos jäteakkujen ja -paristojen tai niiden osien viejä toimittaa määräpaikan toimivaltaisen viranomaisen hyväksymät asiakirjatodisteet siitä, että käsittely on tapahtunut olosuhteissa, jotka vastaavat tämän asetuksen ja ihmisten terveyttä ja ympäristönsuojelua koskevan muun unionin oikeuden vaatimuksia.

Lisäksi akkujen ja paristojen kansainvälisissä siirroissa on huomioitava akkuasetuksen 73 artikla, jossa säädetään kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelusta. Akkuasetuksen johdanto-osassa (kohta 117) todetaan, että jos käytettyjä akkuja viedään unionista uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai kierrätystä varten, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi hyödynnettävä tehokkaasti asetuksessa (EY) N:o 1013/2006 säädettyjä valtuuksia ja vaadittava toimittamaan asiakirjatodisteita sen varmistamiseksi, että tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia noudatetaan.

73 artiklassa tarkoitettu menettely ei koske muita kuin artiklassa erikseen mainittuja akkuluokkia, joita ovat kevyiden liikkumisvälineiden akut, teollisuusakut sekä sähköajoneuvojen ajovoima-akut. Kevyiden liikkumisvälineiden akuilla tarkoitetaan akkuasetuksen 3 artiklan mukaan akkua, joka on suljettu ja painaa enintään 25 kg ja joka on erityisesti suunniteltu tuottamaan sähköenergiaa ajovoimaa varten pyörillä varustetuissa kulkuneuvoissa, joiden voimanlähteenä voi olla pelkkä sähkömoottori tai moottorin ja ihmisen voiman yhdistelmä, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 168/2013 (43) tarkoitettut L-luokan tyyppihyväksytyt ajoneuvot, ja joka ei ole sähköajoneuvon ajovoima-akku. Teollisuusakulla tarkoitetaan puolestaan akkua tai paristoa, joka on erityisesti suunniteltu teollisuuskäyttöön, joka on tarkoitettu teollisuuskäyttöön sen jälkeen, kun se on valmistettu käyttötarkoituksen muuttamiseen tai kun sen käyttötarkoitus on muutettu, tai mitä tahansa muuta yli 5 kg painavaa akkua tai paristoa, ja joka ei ole sähköajoneuvon ajovoima-akku, kevyen liikkumisvälineen akku tai ajoneuvoakku. Sähköajoneuvojen jäteajovoima-akuilla tarkoitetaan akkua, joka on erityisesti suunniteltu tuottamaan sähköenergiaa ajovoimaa varten L-luokan hybridi- tai sähköajoneuvoissa asetuksen (EU) N:o 168/2013 mukaisesti ja joka

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1013/2006 jätteiden siirrosta

³³ Komission asetus (EY) N:o 1418/2007 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006 liitteessä III tai IIIA lueteltujen tiettyntyyppisten jätteiden viennistä hyödynnettäväksi maihin, joihin ei sovelleta OECD:n päätöstä jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen valvonnasta

painaa yli 25 kg, tai akkua, joka on erityisesti suunniteltu tuottamaan sähköenergiaa ajovoimaa varten M-, N- tai O-luokan hybridi- tai sähkö- ajoneuvoissa asetuksen (EU) 2018/858 mukaisesti.

73 artiklan 1 kohdan mukaan osoittaakseen, että kevyen liikkumisvälineen jäteakku, jäteteollisuusakku tai sähköajoneuvon jäteajovoima-akku, jota valmistellaan uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, ei ole enää jätettä, akun haltijan on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä esitettävä todisteet

a) jäsenvaltiossa suoritetusta toimintakunnon arvioinnista tai toimintakunnon testauksesta esittämällä jäljennös tuloksista, jotka vahvistavat, että akulla on sen käyttöön tarvittava suorituskky sen jälkeen, kun se on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen;

b) akun käytöstä sen jälkeen, kun se on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, esittämällä todisteena lasku tai sopimus akun myynnistä tai omistusoikeuden siirrosta;

c) asianmukaisesta suojauksesta vahingoittumista vastaan kuljetuksen, lastauksen ja purkamisen aikana, mukaan lukien riittävä pakkausmateriaali ja kuorman asianmukainen lastaaminen.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen on oltava yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin loppukäyttäjien ja näiden puolesta toimivien kolmansien osapuolten saatavilla osana 1 kohdassa tarkoitettuun akkuun liitettäviä asiakirjoja, kun akku saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön.

Tietojen antaminen käyttöön 1 ja 2 kohdan mukaisesti ei rajoita velvollisuutta käsitellä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

117 b §. *Asianmukaisuuden osoittaminen ja akkreditointi siirrettäessä jätettä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutama tarkennus, jotta se vastaisi uudistetun jätteesiirtoasetuksen vaatimuksia. Lisäksi pykälään lisättäisiin toinen momentti. Jätteesiirtoasetuksen 59 artiklassa säädetään ympäristön kannalta hyväksyttävästä jätehuollosta. Jätteen vienneissä jätehuollon katsotaan olevan ympäristön kannalta hyväksyttävää, jos voidaan osoittaa, että jätteen sekä hyödyntämisen tai loppukäsittelyn tuloksena syntyvän jäännösjätteen huollossa noudatetaan ihmisten terveyttä, ilmastoa ja ympäristönsuojelua koskevia vaatimuksia, joiden katsotaan vastaavan unionin oikeuden mukaisia ihmisten terveyttä ja ympäristönsuojelua koskevia vaatimuksia. Näin ollen pykälän ensimmäiseen momenttiin ehdotetaan lisättävän, että jätteen käsittelyn tulisi vastata myös ihmisten terveyttä koskevia lainsäädännön vaatimuksia ja lisäksi, että jätteen käsittelyn tuloksena syntyvän jäännösjätteen käsittelyn tulisi vastaanottomaassa olla ympäristön kannalta hyväksyttävää. Lisäksi 59 artiklassa edellytetään, että jätteen käsittely vastaanottomaassa tapahtuu olosuhteissa, jotka ovat samantasoisia Euroopan unionin lainsäädännön kanssa. Pykälän ensimmäisen momentin loppuosaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että viedyn jätteen käsittelyn tulee tapahtua olosuhteissa, jotka vastaavat Euroopan unionin ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua koskevassa lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, kun aiemmin täyttä vastaavuutta ei edellytetty.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi toinen momentti, jossa säädettäisiin uuden jätteesiirtoasetuksen 46 artiklassa tarkoitettua akkreditoinnista vastaavaksi tahoksi

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö FINAS-akkreditointipalvelu. Jätettä voi 46 artiklan mukaan viedä unionista ainoastaan sellaiseen laitokseen, joka on tarkastettu, ja tarkastuksen on suorittanut riippumaton kolmas osapuoli, jolla on asianmukainen pätevyys tarkastusten ja jätteenkäsittelyn aloilla. Kansallisen virallisen elimen tulee valtuuttaa tai akkreditoida tarkastuksen suorittava kolmas osapuoli. Suomessa ainoa virallinen akkreditointielin on FINAS-akkreditointipalvelu, joka voisi tehdä kyseisen akkreditoinnin. Jätteesiirtoasetus mahdollistaisi myös virallisen elimen valtuuttamaan tarkastuslaitoksen tekemään tarkastuksia, mutta Suomessa ei tällaista virallista elintä ole, joka valtuuttaisi tarkastuslaitoksia suorittamaan tarkastuksia. Selvyyden vuoksi pykälässä säädettäisiin FINAS ainoaksi mahdolliseksi akkreditointielimeksi, joka tarvittaessa akkreditoi suomalaisen, tarkastuksen suorittavan kolmannen osapuolen.

117 d §. *Kansainvälistä jätesiiirtoa koskevien tietojen toimittaminen.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa velvoitettaisiin jätteiden kansainvälisiä siirtoja tekevät toimijat kuten ilmoituksen tekijä, siirron järjestävä henkilö ja jätteen vastaanottaja käyttämään Suomen ympäristökeskuksen 142 §:n nojalla pitämää rekisteriä jätteen kansainvälisestä siirroista (jätesiiirtojärjestelmä) toimittaessaan jätteesiirtoasetuksen 27 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja viranomaisille. Kyseinen rekisteri integroitaisiin EU-keskusjärjestelmään (ns. DiWaSS-järjestelmä), jonka kautta tiedot ovat muiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission käytettävissä. Tiedot olisivat myös muiden kyseessä olevaan jätesiiirtoon osallistuvien toimijoiden nähtävissä tarpeellisin osin siten kuin komission valmistelemassa toimeenpanosäädöksessä säädetään. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä kansainvälisten jätesiiirtojen tietojärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2021 ja siinä on sellaisia tarpeellisia ominaisuuksia, joita EU-keskusjärjestelmässä ei tule olemaan, kuten esimerkiksi lupahakemuksen tekeminen ja osittaisen taloudellisen vakuuden käytön seuraaminen. Järjestelmien integrointi tullaan tekemään siten, että suomalaisten yritysten ilmoittamat tiedot siirtyisivät automaattisesti Suomen kansallisesta järjestelmästä EU:n järjestelmään. Tästä syystä suomalaiset yritykset velvoitettaisiin käyttämään Suomen ympäristökeskuksen tietojärjestelmää toimittaessaan tietoja EU:n keskusjärjestelmään.

119 §. *Kirjanpitoon sisällytettävät tiedot ja niiden käsittely.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että akkuja ja paristoja koskevista tiedoista ja niiden käsittelystä säädetään lisäksi akkuasetuksen 65 artiklan 2 kohdassa, 75 artiklassa ja 76 artiklan 1 ja 2 kohdassa. Viittaus akkuasetuksen on tarpeen tehdä, sillä jätelain säännösten lisäksi on noudatettava akkuasetuksen yksityiskohtaista sääntelyä kirjanpidosta ja raportointivelvoitteista.

Asetuksen 65 artiklan 2 kohdan mukaan käsittelylaitosten toiminnanharjoittajien on pidettävä kirjaa luovutuksista romuajoneuvojen tai sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelystä peräisin olevien jäteakkujen ja -paristojen luovutuksista asiaankuuluville kunkin akku- tai paristoluokan tuottajille.

75 artiklan 1 kohdan mukaan kannettavien akkujen ja paristojen tuottajien ja kevyiden liikkumisvälineiden akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenterivuodelta ainakin seuraavat tiedot akkujen ja paristojen sekä jäteakkujen ja -paristojen akkukemian ja luokan mukaan eriteltyinä:

a) jäsenvaltion alueella ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen kannettavien akkujen ja paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden akkujen määrä, lukuun ottamatta akkuja ja paristoja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

b) jäsenvaltion alueella ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen yleiskäyttöisten kannettavien akkujen ja paristojen määrä, lukuun ottamatta yleiskäyttöisiä kannettavia akkuja ja paristoja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

c) 59 artiklan mukaisesti kerättyjen kannettavien jätteakkujen ja -paristojen määrä ja 60 artiklan mukaisesti kerättyjen kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen määrä;

d) tuottajan tai tuottajayhteisön saavuttama keräysaste kannettavien jätteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen osalta;

e) kerättyjen kannettavien jätteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen määrä, joka on toimitettu käsiteltäväksi luvan saaneisiin laitoksiin;

f) kerättyjen kannettavien jätteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen määrä, joka on viety kolmansiin maihin käsittelyä, uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten;

g) kerättyjen kannettavien jätteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten.

Jos muut jätehuoltotoimijat kuin tuottajat keräävät kannettavia jätteakkuja ja -paristoja tai kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkuja jakelijoilta tai muista kannettavien jätteakkujen ja -paristojen tai kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen keräyspisteistä, niiden on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenterivuodelta kerättyjen kannettavien jätteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jätteakkujen määrä akkukemian mukaan eriteltynä.

75 artiklan 2 kohdan mukaan ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenteri- vuodelta seuraavat tiedot jätteakkujen akkukemian ja luokan mukaan eriteltynä:

a) jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen määrä, lukuun ottamatta akkuja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

b) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin valmisteltavaksi uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen;

c) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin käsittelyä varten;

d) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on viety kolmansiin maihin uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai käsittelyä varten.

Jos jätehuoltotoimijat keräävät jätteakkuja ja -paristoja jakelijoilta tai muista jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuus- akkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen

keräyspisteistä tai loppukäyttäjiltä, niiden on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenterivuodelta seuraavat tiedot jäteakkujen ja -paristojen akkukemian ja luokan mukaan eriteltyinä:

- a) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä;
- b) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin valmisteltavaksi uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen;
- c) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin käsittelyä varten;
- d) kerättyjen jäteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen määrä, joka on viety kolmansiin maihin uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai käsittelyä varten.

Artiklan 1 kohdan a–g alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin on sisällyttävä tiedot ajoneuvojen ja laitteiden sisältämistä akuista ja paristoista ja ajoneuvoista ja laitteista 65 artiklan mukaisesti poistetuista jäteakuista ja -paristoista.

Artiklan 5 kohdan mukaan käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden ja kierrättäjien on ilmoitettava sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa käytetyt akut ja paristot käsitellään, kultakin kalenterivuodelta ja jäsenvaltioittain sen mukaan, mistä käytetyt akut ja paristot on kerätty, seuraavat tiedot:

- a) käsittelyä varten vastaanotettujen jäteakkujen ja -paristojen määrä;
- b) uudelleenkäyttöön valmisteltavien, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmisteltavien tai kierrätettävien jäteakkujen ja -paristojen määrä;
- c) tiedot jäteakkujen ja -paristojen kierrätystehokkuudesta, jäteakuista ja -paristoista peräisin olevien materiaalien talteenotosta sekä lopullisten jakeiden määränpäästä ja määrästä.

Kierrätystehokkuutta ja materiaalien talteenottoa koskevaan raportointiin on sisällytettävä kaikki kierrätyksen yksittäiset vaiheet ja kaikki vastaavat kierrätysprosessista saatavat jakeet. Jos kierrätystoimet suoritetaan useammassa kuin yhdessä laitoksessa, on ensimmäinen kierrättäjä vastuussa tietojen keräämisestä ja toimittamisesta toimivaltaisille viranomaisille.

Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jossa jäteakut ja -paristot käsitellään, on toimitettava tässä kohdassa tarkoitetut tiedot sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa akut ja paristot kerättiin, jos se on eri jäsenvaltio.

Jäteakut ja -paristot, jotka on lähetetty toiseen jäsenvaltioon käsiteltäväksi, on sisällytettävä kierrätystehokkuutta ja materiaalien talteenottoa koskeviin tietoihin, ja ne on otettava huomioon liitteessä XII vahvistettujen tavoitteiden saavuttamisessa siinä jäsenvaltiossa, jossa jäte kerättiin.

Artiklan 6 kohdan mukaan, jos muut kuin 5 kohdassa tarkoitetut jätteen haltijat vievät akkuja tai paristoja käsiteltäväksi, niiden on toimitettava tiedot käsiteltäväksi vietyjen erilliskerättyjen

jäteakkujen ja -paristojen määrästä sekä 5 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetut tiedot niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa ne sijaitsevat.

Artiklan 7 kohdan mukaan tässä artiklassa tarkoitettujen tuottajien, jätehuoltotoimijoiden tai jätteen haltijoiden on raportoitava kuuden kuukauden kuluessa sen raportointivuoden päättymisestä, jolta tiedot on kerätty. Ensimmäinen raportointikausi on ensimmäinen täysi kalenterivuosi sen täytäntöönpanosäädöksen voimaantulon jälkeen, jossa komissiolle raportoinnin muoto vahvistetaan 76 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Akkuasetuksen 76 artikla koskee jäsenvaltioiden raportointia komissiolle. Jotta jäsenvaltio voi noudattaa raportointia koskevia velvoitteita, tulee tuottajien tai tuottajayhteisöjen raportoida 76 artiklassa säädetty tiedot. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on asetettava julkisesti saataville kultakin kalenterivuodelta kootussa muodossa, jonka komissio on vahvistanut 5 kohdan nojalla hyväksytyssä täytäntöönpanosäädöksessä, seuraavat tiedot kannettavista akuista ja paristoista, kevyiden liikkumisvälineiden akuista, ajoneuvoakuista, teollisuusakuista ja sähköajoneuvojen ajovoima-akuista akkujen tai paristojen luokan ja akkukemian mukaan eriteltyinä:

a) jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen akkujen ja paristojen määrä, mukaan lukien laitteisiin, ajoneuvoihin tai teollisuustuotteisiin sisällytetyt akut ja paristot, mutta lukuun ottamatta akkuja ja paristoja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle, ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

b) 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti kerättyjen jäteakkujen ja -paristojen määrä ja keräysaste liitteessä XI esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna;

c) sellaisten jäteteollisuusakkujen tai sähköajoneuvojen määrä ja jäteajovoima-akkujen määrä, jotka on kerätty ja toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin valmisteltavaksi uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen;

d) liitteessä XII olevassa B osassa tarkoitettujen kierrätystehokkuuksien saavutetut arvot ja liitteessä XII olevassa C osassa tarkoitetun materiaalien talteenoton saavutetut arvot kyseisessä jäsenvaltiossa kerättyjen akkujen ja paristojen osalta. Kierrätystehokkuutta ja materiaalin talteenottoa koskevaan raportointiin on sisällytettävä kaikki kierrätyksen yksittäiset vaiheet ja kaikki vastaavat kierrätysprosessista saatavat jakeet.

Jäsenvaltioiden on asetettava kyseiset tiedot saataville 18 kuukauden kuluessa sen raportointivuoden päättymisestä, jolta tiedot on kerätty. Niiden on julkistettava kyseiset tiedot sähköisesti komission 5 kohdan mukaisesti vahvistamassa muodossa käyttäen helposti saatavilla olevia datapalveluja. Tietojen on oltava luettavissa koneellisesti, niitä on voitava lajitella ja niistä on voitava suorittaa hakuja, ja niiden on noudatettava kolmansien osapuolten käytön avoimia standardeja. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, kun ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot asetetaan saataville.

Ensimmäinen raportointikausi on ensimmäinen täysi kalenterivuosi sen täytäntöönpanosäädöksen voimaantulon jälkeen, jossa komissiolle raportoinnin muoto vahvistetaan 5 kohdan mukaisesti.

Sen lisäksi, että sovelletaan romuajoneuvo- ja SER-direktiivissä säädettyjä velvoitteita, akkuasetuksen 76 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin on sisällyttävä tiedot ajoneuvoihin ja laitteisiin sisältyvistä akuista ja paristoista ja kyseisistä ajoneuvoista ja laitteista 65 artiklan mukaisesti poistetuista jäteakuista ja -paristoista.

122 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että Suomen ympäristökeskuksella olisi tiedonsaantioikeus myös jätteensiirtoasetuksen tai sen nojalla annettujen säännösten valvontaa varten, kun nykyinen pykälä kattaa tiedonsaantioikeuden vain jätelain mukaista valvontaa varten. Pykälään ehdotettu lisäys liittyisi myös siihen, että voimassa oleva 113 § ehdotetaan kumottavaksi ja olisi tarpeen varmistaa, että Suomen ympäristökeskuksella on edelleen laaja tiedonsaantioikeus jätteensiirtoasetuksen valvomiseksi. Suomen ympäristökeskus valvoo jätteen kansainvälisiä siirtoja ja valvonnan toteuttaminen voisi edellyttää tiedonsaantitarvetta miltä tahansa siirtoon osallistuvalla taholla ja myös muilta viranomaisilta. Tiedonsaantioikeus kattaisi liikesalaisuutta koskevien salassapitosäännösten estämättä mitkä tahansa asiakirjat, jotka liittyvät jätteiden kansainväliseen siirtoon. Tällaisia asiakirjoja voisivat olla esimerkiksi jätesiiroon osallistuvien yritysten keskenään tekemät jätteensiirtoasetuksen edellyttämät sopimukset, jos niitä tarvitaan valvontaa varten sekä Tullin järjestelmissä olevat vienti- ja tuontitiedot. Tiedonsaantioikeus kattaisi myös laitoksille tehtävien valvontatarkastusten yhteydessä niille esitetyt pyynnot saada tarpeellisia tietoja. Momentin 3 kohtaa ehdotetaan myös rajattavaksi jätelain mukaisten valvontaviranomaisten, ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskusten tiedonsaantioikeus toisilta viranomaisilta välttämättömiin tietoihin, kun voimassa olevan säännöksen mukaan tiedonsaantioikeus muilta viranomaisilta olisi tarpeellisiin tietoihin. Muutos tehtäisiin vastaamaan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä, jonka mukaan tiedonsaantioikeus tulisi rajata välttämättömiin tietoihin, jos tarkoitettuja tietosisältöjä ei pystytä luettelemaan säännöksessä tyhjentävästi.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä olisi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta akkuasetuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista. Tiedonsaantioikeus on tarpeen säätää, jotta tuottajavastuuta valvovalla viranomaisella olisi pyynnöstä oikeus saada tarpeelliset tiedot myös akkuasetuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten.

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin asetuksen artiklan numerointiin liittyvä viittausmuutos.

126 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että valvontaviranomainen voisi kieltää sitä, joka rikkoo akkuasetusta tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa. Kohtaa ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että se kattaisi myös jätteensiirtoasetuksen nojalla annetun alemman asteisen sääntelyn rikkomisen. Uuden jätteensiirtoasetuksen nojalla komissiolla on valta antaa sekä delegoituja että täytäntöönpanosäädöksiä. Valvontaviranomaisella tulisi olla oikeus antaa kieltoja ja määräyksiä myös näiden säädösten rikkomisesta.

128 §. Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että Lupa- ja valvontavirasto voisi velvoittaa tuottajan tai tuottajayhteisön saattamaan toimintansa akkuasetuksen mukaiseksi. Ehdotetun momentin mukaan jos tuottaja tai tuottajayhteisö ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa Lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään, velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai

akkuasetuksen mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi. Lupa- ja valvontavirasto valvoo ehdotuksen mukaisesti valtakunnallisena viranomaisena myös akkuasetuksessa säädettyä tuottajavastuuta, joten sille säädettäisiin oikeus velvoittaa tuottaja tai tuottajayhteisö saattamaan toimintansa akkuasetuksen mukaiseksi.

131 §. Laiminlyöntimaksu. Pykälän 1 momenttia ehdotettaisiin muutettavaksi. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin, että tuottaja olisi velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos tämä laiminlyö akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden rekisteröityä tuottajarekisteriin.

Lisäksi 2 momentin 1 kohtaan lisättäisiin, että laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös tuottaja tai tuottajayhteisö, joka laiminlyö noudattaa akkuasetuksen 75 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa tietoja toimivaltaiselle viranomaiselle. Akkuasetuksen 75 artiklan 1 kohdan mukaan kannettavien akkujen ja paristojen tuottajien ja kevyiden liikkumisvälineiden akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenterivuodelta ainakin seuraavat tiedot akkujen ja paristojen sekä jäteakkujen ja -paristojen akkukemian ja luokan mukaan eriteltyinä:

a) jäsenvaltion alueella ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen kannettavien akkujen ja paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden akkujen määrä, lukuun ottamatta akkuja ja paristoja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

b) jäsenvaltion alueella ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen yleiskäyttöisten kannettavien akkujen ja paristojen määrä, lukuun ottamatta yleiskäyttöisiä kannettavia akkuja ja paristoja, jotka on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

c) 59 artiklan mukaisesti kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen määrä ja 60 artiklan mukaisesti kerättyjen kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä;

d) tuottajan tai tuottajayhteisön saavuttama keräysaste kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen osalta;

e) kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä, joka on toimitettu käsiteltäväksi luvan saaneisiin laitoksiin;

f) kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä, joka on viety kolmansiin maihin käsittelyä, uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten;

g) kerättyjen kannettavien jäteakkujen ja -paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten.

75 artiklan 2 kohdan mukaan ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen tuottajien tai tuottajayhteisöjen on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kultakin kalenterivuodelta seuraavat tiedot jäteakkujen akkukemian ja luokan mukaan eriteltyinä:

a) jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asetettujen ajoneuvoakkujen, teollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen määrä, lukuun ottamatta akkuja, jotka

on kyseisenä vuonna viety jäsenvaltion alueen ulkopuolelle ennen niiden myymistä loppukäyttäjille;

b) kerättyjen jätteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jätteajovoimakkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin valmisteltavaksi uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen;

c) kerättyjen jätteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jätteajovoimakkujen määrä, joka on toimitettu luvan saaneisiin laitoksiin käsittelyä varten;

d) kerättyjen jätteajoneuvoakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jätteajovoimakkujen määrä, joka on viety kolmansiin maihin uudelleenkäyttöön valmistelua, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua tai käsittelyä varten.

Myös 2 momentin 8 ja 9 kohtaa muutettaisiin johtuen jätteesiirtoasetuksesta. Jätteesiirtoasetuksen 63 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. Laiminlyöntimaksulla pantaisiin osittain täytäntöön mainittu 63 artikla. Pykälän 2 momentin 8 ja 9 kohdat sisältävät sellaisten edeltävän jätteesiirtoasetuksen hallinnollisten velvollisuuksien laiminlyönnit, joiden toteen näyttäminen on yksinkertaista, jotka eivät vaadi tutkinnallisia toimia, ja joiden oikaiseminen hallinnollisessa menettelyssä on sujuvampaa kuin rangaistussäännöksillä.

Momentin 8 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi, jotta uudesta jätteesiirtoasetuksesta johtuvien vastaavan tyyppisten hallinnollisten velvollisuuksien laiminlyönti olisi jatkossakin laiminlyöntimaksun piirissä. Tällaisia velvollisuuksia sisältyy asetuksen II osaston 15–18 artikloihin, joissa säädetään mm. siirtoon liittyvien asiakirjojen laatimisesta, velvollisuudesta asettaa asiakirjat sähköisesti saataville ja velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle muutoksista. Jätteesiirtoasetuksen 15–17 artiklat koskevat jättesiirtoilmoituksen vaativia siirtoja ja 18 artikla ns. vihreiden jätteiden siirtoja. Jätteesiirtoasetukseen on muun muassa lisätty velvollisuus ennakoilmoittaa sähköisesti 18 artiklan mukaisesta siirrosta, vahvistaa siirron vastaanotto ja toimittaa todistus jätteen hyödyntämisestä eri tahoille, ja näitä tekoja ehdotetaan lisättäväksi laiminlyöntimaksupykälään.

Osa pykälässä säädettävistä teoista olisi sellaisia, joista säädetään jätteesiirtoasetuksen 3 artiklan 26 kohdassa, jossa määritellään laitton siirto. Kyseisen kohdan g alakohdassa laittomaksi siirroksi määritellään jättesiirto, joka ei olisi 18 artiklan 4, 6 ja 10 kohdan mukainen. Tällainen olisi tilanne, jossa asetuksen liitteessä VII olevaa (ns. vihreiden siirtojen) siirtoasiakirjaa ei olisi laadittu ja allekirjoitettu, asiakirjan tiedot olisivat puutteellisia tai asiakirjaa ei olisi asetettu sähköisesti asianomaisten viranomaisten saataville. Tällaisia velvollisuuksia sisältyy myös 16 artiklan 1 ja 3 kohtiin ja ne koskevat siirtoasiakirjan lisäksi ilmoitusasiakirjaa. Edelleen laitton siirto olisi 18 artiklan 6 kohdan mukaan tilanne, jossa siirtoasiakirjassa olevia tietoja ei olisi asetettu saataville kuljetusvälineessä jollain muulla tavalla tilanteessa, jossa niitä ei voida asettaa sähköisesti saataville. Tällainen velvollisuus sisältyy myös 16 artiklan 4 kohtaan ja se koskee myös ilmoitusasiakirjaa. Laitton siirto olisi myös tilanne, jossa siirron järjestävän henkilön ja vastaanottajan välillä ei olisi laadittu 18 artiklan 10 kohdan mukaista sopimusta.

Laiminlyöntimaksuvelvollisuus koskisi myös tilannetta, jossa jätteen siirrosta ei olisi ilmoitettu ennakkoon 18 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Vastaava velvollisuus sisältyy 16 artiklan 2 kohtaan. Edelleen laiminlyöntimaksuvelvollisuus koskisi tilannetta, jossa jätteen vastaanottoa ei vahvistettaisi 18 artiklan 8 kohdan mukaisesti sekä tilannetta, jossa jätteen hyödyntämisen tai loppukäsittelyn saattamisesta päätökseen ei toimitettaisi 18 artiklan 9 kohdan mukaista

todistusta. Vastaavat velvollisuudet sisältyvät 15 artiklan 3–5 kohtaan ja 16 artiklan 5–7 kohtaan.

Mainittua 18 artiklaa sovelletaan myös 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuihin siirtoihin, joissa jätettä siirretään laboratoriossa analysoitavaksi tai käsittelykokeita varten.

Momentin 8 kohdassa säilytettäisiin nykyinen 17 artiklassa säädetty velvollisuus ilmoittaa kuljetuksen suorittajaa koskevasta muutoksesta. Kyseinen teko olisi laiminlyöntimaksun piirissä, koska teko on moitittavuuden asteelta vähäisempi kuin se, että jättää ilmoittamatta muista olennaisten tietojen muutoksista. 17 artiklassa säädettyjen muiden olennaisten muutosten ilmoittamatta jättämisestä säädettäisiin 147 §:n rangaistussäännöksessä kuten nykyisinkin.

Momentin 9 kohtaan muutettaisiin viittaus jätteensiirtoasetuksen artiklan numeroon, jossa säädetään velvollisuudesta asettaa vakuus.

Laiminlyöntimaksua määrättäessä on otettava huomioon voimassa olevan lain 132 §:n 2 momentti, jonka mukaan laiminlyöntimaksua ei voida määrätä sille, joka on tuomittu rangaistukseen samaa asiaa koskevasta rikkomuksesta tai jos asia on vireillä esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa. Lisäksi on huomattava, että jätteensiirtoasetuksen rikkomista koskeva sääntelykokonaisuus tulee muuttumaan ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanon myötä. Tätä kokonaisuutta selostetaan tarkemmin ehdotetun 147 §:n perusteluissa.

142 §. Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri. Pykälän 1 momentin ensimmäiseen kohtaan ehdotetaan tarkennusta. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä rekisteri jätteen kansainvälisistä siirroista (jätetietojärjestelmä) sisältää muutakin tietoa kuin tietoa ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä. Kyseisen jätetietojärjestelmän sisältämät tiedot luetellaan jätteensiirtoasetuksen 27 artiklassa, ja selkeyden vuoksi tässä ehdotetaan viitattavan kyseiseen artiklaan.

145 §. Kustannusten ja maksujen periminen. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin artiklan numerointiin liittyvä viittausmuutos.

147 §. Rangaistussäännökset. Jätteensiirtoasetusta koskevat rangaistussäännökset päivitetäisiin vastaamaan uutta jätteensiirtoasetusta ja lakiin ehdotettuja muutoksia. Pykälän 2 momentti sisältää rikoslain säännöksiä täydentävät sakonuhkaiset rangaistussäännökset. Momentin 21 ja 22 kohdat sisältävät edeltävää jätteensiirtoasetusta koskevat rikkomukset. Niissä on säädetty moitittavuudeltaan astetta vakavammia tekoja ja ne perustuvat pääosin jätteensiirtoasetuksessa määriteltyyn laitoman siirron käsitteeseen. Sellaisten jätteensiirtoasetuksen velvollisuuksien laiminlyönti, jotka olisivat moitittavuudeltaan astetta vähäisempiä ja joiden toteutuminen ei edellyttäisi tutkinnallisia toimia, olisivat laiminlyöntimaksun piirissä.

Pykälällä pantaisiin pääosin täytäntöön jätteensiirtoasetuksen seuraamuksia koskeva 63 artiklan 1 kohta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. Säännöksen mukaan seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Pykälän 2 momentin 21 kohdasta poistettaisiin viittaus kumottavaksi ehdotettuun 109 §:ään. Pykälään lisättäisiin 4 artiklan 1 kohdassa säädetty yleinen kielto siirtää jätteitä loppukäsitteltäväksi, jos siirrolle ei ole saatu hyväksyntää 11 artiklan mukaisesti ja 4 artiklan 3

kohdassa säädetty kielto siirtää sekalaista yhdyskuntajätettä loppukäsitteltäväksi. Lisäksi kohtaan päivitetäisiin uuden jätteesiirtoasetuksen mukaiset vienti- ja tuontikieltoihin liittyvät artiklaviittaukset koskien 37, 39, 40, 48, 49, 50 ja 52 artiklojen kieltoja. 37 artiklassa kielletään loppukäsitteltäväksi tarkoitetun jätteen vienti unionista. 39 artiklassa kielletään vaarallisten ja tiettyjen muiden hyödynnettäväksi tarkoitettujen jätteiden vienti unionista OECD:n ulkopuolisiin maihin, kun 40 artiklassa kielletään vastaavasti tiettyjen hyödynnettäväksi tarkoitettujen vaarattomien jätteiden vienti unionista OECD:n ulkopuolisiin maihin, paitsi jos tuontimaat ovat päässeet komission ylläpitämälle listalle maista, joihin vienti on sallittu. 48 artiklassa kielletään jätteiden vienti unionista Etelämantereelle ja 49 artiklassa kielletään jätteen vienti loppukäsitteltäväksi merentakaisiin maihin tai merentakaisille alueille. 50 ja 52 artikloissa asetetaan tuontikieltoja. 50 artiklassa kielletään jätteen tuonti loppukäsitteltäväksi tietyistä maista ja tietyiltä alueilta, ja 52 artiklassa kielletään hyödynnettäväksi tarkoitetun jätteen tuonti tietyistä maista ja tietyiltä alueilta.

Tiettyjen kieltojen osalta ehdotus laajentaa jonkin verran rangaistavan käyttäytymisen alaa. Kielto viedä jätettä loppukäsitteltäväksi laajentaisi jossain määrin rangaistavuuden alaa, koska kriteerit loppukäsitteltäväksi viennin osalta tiukentuvat. Jätteen sekoittamiskiellosta siirron aikana säännellään jätteesiirtoasetuksen 19 artiklassa ja sekoittamiskielto koskisi myös jätteen sekoittamista muihin aineisiin tai esineisiin aiemman jätteeseen sekoittamisen lisäksi. Vientikieltojen osalta 37 artiklassa tarkoitetun vientikiellon rikkominen laajenisi siltä osin, että kielto kattaisi tilanteet, joissa loppukäsitteltäväksi tarkoitettujen jätteiden siirtoja koskevat edellytykset eivät täyty siirrettäessä jätettä loppukäsitteltäväksi EFTA-maihin. 39 ja 40 artikloissa vientikiellon piiriin kuuluvia jätteitä on täsmennetty, ja lisäksi vientikiellon soveltamisalaan on lisätty muutamia jätelajeja. Esimerkiksi 39 artiklan vientikiellon alaisuuteen on lisätty vaaraton muovijäte. 40 artiklassa vientikiellon määräytyminen on muuttunut, mutta käytännössä rangaistavuus ei laajenisi. 48 ja 49 artiklojen mukaiset vientikiellot ovat säilyneet ennallaan. Tuontikieltojen kohteet ovat säilyneet samoina, joten niiden osalta rangaistavuuteen ei tulisi muutosta. Jättesiirron toteuttaminen vienti- ja tuontikieltojen vastaisesti on määritelty jätteesiirtoasetuksen 3 artiklan 26 kohdassa laittomaksi jätesiirroksi ja siksi niiden rikkominen säädettäisiin rangaistavaksi.

Pykälän 2 momentin 21 kohtaan lisättäisiin uutena jätteesiirtoasetuksen 45 artiklan mukaisen vientikiellon vastainen toiminta. 45 artikla koskee komission delegoidulla säädöksellä antamaa tiettyyn jätteeseen ja tiettyyn OECD-maahan liittyvää vientikieltoa. Kielto viedä tiettyä jätettä tai kielto viedä jätettä tiettyyn OECD-maahan tulisi voimaan komission 45 artiklan 6 kohdan nojalla antamassa delegoidussa säädöksessä säädettynä ajankohtana. Jos komissio antaa kyseisen delegoidun säädöksen, rangaistavuuden ala laajenisi siten, että olisi rangaistavaa viedä säädöksessä kiellettyä jätettä tiettyyn OECD-maahan.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 21 a kohta, jossa säädettäisiin rangaistavaksi tilanne, jossa ilmoituksen tekijä siirtää jätettä ilman jätteesiirtoasetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksyntää. Tämä kohta tulisi sovellettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa ilmoituksen tekijä on tehnyt ilmoituksen, mutta siirtää jätettä ennen kuin on saanut toimivaltaisilta viranomaisilta siirrolle hyväksynnän. Rangaistavaksi säädettäisiin myös teko, jossa 16 tai 18 artiklan mukaisessa ilmoitusasiakirjassa tai siirtoasiakirjassa olisi annettu tietoja, jotka eivät vastaa todellisuutta. Tällaisia olisivat esimerkiksi tilanteet, jossa asiakirjassa olisi annettu väärä vastaanottaja, väärä jätteen tuottaja tai väärä jäteluokka. Kohta vastaisi 3 artiklan 26 kohdan d ja g alakohtia. Kyseisessä laittoman jättesiirron määritelmässä (3 artiklan 26 kohdan d alakohta) on tarkennettu, että vähäiset kirjausvirheet asiakirjoissa eivät kuitenkaan tarkoita laitonta siirtoa. Vähäiset kirjausvirheet eivät kuuluisi myöskään ehdotetun rangaistussäännöksen piiriin. Kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi myös siirron järjestäminen ilman jätteesiirtoasetuksen 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua lupaa. Asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa säädetään siitä, että

kun siirron järjestää jätteen uusi tuottaja, kerääjä, kauppias tai välittäjä, sillä on oltava jätedirektiivin IV luvussa tarkoitettu lupa tai rekisteröinti. Siirron järjestävä henkilö on määritelty asetuksen 3 artiklan 7 kohdassa. Tämä kohta voisi tulla sovellettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa jätesiiirron järjestäisi uusi jätteen tuottaja, jolla ei olisi ympäristölupaa. Kyseiset teot lisättäisiin rangaistavaksi, sillä ne on määritelty jätteesiirtoasetuksen 3 artiklan 26 kohdassa laittomaksi siirroksi. Jos jätesiiirron järjestäjänä toimisi sellainen jätteen kerääjä tai jätteen välittäjä, jota ei olisi rekisteröity jätelain 94 §:n tai 100 §:n mukaisesti jätehuoltorekisteriin, tälle voitaisiin määrätä laiminlyöntimaksu 131 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisesti. Ympäristöluvan puuttuminen olisi asteeltaan moitittavampaa kuin rekisteröinnin puuttuminen ja se lisättäisiin siksi rangaistavaksi teoksi. Rangaistavuuden ala laajenisi nykyiseen verrattuna, kun rangaistavuuden piiriin tulisi jätteen siirron järjestäminen ilman ympäristölupaa, ennen kuin toimija on saanut viranomaiselta hyväksynnän tai kun asiakirjoissa olisi annettu vääriä tietoja.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin myös uusi 21 b kohta, jossa säädettäisiin rangaistavaksi jätteen vieminen unionin ulkopuoliseen laitokseen, jolle ei ole tehty jätteesiirtoasetuksen 46 artiklassa säädettyä tarkastusta. Kyseisen 46 artiklan mukaan jätettä saa viedä unionista ainoastaan, jos voidaan osoittaa, että vastaanottomaassa jätteen vastaanottavat laitokset toteuttavat jätehuollon asetuksen 59 artiklassa tarkoitetulla ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla. Tämä osoitetaan teettämällä laitokselle 46 artiklan mukainen tarkastus. Tarkastus teetetään 46 artiklan 3 kohdan mukaisesti kolmannella osapuolella tai jos 46 artiklan 5 kohdan mukaan tarkastuksen on teettänyt toinen ilmoituksen tekijä tai siirron järjestäjä tai laitos itse, jätteen viejän tai siirron järjestäjän on artiklan mukaan hankittava tarkastusta koskeva raportti tältä toiselta taholta ja sen lisäksi varmistettava, että tarkastus on suoritettu artiklan mukaisesti. Artiklan mukainen vaatimus unionin ulkopuolisen laitoksen tarkastamisesta on uusi ja sen noudattamatta jättäminen on määritelty asetuksessa laittomaksi siirroksi. Rangaistavuuden ala laajenisi tältä osin.

Momentin 22 kohtaan päivitettäisiin viittaukset 5 ja 59 artikloihin uuden jätteesiirtoasetuksen mukaisesti. Artikla 5 korvaa viittauksen aiempaan 4 artiklaan. Se käsittelee ilmoituksen antamista ja siinä noudatettavia menettelyjä. Vaikka menettelyt muuttuvat uudessa asetuksessa, ei muutoksilla ole vaikutusta ilmoituksen tekemättä jättämisen rangaistavuuteen. Uudessa jätteesiirtoasetuksessa ilmoitusvelvollisuus laajenee kuitenkin kattamaan useampia jätelajeja. Artikla 59 korvaisi viittauksen aiempaan 49 artiklaan. 59 artikla asettaa vietävän jätteen jätehuollolle aiempaa tiukempia vaatimuksia. Jätteen käsittelyn tulee tapahtua vastaanottomaassa olosuhteissa, jotka ovat samantasoisia Euroopan unionin lainsäädännön kanssa. Aiempi 49 artikla edellytti, että jätehuolto vastaanottavassa laitoksessa vastaa EU-lainsäädännön vaatimuksia pääpiirteittäin. Lisäksi 22 kohdassa termi reitti korvattaisiin sanalla reititys ja kohdasta poistettaisiin tarpeettomana viittaus edeltävän jätteesiirtoasetuksen 13 artiklaan, jossa säädettiin velvollisuudesta ilmoittaa reittimuutoksesta. Uuden asetuksen 17 artiklassa säädetään olennaisista muutoksista, joista on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle hyväksynnän jälkeen ja kyseisessä artiklassa olennaisena muutoksena pidetään reitityksen eikä reitin muutosta.

Säännöksessä määritelty teko voisi tulla rangaistavaksi myös rikoslain 48 luvun säännösten nojalla, jos teko tehdään tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta ja jos teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle. Jätelain 147 §:ssä edellytyksenä on, että teko tehdään tahallaan tai huolimattomuudesta. Lisäksi on huomioitava, että jätteesiirtoasetuksen rikkomista koskeva sääntelykokonaisuus tulee muuttumaan ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanon myötä. Uudistettuun ympäristörikosdirektiiviin sisältyy velvoite säätää rangaistavaksi jätteesiirtoasetuksen 3 artiklan 26 alakohdassa tarkoitettu laitton jätteiden siirto.

Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan rangaistavaksi tulee säätää laitton ja tahallinen jätteensiirtoasetuksen 3 artiklan 26 alakohdassa tarkoitettu jätteiden siirto, kun tällainen menettely koskee muuta kuin merkityksetöntä määrää, riippumatta siitä, onko kyseessä erillinen siirto vai monta ilmeisesti toisiinsa yhteydessä olevaa siirtoa. Ympäristörikosdirektiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan myös törkeästä huolimattomuudesta tehdyn teon on 3 artiklan 2 kohdan f alakohdan rikosten kohdalla oltava rangaistava. Myös rikoksen yrityksen on oltava rangaistavaa direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan. Ympäristörikosdirektiivin 5 artiklan 2 kohdan d alakohta edellyttää, että tahallisen rikoksen enimmäisrangaistus on vähintään viisi vuotta.

Laiton jätesiirto voisi siten tulla rangaistavaksi tässä pykälässä ehdotetun ja ehdotetun rikoslain 48 luvun 1 §:n lisäksi ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanon myötä, jos laitton jätesiirto tehdään tahallisesti ja menettely koskee muuta kuin merkityksetöntä määrää jätettä, vaikka teosta ei aiheutuisi ympäristön pilaantumiseen vaaraa. Ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanon määräaika on sama kuin jolloin jätteensiirtoasetusta aletaan soveltaa.

Pykälän 24 ja 25 kohtia muutettaisiin lakiteknisistä syistä. 24 kohdan perässä taikka-sana muutettaisiin pilkuksi ja vastaavasti 25 kohdan perässä pilkku muutettaisiin taikka-sanaksi, koska sen perään tulisi uusi 26 kohta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös uusi kohta akkuasetuksen rikkomisesta aiheutuvista rangaistusseuraamuksista. Akkuasetuksen 93 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee säätää seuraamuksista, joiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Akkuasetus sisältää uusia akkuja ja paristoja koskevia vaatimuksia sekä talouden toimijoita, kuten valmistajia, maahantuoja ja jakelijoita koskevia vaatimuksia, joiden rikkominen tai laiminlyönti edellyttää seuraamuksista säättämistä. Pykälän 2 momenttiin ehdotettaisiin lisättäväksi uusi 26 kohta, jonka mukaan joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo akkuasetuksen

a) 5 artiklassa säädettyä kieltoa saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön akkuja tai paristoja, jotka ovat mainitun artiklan 1 kohdassa säädettyjen kestävyys-, turvallisuus, merkintä- ja tietovaatimusten tai 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn aineita koskevan rajoituksen vastaisia,

b) 38 artiklan 1–3 kohdassa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, että akku tai paristo on suunniteltu, valmistettu ja merkitty mainitussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia noudattaen ja sisältää siinä edellytetyt asiakirjat ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu, tai

c) 38 artiklan 9 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

d) 41 artiklan 1– tai 2 kohdassa säädettyä maahantuojan velvollisuutta varmistaa, että markkinoille saatetaan ainoastaan mainitussa asetuksessa säädetty vaatimukset täyttäviä akkuja tai paristoja, joissa on mainitussa asetuksessa edellytetyt asiakirjat ja merkinnät ja joiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu, tai

e) 41 artiklan 6 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

f) 42 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädettyä jakelijan velvollisuutta varmistaa, että ennen akun tai pariston asettamista saataville markkinoille siinä on mainitussa asetuksessa edellytetyt merkinnät,

g) 42 artiklan 3 kohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta akusta tai paristosta valmistajalle tai maahantuoijalle ja markkinavalvontaviranomaiselle tai

h) 42 artiklan 5 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, jätelain rikkomisesta sakkoon.

Rangaistavaksi ehdotetaan säädettäväksi ensinnäkin se, jos rikkoo akkuasetuksessa säädettyä kieltoa saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön paristoja ja akkuja, jotka ovat 5 artiklassa säädettyjen kestävyys-, turvallisuus, merkintä- ja tietovaatimusten tai 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn aineita koskevan rajoituksen vastaisia. Akkuasetuksen 5 artiklan mukaan akkuja ja paristoja saa saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön ainoastaan, jos ne täyttävät 6–10 ja 12 artiklassa vahvistetut kestävyys- ja turvallisuusvaatimukset ja III luvussa vahvistetut merkintä- ja tietovaatimukset. Markkinoille saatetut tai käyttöön otetut akut ja paristot eivät saa muodostaa riskiä ihmisten terveydelle, ihmisten turvallisuudelle, omaisuudelle eivätkä ympäristölle. Akkuasetuksen 6 artiklassa säädetään aineita koskevista rajoituksista, 7 artiklassa sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen, ladattavien teollisuusakkujen ja kevyiden liikkumisvälineiden akkujen hiilijalanjälki-ilmoituksesta, 8 artiklassa kierrätetyn sisällön ilmaisemisesta teollisuusakuissa, sähköajoneuvojen ajovoima-akuissa, kevyiden liikkumisvälineiden akuissa ja ajoneuvoakuissa, 9 artiklassa yleiskäyttöisten kannettavien akkujen ja paristojen suorituskyky- ja kestovaatimuksista ja 10 artiklassa ladattavien teollisuusakkujen, kevyiden liikkumisvälineiden akkujen ja sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen suorituskyky- ja kestovaatimuksista.

Asetuksen 6 artiklan mukaan asetuksen (EY) N:o 1907/2006³⁴ liitteessä XVII ja romuajoneuvodirektiivin³⁵ 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjen rajoitusten lisäksi akut ja paristot eivät saa sisältää aineita, joita koskeva rajoitus on asetettu asetuksen liitteessä I, ellei kyseisen rajoituksen ehtoja täytetä. Artiklan mukaiset rajoitukset koskevat aineita, jotka ovat haitallisia ihmisten terveydelle ja ympäristölle, kuten elohopea, kadmium ja lyijy. Asetuksen 6 artiklan rikkomisen kriminalisointi on siten perusteltua.

Rangaistavaksi ehdotetaan myös 38 artiklan 1–3 kohdassa säädettyjen valmistajan velvollisuuksien rikkominen, 41 artiklan 1–2 kohdassa säädettyjen maahantuoijan velvollisuuksien rikkominen sekä 42 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 3 kohdassa säädettyjen jakelijoiden velvollisuuksien rikkominen. 38 artiklassa säädetään, että saattaessaan akkua tai

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006 kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/ETY ja 2000/21/EY kumoamisesta [Asetus - 1907/2006 - EN - REACH - EUR-Lex](#)

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/53/EY romuajoneuvoista, [EUR-Lex - 02000L0053-20230330 - EN - EUR-Lex](#)

paristoa markkinoille tai ottaessaan sitä käyttöön, myös valmistajan omiin tarkoituksiin, valmistajien on varmistettava, että akku tai paristo on suunniteltu ja valmistettu 6–10 artiklan sekä 12 ja 14 artiklan mukaisesti, ja että sen mukana on selkeät, ymmärrettävät ja helppolukuiset ohjeet ja turvallisuustiedot yhdellä tai useammalla kielellä, jota loppukäyttäjät ymmärtävät vaivatta, siten kuin se jäsenvaltio, jossa akku tai paristo saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön, on ne määritellyt; ja että siinä on 13 artiklan mukaiset merkinnät. Artiklan 2 kohdan mukaan valmistajien on ennen akun tai pariston saattamista markkinoille tai ennen sen käyttöönottoa laadittava liitteessä VIII tarkoitetut tekniset asiakirjat ja suoritettava tai suorituttava 17 artiklassa tarkoitettu vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely. Artiklan 3 kohdassa säädetään, että mikäli akun tai pariston vaatimustenmukaisuus sovellettavien vaatimusten suhteen on osoitettu 17 artiklassa tarkoitettulla asiaankuuluvalla vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyllä, valmistajien on laadittava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus 18 artiklan mukaisesti ja kiinnitettävä CE-merkintä 19 ja 20 artiklan mukaisesti. Lisäksi 9 kohdassa säädetyn valmistajan velvollisuuden ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin vaatimustenvastaisuustilanteissa rikkominen säädettäisiin rangaistavaksi.

41 artiklan 1 kohdan mukaan maahantuoja saavat saattaa markkinoille ainoastaan 6–10 artiklan sekä 12, 13 ja 14 artiklan mukaisia akkuja ja paristoja. Ennen akun tai pariston saattamista markkinoille maahantuojan on tarkistettava, että

a) liitteessä VIII tarkoitettu EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu ja että valmistaja on suorittanut 17 artiklassa tarkoitetun asiaankuuluvan vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn;

b) akussa tai paristossa on 19 artiklassa tarkoitettu CE-merkintä, ja siinä on 13 artiklan mukaiset merkinnät;

c) akun tai pariston mukana on 6–10 artiklan sekä 12, 13 ja 14 artiklan mukaisesti vaaditut asiakirjat sekä ohjeet ja turvallisuustiedot, jotka on laadittu yhdellä tai useammalla kielellä, jota loppukäyttäjät ymmärtävät vaivatta, siten kuin se jäsenvaltio, jonka markkinoilla akku tai paristo on tarkoitus asettaa saataville, on ne määritellyt; ja

d) valmistaja on noudattanut 38 artiklan 6 ja 7 kohdassa säädettyjä vaatimuksia.

Jos maahantuoja katsoo tai sillä on syytä uskoa, että akku tai paristo ei ole 6–10 artiklan eikä 12, 13 ja 14 artiklan mukainen, maahantuoja ei saa saattaa kyseistä akkua tai paristoa markkinoille ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi (41 artiklan 2 kohta). Jos akku tai paristo aiheuttaa riskin, maahantuojan on lisäksi tiedotettava asiasta valmistajalle ja markkina- valvontaviranomaisille ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja mahdollisesti toteutetuista korjaavista toiminnoista.

41 artiklan 3 kohdan mukaan maahantuojien on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä, yhden yhteyspisteensä postiosoite, internetosoitteensa ja sähköpostiosoitteensa, jos saatavilla. Jos tämä ei ole mahdollista, vaaditut tiedot on annettava pakkauksessa tai akun tai pariston mukana olevassa asiakirjassa. Yhteystiedot on esitettävä sen jäsenvaltion, jonka markkinoilla akku tai paristo on tarkoitus asettaa saataville, määrittämällä kielellä tai kielillä, joita loppukäyttäjät ymmärtävät vaivatta, ja niiden on oltava selkeitä, ymmärrettäviä ja helposti luettavia. Lisäksi 6 kohdassa säädetyn maahantuojan velvollisuuden ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin vaatimustenvastaisuustilanteissa rikkominen säädettäisiin rangaistavaksi.

42 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan ennen akun tai pariston asettamista saataville markkinoilla jakelijoiden on tarkistettava, että akussa tai paristossa on 19 artiklassa tarkoitettu CE-merkintä, ja siinä on 13 artiklan mukaiset merkinnät.

Lisäksi 5 kohdassa säädetyn jakelijan velvollisuuden ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin vaatimustenvastaisuustilanteessa rikkomisen säädettäisiin rangaistavaksi.

Ehdotetussa rangaistussäännöksessä säädetään rangaistavaksi sellaisia tekoja, jotka ovat vastoin akkuasetuksessa säädettyjä tuotteita koskevia vaatimuksia tai talouden toimijoita koskevia velvollisuuksia. Rangaistavaksi säädetty teot on pyritty kirjoittamaan siten, että ne noudattavat perustuslain 8 §:n rikosoikeudellista laillisuusperiaatetta, eli säännöksen sanamuodon perusteella olisi ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa. Ehdotetun säännöksen mukaan tahallista tai huolimattomuudesta tehdyistä akkuasetuksen velvoitteiden rikkomisesta olisi tuomittava sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Perustuslain edellyttämät vaatimukset otettaisiin huomioon kirjoittamalla rangaistussäännökseen täsmälliset tunnusmerkit ja yksilöimällä sekä kuvaamalla ne akkuasetuksen velvoitteet, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta voisi seurata sakkorangaistus. Säännöksen sanamuodon perusteella olisi ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa. Rangaistusuhka akkuasetuksen vastaisista teoista tulisi olla riittävän tehokas, ennaltaehkäisevä ja oikeassa suhteessa teon vakavuuteen nähden. Ehdotetussa säännöksessä rangaistavaksi säädettyjen tekojen seuraamuksena olisi sakkorangaistus.

Rangaistussäännöksen syyksiluettavuuskynnys, tahallaan tai huolimattomuudesta, vastaa jätelaissa ja muussa ympäristösääntelyssä vakiintuneesti säädettyä. Lisäksi ehdotettu syyksiluettavuuskynnys on yhdenmukainen muiden lähtökohtaisesti vaarallisia tuotteita koskevien lakien rangaistussäännösten kanssa, kuten lain vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (387/2013). Myös sähköturvallisuuslaissa ja hissiturvallisuuslaissa (1134/2016) huolimattomuus on rangaistavaa. Yhteistä näiden lakien soveltamisalojen tuotteille on, että niiden suunnittelussa ja valmistuksessa korostuu tarve vaarojen tunnistamiseen ja arviointiin, mikä edellyttää tavallista korostuneempaa huolellisuutta.

Rangaistavaksi ehdotetut velvollisuuksien laiminlyönnit koskevat talouden toimijoita kuten akkujen ja paristojen valmistajia, maahantuoja ja jakelijoita, joilta vaaditaan erikoisosaamista. Toimijoihin kohdistuu erityinen huolellisuusvelvoite akkujen ja paristojen turvallisuuden varmistamisen vuoksi. Sanktiovarmuudella on näissä tapauksissa selkeä yhteys rangaistussäännöksen ennaltaehkäisevään vaikutukseen. Kun syyksiluettavuuskynnys on matalalla, olisi rangaistussäännöksellä ennaltaehkäisevä vaikutus. Kun syyksiluettavuuden kynnyksen olisi huolimattomuudessa, vähentäisi se myös näyttöä koskevia ongelmia vähäisten tekojen osalta, mikä lisäisi sanktiovarmuutta. Jo vaaran aiheuttaminen on ympäristörikossääntelyssä katsottu rangaistavaksi, minkä vuoksi syyksiluettavuuden kynnyksen olisi tarkoituksenmukaista asettaa törkeän huolimattomuuden sijasta huolimattomuuteen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla erityisen vakavia ja tästä syystä talouden toimijalta voidaan vaatia erityistä huolellisuutta tehtävien hoidossa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että akkuasetuksen säännösten rikkomisen olisi rangaistavaa paitsi tahallisesti myös tuottamuksellisesti tehtynä. Koska myös tuottamuksellinen teko on tarkoitus säätää rangaistavaksi, on siitä nimenomaisesti säädettävä. Näin ollen nyt rangaistavaksi ehdotettujen tekojen syyksiluettavuuden aste olisi vastaava kuin nykyisin jätelain 147 §:ssä on säädetty.

Asianmukaista huolellisuutta koskevien velvoitteiden rikkomiselle ei toistaiseksi ehdotettaisi rangaistusseuraamusta. Akkuasetusta on muutettu 18.7.2025 annetulla asetuksella, jonka mukaan asetuksen asianmukaista huolellisuutta koskevien vaatimusten soveltamisajankohtaa on siirretty 18.8.2027 saakka. Asianmukaista huolellisuutta koskevat vaatimukset ovat

uudentyyppistä sääntelyä. Rangaistussääntelyn lisäämistä lakiin on tarkoitus selvittää siinä vaiheessa, kun ensimmäiset kokemukset lainsäädännöstä on saatu ja yrityksillä on ollut enemmän aikaa sopeutua lainsäädännön vaatimuksiin. Akkuasetuksen 84 artiklassa säädetään, että mikäli jäsenvaltio havaitsee, että talouden toimija ei täytä 48, 49 ja 50 artiklassa säädettyä asianmukaisen huolellisuuden velvoitteitaan, sen on vaadittava kyseistä talouden toimijaa korjaamaan kyseinen vaatimustenvastaisuus. Jos 1 kohdassa tarkoitettu velvoitteen noudattamatta jättäminen jatkuu ja jos velvoitteen noudattamatta jättämisen korjaamiseksi ei ole muita tehokkaita keinoja, asianomaisen jäsenvaltion on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin 1 kohdassa tarkoitetun talouden toimijan markkinoilla saataville asettamien akkujen tai paristojen markkinoilla saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi taikka, jos velvoitteen noudattamatta jättäminen on luonteeltaan vakavaa, sen varmistamiseksi, että akut ja paristot poistetaan markkinoilta tai järjestetään niitä koskeva palautusmenettely.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voimaantulosäännöksen 1 momentissa säädettäisiin jätelain muuttamista koskevan lain voimaantulosta. Akkuasetuksen jätehuoltoa koskeva luku sekä seuraamuksia koskeva kansallinen sääntely olisi tullut saattaa jäsenvaltioissa voimaan viimeistään 18.8.2025. SER-direktiivin muutos olisi tullut saattaa jäsenvaltioissa voimaan viimeistään 9.10.2025. Akkuasetuksen ja SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpanoa koskevat muutokset olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2026.

Lisäksi momentissa säädettäisiin siitä, että 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 22 §:n 4 momentti, 108 §:n 1 momentti, 110 ja 111 §, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 2 momentti, 116 §, 117 a §:n 3 momentti, 117 b §, 117 d §, 124 §:n 2 momentti, 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohta, 142 §:n 1 momentin 1 kohta, 145 §:n 1 momentti sekä 147 §:n 2 momentin 21, 21 a, 21 b ja 22 kohta tulisivat voimaan 21.5.2026. Luetellut säännökset liittyvät EU:n jätteensiirtoasetukseen, jota aletaan pääosin soveltaa 21.5.2026.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan jätteen siirtoon, jonka Suomen ympäristökeskus on hyväksynyt tai josta sille on ilmoitettu ennen tämän lain voimaantuloa ja joista vastaanottomaan toimivaltainen viranomainen on antanut vastaanottovahvistuksen, sovellettaisiin kuitenkin ehdotetun lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Myös laittomaan jätesiiirtoon, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Jätteensiirtoasetuksessa on vastaavanlainen siirtymäsäännös 85 artiklan 3 kohdassa. Siirtymäsäännös olisi tarpeen kansallisten säännösten soveltamiseksi.

Liitteet

Jätelakiin lisättäisiin uudet liitteet 2 ja 3, joissa määriteltäisiin 53 §:ssä tuottajan kustannusvastuun ulkopuolelle rajattavat sähkö- ja elektroniikkalaitteiden laiteluokat. Liite 2 vastaisi SER-direktiivin liitettä II ja liite 3 direktiivin liitettä IV. Nykyinen jätelain liite muutettaisiin liitteeksi 1 ja siihen lisättäisiin otsikko.

7.2 Ympäristönsuojelulaki

221 g §. *Akkuja ja paristoja koskevat säännökset.* Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 221 g §, akkuja ja paristoja koskevat säännökset. Pykälässä säädettäisiin, että akkujen ja paristojen käsittelystä säädetään akkuasetuksen 70 artiklan 1–3 kohdassa, luvan saaneiden laitosten kierrätystehokkuutta ja materiaalin talteenottoa koskevista velvollisuuksista

71 artiklan 1–2 kohdassa ja käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden velvollisuuksista ilmoittaa tiedot toimivaltaiselle viranomaiselle 75 artiklan 5 kohdassa.

Akkusasetuksen 70 artiklan 1 kohdan mukaan kerättyjä jäteakkuja ja -paristoja ei saa loppukäsitellä eikä niihin saa soveltaa energian talteenottotoimia. Artiklan 2 kohdan mukaan luvan saaneiden laitosten on varmistettava, että jäteakkujen ja -paristojen käsittelyssä noudatetaan vähintään tämän asetuksen liitteessä XII olevaa A osaa ja direktiivin 2010/75/EU 3 artiklan 10 alakohdassa määriteltyä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2010/75/EU soveltamista. Artiklan 3 kohdan mukaan, jos akut ja paristot kerätään yhä laiteromuun, käytöstä poistettuun kevyeen liikkumisvälineeseen tai romuajoneuvoon sisältyvinä, ne on poistettava laiteromusta, käytöstä poistetusta kevyestä liikkumisvälineestä tai romuajoneuvosta noudattaen tapauksen mukaan romuajoneuvo- tai SER-direktiivissä säädettyjä vaatimuksia.

71 artiklan 1 kohdan mukaan kunkin luvan saaneen laitoksen on varmistettava, että kaikki laitoksen saataville asetetut jäteakut ja -paristot otetaan vastaan ja että ne valmistellaan uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai kierrätystä varten. 2 kohdan mukaan kierrättäjien on varmistettava, että kierrätyksessä saavutetaan liitteessä XII olevassa B osassa säädetyt kierrätystehokkuutta koskevat tavoitteet ja liitteessä XII olevassa C osassa vahvistetut materiaalien talteenottoa koskevat tavoitteet. 3 kohdan mukaan uuden ja materiaalien talteenoton asteet on laskettava tämän artiklan 4 kohdan nojalla annettavassa delegoidussa säädöksessä vahvistettuja sääntöjä noudattaen.

73 artiklan mukaan osoittaakseen, että kevyen liikkumisvälineen jäteakku, jäteteollisuusakku tai sähköajoneuvon jäteajovoima-akku, jota valmistellaan uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, ei ole enää jätettä, akun haltijan on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä esitettävä todisteet

a) jäsenvaltiossa suoritetusta toimintakunnon arvioinnista tai toimintakunnon testauksesta esittämällä jäljennös tuloksista, jotka vahvistavat, että akulla on sen käyttöön tarvittava suorituskky sen jälkeen, kun se on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen;

b) akun käytöstä sen jälkeen, kun se on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, esittämällä todisteena lasku tai sopimus akun myynnistä tai omistusoikeuden siirrosta;

c) asianmukaisesta suojauksesta vahingoittumista vastaan kuljetuksen, lastauksen ja purkamisen aikana, mukaan lukien riittävä pakkausmateriaali ja kuorman asianmukainen lastaaminen.

2 kohdan mukaan edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen on oltava yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin loppukäyttäjien ja näiden puolesta toimivien kolmansien osapuolten saatavilla osana 1 kohdassa tarkoitettuun akkuun liitettäviä asiakirjoja, kun akku saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön.

3 kohdan mukaan tietojen antaminen käyttöön 1 ja 2 kohdan mukaisesti ei rajoita velvollisuutta käsitellä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

75 artiklan 5 kohdan mukaan käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden ja kierrättäjien on ilmoitettava sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa käytetyt akut ja paristot

käsitellään, kultakin kalenterivuodelta ja jäsenvaltioittain sen mukaan, mistä käytetyt akut ja paristot on kerätty, seuraavat tiedot:

- a) käsittelyä varten vastaanotettujen jäteakkujen ja -paristojen määrä;
- b) uudelleenkäyttöön valmisteltavien, käyttötarkoituksen muuttamiseen valmisteltavien tai kierrätettävien jäteakkujen ja -paristojen määrä;
- c) tiedot jäteakkujen ja -paristojen kierrätystehokkuudesta, jäteakuista ja -paristoista peräisin olevien materiaalien talteenotosta sekä lopullisten jakeiden määränpäästä ja määrästä.

Kierrätystehokkuutta ja materiaalien talteenottoa koskevaan raportointiin on sisällytettävä kaikki kierrätyksen yksittäiset vaiheet ja kaikki vastaavat kierrätysprosessista saatavat jakeet. Jos kierrätystoimet suoritetaan useammassa kuin yhdessä laitoksessa, on ensimmäinen kierrättäjä vastuussa tietojen keräämisestä ja toimittamisesta toimivaltaisille viranomaisille.

Jäteakut ja -paristot, jotka on lähetetty toiseen jäsenvaltioon käsiteltäväksi, on sisällytettävä kierrätystehokkuutta ja materiaalien talteenottoa koskeviin tietoihin, ja ne on otettava huomioon liitteessä XII vahvistettujen tavoitteiden saavuttamisessa siinä jäsenvaltiossa, jossa jäte kerättiin.

7.3 Sähköturvallisuuslaki

5 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Sähköturvallisuuslain 5 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 momentti, jonka mukaan akuista ja paristoista säädetään akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1542. Viittaus akkuasetukseen on perusteltu, sillä sähköturvallisuuslain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan laissa tarkoitetaan sähkölaitteella sähköä toimiakseen tarvitsevaa tai sähköön tuottamiseen, siirtoon taikka mittaamiseen tarkoitettua laitetta. Akkuasetuksen määritelmien mukaisesti (3 artikla) akulla tai paristolla tarkoitetaan puolestaan sähköenergiaa toimittavaa laitetta, jossa kemiallista energiaa muunnetaan suoraan sähköenergiaksi. Näin ollen akut ja paristot voisivat sisältyä sähköturvallisuuslain mukaiseen sähkölaitteen määritelmään, joka ei kuitenkaan ole tarkoituksena. Informatiivisella viittauksella akkuasetukseen tämä epäselvyys vältettäisiin. Informatiivinen viittaus olisi myös omiaan vähentämään tuotesääntelyn kasuistisuudesta mahdollisesti aiheutuvaa epäselvyyttä toimijoiden keskuudessa.

7.4 Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta

1 §. *Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset.* Lain 1 §:ään lisättäisiin uusi kolmas momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi. Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi 2 momentissa säädetyn tehtävän lisäksi myös akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjä verkkoalustan velvollisuuksia verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa säädettyin toimivaltuuksin. Valvonnassa Liikenne- ja viestintävirastolla olisi käytettävissään kaikki lain 2 luvussa säädetty viranomaisten tutkintamenettely- ja valvontatoimivaltuudet ja 3 luvussa säädetty hallinnolliset seuraamukset mukaan lukien seuraamusmaksu.

Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdan mukaan digipalveluasetuksen ((EU) 2022/2065) 30 artiklan 1 kohdan d ja e alakohdan noudattamiseksi kyseisen asetuksen III luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvien verkkoalustojen tarjoajien, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsovimuksia tuottajien kanssa, on hankittava jäljempänä artiklassa säädetty tiedot

tuottajilta, jotka tarjoavat akkuja ja paristoja, mukaan luettuina laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, unioniin sijoittautuneille kuluttajille. Säädetty tiedot, jotka verkkoalustan on hankittava verkkoalustalla tuotteitaan tarjoavalta tuottajalta, liittyvät tuottajan rekisteröintinumeroon akkuasetuksessa säädettyssä tuottajarekisterissä sekä verkkoalustalla tuotteitaan tarjoavan tuottajan omaehtoiseen sertifiointiin eli sitoumukseen koskien verkkoalustalla myymiään akkuja ja paristoja.

Akkuasetuksen johdanto-osan mukaan akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdan velvollisuudet täsmäntävät elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä koskevia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan d ja e alakohdassa säädettyjä velvollisuuksia. Akkuasetuksen 62 artikla 6 kohta edellyttää, että akkuasetuksen säännöksiä sovelletaan verkkoalustoihin yhdessä digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan d ja e alakohdan kanssa. Digipalveluasetuksen 30 artikla koskee verkkoalustalla palvelujaan tai tuotteitaan tarjoavien elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä. Artiklan 1 kohdan d ja e alakohdan mukaan verkkoalustojen, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa, on varmistettava, että elinkeinonharjoittajat voivat käyttää kyseisiä verkkoalustoja viestiäkseen tuotteista tai palveluista tai tarjotakseen niitä unionissa oleville kuluttajille ainoastaan, jos ne ovat ennen niiden palvelujen käyttöä näihin tarkoituksiin saaneet elinkeinonharjoittajalta tämän yhteystiedot, sekä soveltuvin osin tiedot kaupparekisterinumerosta sekä elinkeinonharjoittajan antaman omaehtoisen vakuutuksen, jossa tämä sitoutuu tarjoamaan ainoastaan sellaisia tuotteita tai palveluja, jotka ovat sovellettavien unionin oikeuden sääntöjen mukaisia. Edellä mainitut velvoitteet koskevat vain verkkoalustan tarjoajia, jotka eivät ole pieniä tai mikroyrityksiä.

Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdan velvollisuuksien valvonta on otettu mukaan digipalveluasetuksen valvontajärjestelmään. Akkuasetuksen 104. johdantokappaleen mukaan akkuasetuksessa täsmennetään, miten digipalveluasetuksessa säädettyjä elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä koskevia velvoitteita on sovellettava verkkoalustoihin, jotka antavat kuluttajalle mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkuja ja paristoja, mukaan lukien laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisältyviä akkuja ja paristoja, tarjoavien tuottajien kanssa, ja unionissa sijaitseviin kuluttajiin tämän asetuksen nojalla perustettujen akkujen ja paristojen tuottajien rekisterien osalta.

Akkuasetusta sovellettaessa tuottajaa, joka tarjoaa etäsopimuksilla akkuja tai paristoja, mukaan lukien laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisältyviä akkuja tai paristoja, suoraan jäsenvaltiossa sijaitseville kuluttajille riippumatta siitä, onko tuottaja sijoittautunut jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan, on pidettävä digipalveluasetuksessa määriteltynä elinkeinonharjoittajana. Digipalveluasetuksen III luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvien verkkoalustojen tarjoajien, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia tuottajien kanssa, olisi saatava näiltä tuottajilta tiedot tuottajarekisteristä, johon ne on rekisteröity, sekä niiden rekisteröintinumero ja omaehtoinen sertifiointi, jossa sitoudutaan noudattamaan tässä asetuksessa vahvistettuja laajennettua tuottajavastuuta koskevia vaatimuksia. Akkujen ja paristojen verkkomyynnin osalta elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen täytäntöönpanoon sovelletaan digipalveluasetuksessa vahvistettuja täytäntöönpanosääntöjä.

Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi vain Suomeen sijoittautuneita verkkoalustoja. Liikenne- ja viestintäviraston alueellisesta toimivallasta säädetään tarkemmin digipalveluasetuksen 56 artiklassa. Tuottajavastuuta valvova Lupa- ja valvontavirasto puolestaan valvoisi verkkoalustoilla tuotteitaan tarjoavien talouden toimijoiden osalta sitä, että tuottajat ovat rekisteröityneet tuottajayhteisöön ja hoitaneet tuottajavastuuvälitteensä. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto valvoisi verkkoalustan tarjoajaa siltä osin, kun verkkoalusta on itse tuottaja, eli toimii akkujen tai paristojen maahantuojana.

Liikenne- ja viestintävirasto ja Lupa- ja valvontavirasto tekisivät verkkoalustojen valvonnassa yhteistyötä keskenään. Hallintolain 10 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä.

17 §. *Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi ja 4 momentti 5 momentiksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä seuraamusmaksun verkkoalustan tarjoajalle, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajien kanssa ja joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädetty tiedot tuottajilta ennen kuin tuottajat voivat käyttää sen verkkoalustan palvelua. Seuraamusmaksu kohdistuisi verkkoalustan tarjoajiin, jotka antavat alustallaan kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajien kanssa. Tuottaja on määritelty akkuasetuksen 3 artiklan 47 kohdassa.

Ehdotuksen mukaan digipalveluasetuksen 50 ja 51 artiklassa tarkoitettu ja verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa säädetty harkinnanvarainen seuraamusmaksu liitettäisiin akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksien rikkomistilanteisiin. Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdan perusteella pykälässä tarkoitettujen verkkoalustojen olisi hankittava digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan d ja e alakohdan noudattamiseksi:

a) yksityiskohtaiset tiedot, jotka koskevat akkuasetuksen 55 artiklassa tarkoitettua tuottajarekisteriä, ja tuottajan rekisteröintinumero tai rekisterinumero kyseisessä rekisterissä ja

b) tuottajan omaehtoinen sertifiointi, jossa sitoudutaan tarjoamaan ainoastaan akkuja ja paristoja, mukaan luettuina laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin sisällytetyt akut ja paristot, joiden osalta noudatetaan akkuasetuksen 56 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa, 57 artiklan 1 kohdassa ja 58 artiklan 1, 2 ja 7 kohdassa tarkoitettuja laajennettua tuottajavastuuta koskevia vaatimuksia.

Digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohta velvoittaa verkkoalustoja, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa, varmistamaan, että ne ovat saaneet elinkeinonharjoittajan yhteystiedot ja maksutilitiedot, sekä jos elinkeinonharjoittaja on merkitty kaupparekisteriin tai vastaavaan julkiseen rekisteriin, tätä koskevat kaupparekisteritiedot.

Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdan velvoitteisiin on perusteltua liittää harkinnanvarainen seuraamusmaksu, sillä velvollisuuksien tarkoituksena on käytännössä varmistaa se, että Suomeen sijoittautuneella verkkoalustalla toimivat akkujen ja paristojen tuottajat täyttävät tuottajavastuunsa ja ettei tässä tarkoitettujen jätteiden käsittely jää tuottajavastuunsa hoitavien tuottajien tai viime kädessä yhteiskunnan maksettavaksi. Sääntelyn perimmäisenä tavoitteena on suojata ympäristöä. Harkinnanvaraisen seuraamusmaksun liittäminen verkkoalustalle säädettyihin velvoitteisiin olisi johdonmukaista myös sen vuoksi, että verkkoalustan tarjoajille akkuasetuksessa säädetty velvollisuudet liitetty digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohtaan, jonka rikkomisesta Liikenne- ja viestintävirastolla on voimassa olevan lain nojalla toimivalta määrätä seuraamusmaksu.

Seuraamusmaksun määrittämisessä noudatettaisiin verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 3 luvun säännöksiä seuraamusmaksun suuruudesta (18 §), seuraamusmaksun

määräämättä jättämisestä (19 §) ja seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumisesta (21 §). Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdan sanamuodon mukaisesti rikkomalla akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohtaa, verkkoalustan tarjoaja rikkoo samalla myös digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohtaa. Pelkästään tätä ei tule kuitenkaan käyttää seuraamusmaksun arvioinnissa maksun määrän lisäämisperusteena.

7.5 Rikoslaki

48 luku

1 §. Ympäristön turmeleminen. Jätteen siirtoasetuksen 63 artiklassa edellytetään jäsenvaltioiden säätävän jätteen siirtoasetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. Seuraamusten tulee olla tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Rikosoikeudellinen järjestelmä jätteen siirtoasetuksen vastaisesta toiminnasta on kaksijakoinen siten, että se perustuu rikoslain 48 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun ympäristön turmelemista koskevaan säännökseen sekä jätelain 147 §:ään. Ympäristön turmelemista koskevan säännöksen soveltamisala on laajempi kuin jätelain 147 §:n siten, että rikoslain ympäristön turmelemista koskevassa säännöksessä ei ole sellaista jätteen siirtoasetuksen artikloja koskevaa rajausta kuin jätelain 147 §:ssä on. Ympäristön turmelemista koskeva säännös on tarkoitettu luonteeltaan vakaville teoille tai laiminlyönneille ja jätelain 147 § lievemmillä teoilla. Tämä konkretisoituu esimerkiksi siten, että ympäristön turmelemista koskevan säännöksen soveltamiskynnys on korkeampi kuin jätelain 147 §:n siten, että edellinen edellyttää, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle. Jätelain 147 §:ssä ei ole vastaavaa edellytystä.

Rikoslain 48 luvun 1 §:n 4 kohdan b-alakohdassa on viittaus nykyisin voimassa olevaan jätteen siirtoasetukseen (EY) N:o 1013/2006 ja se ehdotetaan muutettavan viittaukseksi uuteen jätteen siirtoasetukseen (EU) 2024/1157. Säännöksessä säilytettäisiin yleinen viittaus jätteen siirtoasetukseen, koska jätteen siirtoasetuksen laajuuden ja yksityiskohtaisuuden vuoksi yksilöidymmästä tunnusmerkistökuvauksesta tulisi laaja. Lisäksi kaikkia mahdollisia tapoja rikkoa jätteen siirtoasetusta on vaikea ennakoida. Lisäksi säännöksessä mainittaisiin asetuksen nojalla annettu säännös, koska jätteen siirtoasetuksessa annetaan komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä, joiden rikkomisesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista. Käytännössä kyse olisi asetuksen 45 artiklan nojalla annettavasta säädöksestä, jolla komissio voi kieltää tietyn jätteen viemisen tiettyyn OECD-maahan. Tässä delegoidussa säädöksessä annettavan kiellon rikkominen olisi rangaistavaa. Muut annettavat delegoidut säädökset ovat sisällöltään teknisiä eikä niiden rikkomisesta voi seurata ympäristön pilaantumista, eivätkä ne olisi siten rikoslain mukaan rangaistavia.

Kohdan mukaan rangaistavaa olisi jätteen tuonti Suomeen, vienti Suomesta tai siirtäminen Suomen alueen kautta vastoin jätteen siirtoasetusta siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle. Rangaistusasteikko on sakko tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Jätteen siirto vastoin jätteen siirtoasetusta olisi ensinnäkin sellaiset teot, jotka on määritelty jätteen siirtoasetuksen 3 artiklan 26 kohdassa laittomaksi siirroksi. Laittoman jätesiiirron käsite kattaa nykyistä asetusta laajemmin asetuksen vastaisia tekoja. Lisäksi laittoman jätesiiirron käsite on laajentunut johtuen myös uuden asetuksen sisällöllisistä muutoksista. Kyseisen kohdan mukaan laitton siirto on siirto, joka toteutetaan ilman viranomaiselle tehtävää ilmoitusta, ilman, että viranomainen on antanut siirrolle hyväksyntää taikka hyväksynnällä, joka on saatu väärennöksen, harhaanjohtamisen tai erehdyttämisen avulla. Laitonta olisi myös toteuttaa siirto

tavalla, joka ei vastaa siirtoa koskevissa asiakirjoissa annettuja tietoja. Toimija voisi esimerkiksi siirtää eri jätelajia kuin mitä on ilmoitettu, erisuuruisen määrän tai viedä jätteen kokonaan eri maahan tai jätteenkäsittelylaitokseen kuin mitä viranomaiselle on ilmoitettu. Jos toimija poikkeaisi ilmoituksessa antamistaan tiedoista ja teosta voisi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, teko voisi tulla rangaistavaksi tämän säännöksen mukaan kuten nykyisinkin.

Laiton jätesiiro olisi kuten nykyisinkin asetukseen sisältyvien vienti- ja tuontikieltojen vastainen toiminta. Jätteiden vienti- ja tuontikieltoja sisältyy asetuksen 37, 39, 40, 45, 46, 48, 49, 50 tai 52 artikloihin. Näitä kieltoja ja niihin liittyvän rangaistavuuden laajentumista on selostettu tarkemmin jätelain 147 §:ään ehdotetun muutoksen perusteluissa. Kokonaan uusia kieltoja uudessa asetuksessa ovat 45 ja 46 artikloissa säädetty vientikiellot. 46 artiklassa kielletään jätteen vienti laitokseen ilman, että sille teetetään 46 artiklassa tarkoitettu tarkastus tai varmistetaan laitokselle tehty tarkastus. 45 artikla sisältää komission valtuuden antaa delegoitu säädös, jolla kielletään tietyn jätteen vieminen tiettyyn OECD-maahan ja tämän kiellon rikkominen olisi asetuksen mukainen laiton jätesiiro. Uusia kieltoja ovat myös 4 artiklassa säädetty yleinen kiello siirtää jätteitä loppukäsitteltäväksi, jos siirrolle ei ole saatu hyväksyntää 11 artiklan mukaisesti. Myös sekalaisen yhdyskuntajätteen siirrot loppukäsitteltäväksi kielletään uudessa asetuksessa.

Laittoman jätesiiroon määritelmä sisältää myös siirron, joka toteutetaan tavalla, joka johtaa jätteen hyödyntämiseen tai loppukäsittelyyn unionin tai kansainvälisen oikeuden vastaisesti. Vastaava teko on sisällynyt laittoman jätesiiroon käsitteeseen nykyisinkin.

Laittoman jätesiiroon määritelmä on laajentunut myös siten, että määritelmän g alakohtaan on lisätty jätteiden siirto tavalla, joka ei ole 18 artiklan 2, 4, 6 ja 10 kohtien mukaista. Kyseisissä kohdissa edellytetään, että vihreän jätteen siirron järjestäjällä on jätedirektiivin mukainen ympäristölupa tai rekisteröinti, siirtoa koskevat asiakirjat on täytetty, allekirjoitettu ja asetettu muiden saataville ja tiedot ovat myös siirron aikana saatavilla kuljetusvälineessä, jos tietoja ei voida asettaa sähköisesti saataville. 18 artiklan 10 kohdan vastainen jätesiiro on sellainen, että siirron järjestävän henkilön ja vastaanottajan välillä ei olisi laadittu sopimusta jätteiden hyödyntämisestä. Mainittua 18 artiklaa sovelletaan vihreiden jätteiden siirtoihin ja jätteiden siirtoihin laboratorioon analysoitavaksi tai käsittelykohteita varten.

Ympäristön turmelemista voisi aiheutua myös muusta asetuksen vastaisesta toiminnasta kuin niistä, jotka on sisällytetty laittoman jätesiiroon käsitteeseen. Esimerkiksi asetuksen 19 artiklassa säädetyn kiellon sekoittaa jätteitä muuhun jätteeseen tai muihin aineisiin tai esineisiin siirron aikana voisi johtaa ympäristön pilaantumiseen, jos esimerkiksi lupaa olisi haettu vaarattoman jätteen siirrolle ja siihen sekoitettaisiin siirron aikana vaarallista jätettä, jolloin jätteen pakkaamis-, kuljetus- ja käsittelyvaatimukset eivät enää vastaisi niitä vaatimuksia, jotka koskevat vaarallista jätettä. Ympäristön pilaantumisen vaaraa voisi aiheutua myös siitä, että jätettä sekoitettaisiin esineisiin tai aineisiin. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta voidaan katsoa olevan tilanne, jossa toimimattomia jätteeksi luokiteltavia sähkö- ja elektroniikkalaitteita siirretään toimivien testattujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden seassa tuotteena, jolloin toimimattomat laitteet eivät päädy asianmukaiseen jätteenkäsittelyyn.

Jätteensiirtoasetuksen vastaisista toimista ja siirroista, jotka sisältyvät laittoman siirron käsitteeseen, voisi aiheutua ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle. Jätteensiirtoasetuksessa kielletään vaarallisen jätteen vienti EU- ja OECD:n ulkopuolisiin maihin, koska näissä maissa ei välttämättä ole asianmukaista jätteen käsittelyä ja on riskinä, että jäte hylätään tai poltetaan. Ympäristön pilaantumisen vaaraa voisi aiheutua vaarallisen jätteen hylkäämisestä tai epäasianmukaisesta varastoinnista tai jätteen sijoittamisesta maahan tai veteen.

On huomattava, että uudistettuun ympäristörikosdirektiiviin sisältyy velvoite säätää rangaistavaksi jätteensiirtoasetuksen 3 artiklan 26 alakohdassa tarkoitettu laitton jätteiden siirto. Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan rangaistavaksi tulee säätää laitton ja tahallinen jätteensiirtoasetuksen 3 artiklan 26 alakohdassa tarkoitettu jätteiden siirto, kun tällainen menettely koskee muuta kuin merkityksetöntä määrää, riippumatta siitä, onko kyseessä erillinen siirto vai monta ilmeisesti toisiinsa yhteydessä olevaa siirtoa. Direktiivissä ei siten edellytetä laittoman jätesiiirron osalta, että teosta tulisi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpano on parhaillaan vireillä. Täytäntöönpanon määräaika on 21.5.2026, jolloin myös jätteensiirtoasetusta aletaan soveltaa.

7.6 Lannoitelaki

3 §. *Suhde eräisiin säädöksiin.* Pykälän 5 momentissa oleva viittaus jätteensiirtoasetukseen päivitetäisiin vastaamaan uutta asetusta.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

8.1 Valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista

Valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista on tarkoitus kumota osana akkuasetuksen kansallista täytäntöönpanoa, lukuun ottamatta asetuksen 14 §:n 2 momenttia, joka kumoutuisi akkuasetuksen siirtymäsäännösten mukaisesti 18.8.2026 lukien. Valtioneuvoston asetuksen pykälät sisältävät säännöksiä, jotka ovat joko kokonaan tai osittain ristiriidassa akkuasetuksen kanssa ja asiasta on tyhjentävästi säädetty akkuasetuksessa. Akkuasetusta täydentävä sääntely siirrettäisiin tarvittavin osin osaksi jätelakia. Tavoitteena on, että lainsäädännön soveltaminen yksinkertaistuisi, kun akkuja ja paristoja koskevat säännökset olisivat pääsääntöisesti akkuasetuksessa ja jätelaissa.

8.2 Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta

Akkuasetuksen täytäntöönpanon edellyttämät muutokset

Asetuksen 3 §:n 2 momentti (sähkö- ja elektroniikkalaitteen suunnittelu ja valmistus) on tarkoitus kumota, sillä akkuasetus sisältää useita akkujen ja paristojen suunnittelussa ja valmistelussa huomioitavia, suoraan talouden toimijoita koskevia velvoitteita.

Asetuksen 7 §:ään (varastointi ja käsittely) lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelylaitosten toiminnanharjoittajien velvollisuuksista akkujen ja paristojen osalta säädetään akkuasetuksen 65 artiklassa ja jäteakkujen ja -paristojen käsittelystä 70 artiklassa. 65 artiklan mukaan romuajoneuvo- tai SER-direktiivien soveltamisalaan kuuluvien käsittelylaitosten toiminnanharjoittajien on luovutettava romuajoneuvojen tai sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelystä peräisin olevat jäteakut ja -paristot asiaankuuluvan akku- tai paristoluokan tuottajille tai 7 artiklan 8 kohdan mukaisesti valituille jätahuoltotoimijoille niiden käsittelyä varten akkuasetuksen 70 artiklan mukaisesti. Käsittelylaitosten toiminnanharjoittajien on pidettävä kirjaa kyseisistä luovutuksista. Akkuasetuksen 70 artiklan mukaan kerättyjä jäteakkuja ja -paristoja ei saa loppukäsitellä eikä niihin saa soveltaa energian talteenottotoimia. Artiklan 2 kohdan mukaan luvan saaneiden laitosten on varmistettava, että jäteakkujen ja -paristojen käsittelyssä noudatetaan vähintään akkuasetuksen liitteessä XII olevaa A osaa ja direktiivin 2010/75/EU 3 artiklan 10 alakohdassa määriteltyä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 2010/75/EU soveltamista. Artiklan 3 kohdassa säädetään, että mikäli akut ja paristot kerätään yhä laiteromuun, käytöstä poistettuun kevyeen liikumisvälineeseen tai romuajoneuvoon

sisältyvinä, ne on poistettava laiteromusta, käytöstä poistetusta kevyestä liikkumisvälineestä tai romuajoneuvosta noudattaen tapauksen mukaan romuajoneuvo- tai SER-direktiivissä säädettyjä vaatimuksia.

SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpanon edellyttämät muutokset

SER-direktiivin muutos edellyttää muuttamaan asetuksen 4 §:n 3 momenttia, jossa säädetään keräysasteesta sekä 6 §:n 3 momenttia, jossa säädetään poikkeuksesta tuottajan kustannusvastuusta, jotta säännökset vastaavat jätelain 53 §:ään ehdotettua muutosta. Samalla tarkistettaisiin ajan tasalle asetuksen osittain vanhentunut liite 3 radioaktiivisten aineita sisältävien komponenttien osalta.

8.3 Valtioneuvoston asetus romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa

Asetuksen 4 §:ään (eräiden vaarallisten aineiden käytön rajoitukset) lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan kaikkiin ajoneuvojen sisältämiin akkuihin sovelletaan lisäksi akkuasetuksen liitteen I taulukon 1 kohdan mukaista elohopeaa koskevaa rajoitusta. Ajoneuvojen sisältämiin kannettaviin akkuihin, siten kuin ne on määritelty akkuasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 9 alakohdassa, sovelletaan lisäksi akkuasetuksen liitteen I taulukon 2 kohdan mukaista kadmiumia koskevaa rajoitusta sekä 3 kohdan mukaisia lyijyä koskevia rajoituksia.

Akkuasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan asetuksen (EY) N:o 1907/2006 liitteessä XVII ja romuajoneuvodirektiivin 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjen rajoitusten lisäksi akut ja paristot eivät saa sisältää aineita, joita koskeva rajoitus on asetettu tämän asetuksen liitteessä I, ellei kyseisen rajoituksen ehtoja täytetä. Asetuksen liitteessä 1 säädetään elohopean, kadmiumin ja lyijyn rajoituksista. Akut ja paristot, riippumatta siitä, sisältyvätkö ne laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin, eivät saa sisältää yli 0,0005 painoprosenttia elohopeaa (elohopea- metallina ilmaistuna). Kannettavat akut ja paristot, riippumatta siitä, sisältyvätkö ne laitteisiin, kevyisiin liikkumisvälineisiin tai muihin ajoneuvoihin, eivät saa sisältää yli 0,002 painoprosenttia kadmiumia (kadmiummetallina ilmaistuna). Kannettavat akut ja paristot, riippumatta siitä, sisältyvätkö ne laitteisiin, eivät 18.8.2024 alkaen saa sisältää yli 0,01 painoprosenttia lyijyä (lyijymetallina ilmaistuna). Tätä rajoitusta ei sovelleta sinkki-ilmanappikenoihin 18.8.2028 saakka.

8.4 Valtioneuvoston asetus jätteistä

Valtioneuvoston asetuksen 8 §:ssä säädetään vaarallisen jätteen pakkauksista ja 9 §:ssä merkinnoista. Akkuasetuksen 59-61 artikloissa säädetyt akkujen keräystä ja kuljettamista sekä keräysinfrastruktuuria koskevat vaatimukset sekä 75 artiklassa säädetyt raportointivaatimukset saattavat edellyttää akkuasetuksen vaatimuksia täydentävää sääntelyä.

Myös jätteensiirtoasetuksen voimaantulo edellyttää muutosta jäteasetukseen. Asetuksen 49 §:ssä säädetään jätteen hyödyntämislaitoksen ennakko hyväksyntää koskevasta hakemuksesta, mikä olisi tarpeen kumota tarpeettomana. Tämä muutos olisi tarkoitus saattaa voimaan samaan aikaan kuin jätteensiirtoasetusta aletaan soveltaa.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että jätelain muutos, verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain muutos, ympäristönsuojelulain muutos ja laki sähköturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta tulisivat voimaan 1.4.2026. Kuitenkin jätelain säännökset, jotka liittyvät jätteensiirtoasetukseen

täytäntöönpanoon, laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta ja laki lannoitelain 3 §:n muuttamisesta tulisivat voimaan 21.5.2026, jolloin asetusta aletaan pääosin soveltamaan.

Akkuasetuksen jätehuoltoa koskeva luku sekä seuraamuksia koskeva kansallinen sääntely olisi tullut saattaa jäsenvaltioissa voimaan viimeistään 18.8.2025. SER-direktiivin muutos olisi tullut saattaa jäsenvaltioissa voimaan viimeistään 9.10.2025. Komission täytäntöönpanoasetusten ja toimeenpano-ohjeiden viivästymisestä sekä ennakkonotifiointimenettelystä ja siinä saadusta yksityiskohtaisesta lausunnosta ja huomautuksesta johtuen sekä asetuksen että direktiivimuutoksen täytäntöönpano viivästyisi ehdotetulla aikataululla 6–7 kuukautta.

10 Toimeenpano ja seuranta

Akkuasetusta täydentävän kansallisen sääntelyn lisäksi on tarkoitus valmistella kansalliset soveltamisohjeet, joilla täsmennettäisiin akkuasetuksen velvoitteiden soveltamista. Soveltamisohjeen tarkoituksena on selvittää tuottajalle säädettyjä keräysverkostovaatimuksia, jakelijoiden vastaanottovelvoitteita sekä kirjanpito- ja raportointivelvoitteita. Soveltamisohjeiden valmistelussa on tarkoitus kuulla sidosryhmiä. Soveltamisohjeet eivät ole oikeudellisesti sitova.

Akkuasetuksen 94 artiklan mukaan komissio tarkastelee akkuasetusta uudelleen ja laatii kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta sekä sen vaikutuksista ympäristöön, ihmisten terveyteen ja sisämarkkinoiden toimintaan 30.6.2031 mennessä ja antaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Artiklassa on tarkemmin yksilöity kertomukseen sisällytettävät näkökohdat. Lisäksi komissio sisällyttää kertomukseen arvioinnin tarpeesta antaa lainsäädäntöehdotus akkuasetuksen 6, 86, 87 ja 88 artiklan muuttamiseksi sekä arvioi muutostarpeen asetuksen VII lukuun. Komissio liittää kertomukseensa tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen VII luvun muuttamisesta.

Lisäksi komissio antaa viimeistään 30.6.2031 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan 3 artiklan 11 alakohdassa olevan kevyen liikkumisvälineen akun määritelmän soveltamisalan laajentamisen toteutettavuutta ja teknisiä seurauksia, erityisesti sisällyttämällä siihen akut, jotka toimivat voimanlähteenä muille kuin pyörillä varustetuille kulkuneuvoille. Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.

Komissio arvioi 1.1.2025 mennessä, mikä on paras tapa ottaa käyttöön yhdenmukaistetut standardit kevyisiin liikkumisvälineisiin suunniteltujen ladattavien akkujen sekä SER-direktiivin soveltamisalaan kuuluviin sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokkiin sisältyvien ladattavien akkujen ja paristojen yleislaturista. Tässä arvioinnissa ei oteta huomioon direktiivin 2014/53/EU 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja radiolaiteluokkien latauslaitteita.

Suomen ympäristökeskus on kansainvälisissä jätesiiroissa toimivaltainen viranomainen ja järjestää vuosittain koulutuksia jätteen kansainvälisistä siirroista. Koulutukset ovat avoimia viranomaisille ja toiminnanharjoittajille. Koulutuksissa on jo kerrottu alan toimijoille uudesta jätteensiirtoasetuksesta. Seuraavissa koulutustilaisuuksissa otetaan huomioon myös tulevat jätelain muutokset. Kansainvälisiä jättesiiroja koskevaa ohjeistusta ylläpidetään Ymparisto.fi - verkkosivuilla. Uuden lainsäädännön vaatimukset päivitetään ohjeistukseen keväällä 2026, kun vaatimusten soveltaminen on ajankohtaista.

Kansainvälisten jättesiirojen osalta seurataan, aletaanko Suomeen tuoda lähitulevaisuudessa lisää jätteitä kaatopaikalle sijoitettavaksi. Myös naapurimaiden lainsäädännön muutoksia seurataan, erityisesti Ruotsin osalta. Mikäli tuonti lisääntyy ja Ruotsi tiukentaa kaatopaikalle

tuontia koskevaa sääntelyään, ympäristöministeriö arvioi uudestaan kansallisen lisäsääntelyn tarvetta.

11 Suhde muihin esityksiin ja talousarvioesitykseen

Ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys on parhaillaan valmistelussa ja siinä tultaneen muuttamaan rikoslain 48 luvun 1 §:ää, jota muutetaan myös tässä esityksessä.

Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia talousarvioon.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

12.1 Ympäristöperusoikeus

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Lisäksi mainitun pykälän 2 momentissa asetetaan julkiselle vallalle velvollisuus pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Ympäristöperusoikeuden oikeudellinen merkitys on säännöksen säätämisaikojen jälkeen vahvistunut (PeVL 69/2018 vp). Oikeuskirjallisuudessa ja perustuslakivaliokunnan lausunnoissa (muun muassa PeVL 21/1996 vp ja PeVL 38/1998 vp) on omaksuttu tulkinta, jonka mukaan kyse on normatiivisesti velvoittavasta perusoikeussäännöksestä ja että ympäristöperusoikeussäännöksen ilmaisemat ympäristöarvot tulee ottaa huomioon kaikessa ympäristöllisesti merkityksellisessä lainsäädännössä ja lainkäytössä.

Akkuasetuksen tarkoituksena on muun muassa edistää kiertotaloutta ja samalla ehkäistä ja vähentää akkujen ja paristojen haitallisia ympäristövaikutuksia. Lisäksi akkuja ja paristoja unionin markkinoille saattavan talouden toimijan on akkuasetuksen mukaan otettava käyttöön akkuja ja paristoja koskeva asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikka, jotta voidaan ottaa huomioon akkujen ja paristojen valmistukseen käytettävien tiettyjen raaka-aineiden ja uusioraaka-aineiden louhintaan, jalostukseen ja kauppaan liittyvät sosiaaliset ja ympäristöriskit. Asetuksen tavoitteena on lisätä akkujen ja paristojen sisältämien arvokkaiden materiaalien talteenottoa ja uudelleenkäyttöä. Asetuksen laajennettua tuottajavastuuta koskevien uusien säännösten tarkoituksena on varmistaa ympäristön ja terveyden suojelun korkea taso unionissa käytettyjen akkujen ja paristojen korkeimman mahdollisen erilliskeräystason avulla. Lisäksi asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että kaikki kerätyt akut ja paristot kierrätetään prosesseissa, joissa saavutetaan korkea kierrätystehokkuus ja materiaalien talteenotto teknisen ja tieteellisen kehityksen pohjalta. Akkuasetuksen vaatimusten sekä niitä täydentävän kansallisen sääntelyn voidaan arvioida tehostavan akkujen ja paristojen uudelleenkäyttöä ja kierrätystä ja parantavan niiden käsittelyä. Esityksen voidaan arvioida edistävän ympäristöperusoikeuden toteutumista.

12.2 Tiedonsaantioikeudet

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi tiedonsaantioikeutta koskevaa jätelain 122 §:ää. Säännökseen täsmennettäisiin, että Suomen ympäristökeskuksella olisi oikeus saada kansainvälisiin jätesiirtoihin liittyviä tietoja muilta viranomaisilta ja jätteen haltijoilta myös jätteesiirtoasetuksen valvomiseksi, ei pelkästään jätelain valvomiseksi. Tiedonsaantioikeus kattaisi muun muassa liikesalaisuutta koskevien salassapitosäännösten estämättä mitkä tahansa asiakirjat, jotka liittyvät jätteiden kansainväliseen siirtoon. Lisäksi ehdotetaan, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi oikeus pyynnöstä saada tarpeelliset tiedot tuottajayhteisöltä, tuottajalta,

jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta akkuasetuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista. Ehdotuksella laajennettaisiin viranomaisen nykyistä tiedonsaantioikeutta, kun viranomainen voisi ehdotuksen mukaan saada pyynnöstä mainitut tiedot myös akkuasetuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä yleensä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. [PeVL 10/2014 vp](#), s. 6/II).

Perustuslakivaliokunta on katsonut myös, että salassapitosäännösten edelle menevässä tietojensaantioikeudessa on viime kädessä kysymys siitä, että tietoihin oikeutettu viranomainen omine tarpeineen syrjäyttää ne perusteet ja intressit, joita tiedot omaavaan viranomaiseen kohdistuvan salassapidon avulla suojataan. Mitä yleisluonteisempi tietojensaantiin oikeuttava sääntely on, sitä suurempi on vaara, että tällaiset intressit voivat syrjäytyä hyvin automaattisesti. Mitä täydellisemmin tietojensaantioikeus kytketään säännöksissä asiallisiin edellytyksiin, sitä todennäköisemmin yksittäistä tietojensaantipyyntöä joudutaan käytännössä perustelemaan. Myös tietojen luovuttajan on tällöin mahdollista arvioida pyyntöä luovuttamisen laillisten edellytysten kannalta. Tietojen luovuttaja voi lisäksi kieltäytymällä tosiasiallisesti tietojen antamisesta saada aikaan tilanteen, jossa tietojen luovuttamisvelvollisuus eli säännösten tulkinta saattaa tulla ulkopuolisen viranomaisen tutkittavaksi. Tämä mahdollisuus on tärkeä tiedonsaannin ja salassapitointressin yhteensovittamiseksi ([PeVL 12/2014 vp](#), s. 2/II—3/I ja [PeVL 62/2010 vp](#), s. 3/II—4/I ja niissä viitatu lausunnot).

Voimassa olevan jätelain 122 §:n 1 momentin 3 kohdan mukainen valvontaviranomaisten ja ympäristöministeriön tiedonsaantioikeus toisilta viranomaisilta koskee tarpeellisia tietoja. Koska kyseinen kohta koskee laajasti kaikkea jätelain sekä myös elohopea-asetuksen mukaista valvontaa, ei viranomaisten tarvitsemia tietoja ole mahdollista luetella. Kohtaa täsmennettäisiin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti siten, että tiedonsaantioikeus salassapitosäännösten estämättä toisilta viranomaisilta koskisi välttämättömiä tietoja.

Sen sijaan ehdotetussa Lupa- ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeutta koskevassa säännöksessä on lueteltu tietosisältö tyhjentävästi, joten tarpeellisten tietojen tietojensaantioikeuden säätäminen ei olisi ongelmallista perustuslain kannalta.

12.3 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

Esitykseen sisältyy seuraamuksia koskevaa sääntelyä, jota on arvioitava perustuslain 8 §:ssä säädetyn rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta. Akkuasetuksen 93 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jätteesiirtoasetuksen 63 artiklan 1 kohta sisältää vastaavan sisältöisen säännöksen.

Perustuslain 8 §:ssä säädetään rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta. Pykälän mukaan ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Rikoksesta ei saa tuomita ankarampaa rangaistusta kuin tekohetkellä on laissa säädetty. Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate sisältää lain täsmällisyyteen kohdistuvan erityisen vaatimuksen. Sen mukaan kunkin rikoksen tunnusmerkistö on ilmaistava laissa riittävällä täsmällisyydellä siten, että lain sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, onko jokin teko tai laiminlyönti rangaistavaa (ks. PeVL 20/2018 vp, PeVL 37/2016 vp).

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti rangaistussäännösten tulee täyttää perusoikeuden rajoittamiselle asetettavat yleiset edellytykset. Suhteellisuusvaatimus edellyttää sen arvioimista, onko kriminalisointi välttämätön sen taustalla olevan oikeushyvän suojaamiseksi ja onko rangaistusseuraamuksen ankaruus oikeassa suhteessa teon moitittavuuteen nähden (PeVL 56/2014, s. 3). Rikosoikeutta tulisi sen perusoikeuksiin puuttuvan luonteen vuoksi käyttää vasta viimeisenä mahdollisena vaihtoehtona (ultima ratio -periaate). On arvioitava, onko vastaava tavoite saavutettavissa muulla perusoikeuteen vähemmän puuttuvalla tavalla kuin kriminalisoinnilla (ks. PeVL 48/2017 vp, s. 7, PeVL 23/1997 vp, s. 2/II) ja onko kriminalisoinnille painava yhteiskunnallinen tarve ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste (PeVL 9/2016 vp, s. 2, PeVL 23/1997 vp, s. 2/II). Rangaistussäännöksille tulee olla painava yhteiskunnallinen tarve sekä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste. Oikeushyvien suojelun periaatteen mukaisesti rangaistavaksi on perusteltua säätää vain sellainen moitittava menettely, joka loukkaa tai konkreettisesti vaarantaa oikeusjärjestyksen suojaamia oikeushyviä (ks. esimerkiksi LaVL 17/2017 vp, s. 5).

Lisäksi kun on kyse rangaistuksista, jotka liittyvät sellaisenaan sovellettavan EU-asetuksen säännöksiin, sääntelyä on arvioitava myös blankorangaistussääntelyn kannalta. Blankorangaistustekniikalla tarkoitetaan sääntelyä, jossa rangaistavan teon tunnusmerkistö määräytyy rangaistussäännösten ulkopuolisen aineellisen lainsäädännön perusteella. Perustuslakivaliokunta on asettanut blankorangaistussääntelylle tiettyjä vähimmäisedellytyksiä. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että blankosääntelyn osalta tavoitteena tulee olla, että niiden edellyttämät valtuutusketjut ovat täsmällisiä, rangaistavuuden edellytykset ilmaisevat aineelliset säännökset on kirjoitettu rikossäännöksiltä vaaditulla tarkkuudella ja nämä säännökset käsittävästä normistosta käy ilmi myös niiden rikkomisen rangaistavuus sekä kriminalisoinnin sisältävässä säännöksessä on jonkinlainen asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavaksi tarkoitettusta teosta ([PeVM 25/1994 vp](#), s. 8/I). Tuoreemmassa käytännössään valiokunta on pitänyt blankorikossääntelyn täsmentämistä edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelylle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä (PeVL 10/2016, s. 8–9). Myös tilanteessa, jossa säännöksessä luetellaan niitä tekotapoja, jotka voivat tulla rangaistavaksi, sääntelyä on perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan ollut täsmennettävä viittaussäännöksiä ja rikoksen tunnusmerkistötekijöitä tarkentamalla ([PeVL 53/2018 vp](#), s. 3, [PeVL 14/2018 vp](#), s. 21–22).

Akkuausetuksen rikkomiseen liittyvät rangaistussäännökset

Akkuausetuksen johdanto-osan mukaan (kohta 130) akut ja paristot olisi saatettava markkinoille ainoastaan, jos ne eivät aiheuta riskiä ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, omaisuudelle tai ympäristölle varastoituina tai aiottuun käyttötarkoitukseensa käytettyinä tai kohtuudella ennakoitavissa käyttöolosuhteissa eli silloin, kun tällaiset käyttöolosuhteet voisivat olla seurausta ihmisten lainmukaisesta ja helposti ennustettavissa olevasta käyttäytymisestä. Akkujen ja paristojen käyttäjien tulee voida luottaa siihen, että markkinoille saatetut akut ja paristot ovat kestävyys-, turvallisuus-, merkintä- ja tietovaatimusten mukaisia, eivätkä sisällä

vaarallisia aineita ja niiden käyttöohjeiden ja suositusten mukainen käyttö on turvallista. Akkuasetuksessa säädettyjä tuotteisiin ja talouden toimijoihin kohdistuvia vaatimuksia valvoo markkinavalvontaviranomainen. Markkinavalvonta-asetusta ja markkinavalvontalakia sovelletaan jätelain 24 a §:n 2 momentin mukaan myös akkujen ja paristojen markkinavalvontaan, ulkorajavalvontaan ja muutoksenhakuun markkinavalvontaviranomaisten päätöksistä. Markkinavalvontaviranomaisen käytössä olevia hallintopakkeinoja ei kuitenkaan voi kaikissa tapauksissa pitää riittävinä ja tehokkaina seuraamuksina.

Tilanteissa, joissa talouden toimija laiminlyö akkuasetuksessa säädetyn kiellon saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön akkuja ja paristoja, jotka ovat asetuksessa säädettyjen kestävyys-, turvallisuus, merkintä- ja tietovaatimusten tai aineita koskevan rajoituksen vastaisia tai ilmoitus- ja toimenpidevelvollisuutensa eikä tieto vaarallisesta tuotteesta saavuta kuluttajia ja markkinavalvontaviranomaisia, voi vaatimustenvastaisista akuista ja paristoista aiheutua riskejä tai loppukäyttäjien turvallisuus vaarantua. Tästä syystä on välttämätöntä varmistaa velvoitteiden mahdollisimman tehokas noudattaminen asettamalla niiden laiminlyönnille rikosoikeudellinen seuraamus.

Vastaavalla tavoin tuotetta koskevien vaatimusten tai talouden toimijan velvoitteiden rikkominen on sanktioitu rangaistusseuraamuksella myös muissa lähtökohtaisesti vaarallisia tuotteita koskevissa laeissa. Esimerkkejä tällaisista laeista ovat laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (387/2013), hissiturvallisuuslaki (1134/2016) ja sähköturvallisuuslaki. Mainitut lait kuuluvat myös markkinavalvontalain soveltamisalaan. Ehdotetussa laissa säädetty syyksiluettavuuden aste olisi myös yhdenmukainen edellä mainittujen lakien rangaistussäännösten kanssa. Yhteistä näiden lakien soveltamisalojen tuotteille on, että niiden suunnittelussa ja valmistuksessa korostuu tarve vaarojen tunnistamiseen ja arviointiin, mikä edellyttää tavallista korostuneempaa huolellisuutta. Lakivaliokunta on todennut mietinnössään (LaVM 6/2018 vp, s. 5) muun muassa, että rangaistusjärjestelmän sisäinen johdonmukaisuus edellyttää, että yleisesti moitittavuudeltaan toisiinsa rinnastettavien tekojen rangaistusasteikot mahdollisimman pitkälle vastaavat toisiaan. Nyt ehdotetussa rangaistussäännöksessä kriminalisoidaan johdonmukaisesti yleiseltä moitittavuudeltaan vastaavia tekoja, kuin edellä mainituissa markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvissa sektorilaeissa.

Akkuasetukseen liittyvien rikosoikeudellisten seuraamusten säätäminen on arvioitu valmistelun aikana perustelluksi. Ehdotetun rangaistussäännöksen tarkoituksena on varmistaa, että markkinoille saatetut akut ovat vaatimustenmukaisia ja talouden toimijat noudattavat akkuasetuksessa asetettuja velvoitteita, jotta riskejä turvallisuudelle, ihmisten terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle ei aiheutuisi. Seuraamusten tavoitteena olisi ympäristön tai ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojelemisen kannalta vahingollisen toiminnan ennaltaehkäisy. Ehdotettavalla rangaistussäännöksellä turvataan oikeusjärjestyksen suojaamia oikeushyviä ja useita perusoikeuksia, kuten perustuslain 7 §:ssä turvattua oikeutta elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen ja perustuslain 20 §:ssä jokaiselle turvattua oikeutta terveelliseen ympäristöön. Ympäristön ja terveyden suojelemisen lisäksi on tarpeen suojata akkujen ja paristojen loppukäyttäjän oikeutettua luottamusta tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen sekä luotettavaa kaupankäyntiä ja tasapuolisia kilpailuolosuhteita. Tästä syystä velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi on asetettava niiden laiminlyönnille rikosoikeudellinen seuraamus.

Jätteensiirtoasetuksen rikkomiseen liittyvät rangaistussäännökset

Ehdotuksessa esitetään jätteensiirtoasetuksen velvollisuuksien laiminlyöntejä ja muita tekoja, joilla asetuksen sääntelyä voi rikkoa, jätelain rangaistussäännöksen. Jätelain rangaistussäännös

sisältäisi sakonuhkaiset jätteen siirtoasetuksen vastaiset teot ja siihen olisi koottuna moitittavuudeltaan astetta vakavammat teot. Lisäksi jos teosta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, se voisi tulla rangaistavaksi rikoslain 48 luvun 1 §:n mukaisena ympäristön turmelemisena kuten nykyisin. Asetuksen vastaiset teot on pyritty luokittelemaan eri seuraamuksiin sen mukaisesti, kuinka moitittavasta teosta on kyse, vaatiiko laiminlyönnin selvittäminen tutkinnallisia toimia ja millaisia seurauksia velvollisuuden rikkomisesta voi aiheutua. Tekojen luokittelussa eri seuraamuksiin on otettu huomioon myös voimassa oleva asetuksen rikkomiseen liittyvä seuraamussääntely.

Jätelakiin ehdotetuista rangaistussäännösten sekä rikoslain muutoksista johtuen rangaistavuuden ala laajenisi jonkin verran. Ehdotetut rangaistavat teot ovat vastaavan tyyppisiä kuin mitä rangaistussäännökset nykyisinkin kattavat jätteiden siirroista. Rangaistavia tekoja olisivat ennen kaikkea jätteen siirtoasetuksen laittoman jätesiiirron käsitteeseen sisältyvät teot. Jätelain rangaistussäännöksen rangaistavuuden alan laajenemista ja laittoman jätesiiirron määritelmää on selostettu tarkemmin 147 §:n perusteluissa.

Rangaistavuuden ala laajenisi mm. siitä syystä, että jätteen siirtoasetuksen vientikiellot ovat laajentuneet. Jätteen siirtoasetuksen vientikieltojen piiriin on muun muassa tullut lisää muutamia jätelajeja ja edellytykset siirroille ovat tiukentuneet. Myös asetuksen sekoittamiskielto on laajentunut kattamaan jätteiden sekoittamisen aineisiin ja esineisiin. Jätteen siirtoasetuksen mukainen jätteiden sekoittamiskielto on laajempi kuin jätelain 17 §:ssä säädetty sekoittamiskielto, joka koskee vaarallisia jätteistä ja jonka rikkominen on rangaistavaa 147 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan. Jätteen siirtoasetuksessa sekoittamiskielto koskee mitä tahansa jätettä, jota sekoitetaan muuhun jätteeseen ja uudessa asetuksessa myös aineisiin tai esineisiin. Jättesiiirroissa on tyypillistä, että tiettyjä jätteitä kuten sähkö- ja elektroniikkaromua pyritään sekoittamaan tuotteisiin ja viemään siten Suomesta jätteitä tuotteina, jolloin jätteen siirtoasetuksen vaatimuksia ei tarvitsisi noudattaa. Myös romuajoneuvojen ja niiden osien ja komponenttien vientiin liittyy vastaavanlaista sekoittamista. Jätteitä ja tuotteita koskee täysin eri lainsäädäntö ja jos näitä sekoitetaan toisiinsa, ei jätteen vientejä pystytä valvomaan ja on vaarana, että jätteet päätyvät epäasialliseen käsittelyyn. Jätteiden sekoittamiskielton rikkominen osoittaisi suunnitelmallista sääntelyn vastaista toimintaa ja sen olisi syytä olla rangaistavaa.

Rangaistussäännöksiin lisättäisiin myös kokonaan uusia tekoja. Näitä olisivat jätteiden siirtäminen ilman viranomaisen hyväksyntää tai tavalla, joka ei olisi viranomaisille toimitettujen asiakirjojen mukainen sekä siirron järjestäjänä toimiminen ilman ympäristölupaa. Näissä teoissa olisi kyse joko väärin tietojen antamisesta viranomaiselle tai piittaamattomuudesta sääntelystä, jos siirto toteutetaan ilman hyväksyntää tai tarvittavaa lupaa. Jättesiiirron hyväksyntöihin ja asiakirjoihin liittyvät puutteet voivat merkittävästi haitata myös jättesiiirtojen valvontaa.

Uusia kriminalisoitavia tekoja olisi myös jätteen vienti unionin ulkopuoliseen laitokseen ilman, että laitosta olisi tarkastettu tai että laitokselle tehtyä tarkastusta ei olisi varmistettu 46 artiklan mukaisesti. Kyseisen artiklan mukaan jätettä saisi viedä unionista ainoastaan, jos viejä voi osoittaa, että vastaanottomaassa jätteen vastaanottavat laitokset toteuttavat jätehuollon 59 artiklassa tarkoitetulla ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla. Jos laitosta ei olisi tarkastettu, ei olisi takeita sille, että jäte käsiteltäisiin laitoksessa EU-lainsäädäntöä vastaavien ympäristönsuojelua koskevien sääntöjen mukaisesti, jolloin olisi riskinä, että jäte käsiteltäisiin EU-sääntelyä löysempien kriteerien mukaisesti, mistä voisi aiheutua vaaraa niin ympäristölle kuin jätteen käsittelystä vastaavien ihmisten terveydelle. Tällaisella vientitoiminnalla tavoiteltaisiin perusteetonta taloudellista etua yritykselle suhteessa siihen, että jäte käsiteltäisiin EU-säädösten mukaisesti unionissa.

Jätteensiirtoasetukseen liittyvien tekojen rangaistavuudella turvataan oikeusjärjestyksen suojaamia oikeushyviä ja perusoikeuksia, kuten perustuslain 20 §:ssä jokaiselle turvattua oikeutta terveelliseen ympäristöön. Jätteensiirtoasetuksen kieltojen laajentumisella ja tiukentuneilla siirron edellytyksillä on tarkoitus suojella ympäristöä ja ihmisten terveyttä sekä estää jätteiden päätyminen epäasianmukaiseen käsittelyyn. Kieltojen vastaiset teot eivät sopisi seuraamusmaksun piiriin, koska teon selvittäminen vaatii tutkinnallisia toimia ja mikäli teosta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista, siitä tulisi voida määrätä rikoslain mukaan ankarampi vankeusuhkainen seuraamus.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa tai vaaraa ihmisten terveydelle voi aiheutua siitä, jos esimerkiksi vaarallista jätettä ei kuljeteta, pakata, varastoida tai käsitellä asianmukaisesti tai jäte hylätään, poltetaan tai dumpataan maahan tai veteen. Asetukseen sisältyvillä alueellisilla tai tiettyjä jätelajeja koskevilla vientikielloilla turvataan se, ettei jätettä viedä maihin, joissa ei välttämättä ole asianmukaista jätteen käsittelyä. Jotta jätesiirot toteutetaan ympäristön ja terveyden kannalta turvallisesti, on myös välttämätöntä, että siirtoja pystytään valvomaan tehokkaasti, siirtojen luvat ovat kunnossa ja myös jälkikäteen voidaan tarkistaa asiakirjoista ja kirjanpidosta, minkälaisia jätesiiroja toiminnanharjoittaja on toteuttanut.

Laiton jätekauppa on yksi vakavimmista ympäristörikollisuuden muodoista. Järjestäytyneen rikollisuuden verkostot toimivat niin EU:n sisäisissä kuin EU:n ulkopuolelle suuntautuissa jätesiiroissa. Eri kampanjoilla on osoitettu, että 15–30 prosenttia jätteiden siirroista saattaa olla laittomia. Laittomilla jätesiiroilla tavoitellaan yleensä merkittävää taloudellista etua verrattuna siihen, että siirrot toteutettaisiin lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Suomen ympäristökeskus tekee vuosittain noin kymmenen tutkintapyyntöä Tullille laittomiin jätesiiroiin liittyvistä epäilyistä. Jätteensiirtoasetukseen sisältyvien kieltojen ja rajoitusten tarkoituksena on myös varmistaa, ettei jätteisiin liittyviä ongelmia viedä EU:n ulkopuolelle. Sääntelyllä voidaan siten katsoa olevan hyväksyttävä tarkoitus.

Sen lisäksi, että rangaistavaksi säädettävistä teoista voi aiheutua ympäristön pilaantumista, teoissa olisi kyse toiminnasta, jossa viranomaisille annetaan vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, tietoja ei säilytetä ja teoista, joilla tavoitellaan merkittävää taloudellista etua. Tällaisten tekojen rangaistavuudelle on hyväksyttävä tarkoitus eikä sääntelyssä ylitetä suhteellisuusperiaatteen mukaisuutta. Rangaistussäännöksiä voidaan pitää myös oikeasuhteisina ja välttämättöminä taustalla olevien oikeushyvien kuten ympäristön pilaantumisen ja ihmisten terveyden suojelemiseksi. Sääntely on myös ultima ratio -periaatteen mukaista, sillä moitittavuudeltaan vähäisempiä laiminlyöntejä ehdotetaan hallinnollisen laiminlyöntimaksun piiriin.

Blankorangaistussääntely

Ehdotettavassa rangaistussäännöksessä rangaistava käyttäytyminen saa tosiasiallisen sisältönsä suoraan sovellettavista EU:n asetuksista, joiden sisältöä ei lähtökohtaisesti saa kansallisessa lainsäädännössä toistaa. Perustuslakivaliokunnan blankorangaistussääntelyä koskevat edellytykset vaativat rangaistavaa käyttäytymistä koskevien viittausketjujen aukottomuutta. Jos rangaistava käyttäytyminen saa sisältönsä EU-asetuksesta, kansallisessa rangaistussäännöksessä on viitattava nimenomaisesti tähän EU:ssa annettuun asetukseen. Eduskunnan lakivaliokunnan käytännön mukaisesti parhaiten rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen vaatimuksia tällaisessa tilanteessa toteuttaa sääntely, jossa kansallisessa rangaistussäännöksessä viitataan EU-säädöksiin artiklakohtaisesti (LaVL 34/2018 vp, s. 8–9 ja LaVL 7/2020 vp, s. 6.) Lisäksi on edellytetty, että kansalliseen rikosoikeudelliseen sääntelyyn sisällytetään luonnehdinnat rangaistavaksi säädettyistä teoista eli kuvataan säännöksessä tarkemmin rikoksen tekotapoja ja tunnusmerkistökiteijöitä (PeVL 53/2018 vp, LaVL 34/2018

vp, s. 8–9 ja LaVL 7/2020 vp, s. 6–7). Tällöin kysymys on riittävän asiallisen luonnehdinnan sisällyttämisestä kansalliseen rikosoikeudelliseen sääntelyyn.

Ehdotetuissa rangaistusseuraamusta koskevista säännöksissä yksilöidään rikkomukset viittaamalla täsmällisesti akkuasetuksen ja jätteen siirtoasetuksen artikloihin sekä kuvailemalla teot, joiden rikkomisesta voitaisiin tuomita rangaistusseuraamus. Lisäksi akkuasetuksen osalta ehdotetusta säännöksestä kävisi ilmi, kenen velvollisuuksien rikkomisesta on kyse. Edelleen säännöksessä yksilöitäisiin, että kyseessä on nimenomaan toiminta tiettyjen kieltojen tai velvoitteiden vastaisesti. Ehdotetussa säännöksessä säädettäisiin tunnusmerkistöstä, syyksiluettavuudesta, rikosnimikkeestä ja rangaistuksesta. Ehdotettavien säännösten sanamuodon perusteella on siten ennakoitavissa, mikä teko tai laiminlyönti on rangaistavaa. Sääntely ei olisi ongelmallinen perustuslain 8 §:n kannalta ja se täyttäisi blankosääntelylle asetettavat kriteerit.

Rikoslain 48 luvun 1 § sisältäisi viittauksen jätteen siirtoasetuksen vastaiseen tekoon kuten nykyisinkin. Myös tässä viittauksessa olisi kyse blankorangaistussäännöksestä. Säännös sisältäisi yleisluonteisen aineellisen luonnehdinnan kriminalisoitavasta teosta, joka on jätteen vienti Suomesta, tuonti Suomeen tai siirtäminen Suomen kautta jätteen siirtoasetuksen vastaisesti. Jätteen siirtoasetuksessa määritellään yksityiskohtaisesti, minkälainen asetuksen vastainen teko olisi laitton jätteen siirto. Kyseinen asetuksen määritelmä sisältää joko selkeät luonnehdinnat laittomasta teosta (kuten ilman viranomaisen hyväksyntää toimiminen) tai viittaukset artikloihin, joissa säädetään tarkemmin, minkälainen jätteen siirto on kiellettyä. Asetuksen vienti- ja tuontikieltoja sisältävät säännökset ovat riittävän selkeitä ja niissä mainitaan jo yleensä otsikkotasolla, jos säännös sisältää kiellon. Asetus sisältää myös muita kieltoja, joita ei ole määritelty laittomaksi jätteen siirroksi. Tällainen on esimerkiksi asetuksen 19 artikla, jossa kielletään jätteiden sekoittaminen muihin jätteisiin, esineisiin tai aineisiin. Myös tällaisten muiden kieltojen rikkomisesta voisi seurata vaaraa ympäristölle tai ihmisten terveydelle, ja kieltojen rikkominen olisi rangaistussäännöksen piirissä.

Kansainvälisissä jätteen siirroissa on kyse ammatillisesta toiminnasta. Jotta kansainvälisiä jätteen siirtoja voi tehdä, toiminnanharjoittajan on oltava hyvin perehtynyt jätteen siirtoasetuksen sisältöön. Rikoslain aineellisessa viittauksessa jätteen siirtoasetukseen voidaan katsoa olevan riittävä asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavasta teosta. Myös asetuksen voidaan katsoa sisältävän riittävän selkeitä ja tarkkarajaiset säännökset kielletystä toiminnasta, ja niiden perusteella sääntelyyn perehtynyt, jätteen siirtoja harjoittava yritys pystyy arvioimaan, minkälainen toiminta on kiellettyä ja voi johtaa rangaistukseen. Blankorangaistustekniikan käytölle voidaan katsoa olevan hyväksyttävät perusteet ja ehdotettu sääntely sisältää riittävän asiallisen luonnehdinnan rangaistavasta teosta.

Laiminlyöntimaksu

Ehdotukseen sisältyy eräiden akkuasetuksen tuottajille tai tuottajayhteisöille säädettyjen velvollisuuksien sekä eräiden jätteen siirtoasetuksen velvollisuuksien ja muiden tekojen, joilla asetuksen sääntelyä voi rikkoa, laiminlyönnin sanktiointi jätelain 131 §:ssä säädetyllä laiminlyöntimaksulla.

Jätelain laiminlyöntimaksu on luonteeltaan sanktioluontoinen hallinnollinen seuraamus. Perusoikeudet ja niiden rajoittamisen yleiset edellytykset on otettava huomioon myös hallinnollisia seuraamuksia koskevassa sääntelyssä. Tällaisia ovat muun muassa vaatimukset sääntelyn hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Perusoikeusrajoituksen hyväksyttävyyden vaatimuksen mukaisesti hallinnollisille seuraamuksille on esitettävä painava yhteiskunnallinen tarve ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste (PeVL

23/1997 vp, s. 2/II). Valiokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 12/2019 vp, s. 7–8, PeVL 9/2018 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että vaikka perustuslain 8 §:ssä tarkoitettun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat sääntelyn täsmällisyyttä koskevat vaatimukset eivät sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, tarkkuuden yleistä vaatimusta ei voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (esim. PeVL 9/2018 vp, s. 3, PeVL 39/2017 vp, s. 3, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 5, PeVL 10/2016 vp, s. 7 ja PeVL 57/2010 vp, s. 2/II). Sanktioitavat teot ja laiminlyönnit on lisäksi laissa luonnehdittava niiden yksilöimiseksi (PeVL 60/2010 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 11/2009 vp, PeVL 12/2006 vp). Seuraamusjärjestelmän tulee kokonaisuutena arvioiden täyttää oikeasuhtaisuuden vaatimukset (PeVL 56/2014 vp, PeVL 16/2013 vp, PeVL 23/1997 vp). Sanktioista säädetäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota sääntelyn tarkkarajaisuuden ohella sanktioiden kohteena olevien oikeusturvaan (PeVL 49/2017 vp).

Laiminlyöntimaksu koskisi erikseen yksilöityjen akkujen tai paristojen tuottajalle tai jakelijalle säädettyjen velvollisuuksien laiminlyöntiä. Laiminlyöntimaksua ei ehdoteta sellaisten akkuasetuksen säännösten rikkomisiin, joihin liittyy avoimia tai laadullisia kriteerejä. Tämän vuoksi laiminlyöntimaksun piiriin ei esitetä esimerkiksi sellaisten velvoitteiden rikkomisia, joista ei ole säädetty riittävän tarkasti akkuasetuksessa tai kansallisessa lainsäädännössä. Lisäksi useat akkuasetuksen artiklat sisältävät toimivallan täytäntöönpano- tai delegoitujen säädösten antamiseen, joiden antamisen myötä akkuasetuksen velvoitteet tarkentuvat ja täsmentyvät.

Laiminlyöntimaksun piiriin ehdotetaan myös jätteensiirtoasetuksen velvollisuuksien rikkomisia. Teot olisivat sellaisia, jotka ovat moitittavuudeltaan vähäisempiä verrattuna tekoihin, joita ehdotetaan rangaistussäännökseen. Tällaisia olisivat tietyt hallinnolliset velvollisuudet, kuten siirron eri vaiheisiin liittyvien asiakirjojen toimittamatta jättäminen viranomaiselle, tietojen toimittamatta jättäminen sähköisesti ja asiakirjojen allekirjoitusvelvollisuuksien laiminlyönti.

Ehdotuksen mukaisessa 131 §:n muutoksessa säädettäisiin laillisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla niistä teoista ja laiminlyönneistä, joiden johdosta olisi mahdollista määrätä laiminlyöntimaksu. Laiminlyöntimaksun tarkoituksena olisi varmistaa, että tuottajat ja tuottajayhteisöt sekä jätesiiroihin osallistuvat tahot noudattavat EU-asetusten säännöksiä. Maksuja koskevalla sääntelyllä on yleisestävää vaikutusta. Ehdotuksen mukainen laiminlyöntimaksu voitaisiin määrätä tuottajalle tai tuottajayhteisölle, joka rikkoo akkuasetuksessa säädettyjä rekisteröitymistä tai tietojen ilmoittamista viranomaiselle. Mainitut akkuasetuksen artiklakohdat vastaavat sisällöltään jätelain säännöksiä, joissa säädetään tuottajayhteisön velvollisuudesta tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi sekä pitää kirjaa ja toimittaa tiedot toimivaltaiselle viranomaiselle. Vastaavien akkuasetuksen velvoitteiden rikkominen on siten perusteltua lisätä laiminlyöntimaksun piiriin. Laiminlyöntimaksu olisi hyväksyttävä ja oikeasuhtainen seuraamus, kun otetaan huomioon suojeltava oikeushyvä. Mainittujen säännösten rikkominen ei suoraan aiheuta vaaraa hengelle ja terveydelle, joten rikkomusten laatu ei ehdottomasti edellytä rikosoikeudellista seuraamusta. Laiminlyöntimaksun tarkoituksena on varmistaa, että niiden määräämisen perustana olevia säännöksiä noudatetaan ja toiminnan harjoittamiselle asetetut velvoitteet täytetään. Ehdotettuja laiminlyöntimaksuja voidaan pitää välttämättöminä ja oikeasuhtaisina.

Ehdotetuissa laiminlyöntimaksua koskevassa säännöksissä yksilöidään rikkomukset viittaamalla akkuasetuksen ja jätteensiirtoasetuksen artikloihin sekä kuvaamalla teot, joiden rikkomisesta voitaisiin määrätä laiminlyöntimaksu. Ehdotetuista säännöksistä kävisi ilmi, mistä velvollisuudesta on kyse ja akkuasetuksen osalta myös se, kenen velvollisuudesta on kyse.

Ehdotettavien säännösten sanamuodon perusteella on siten ennakoitavissa, mikä teko tai laiminlyönti on rangaistavaa, eikä sääntely olisi ongelmallinen perustuslain 8 §:n kannalta.

Verkkoalustan tarjoajan seuraamusmaksu

Digipalveluasetuksen 49 artiklan 4 kohdan ja 51 artiklan 2 c kohdan mukaan asetusta valvovalla toimivaltaisella viranomaisella tulee olla toimivalta määrätä tai pyytää oikeusviranomaista määräämään seuraamusmaksu välityspalvelun tarjoajalle asetuksen noudattamatta jättämisestä. Digipalveluasetuksessa ei ole yksilöity, minkä asetuksen velvoitteiden rikkomiseen tulisi liittää mahdollinen seuraamusmaksu, mutta asetuksen lähtökohtana on, että kaikkien asetuksen velvoitteiden noudattamatta jättämiseen tulisi liittää harkinnanvarainen seuraamusmaksu.

Ehdotuksen mukaan digipalveluasetuksen 50 ja 51 artiklassa tarkoitettu ja verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa säädetty harkinnanvarainen seuraamusmaksu liitettäisiin akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksien rikkomistilanteisiin. Seuraamusmaksusta säädetäisiin verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa. Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä seuraamusmaksun verkkoalustan tarjoajalle, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopeimuksia tuottajien kanssa ja joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädetty tiedot tuottajilta ennen kuin tuottajat voivat käyttää sen verkkoalustan palvelua.

Ehdotetussa 17 §:n muutoksessa säädettäisiin laillisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla niistä teoista ja laiminlyönneistä, jotka olisivat mahdollisen seuraamusmaksun kohteena. Ehdotuksessa on yksilöity seuraamusmaksun piiriin ehdotettavat verkkoalustan tarjoajalle akkuasetuksessa säädetty velvollisuudet. Myös seuraamusmaksun määräämistä koskevat perusteet käyvät selkeästi ilmi laista, sillä seuraamusmaksun määräämisessä noudatettaisiin verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 3 luvun säännöksiä seuraamusmaksun suuruudesta (18 §), seuraamusmaksun määräämättä jättämisestä (19 §) ja seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumisesta (21 §). Säännöksen sanamuodon perusteella on siten selkeää ja ennakoitavissa, mikä teko tai laiminlyönti on rangaistavaa, eikä sääntely olisi ongelmallinen perustuslain 8 §:n kannalta.

Verkkoalustan tarjoajalle säädettyjen velvoitteiden valvonnasta sekä seuraamuksista säädetäisiin ehdotuksen mukaan verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa. Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto valvoisi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjä verkkoalustan tarjoajan velvollisuuksia verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa säädettyin toimivaltuuksin. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi valvonnassaan käytettävissään kaikki lain 2 luvussa säädetty viranomaisten tutkintamenettely ja valvontatoimivaltuudet ja 3 luvussa säädetty hallinnolliset seuraamukset mukaan lukien seuraamusmaksu. Kun sekä viranomaisen toimivallasta että seuraamuksista olisi säädetty verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa, olisivat toimivaltuudet ja seuraamukset selkeitä ja ennakoitavissa.

12.4 Yksityiselämän suoja

Esitykseen sisältyy tietojärjestelmiin liittyvää sääntelyä. Tietojärjestelmissä käsiteltäisiin henkilötietoja ja sääntelyä olisi siksi arvioitava perustuslain 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan ja yleisen tietosuoja-asetuksen kannalta. Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Esityksen 117 d §:ssä velvoitettaisiin kansainvälisiä jätesiirtoja tekevät

toimijat käyttämään Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämää jätesiirojärjestelmää toimittaessaan tietojia EU-keskusjärjestelmään, jota komissio on perustamassa.

Perustuslakivaliokunnan uusimman lausuntokäytännön mukaan henkilötietojien suojan toteuttaminen tulisi ensisijaisesti taata luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojien käsittelyssä sekä näiden tietojien vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) ja sitä täydentävän kansallisen yleislain nojalla (PeVL 14/2018 vp). Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntelyn selkeyden vuoksi kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee suhtautua pidättävästi ja rajata säätäminen vain välttämättömään (PeVL 14/2018 vp, s. 3–5). Erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös yleisen tietosuojasetuksen edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojien käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely (PeVL 14/2018 vp, s. 5, PeVL 13/2017 vp, s. 5 ja PeVL 3/2017 vp, s. 5).

Suomen ympäristökeskus on jätesiiroja koskevien henkilötietojien rekisterinpitäjä jätelain 142 §:n mukaisesti. Oikeus käsitellä henkilötietoja perustuisi yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, jonka mukaan henkilötietojien käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi ja e alakohtaan, jos käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Suomen ympäristökeskus voi luovuttaa jätesiiroiin liittyviä tietoja 143 b §:ssä ja 146 §:ssä säädettyin edellytyksin. Kyseisissä pykälissä säädetään tietojen luovuttamisesta kansallisille viranomaisille. Tietojen siirtämisessä Suomen ympäristökeskuksen jätesiirojärjestelmästä EU:n keskusjärjestelmään olisi kyse tietojen luovuttamisesta. Tietojen luovuttaminen muiden jäsenvaltioiden viranomaisille sekä tarkastuksia tekevien viranomaisten saataville perustuisi jätteensiirtoasetuksen 5 ja 18 artikloihin, joissa velvollisuus toimittaa tiedot on ilmoituksen tekijällä ja siirron järjestäjällä. Jätesiiroja koskeviin asiakirjoihin sisältyy henkilötietoja, kuten jätteensiirtoon osallistuvien yritysten yhteyshenkilöiden nimitietoja. Henkilötiedot eivät sisältäisi yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilöryhmiä koskevia tietoja. Komissio valmistelee parhaillaan täytäntöönpanosäädöstä, jossa määritellään tarkemmin tekniset ja organisatoriset edellytykset ja turvallisuusnäkökohdat, tiedon hallinnasta ja luottamuksellisuudesta tiedon vaihdon toteuttamiseksi kansallisten ja EU:n keskusjärjestelmän välillä. Täytäntöönpanosäädöksessä otetaan huomioon jätteensiirtoasetuksen 27 artiklan mukaisesti yleinen tietosuojasetus. Valmisteilla olevassa täytäntöönpanosäädöksen luonnoksessa säädettäisiin muun muassa henkilötietojen säilytysajoista ja henkilötietojien käsittelyn luottamuksellisuudesta. Sääntelyssä ei ole tunnistettu ongelmia henkilötietojen suojan kannalta.

12.5 Asetuksenantovaltuudet

Akkusetuksen ja SER-direktiivin muutoksen täytäntöönpanoa koskevaan esitykseen liittyvien kansallisten asetusten antovaltuudet perustuvat jätelain 10 §:ään, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tuotteen valmistajaan, markkinoille saattajaan ja jakelijaan kohdistuvista 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetystä tuotantoa ja tuotteita koskevista vaatimuksista sekä 9 §:n 4 momentissa tarkoitettusta kiellosta, rajoituksesta tai ehdosta tarkempia säännöksiä: 1) tuotteen merkitsemisestä tai siihen liittyvästä tiedottamisesta tai tiedon antamisesta; 2) 9 §:n 4 momentissa tarkoitettujen tuotteiden valmistuksen, markkinoille saattamisen, viennin tai käytön kiellosta, rajoituksesta tai ehdosta; 3) tuotteen hyödynnettävyydestä ja uudelleenkäytettävyydestä ja niitä koskevista tarpeellisista velvoitteista; 4) valvonnan kannalta tarpeellisen tiedon antamisesta viranomaiselle toiminnasta, tuotteesta tai siitä syntyvästä

jätteestä; 5) tuotteesta aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemisestä; 6) muusta 1–5 kohtaan rinnastettavasta ja Euroopan unionin asianomaisten säädösten täytäntöön panemiseksi tarpeellisesta toimintaa tai tuotetta koskevasta kiellosta tai vaatimuksesta ja sen noudattamisen valvonnasta sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta.

12.6 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan luonnon- ja ympäristönsuojelua koskevat asiat kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Tämä käsittää myös esimerkiksi jätehuoltoa, akkujen ja paristojen sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuoltoa ja tuottajavastuuta koskevan sääntelyn. Kansainvälisten jätesiirottojen osalta Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa, joka valvoo jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten noudattamista. Toimivalta koskee myös Ahvenanmaata.

Edellä esitetyillä perusteilla esityksen katsotaan olevan sopusoinnussa perustuslain kanssa ja ehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella ja koska akkuasetuksessa, jätteensiirtoasetuksessa ja SER-direktiivissä on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi ja joita ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan jätelain (646/2011) 2 §:n 5 momentti sekä 109, 113 ja 114 §, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 5 momentti laissa 1068/2024,

muutetaan 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 22 §:n 3 ja 4 momentti, 47 §:n 2 momentti, 48 §:n 1 momentin 4 kohta, 48 b §:n 5 momentti, 49 §:n 1 momentti, 51 §:n 1 momentti, 52 §:n 2 momentti, 53 §, 53 a §:n 1 momentti, 54 §:n 1 momentti, 56, 57 ja 61 §, 63 §:n 1 momentti, 63 a §:n 2 momentti, 64 §:n 1 momentti, 66 §, 66 a §:n 1 momentin 2 kohta, 66 b §:n 1 momentti, 101 §:n 2 momentti, 102 §:n 3 momentti, 103 §, 107 §:n 1 momentti, 108 §:n 1 momentti, 110 ja 111 §, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 2 momentti, 116, 117 a ja 117 b §, 119 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta sekä 3 momentti, 124 §:n 3 momentti, 126 §:n 1 momentin 1 kohta, 128 §:n 1 kohta, 131 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1, 8 ja 9 kohta, 142 §:n 1 momentin 1 kohta, 145 §:n 1 momentti, 147 §:n 2 momentin 21, 22, 24 ja 25 kohta sekä liite,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 48 §:n 1 momentin 4 kohta, 53 a §:n 1 momentti ja 66 a §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1096/2022, 22 §:n 3 momentti ja 126 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 757/2018, 22 §:n 4 momentti, 64 §:n 1 momentti, 107 §:n 1 momentti, 122 §:n 3 momentti, 128 §:n 1 kohta ja 142 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 799/2025, 47 §:n 2 momentti, 54 §:n 1 momentti, 63 §:n 1 momentti, 63 a §:n 2 momentti, 66 §, 66 b §:n 1 momentti, 117 b §, 119 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 131 §:n 1 momentti ja 2 momentin 8 kohta sekä 147 §:n 2 momentin 21 ja 22 kohta laissa 714/2021, 48 b §:n 5 momentti, 51 §:n 1 momentti ja liite laissa 1402/2025, 53 ja 56 § osaksi laissa 410/2014, 61 § osaksi laissa 799/2025, 101 §:n 2 momentti laissa 494/2022, 102 §:n 3 momentti laissa 410/2014, 103 § osaksi laeissa 410/2014 ja 799/2025, 108 §:n 1 momentti laissa 626/2017, 117 a § laeissa 410/2014 ja 1518/2015, 124 §:n 3 momentti ja 145 §:n 1 momentti laissa 834/2017, 147 §:n 2 momentin 24 ja 25 kohta laissa 1120/2024, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a §, 46 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 714/2021, uusi 3 momentti, 55 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1096/2022, uusi 2 momentti, 66 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 714/2021 ja 1096/2022, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 117 d § ja 147 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 714/2021 ja 1120/2024, uusi 21 a, 21 b ja 26 kohta sekä lakiin uusi liite 2 ja 3 seuraavasti:

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

29) *jätteen kansainvälisellä siirrolla* jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1157, jäljempänä *jätteensiirtoasetus*, tarkoitettua jätteen siirtoa Suomesta toiseen maahan, toisesta maasta Suomeen ja jätteen siirtoa Suomen kautta;

16 a §

Akkujen ja paristojen merkintöjä, ohjeita, turvallisuustietoja sekä asiakirjoja koskevat kielivaatimukset

Akkuasetuksen 38 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 7 kohdassa, 41 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja 3 kohdassa ja 42 artiklan 2 kohdan c alakohdassa sekä 74 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ohjeet, turvallisuustiedot ja asiakirjat on toimitettava ainakin suomeksi ja ruotsiksi. Mainitun asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa, 38 artiklan 10 kohdassa, 41 artiklan 8 kohdassa ja 42 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen tietojen ja asiakirjojen tulee olla suomen tai ruotsin kielellä taikka muulla markkinaavalvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä.

22 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus on jätteen siirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus toimii viranomaisena myös jätteen siirtoasetuksen mukaisessa jätteiden siirtojen valvontaryhmässä. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopea-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen siltä osin kuin kyse ei ole mainitun asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettusta viranomaisesta.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sekä akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

46 §

Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista

Tuottajan vastuusta akkujen ja paristojen jätehuollon kustannuksista säädetään lisäksi akkuasetuksen 56 artiklan 4 ja 5 kohdassa.

47 §

Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää jätehuolto

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muu toimija kuin tuottaja saa tarjota tuotteiden uudelleenkäyttöön tai sen valmisteluun liittyviä palveluita. Akkujen ja paristojen osalta muu toimija kuin tuottaja saa tarjota vain tuotteen uudelleenkäyttöön liittyviä palveluita.

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

4) paristot ja akut, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, ajoneuvoihin tai muihin tuotteisiin sisältyvät paristot ja akut, joiden tuottaja on akkuasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 47 alakohdassa tai 56 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tuottaja;

48 b §

Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Liitteessä 1 tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

49 §

Käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanottopaikkoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Tarvittavien vastaanottopaikkojen määrää alueittain määritettäessä otetaan huomioon niihin luovutettavien käytöstä poistettujen tuotteiden laji, laatu ja ennakoitu määrä sekä vastaanotosta ja kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset. Määrä voi olla tuoteryhmittäin ja alueittain erilainen. Jäteakkujen ja -paristojen keräyksestä säädetään akkuasetuksen 59–61 artiklassa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vastaanottopaikkojen määrästä.

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottopaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimista, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehtoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 ja 12 kohdassa tarkoitettua tuottajaa. Akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkuasetuksen 74 artiklassa.

52 §

Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi

Tuottajan on uudelleenkäytön edistämiseksi mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että tuotteen haltijat ja käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa järjestävät muut toimijat saavat tarvittavat tiedot tuotteen ja sen osien uudelleenkäyttömahdollisuuksista ja purkamisesta sekä vaarallisten aineiden ja osien sijainnista tuotteessa. Akkujen ja paristojen toimintakuntoa ja odotettua käyttöikää koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkuasetuksen 14 artiklassa ja akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta 74 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

53 §

Poikkeukset eräiden tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta

Poiketen siitä mitä 46 §:ssä säädetään, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottaja ei vastaa:

1) ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatettujen liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien muiden kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuoltokustannuksista, ellei laitetta korvata uudella vastaavalla tai saman käyttötarkoituksen omaavalla laitteella;

2) ennen 13 päivää elokuuta 2012 markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien jätehuoltokustannuksista; eikä

3) ennen 15 päivää elokuuta 2018 markkinoille saatettujen liitteessä 3 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuoltokustannuksista, edellyttäen, että mainitut laitteet eivät sisälly liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin.

Tuottajan on otettava vastaanottopaikoissaan vastaan kaikki 1 momentissa tarkoitetut toimialaansa kuuluvat laitteet. Tällöin tuottaja saa periä käytöstä poistettavan laitteen viimeiseltä haltijalta kohtuullisen maksun jätehuollon järjestämisestä.

Tuottaja ja muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltija saavat sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin kuin tässä pykälässä säädetään riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

53 a §

Tuottajan omavalvonta

Tuottajan on valvottava säännöllisesti ja suunnitelmallisesti tässä luvussa säädettyjen velvoitteiden toteutumista sekä kehitettävä tätä koskevan tiedon luotettavuutta (*omavalvonta*). Omavalvonnan tueksi on tarvittaessa teetettävä säännöllinen tarkastus riippumattomalla ja ammattitaitoisella henkilöllä. Tuottajan on laadittava omavalvonnasta kirjallinen suunnitelma, joka on liitettävä 101 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Akkuja ja paristoja koskevasta tuottajan omavalvonnasta säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 5 kohdassa.

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on pidettävä tuotetyypeittäin kirjaa markkinoille saattamiensa tuotteiden ja vastaanottamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden sekä niistä syntyneiden jätteiden lajista, laadusta ja määrästä samoin kuin muista niihin rinnastettavista tämän lain ja sen nojalla

annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista seikoista. Kirjanpidossa on lisäksi eriteltävä tarvittaessa toimituskohteittain uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, muuhun hyödyntämiseen ja loppukäsittelyyn toimitetut tuotteet ja jätteet. Kirjanpidossa on oltava vastaavat tiedot myös 48 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen ja 3 kohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osista sekä niistä syntyvistä jätteistä samoin kuin toiseen maahan viedyistä käytöstä poistetuista tuotteista ja jätteistä. Akkujen ja paristojen tuottajien kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta säädetään akkuasetuksen 75 artiklassa.

55 §

Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

Akkujen ja paristojen jakelijoiden tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 42 artiklan 2 kohdassa ja verkkoalustan tarjoajien velvollisuuksista akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa. Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen velvollisuuksien valvonnasta säädetään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa (18/2024).

56 §

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet:

- 1) kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä, ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä;
- 2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitettut kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite;
- 3) moottorikäyttöisen ja muun ajoneuvon tai laitteen renkaat, jos ne lajiltaan ja määrältään vastaavat ostettavia uusia renkaita.

Jakelijan velvollisuudesta ottaa vastaan käytöstä poistetut akut ja paristot säädetään akkuasetuksen 62 artiklassa.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vastaanottovelvollisuutta ei kuitenkaan ole myyntipinta-alaltaan alle 1 000 neliömetrin päivittäistavarakaupassa eikä muussakaan kaupassa, jos sen myyntipinta-ala on alle 200 neliömetriä. Tuotteen jakelija voi järjestää 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua vastaanoton myös myyntipisteen välittömässä läheisyydessä.

Tuotteen jakelijan on koottava käytöstä poistetut tuotteet kuljetuksen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi eriksi. Jakelija saa luovuttaa käytöstä poistetut tuotteet vain tuottajan lukuun toimivalle kuljettajalle tai käsittelijälle. Tuotteen jakelija vastaa järjestämänsä vastaanoton kustannuksista. Akkujen ja paristojen jakelija vastaa järjestämänsä vastaanoton niistä kustannuksista, jotka eivät kuulu akkuasetuksen 59 artiklan 1 kohdan, 60 artiklan 4 kohdan ja 61 artiklan 3 kohdan mukaan tuottajan vastuulle.

57 §

Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään ja muussa markkinoinnissaan tiedotettava mahdollisuudesta luovuttaa käytöstä poistettu tuote jakelijan vastaanottoon ja vastattava tiedotuksen kustannuksista. Jakelijan velvollisuudesta antaa akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevia tietoja säädetään akkuasetuksen 74 artiklan 4 kohdassa.

61 §

Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Akkujen ja paristojen tuottajan tai tuottajayhteisön on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan tai tuottajayhteisöön liittyneiden tuottajien markkinoille saattamien akkujen ja paristojen vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Edellytyksenä on lisäksi, että Lupa- ja valvontavirasto saa vakuuden pyynnöstä käyttöönsä.

Vakuuden on oltava riittävä jätehuoltotoimien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annetut määräykset. Tuottajan asettaman vakuuden on katettava tuottajan vakuuden asettamista edeltäneenä vuonna markkinoille saataville asettamien tuotteiden jätehuollosta keskimäärin aiheutuva kustannus ja tuottajayhteisön asettaman vakuuden on katettava sen vastuulle kuuluvista jätehuoltotoimista kuuden kuukauden aikana aiheutuvat keskimääräiset kustannukset. Vakuuden määrän on oltava vähintään 10 000 euroa.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, jos tuottaja tai tuottajayhteisö on todettu maksukyvyttömäksi tai on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen tai muiden tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien noudattamisen.

Ennen vakuuden realisointia valvontaviranomaisen on määrättävä 128 §:ssä säädetyn mukaisesti toiminnanharjoittaja täyttämään velvollisuutensa ja asetettava määräyksen tehosteeksi teettämisuuhka. Vakuus voidaan käyttää teettämistoimien kustannusten kattamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi jakaa vakuuden perusteella saamansa määrän tuottajille ja tuottajayhteisöille niiden markkinaosuuksien mukaisessa suhteessa jätehuoltopalveluiden hankkimista varten tai hankkia jätehuoltopalvelut itse.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja vakuuden käyttöön ottamisesta.

63 §

Tuottajayhteisön toiminta

Tuottajayhteisön on oltava voittoa tavoittelematon yhteisö, jonka tarkoituksena on hoitaa siihen liittyneiden tuottajien tuottajavastuuvelvoitteet. Tuottajayhteisössä velvoitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ja siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajan kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevat velvoitteet on osoitettava kevennettyinä sellaiselle tuottajalle, joka saattaa markkinoille vähäisiä määriä tuotteita, jos velvoitteet muutoin olisivat tuottajalle kohtuuttomat.

Akkujen ja paristojen tuottajayhteisöjen toimintaa koskevista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 57 artiklan 2–5 kohdassa.

63 a §

Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

Maksuosuuksia määrittäessään tuottajayhteisön on mahdollisuuksien mukaan yksittäisten tuotteiden tai toisiaan vastaavien tuote- tai materiaalityyppien osalta otettava huomioon erityisesti niiden kestävyys, korjattavuus, uudelleenkäytettävyyttä, kierrätettävyyttä ja vaarallisten aineiden esiintyminen. Akkujen ja paristojen tuottajien maksuosuuksien mukauttamisesta säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 5 kohdassa ja 57 artiklan 2 kohdassa.

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvélvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Lupa- ja valvontavirastolle selvitys riittävästä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. Akkujen ja paristojen tuottajayhteisön on sisällytettävä selvitykseen viimeksi päättyneen tilikauden vahvistettu tilinpäätös ja alkaneen tilikauden talousarvio.

66 §

Tuottajayhteisön palveluhankinta

Tuottajayhteisön on hankkiessaan tuotteiden uudelleenkäyttöön ja jätehuoltoon liittyviä palveluja otettava tasapuolisesti huomioon muut taloudelliset toimijat ja heidän toimintamahdollisuutensa kyseisillä markkinoilla siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajayhteisön on julkaistava yleisessä tietoverkossa tiedot palvelunhankinnoissa noudattamistaan yleisistä periaatteista ja menettelyistä. Akkujen ja paristojen tuottajayhteisöjen velvollisuuksista niiden hankkiessa tässä momentissa tarkoitettuja palveluita säädetään lisäksi akkuasetuksen 57 artiklan 6 ja 8 kohdassa.

66 a §

Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

Suomeen sijoittautuneen toimijan, joka myy etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen valtioon tuottajavastuun piiriin kuuluvia tuotteita, on vastattava tuottajavastuuvélvoitteidensa täyttämistä kyseisessä valtiossa. Seuraavia 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon myyvän toimijan on tuottajavastuuvélvoitteidensa täyttämiseksi nimettävä kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautunut valtuutettu edustaja:

2) liitteessä 1 tarkoitetut kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset;

Akkujen ja paristojen tuottajan ja muun toimijan velvollisuudesta nimetä laajennetusta tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 3 kohdassa.

66 b §

Suomessa valtuutettuna edustajana toimiminen

Suomessa toimiva valtuutettu edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella. Valtuutetuksi edustajaksi nimetyn on muiden kuin suoraan etäkaupalla myytävien tuotteiden osalta tiedotettava saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista mainittujen tuotteiden osalta. Akkujen ja paristojen valtuutetun edustajan velvollisuuksista säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 7 ja 12 kohdassa.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä akkujen ja paristojen tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa säädetty vaatimukset. Edellä 66 b §:ssä tarkoitetun valtuutetun edustajan on hakemuksessaan annettava lisäksi tiedot valtuutuksen antajasta ja tuottajista, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista valtuutusta koskevien tuotteiden osalta. Akkujen ja paristojen tuottajan velvollisuudesta rekisteröityä tuottajarekisteriin säädetään akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja rekisteröintihakemuksen sisällöstä 3 kohdassa.

102 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen. Akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisen edellytyksistä säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 2 kohdassa.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi. Akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisestä tuottajarekisteriin säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 9 kohdassa.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla tai akkuasetuksessa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella tai akkuasetuksella säädettyt velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksessa tai akkuasetuksessa edellytettyyn kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeelliset määräykset 61 §:ssä tarkoitetusta vakuudesta ja sen asettamisesta. Päätöksessä voidaan määrätä, että tuottajan tai tuottajayhteisön on arvioitava vakuuden riittävyttä säännöllisesti ja annettava selvitys vakuuden riittävydestä Lupa- ja valvontavirastolle vuosittain tai toiminnan muuttuessa olennaisesti kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. Lupa- ja valvontaviraston on tarvittaessa ryhdyttävä toimiin vakuuden määrän tarkistamiseksi. Vakuuden on oltava voimassa yhtäjaksoisesti tai määrävälein uusittuna siihen saakka, kunnes vähintään kuusi kuukautta on kulunut tuottajan tai tuottajayhteisön tuottajarekisteriin merkitsemisen päättymisestä. Jos vakuuden voimassaoloa jatketaan, se on tehtävä ennen vakuuden voimassaolon päättymistä. Vakuus on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi ennen kuin tuottaja tai tuottajayhteisö voidaan rekisteröidä tuottajarekisteriin.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai akkuasetuksen mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

Jätteen kansainväliset siirrot ja aluksen siirtäminen purettavaksi

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi

Jätteen kansainvälisessä siirrossa, sen hyväksymisessä ja valvonnassa noudatetaan, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

110 §

Jätteen siirto loppukäsitteltäväksi Suomeen

Sen lisäksi, mitä 108 §:ssä säädetään, Suomeen saa siirtää jätteen loppukäsitteltäväksi vain, jos Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei tämän vuoksi esty tai viivästy.

111 §

Jätteen kansainvälisen siirron kieltäminen maksun laiminlyönnin johdosta

Suomen ympäristökeskus voi kieltää jätteen kansainvälisen siirron, jos ilmoituksen tekijä on jättänyt maksamatta Suomen ympäristökeskuksen aikaisemmasta jätteen siirrosta määräämän ilmoituksen käsittelyyn tai siirtoerien valvontaan liittyvän maksun.

112 §

Jätteesiirtoasetuksen vientikiellon soveltaminen eräissä tilanteissa

Suomen ympäristökeskus voi päättää, että:

1) jätteesiirtoasetuksen 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vientikielto ei poikkeustapauksessa koske tiettyä asetuksen liitteessä V tai jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY 7 artiklan nojalla annetussa jäteluettelossa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltua jätettä, jos ilmoituksen tekijä luotettavasti osoittaa, ettei jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta;

2) jäte voidaan poikkeustapauksessa luokitella vaaralliseksi jätteeksi ja sen vuoksi soveltaa jätteesiirtoasetuksen 39 artiklan 1 kohdan mukaista vientikieltoa, vaikka jätettä ei ole luokiteltu vaaralliseksi asetuksen liitteessä V tai tämän momentin 1 kohdassa tarkoitettussa jäteluettelossa tai se mainitaan mainitun liitteen osan 1 luettelossa B, jos kyseisellä jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

115 §

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä tai ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä koskeva päätös voidaan peruuttaa, jos jokin jätteesiirtoasetuksessa tai tässä laissa säädetty siirron edellytys ei enää täyty.

116 §

118

Jätteen kansainvälisen siirron vakuus

Jätteensiirtoasetuksen 7 artiklan mukaiseksi vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Vakuuden on oltava voimassa toistaiseksi.

117 a §

Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita sekä akkuja ja paristoja koskevat erityissäännökset

Jos käytetty sähkö- ja elektroniikkalaite aiotaan siirtää toiseen maahan tuotteena eikä jätteenä, laitteen haltijan on osoitettava luokituksen oikeellisuus laitteen myyntiä tai omistusoikeuden siirtoa koskevalla laskulla tai sopimuksella, toimintakunnon testaustodistuksella, rahtikirjalla tai laitteen kuntoa tai laatua koskevalla muulla vastaavalla todisteella, selvityksellä tai asiakirjalla sekä esittämällä näyttö siitä, että laite on asianmukaisesti suojattu siirron aikaisilta vahingoilta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokitteliseksi tuotteeksi tarpeellisista todisteista, testausmenetelmistä, testaustuloksista, selvityksistä ja muista tiedoista sekä laitteen vahingoilta suojaamiseksi tarpeellisista riittävästä toimista. Vaadittavat tiedot ja toimet voivat olla laitetyypeittäin, käyttäjäryhmittäin tai käyttökohteittain erilaisia.

Jos käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelusta tuotteeksi ei voida osoittaa 1 momentin mukaista näyttöä, laitetta on pidettävä jätteenä ja sen siirtoa toiseen maahan jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettuna laittomana siirtona.

Tarpeellisen näytön osoittamisesta siitä, että käytetty sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole jätettä, säädetään lisäksi jätteensiirtoasetuksen 61 artiklan 2–6 kohdassa.

Jäteakkujen ja paristojen kansainvälisestä siirrosta säädetään akkuasetuksen 72 artiklassa ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelusta 73 artiklassa.

117 b §

Asianmukaisuuden osoittaminen ja akkreditointi siirrettäessä jätettä Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Sen, joka siirtää jätettä Euroopan talousalueen ulkopuoliseen maahan käsiteltäväksi, on voitava jätteensiirtoasetuksen mukaisesti osoittaa, että jätteen käsittely ja käsittelyn tuloksena syntyvän jäännösjätteen käsittely talousalueen ulkopuolella on mainitun asetuksen vaatimusten mukaista ja tapahtuu olosuhteissa, jotka vastaavat asiaa koskevassa Euroopan unionin ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua koskevassa lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia.

Jätteensiirtoasetuksen 46 artiklassa tarkoitetusta akkreditoinnista vastaa Suomessa FINAS-akkreditointipalvelu.

117 d §

Kansainvälistä jätesiirtoa koskevien tietojen toimittaminen

Jätteiden kansainvälisiä siirtoja tekevän toimijan on toimittaessaan jätteensiirtoasetuksen 27 artiklan 1 kohdan mukaisia tietoja mainitun artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun EU:n keskusjärjestelmään käytettävä Suomen ympäristökeskuksen tämän lain 142 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ylläpitämää rekisteriä jätteen kansainvälisistä siirroista.

119 §

Kirjanpitoon sisällytettävät tiedot ja niiden käsittely

Edellä 118 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kirjanpitoon on toiminnan luonteen mukaan sisällytettävä tiedot syntyneen, kerätyn, kuljetetun, välitetyn tai käsitellyn jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä ja toimituspaikasta sekä jätteen kuljetuksesta ja käsittelystä. Kirjanpitoon on sisällytettävä myös tiedot mainitun momentin 1 kohdassa tarkoitettussa toiminnassa syntyneen jätteen määrästä suhteessa liikevaihdolla, työntekijöiden määrällä tai muulla vastaavalla tavalla ilmaistuun toiminnan laajuuteen (*ominaisjättemäärä*). Mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettua toiminnan kirjanpitoon on sisällytettävä tiedot jätteen valmistelussa uudelleenkäyttöön, kierrätyksessä tai muussa hyödyntämisessä syntyvien tuotteiden ja materiaalien määrästä ja käyttötarkoituksesta tuote- ja materiaalityypittain eriteltyinä. Akkuja ja paristoja koskevista tiedoista ja niiden käsittelystä säädetään lisäksi akkuasetuksen 65 artiklan 2 kohdassa, 75 artiklassa ja 76 artiklan 1 ja 2 kohdassa.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella sekä tämän määräämällä virkamiehellä ja viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopea-asetuksen ja jätteensiirtoasetuksen ja niiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

3) välttämättömät tiedot ja asiakirjat toiselta tässä pykälässä tarkoitettulta viranomaiselta, virkamieheltä tai viranhaltijalta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä;

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitettua käytöstä poistettua tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä akkuasetuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

124 §

Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa suunnitelmissa on esitettävä tarkastusten tavoitteet ja painopisteet, suunnitelman kattama maantieteellinen alue, suunnitellut tarkastukset ja niiden tiheys, tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset ja niiden yhteistyötä koskevat järjestelyt sekä muut tarkastusten asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarpeelliset seikat. Suunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle. Tarkastuksia ja muuta valvontaa koskevien suunnitelmien sisällöstä ja tarkastusten toteuttamisesta säädetään lisäksi jätteensiirtoasetuksen 60–62 artiklassa.

126 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteen siirtoa, elohopea-asetusta taikka akkuasetusta tai niiden nojalla annettuja säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta säännösten tai määräysten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

128 §

Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumus selvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten tai akkuasetuksen mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

131 §

Laiminlyöntimaksu

Edellä 6 luvussa tarkoitettu tuottaja on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos tämä laiminlyö 62 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden liittyä tuottajayhteisöön, 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tai akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden rekisteröityä tuottajarekisteriin. Tuottajayhteisö on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos se laiminlyö 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:

1) tuottaja tai tuottajayhteisö, joka laiminlyö 54 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää kirjaa ja toimittaa tiivistelmä kirjanpitoa koskevista tiedoista tai akkuasetuksen 75 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa tietoja toimivaltaiselle viranomaiselle;

8) se, joka laiminlyö jätteen siirtoa:

a) 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa kuljetuksen suorittajaa koskevasta muutoksesta;

b) 18 artiklassa säädetyn asiakirjan laatimis- tai allekirjoitusvelvollisuuden;

c) 16 tai 18 artiklassa säädetyn siirron sähköistä ennakkoilmoitusta koskevan velvollisuuden;

d) 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden täyttää siirtoasiakirja tai asettaa siirtoasiakirja ja tarvittaessa ilmoitusasiakirja saataville kuljetuksen aikana;

e) 15, 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa jätteen vastaanotto tai toimittaa todistus jätteen hyödyntämisen tai loppukäsittelyn saattamisesta päätökseen;

f) 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden asettaa siirtoon liittyvä tieto, asiakirja tai todistus sähköisesti saataville; tai

g) 17 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisen sähköisesti;

9) jätteen siirtoa koskevan ilmoituksen tekijä, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 7 artiklan mukaisen vakuuden asettamisen ennen jätteen siirtoa.

142 §

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja Lupa- ja valvontavirasto seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä jätteensiirtoasetuksen 27 artiklan mukaisista tiedoista ja asiakirjoista ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpitoliedoista;

145 §

Kustannusten ja maksujen periminen

Kunnan jätemaksu, 144 §:n 1 ja 2 momentissa säädetty maksu sekä 123 §:n 4 momentissa ja jätteensiirtoasetuksen 30 artiklassa tarkoitetut kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

21) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä 110 §:n tai tämän lain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen 4 artiklan 1 tai 3 kohdassa säädetyn kiellon vastaisesti, 19 artiklassa säädetyn jätteen sekoittamiskiellon, 37, 39, 40, 48 tai 49 artiklassa säädetyn vientikiellon tai 45 artiklan nojalla säädetyn vientikiellon vastaisesti taikka 50 tai 52 artiklassa säädetyn tuontikiellon vastaisesti,

21 a) siirtää jätettä ilman jätteensiirtoasetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksyntää tai tavalla, joka ei ole 16 tai 18 artiklassa tarkoitetun ilmoitus- tai siirtoasiakirjaan sisältyvien tai siinä annettavien tietojen mukainen taikka toimii siirron järjestäjänä ilman 18 artiklassa tarkoitettua lupaa,

21 b) vie jätettä laitokseen ilman, että teettää sille jätteensiirtoasetuksen 46 artiklassa tarkoitetun tarkastuksen tai varmistaa laitokselle tehdyn tarkastuksen mainitussa artiklassa säädetyllä tavalla,

22) laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 5 artiklassa säädetyn ilmoituksen tekemisen, 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle hyväksyttyä siirrettävän jätteen määrää tai reititystä tai siirron aikataulua koskevista muutoksista, 20 artiklassa säädetyn

asiakirjojen tai tietojen säilyttämisvelvollisuuden tai 59 artiklassa säädetyn ympäristönsuojelua koskevien toimenpiteiden toteuttamisen, lukuun ottamatta kuitenkin tämän lain 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja laiminlyöntejä,

24) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa tai tämän lain 108 b §:ssä säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,

25) rikkoo 108 c §:ssä säädettyä velvoitetta ilmoittaa aluskierrätyksen loppuunsaattamisesta viranomaiselle taikka

26) rikkoo akkuasetuksen

a) 5 artiklassa säädettyä kieltoa saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön akkuja tai paristoja, jotka ovat mainitun artiklan 1 kohdassa säädettyjen kestävyys-, turvallisuus, merkintä- ja tietovaatimusten tai 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn aineita koskevan rajoituksen vastaisia,

b) 38 artiklan 1–3 kohdassa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, että akku tai paristo on suunniteltu, valmistettu ja merkitty mainitussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia noudattaen ja sisältää siinä edellytetyt asiakirjat ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu,

c) 38 artiklan 9 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

d) 41 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädettyä maahantuojaan velvollisuutta varmistaa, että markkinoille saatetaan ainoastaan mainitussa asetuksessa säädetty vaatimukset täyttäviä akkuja tai paristoja, joissa on asetuksessa edellytetyt asiakirjat ja merkinnät ja joiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu,

e) 41 artiklan 6 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

f) 42 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädettyä jakelijan velvollisuutta varmistaa, että ennen akun tai pariston asettamista saataville markkinoille siinä on mainitussa asetuksessa edellytetyt merkinnät,

g) 42 artiklan 3 kohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta akusta tai paristosta valmistajalle tai maahantuojaalle ja markkinavalvontaviranomaiselle tai

h) 42 artiklan 5 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 22 §:n 4 momentti, 108 §:n 1 momentti, 110 ja 111 §, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 2 momentti, 116 §, 117 a §:n 3 momentti, 117 b §, 117 d §, 124 §:n 2 momentti, 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohta, 142 §:n 1 momentin 1 kohta, 145 §:n 1 momentti sekä 147 §:n 2 momentin 21, 21 a, 21 b ja 22 kohta tulevat kuitenkin voimaan 21 päivänä toukokuuta 2026.

Jätteen siirtoon, jonka Suomen ympäristökeskus on hyväksynyt tai josta sille on toimitettu ilmoitus ennen tämän lain voimaantuloa ja josta vastaanottomaan toimivaltainen viranomainen on antanut vastaanottovahvistuksen, sekä laittomaan jätesiiirtoon, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Liite 1

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 5 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

- 1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:
 - a) on tarkoitettu syötäviksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;
 - b) syödään tavallisesti astiasta; ja
 - c) ovat valmiita syötäviksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;
- 2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;
- 3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;
- 4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;
- 5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkausina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Liite 2

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokat 14.8.2018 saakka (53 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta)

Kussakin jäljempänä luetellussa laiteluokassa on ohjeellinen luettelo luokkaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

1. Suuret kodinkoneet

Suuret kylmälaitteet

Jääkaapit

Pakastimet

Muut suuret koneet, joita käytetään elintarvikkeiden jäähdyttämiseen, säilyttämiseen ja varastointiin

Pesukoneet

Vaatteiden kuivauslaitteet

Astianpesukoneet

Ruoanlaittoon käytettävät laitteet

Sähköliedet

Sähköllä toimivat keittolevyt

Mikroaaltouunit
Muut suuret koneet, joita käytetään ruoan valmistukseen ja muuhun elintarvikkeiden käsittelyyn
Sähköiset lämmityslaitteet
Sähköiset lämpöpatterit
Muut suuret laitteet, joita käytetään huoneiden, vuoteiden ja istuinten lämmittämiseen
Sähkötuulettimet
Ilmastointilaitteet
Muut tuuletus-, poistotuuletus- ja ilmanvaihtolaitteet

2. Pienet kodinkoneet

Pölynimurit
Mattoharjat
Muut siivouskoneet
Ompelu-, neulonta- ja kutomakoneet sekä muut koneet tekstiilien käsittelyä varten
Silitysraudat ja muut koneet tekstiilien silitystä, mankelointia ja muuta huoltoa varten
Leivänpaahtimet
Pöytägrillit
Kahvimyllyt, kahvinkeitin ja laitteet purkkien tai pakkausten avaamista tai sulkemista varten
Sähköveitset
Hiustenleikkukoneet, hiustenkuivaimet, sähköhammasharjat, parranajokoneet, sähköhierojat ja muut vartalonhoitovälineet
Kellot ja aikaa mittaavat, osoittavat ja tallentavat laitteet
Vaa'at

3. Tieto- ja teletekniset laitteet

Keskittetty tietojenkäsittely:
Keskustietokoneet
Minitietokoneet
Tulostimet
Henkilökohtainen tietojenkäsittely:
Henkilökohtaiset tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)
Kannettavat tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)
Sylimikrot
Kämmenmikrot
Kirjoittimet
Kopiokoneet
Sähkö- ja elektroniset kirjoituskoneet
Tasku- ja pöytälaskimet
Muut tuotteet ja laitteet tietojen sähköistä keräämistä, tallentamista, käsittelyä, esittelyä tai välittämistä varten
Päätelaitteet ja -järjestelmät
Telekopiolaitteet
Teleksit
Puhelimet
Maksulliset puhelimet
Johdottomat puhelimet
Matkapuhelimet
Puhelinvastaajat
Muut tuotteet tai laitteet äänen, kuvan tai muun tiedon välittämiseksi telelaitteiden avulla

4. Kuluttajaelektroniikka ja aurinkosähköpaneelit

Radiot

Televisiot

Videokamerat

Videonauhurit

Hifinauhurit

Äänentoistolaitteet

Soittimet

Muut tuotteet tai laitteet äänen tai kuvan tallentamista ja toistamista varten, mukaan lukien äänen ja kuvan levittämiseen tarkoitettut signaalit ja muut tekniikat kuin televiestintä

Aurinkosähköpaneelit

5. Valaistuslaitteet

Loisteputkivalaisimet, lukuun ottamatta kotitalouksien valaisimia

Loisteputket

Pienloistelamput

Korkeatehoiset purkauslamput, mukaan luettuina painenatriumlamput ja metallihalidilamput

Matalapaineiset natriumlamput

Muut valaistuslaitteet tai laitteet valaistuksen suuntaamista ja säätämistä varten lukuun ottamatta hehkulamppuja

6. Sähkö- ja elektroniikkatyökalut, lukuun ottamatta suuria kiinteitä teollisuuden työkoneita

Porat

Sahat

Ompelukoneet

Laitteet, joilla sorvataan, jyrsitään, hiotaan, sahataan, leikataan, porataan, rei'itetään, lävistetään, taitetaan, taivutetaan tai vastaavanlaisesti työstetään puuta, metallia ja muita aineita

Niittaus-, naulaus- tai ruuvauskoneet tai niittien, nauhojen ja ruuvien poistamiseen käytettävät tai muut vastaavat koneet

Hitsaus-, juotto- tai vastaavat laitteet

Nestemäisten tai kaasumaisten aineiden ruiskutus-, levitys- ja dispergointilaitteet sekä muut käsittelylaitteet

Ruohonleikkurit ja muut puutarhatyökalut

7. Lelut, vapaa-ajan välineet ja urheiluvälineet

Sähköjunat tai kilpa-autoradat

Videopelien kädessä pidettävät ohjauspäätteet

Videopelit

Tietokoneet pyöräilyä, sukellusta, juoksua, soutua jne. varten

Sähkö- tai elektroniikkakomponentteja sisältävät urheiluvälineet

Kolikkoautomaatit

8. Terveystieteiden laitteet, lukuun ottamatta kaikkia siirteitä ja infektoituvia tuotteita

Sädehoitolaitteet

Kardiologiset laitteet

Dialyysilaitteet

Hengityskoneet

Isotooppilääketieteen laitteet

In vitro -diagnostiikassa käytettävät laboratoriolaitteet

Analysaattorit

Pakastimet
Hedelmöitystestit
Muut laitteet sairauden, vamman tai invaliditeetin havaitsemiseksi, estämiseksi, seuraamiseksi, hoitamiseksi ja lievittämiseksi

9. Tarkkailu- ja valvontalaitteet

Paloilmaisimet
Lämmityksen säätölaitteet
Termostaatit
Kotitalouksissa tai laboratorioissa käytettävät mittaus-, punnitus- ja säätölaitteet
Muut teollisuuslaitoksissa (esimerkiksi ohjauspaneelissa) käytetyt tarkkailu- ja valvontalaitteet

10. Automaatit

Lämminjuoma-automaatit
Kuumien ja kylmien juomien pullo- ja tölkkiautomaatit
Kiinteiden tuotteiden automaatit
Raha-automaatit
Erilaiset tuoteautomaatit

Liite 3

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokat 15.8.2018 alkaen (53 §:n 1 momentin 3 kohta)

Kussakin jäljempänä luetellussa laiteluokassa on ohjeellinen luettelo luokkaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

1. Suuret kodinkoneet

Suuret kylmlaitteet
Jääkaapit
Pakastimet
Muut suuret koneet, joita käytetään elintarvikkeiden jäähdyttämiseen, säilyttämiseen ja varastointiin
Pesukoneet
Vaatteiden kuivauslaitteet
Astianpesukoneet
Ruoanlaittoon käytettävät laitteet
Sähköliedet
Sähköllä toimivat keittolevyt
Mikroaaltouunit
Muut suuret koneet, joita käytetään ruoan valmistukseen ja muuhun elintarvikkeiden käsittelyyn
Sähköiset lämmityslaitteet
Sähköiset lämpöpatterit
Muut suuret laitteet, joita käytetään huoneiden, vuoteiden ja istuinten lämmittämiseen
Sähkötuulettimet
Ilmastointilaitteet
Muut tuuletus-, poistotuuletus- ja ilmanvaihtolaitteet

2. Pienet kodinkoneet

Pölynimurit
Mattoharjat
Muut siivouskoneet
Ompelu-, neulonta- ja kutomakoneet sekä muut koneet tekstiilien käsittelyä varten
Silitysraudat ja muut koneet tekstiilien silitystä, mankelointia ja muuta huoltoa varten
Leivänpaahdit
Pöytägrillit
Kahvimyllyt, kahvinkeitin ja laitteet purkkien tai pakkausten avaamista tai sulkemista varten
Sähköveitset
Hiustenleikkukoneet, hiustenkuivaimet, sähköhammasharjat, parranajokoneet, sähköhierojat ja muut vartalonhoitovälineet
Kellot ja aikaa mittaavat, osoittavat ja tallentavat laitteet
Vaa'at

3. Tieto- ja teletekniset laitteet

Keskittetty tietojenkäsittely:
Keskustietokoneet
Minitietokoneet
Tulostimet
Henkilökohtainen tietojenkäsittely:
Henkilökohtaiset tietokoneet (keskussyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)
Kannettavat tietokoneet (keskussyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)
Sylimikrot
Kämmenmikrot
Kirjoittimet
Kopiokoneet
Sähkö- ja elektroniset kirjoituskoneet
Tasku- ja pöytälaskimet
Muut tuotteet ja laitteet tietojen sähköistä keräämistä, tallentamista, käsittelyä, esittelyä tai välittämistä varten
Päätelaitteet ja -järjestelmät
Telekopiolaitteet
Teleksit
Puhelimet
Maksulliset puhelimet
Johdottomat puhelimet
Matkapuhelimet
Puhelinvastaajat
Muut tuotteet tai laitteet äänen, kuvan tai muun tiedon välittämiseksi telelaitteiden avulla

4. Kuluttajaelektroniikka ja aurinkosähköpaneelit

Radiot
Televisiot
Videokamerat
Videonauhurit
Hifinauhurit
Äänentoistolaitteet
Soittimet
Muut tuotteet tai laitteet äänen tai kuvan tallentamista ja toistamista varten, mukaan lukien äänen ja kuvan levittämiseen tarkoitetut signaalit ja muut tekniikat kuin televiestintä
Aurinkosähköpaneelit

5. Valaistuslaitteet

Loisteputkivalaisimet, lukuun ottamatta kotitalouksien valaisimia

Loisteputket

Pienloistelamput

Korkeatehoiset purkauslamput, mukaan luettuina painenatriumlamput ja metallihalidilamput

Matalapaineiset natriumlamput

Muut valaistuslaitteet tai laitteet valaistuksen suuntaamista ja säätämistä varten lukuun ottamatta hehkulamppuja

6. Sähkö- ja elektroniikkatyökalut, lukuun ottamatta suuria kiinteitä teollisuuden työkoneita

Porat

Sahat

Ompelukoneet

Laitteet, joilla sorvataan, jyrsitään, hiotaan, sahataan, leikataan, porataan, rei'itetään, lävistetään, taitetaan, taivutetaan tai vastaavanlaisesti työestetään puuta, metallia ja muita aineita

2.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään ympäristönsuojelulakiin (527/2014) uusi 221 g § seuraavasti:

221 g §

Akkuja ja paristoja koskevat säännökset

Akkujen ja paristojen käsittelystä säädetään akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1542 70 artiklan 1–3 kohdassa, luvan saaneiden laitosten kierrätystehokkuutta ja materiaalin talteenottoa koskevista velvollisuuksista 71 artiklan 1–3 kohdassa ja käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden velvollisuuksista ilmoittaa tiedot toimivaltaiselle viranomaiselle 75 artiklan 5 kohdassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

3.

Laki

sähköturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sähköturvallisuuslain (1135/2016) 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 250/2022, uusi
10 momentti seuraavasti:

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Akuista ja paristoista säädetään akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1542.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain (18/2024) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1075/2025, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 17 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo myös digipalveluasetuksen III luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvan verkkoalustan tarjoajalle akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1542, jäljempänä *akkuasetus*, 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjä digipalveluasetusta täsmentäviä elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä koskevia velvollisuuksia digipalveluasetuksessa ja tässä laissa säädetyin toimivaltuuksin.

17 §

Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut

Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun verkkoalustan tarjoajalle, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajien kanssa ja joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädetyt tiedot tuottajilta ennen kuin nämä voivat käyttää sen verkkoalustan palvelua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan b alakohta, sellaisena
kuin se on laissa 717/2021 seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin

b) jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja
asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston
asetusta (EU) 2024/1157 tai asetuksen nojalla annettua säännöstä taikka

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa
ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava
ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

lannoitelain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitelain (711/2022) 3 §:n 5 momentti seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Lannoitevalmisteiden ainesosina käytettävien jätteiden ja teollisuuden sivutuotteiden käsittelyä, käyttöä ja hävittämistä koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi terveydensuojelulaissa (763/1994), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), jätelaissa (646/2011) ja jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1157. Maa-ainesten ottamisesta kuljetettavaksi, varastoitavaksi tai jalostettavaksi säädetään lisäksi maa-aineslaissa (555/1981).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 5.2.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

1.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan jätelain (646/2011) 2 §:n 5 momentti sekä 109, 113 ja 114 §, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 5 momentti laissa 1068/2024,

muutetaan 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 22 §:n 3 ja 4 momentti, 47 §:n 2 momentti, 48 §:n 1 momentin 4 kohta, 48 b §:n 5 momentti, 49 §:n 1 momentti, 51 §:n 1 momentti, 52 §:n 2 momentti, 53 §, 53 a §:n 1 momentti, 54 §:n 1 momentti, 56, 57 ja 61 §, 63 §:n 1 momentti, 63 a §:n 2 momentti, 64 §:n 1 momentti, 66 §, 66 a §:n 1 momentin 2 kohta, 66 b §:n 1 momentti, 101 §:n 2 momentti, 102 §:n 3 momentti, 103 §, 107 §:n 1 momentti, 108 §:n 1 momentti, 110 ja 111 §, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 2 momentti, 116, 117 a ja 117 b §, 119 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta sekä 3 momentti, 124 §:n 3 momentti, 126 §:n 1 momentin 1 kohta, 128 §:n 1 kohta, 131 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1, 8 ja 9 kohta, 142 §:n 1 momentin 1 kohta, 145 §:n 1 momentti, 147 §:n 2 momentin 21, 22, 24 ja 25 kohta sekä liite,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 48 §:n 1 momentin 4 kohta, 53 a §:n 1 momentti ja 66 a §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1096/2022, 22 §:n 3 momentti ja 126 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 757/2018, 22 §:n 4 momentti, 64 §:n 1 momentti, 107 §:n 1 momentti, 122 §:n 3 momentti, 128 §:n 1 kohta ja 142 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 799/2025, 47 §:n 2 momentti, 54 §:n 1 momentti, 63 §:n 1 momentti, 63 a §:n 2 momentti, 66 §, 66 b §:n 1 momentti, 117 b §, 119 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 131 §:n 1 momentti ja 2 momentin 8 kohta sekä 147 §:n 2 momentin 21 ja 22 kohta laissa 714/2021, 48 b §:n 5 momentti, 51 §:n 1 momentti ja liite laissa 1402/2025, 53 ja 56 § osaksi laissa 410/2014, 61 § osaksi laissa 799/2025, 101 §:n 2 momentti laissa 494/2022, 102 §:n 3 momentti laissa 410/2014, 103 § osaksi laissa 410/2014 ja 799/2025, 108 §:n 1 momentti laissa 626/2017, 117 a § laissa 410/2014 ja 1518/2015, 124 §:n 3 momentti ja 145 §:n 1 momentti laissa 834/2017, 147 §:n 2 momentin 24 ja 25 kohta laissa 1120/2024, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a §, 46 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 714/2021, uusi 3 momentti, 55 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1096/2022, uusi 2 momentti, 66 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 714/2021 ja 1096/2022, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 117 d § ja 147 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 714/2021 ja 1120/2024, uusi 21 a, 21 b ja 26 kohta sekä lakiin uusi liite 2 ja 3 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään lisäksi akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1542, jäljempänä akkuasetus, soveltamisalaan kuuluvien akkujen ja paristojen markkinavalvontaviranomaisesta sekä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja nimeämisestä ilmoitetuiksi laitoksiksi.

kumotaan 5 mom.

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

29) jätteen kansainvälisellä siirrolla jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1013/2006, jäljempänä jätteesiirtoasetus, tarkoitettua jätteen siirtoa Suomesta toiseen maahan, toisesta maasta Suomeen ja jätteen siirtoa Suomen kautta;

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

29) jätteen kansainvälisellä siirrolla jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1157, jäljempänä jätteesiirtoasetus, tarkoitettua jätteen siirtoa Suomesta toiseen maahan, toisesta maasta Suomeen ja jätteen siirtoa Suomen kautta;

16 a §

Akkujen ja paristojen merkintöjä, ohjeita, turvallisuustietoja sekä asiakirjoja koskevat kielivaatimukset

Akkuasetuksen 38 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 7 kohdassa, 41 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja 3 kohdassa ja 42 artiklan 2 kohdan c alakohdassa sekä 74 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut ohjeet, turvallisuustiedot ja asiakirjat on toimitettava ainakin suomeksi ja ruotsiksi. Mainitun asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa, 38 artiklan

10 kohdassa, 41 artiklan 8 kohdassa ja 42 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen tietojen ja asiakirjojen tulee olla suomen tai ruotsin kielellä taikka muulla markkinavalvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä.

22 §

22 §

*Valtion viranomaiset**Valtion viranomaiset*

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiirtoasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopea-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen siltä osin kuin kyse ei ole mainitun asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettusta viranomaisesta.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus toimii viranomaisena myös jätteensiirtoasetuksen mukaisessa jätteiden siirtojen valvontaryhmässä. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopea-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen siltä osin kuin kyse ei ole mainitun asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettusta viranomaisesta.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sekä akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

46 §

46 §

*Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista**Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista*

Tuottajan vastuusta akkujen ja paristojen jätehuollon kustannuksista säädetään lisäksi akkuasetuksen 56 artiklan 4 ja 5 kohdassa.

47 §

*Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää
jätehuolto*

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muu toimija kuin tuottaja saa tarjota tuotteiden uudelleenkäyttöön tai sen valmisteluun liittyviä palveluita.

47 §

*Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää
jätehuolto*

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muu toimija kuin tuottaja saa tarjota tuotteiden uudelleenkäyttöön tai sen valmisteluun liittyviä palveluita. *Akkujen ja paristojen osalta muu toimija kuin tuottaja saa tarjota vain tuotteen uudelleenkäyttöön liittyviä palveluita.*

48 §

*Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja
tuottajat*

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

4) paristot ja akut, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, ajoneuvoihin tai muihin tuotteisiin sisältyvät paristot ja akut, joiden tuottajana pidetään pariston tai akun markkinoille saattajaa;

48 §

*Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja
tuottajat*

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

4) paristot ja akut, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, ajoneuvoihin tai muihin tuotteisiin sisältyvät paristot ja akut, joiden *tuottaja on akkuasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 47 alakohdassa tai 56 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tuottaja*;

48 b §

*Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien
toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista*

Liitteessä tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

48 b §

*Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien
toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista*

Liitteessä *I* tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

- 1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

49 §

49 §

Käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus

Käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanottopaikkoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Tarvittavien vastaanottopaikkojen määrää alueittain määritettäessä otetaan huomioon niihin luovutettavien käytöstä poistettujen tuotteiden laji, laatu ja ennakoitu määrä sekä vastaanotosta ja kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset. Määrä voi olla tuoteryhmittäin ja alueittain erilainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vastaanottopaikkojen määrästä.

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanottopaikkoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Tarvittavien vastaanottopaikkojen määrää alueittain määritettäessä otetaan huomioon niihin luovutettavien käytöstä poistettujen tuotteiden laji, laatu ja ennakoitu määrä sekä vastaanotosta ja kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset. Määrä voi olla tuoteryhmittäin ja alueittain erilainen. *Jäteakkujen ja -paristojen keräyksestä säädetään akkuasetuksen 59–61 artiklassa.* Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vastaanottopaikkojen määrästä.

51 §

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottopaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimista, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottopaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimista, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehdoista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on

tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 ja 12 kohdassa tarkoitettua tuottajaa.

tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 ja 12 kohdassa tarkoitettua tuottajaa. *Akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkuasetuksen 74 artiklassa.*

52 §

Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi

Tuottajan on uudelleenkäytön edistämiseksi mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että tuotteen haltijat ja käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa järjestävät muut toimijat saavat tarvittavat tiedot tuotteen ja sen osien uudelleenkäyttömahdollisuuksista ja purkamisesta sekä vaarallisten aineiden ja osien sijainnista tuotteessa.

52 §

Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi

Tuottajan on uudelleenkäytön edistämiseksi mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että tuotteen haltijat ja käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa järjestävät muut toimijat saavat tarvittavat tiedot tuotteen ja sen osien uudelleenkäyttömahdollisuuksista ja purkamisesta sekä vaarallisten aineiden ja osien sijainnista tuotteessa. *Akkujen ja paristojen toimintakuntoa ja odotettua käyttöikää koskevien tietojen antamisesta säädetään lisäksi akkuasetuksen 14 artiklassa ja akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevien tietojen antamisesta 74 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.*

53 §

*Poikkeukset eräiden **muualla kuin kotitaloudessa käytettävien** tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta*

Tuottaja vastaa ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatetun muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen jätehuollon kustannuksista vain, jos käytöstä poistettava laite korvataan vastaavalla tai samaan tarkoitukseen käytettävällä uudella laitteella. Muussa tapauksessa laitteen haltija vastaa ennen mainittua päivää markkinoille saatetun laitteen jätehuollon kustannuksista. Tuottaja ja laitteen haltija voivat sopia jätehuollon kustannusten jakamisesta toisin

53 §

Poikkeukset eräiden tuotteiden tuottajan kustannusvastuusta

Poiketen siitä mitä 46 §:ssä säädetään, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottaja ei vastaa:

1) ennen 14 päivää elokuuta 2005 markkinoille saatettujen liitteessä 2 tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien muiden kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuoltokustannuksista, ellei laitetta korvata uudella vastaavalla tai saman käyttötarkoituksen omaavalla laitteella;

riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

Teollisuusparistojen ja -akkujen sekä muuhun kuin yksityiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen ajoneuvoparistojen ja -akkujen tuottaja ja tällaisen pariston tai akun haltija voivat sopia jätahuollon kustannusten jaosta toisin kuin 46 §:n 1 momentissa säädetään.

2) ennen 13 päivää elokuuta 2012 markkinoille saatettujen

aurinkosähköpaneelien

jätahuoltokustannuksista; eikä

3) ennen 15 päivää elokuuta 2018 markkinoille saatettujen liitteessä 3

tarkoitettuihin laiteluokkiin kuuluvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden

jätahuoltokustannuksista, edellyttäen, että mainitut laitteet eivät sisälly liitteessä 2

tarkoitettuihin laiteluokkiin.

Tuottajan on otettava vastaanottopaikoissaan vastaan kaikki 1 momentissa tarkoitetut toimialaansa kuuluvat laitteet. Tällöin tuottaja saa periä käytöstä poistettavan laitteen viimeiseltä haltijalta kohtuullisen maksun jätahuollon järjestämisestä.

Tuottaja ja muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen haltija saavat sopia jätahuollon kustannusten jakamisesta toisin kuin tässä pykälässä säädetään riippumatta laitteen markkinoille saattamisen ajankohdasta.

53 a §

53 a §

Tuottajan omavalvonta

Tuottajan omavalvonta

Tuottajan on valvottava säännöllisesti ja suunnitelmallisesti tässä luvussa säädettyjen velvoitteiden toteutumista sekä kehitettävä tätä koskevan tiedon luotettavuutta (omavalvonta). Omavalvonnan tueksi on tarvittaessa teetettävä säännöllinen tarkastus riippumattomalla ja ammattitaitoisella henkilöllä. Tuottajan on laadittava omavalvonnasta kirjallinen suunnitelma, joka on liitettävä 101 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

Tuottajan on valvottava säännöllisesti ja suunnitelmallisesti tässä luvussa säädettyjen velvoitteiden toteutumista sekä kehitettävä tätä koskevan tiedon luotettavuutta (omavalvonta). Omavalvonnan tueksi on tarvittaessa teetettävä säännöllinen tarkastus riippumattomalla ja ammattitaitoisella henkilöllä. Tuottajan on laadittava omavalvonnasta kirjallinen suunnitelma, joka on liitettävä 101 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Akkuja ja paristoja koskevasta tuottajan omavalvonnasta säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 5 kohdassa.

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on pidettävä tuotetyypeittäin kirjaa markkinoille saattamiensa tuotteiden ja vastaanottamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden sekä niistä syntyneiden jätteiden laajista, laadusta ja määrästä samoin kuin muista niihin rinnastettavista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista seikoista. Kirjanpidossa on lisäksi eriteltävä tarvittaessa toimituskohteittain uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, muuhun hyödyntämiseen ja loppukäsittelyyn toimitetut tuotteet ja jätteet. Kirjanpidossa on oltava vastaavat tiedot myös 48 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen ja 3 kohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osista sekä niistä syntyvistä jätteistä samoin kuin toiseen maahan viedyistä käytöstä poistetuista tuotteista ja jätteistä.

55 §

Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on pidettävä tuotetyypeittäin kirjaa markkinoille saattamiensa tuotteiden ja vastaanottamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden sekä niistä syntyneiden jätteiden laajista, laadusta ja määrästä samoin kuin muista niihin rinnastettavista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista seikoista. Kirjanpidossa on lisäksi eriteltävä tarvittaessa toimituskohteittain uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun, kierrätykseen, muuhun hyödyntämiseen ja loppukäsittelyyn toimitetut tuotteet ja jätteet. Kirjanpidossa on oltava vastaavat tiedot myös 48 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen ja 3 kohdassa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osista sekä niistä syntyvistä jätteistä samoin kuin toiseen maahan viedyistä käytöstä poistetuista tuotteista ja jätteistä. *Akkujen ja paristojen tuottajien kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta säädetään akkuasetuksen 75 artiklassa.*

55 §

Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

Akkujen ja paristojen jakelijoiden tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 42 artiklan 2 kohdassa ja verkkoalustan tarjoajien velvollisuuksista akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa. Akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjen velvollisuuksien valvonnasta säädetään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetussa laissa (18/2024).

56 §

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet:

1) kannettavat paristot ja akut ilman vaatimusta uuden tuotteen ostosta vastaanoton edellytyksenä;

1 a) kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä, ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä;

2) muut kuin 1 a kohdassa tarkoitetut kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite;

3) moottorikäyttöisen ja muun ajoneuvon tai laitteen renkaat, jos ne lajiltaan ja määrältään vastaavat ostettavia uusia renkaita.

Edellä 1 momentin 1 a kohdassa tarkoitettua vastaanottovelvollisuutta ei kuitenkaan ole myyntipinta-alaltaan alle 1 000 neliömetrin päivittäistavarakaupassa eikä muussakaan kaupassa, jos sen myyntipinta-ala on alle 200 neliömetriä. Tuotteen jakelija voi järjestää 1 momentin 1 a ja 2 kohdassa tarkoitetun vastaanoton myös myyntipisteen välittömässä läheisyydessä.

Jos yksityiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen ajoneuvoparistojen ja -akkujen jakelija ottaa vastaan vastaavia käytöstä poistettuja paristoja ja akkuja, ne on otettava vastaan maksutta ilman vaatimusta uuden tuotteen ostosta.

Tuotteen jakelijan on koottava käytöstä poistetut tuotteet kuljetuksen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi eriksi. Jakelija saa luovuttaa käytöstä poistetut tuotteet vain tuottajan lukuun toimivalle kuljettajalle tai käsittelijälle. Tuotteen jakelija vastaa järjestämänsä vastaanoton kustannuksista.

56 §

Tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan seuraavat käytöstä poistetut tuotteet:

kumotaan 1 kohta

1) kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä, ilman vaatimusta uuden laitteen ostosta vastaanoton edellytyksenä;

2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite;

3) moottorikäyttöisen ja muun ajoneuvon tai laitteen renkaat, jos ne lajiltaan ja määrältään vastaavat ostettavia uusia renkaita.

Jakelijan velvollisuudesta ottaa vastaan käytöstä poistetut akut ja paristot säädetään akkuasetuksen 62 artiklassa.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vastaanottovelvollisuutta ei kuitenkaan ole myyntipinta-alaltaan alle 1 000 neliömetrin päivittäistavarakaupassa eikä muussakaan kaupassa, jos sen myyntipinta-ala on alle 200 neliömetriä. Tuotteen jakelija voi järjestää 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun vastaanoton myös myyntipisteen välittömässä läheisyydessä.

kumotaan 3 mom.

Tuotteen jakelijan on koottava käytöstä poistetut tuotteet kuljetuksen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi eriksi. Jakelija saa luovuttaa käytöstä poistetut tuotteet vain tuottajan lukuun toimivalle kuljettajalle tai käsittelijälle. Tuotteen jakelija vastaa järjestämänsä vastaanoton kustannuksista. *Akkujen ja paristojen jakelija vastaa järjestämänsä vastaanoton niistä kustannuksista, jotka eivät kuulu*

akkuasetuksen 59 artiklan 1 kohdan, 60 artiklan 4 kohdan ja 61 artiklan 3 kohdan mukaan tuottajan vastuulle.

57 §

Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään ja muussa markkinoinnissaan tiedotettava mahdollisuudesta luovuttaa käytöstä poistettu tuote jakelijan vastaanottoon ja vastattava tiedotuksen kustannuksista.

57 §

Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

Tuotteen jakelijan on myyntipisteessään ja muussa markkinoinnissaan tiedotettava mahdollisuudesta luovuttaa käytöstä poistettu tuote jakelijan vastaanottoon ja vastattava tiedotuksen kustannuksista. *Jakelijan velvollisuudesta antaa akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisyä ja jätehuoltoa koskevia tietoja säädetään akkuasetuksen 74 artiklan 4 kohdassa.*

61 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

61 §

Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Akkujen ja paristojen tuottajan tai tuottajayhteisön on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan tai tuottajayhteisöön liittyneiden tuottajien markkinoille saattamien akkujen ja paristojen vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava *Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava* luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on *kotipaikka Euroopan talousalueeseen*

rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että Lupa- ja valvontavirasto saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

kuuluvassa valtiossa. Edellytyksenä on lisäksi, että Lupa- ja valvontavirasto saa vakuuden pyynnöstä käyttöönsä.

Vakuuden on oltava riittävä jätehuoltotoimien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annetut määräykset. Tuottajan asettaman vakuuden on katettava tuottajan vakuuden asettamista edeltäneenä vuonna markkinoille saataville asettamien tuotteiden jätehuollosta keskimäärin aiheutuva kustannus ja tuottajayhteisön asettaman vakuuden on katettava sen vastuulle kuuluvista jätehuoltotoimista kuuden kuukauden aikana aiheutuvat keskimääräiset kustannukset. Vakuuden määrän on oltava vähintään 10 000 euroa.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. Lupa- ja valvontavirasto jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, jos tuottaja tai tuottajayhteisö on todettu maksukyvyttömäksi tai on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen tai muiden tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien noudattamisen.

Ennen vakuuden realisointia valvontaviranomaisen on määrättävä 128 §:ssä säädetyn mukaisesti toiminnanharjoittaja täyttämään velvollisuutensa ja asetettava määräyksen tehosteeksi teettämisuhka. Vakuus voidaan käyttää teettämistoimien kustannusten kattamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi jakaa vakuuden perusteella saamansa määrän tuottajille ja tuottajayhteisöille niiden markkinaosuuksien mukaisessa suhteessa jätehuoltopalveluiden hankkimista varten tai hankkia jätehuoltopalvelut itse.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja vakuuden käyttöön ottamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja vakuuden käyttöön ottamisesta.

63 §

63 §

*Tuottajayhteisön toiminta**Tuottajayhteisön toiminta*

Tuottajayhteisön on oltava voittoa tavoittelematon yhteisö, jonka tarkoituksena

Tuottajayhteisön on oltava voittoa tavoittelematon yhteisö, jonka tarkoituksena

on hoitaa siihen liittyneiden tuottajien tuottajavastuuvélvoitteet. Tuottajayhteisössä vélvoitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ja siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajan kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevat vélvoitteet on osoitettava kevennettyinä sellaiselle tuottajalle, joka saattaa markkinoille vähäisiä määriä tuotteita, jos vélvoitteet muutoin olisivat tuottajalle kohtuuttomat.

on hoitaa siihen liittyneiden tuottajien tuottajavastuuvélvoitteet. Tuottajayhteisössä vélvoitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ja siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajan kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevat vélvoitteet on osoitettava kevennettyinä sellaiselle tuottajalle, joka saattaa markkinoille vähäisiä määriä tuotteita, jos vélvoitteet muutoin olisivat tuottajalle kohtuuttomat. *Akkujen ja paristojen tuottajayhteisöjen toimintaa koskevista velvollisuuksista säädetään akkuasetuksen 57 artiklan 2–5 kohdassa.*

63 a §

Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

Maksuosuuksia määrittäessään tuottajayhteisön on mahdollisuuksien mukaan yksittäisten tuotteiden tai toisiaan vastaavien tuote- tai materiaalityhmien osalta otettava huomioon erityisesti niiden kestävyys, korjattavuus, uudelleenkäytettävyyden, kierrätettävyyden ja vaarallisten aineiden esiintyminen.

Maksuosuuksia määrittäessään tuottajayhteisön on mahdollisuuksien mukaan yksittäisten tuotteiden tai toisiaan vastaavien tuote- tai materiaalityhmien osalta otettava huomioon erityisesti niiden kestävyys, korjattavuus, uudelleenkäytettävyyden, kierrätettävyyden ja vaarallisten aineiden esiintyminen. *Akkujen ja paristojen tuottajien maksuosuuksien mukauttamisesta säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 5 kohdassa ja 57 artiklan 2 kohdassa.*

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvélvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Lupa- ja valvontavirastolle selvitys riittävistä

63 a §

Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvélvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Lupa- ja valvontavirastolle selvitys riittävistä

taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. *Akkujen ja paristojen tuottajayhteisön on sisällytettävä selvitykseen viimeksi päätyneen tilikauden vahvistettu tilinpäätös ja alkaneen tilikauden talousarvio.*

66 §

Tuottajayhteisön palveluhankinta

Tuottajayhteisön on hankkiessaan tuotteiden uudelleenkäyttöön ja jätehuoltoon liittyviä palveluja otettava tasapuolisesti huomioon muut taloudelliset toimijat ja heidän toimintamahdollisuutensa kyseisillä markkinoilla siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajayhteisön on julkaistava yleisessä tietoverkossa tiedot palvelunhankinnoissaan noudatettavista yleisistä periaatteista ja menettelyistä.

66 a §

Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

Suomeen sijoittautuneen toimijan, joka myy etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen valtioon tuottajavastuun piiriin kuuluvia tuotteita, on vastattava tuottajavastuuvorotteidensa täyttämistä kyseisessä valtiossa. Seuraavia 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon myyvän toimijan on tuottajavastuuvorotteidensa täyttämiseksi nimettävä kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautunut valtuutettu edustaja:

66 §

Tuottajayhteisön palveluhankinta

Tuottajayhteisön on hankkiessaan tuotteiden uudelleenkäyttöön ja jätehuoltoon liittyviä palveluja otettava tasapuolisesti huomioon muut taloudelliset toimijat ja heidän toimintamahdollisuutensa kyseisillä markkinoilla siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajayhteisön on julkaistava yleisessä tietoverkossa tiedot palvelunhankinnoissa noudattamistaan yleisistä periaatteista ja menettelyistä. *Akkujen ja paristojen tuottajayhteisöjen velvollisuuksista niiden hankkiessa tässä momentissa tarkoitettuja palveluita säädetään lisäksi akkuasetuksen 57 artiklan 6 ja 8 kohdassa.*

66 a §

Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

Suomeen sijoittautuneen toimijan, joka myy etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen valtioon tuottajavastuun piiriin kuuluvia tuotteita, on vastattava tuottajavastuuvorotteidensa täyttämistä kyseisessä valtiossa. Seuraavia 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon myyvän toimijan on tuottajavastuuvorotteidensa täyttämiseksi nimettävä kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautunut valtuutettu edustaja:

2) liitteessä tarkoitetut kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset;

Poiketen siitä, mitä 62 §:n 1 momentissa säädetään, toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tuottajan, joka myy 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille Suomeen, on tuottajayhteisöön liittymisen sijasta nimettävä valtuutettu edustaja vastaamaan velvoitteidensa täyttämisestä Suomessa. Muu toiseen valtioon sijoittautunut 48 §:ssä tarkoitettuja tuotteita myyvä etämyyjä voi tuottajayhteisöön liittymisen sijasta nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan velvoitteistaan Suomessa.

Toiseen valtioon sijoittautunut tuottajaa vastaava toimija, joka toimittaa Suomen markkinoille tuotteita muulla kuin etäkaupalla, voi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan Suomeen sijoittautuneen tuottajan sijasta tämän velvoitteista. Tuottajaa vastaava toimija voi valtuutetun edustajan nimeämisen sijasta tehdä vastaavassa tarkoituksessa sopimuksen hyväksytyn tuottajayhteisön kanssa. Tuottajaa vastaavan toimijan on tiedotettava velvoitteiden hoitamisesta tai niiden hoitamisen muuttumisesta tai peruuttamisesta tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista mainittujen tuotteiden osalta. Verkkokaupan alustan ylläpitäjä voi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan alustallaan toimivan etämyyjän tuottajavastuuvélvoitteista Suomessa taikka vastaavassa tarkoituksessa tehdä sopimuksen hyväksytyn tuottajayhteisön kanssa. Verkkokaupan alustan ylläpitäjällä on oltava tähän kirjallinen valtuutus alustallaan toimivalta etämyyjältä.

2) liitteessä I tarkoitetut kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset;

Poiketen siitä, mitä 62 §:n 1 momentissa säädetään, toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tuottajan, joka myy 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille Suomeen, on tuottajayhteisöön liittymisen sijasta nimettävä valtuutettu edustaja vastaamaan velvoitteidensa täyttämisestä Suomessa. Muu toiseen valtioon sijoittautunut 48 §:ssä tarkoitettuja tuotteita myyvä etämyyjä voi tuottajayhteisöön liittymisen sijasta nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan velvoitteistaan Suomessa.

Akkujen ja paristojen tuottajan ja muun toimijan velvollisuudesta nimetä laajennetusta tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja säädetään akkuasetuksen 56 artiklan 3 kohdassa.

Toiseen valtioon sijoittautunut tuottajaa vastaava toimija, joka toimittaa Suomen markkinoille tuotteita muulla kuin etäkaupalla, voi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan Suomeen sijoittautuneen tuottajan sijasta tämän velvoitteista. Tuottajaa vastaava toimija voi valtuutetun edustajan nimeämisen sijasta tehdä vastaavassa tarkoituksessa sopimuksen hyväksytyn tuottajayhteisön kanssa. Tuottajaa vastaavan toimijan on tiedotettava velvoitteiden hoitamisesta tai niiden hoitamisen muuttumisesta tai peruuttamisesta tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista mainittujen tuotteiden osalta. Verkkokaupan alustan ylläpitäjä voi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan alustallaan toimivan etämyyjän tuottajavastuuvélvoitteista Suomessa taikka vastaavassa tarkoituksessa tehdä sopimuksen hyväksytyn tuottajayhteisön kanssa. Verkkokaupan alustan ylläpitäjällä on oltava tähän kirjallinen valtuutus alustallaan toimivalta etämyyjältä.

66 b §

*Suomessa valtuutettuna edustajana
toimiminen*

Suomessa toimiva valtuutettu edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella. Valtuutetuksi edustajaksi nimetyn on muiden kuin suoraan etäkaupalla myytävien tuotteiden osalta tiedotettava saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista mainittujen tuotteiden osalta.

66 b §

*Suomessa valtuutettuna edustajana
toimiminen*

Suomessa toimiva valtuutettu edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella. Valtuutetuksi edustajaksi nimetyn on muiden kuin suoraan etäkaupalla myytävien tuotteiden osalta tiedotettava saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista mainittujen tuotteiden osalta. *Akkujen ja paristojen valtuutetun edustajan velvollisuuksista säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 7 ja 12 kohdassa.*

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa säädetty vaatimukset. Edellä 66 b §:ssä tarkoitetun valtuutetun edustajan on hakemuksessaan annettava lisäksi tiedot valtuutuksen antajasta ja tuottajista, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista valtuutusta koskevien tuotteiden osalta.

102 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Hakemuksessa on yksilöitävä hakija ja selostettava tämän harjoittama toiminta. Hakemuksessa on oltava sen käsittelemiseksi ja toiminnan asianmukaisuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotosta ja siitä tiedottamisesta, uudelleenkäytöstä, hyödyntämisestä ja muusta jätehuollosta. Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden *sekä akkujen ja paristojen* tuottajan on lisäksi esitettävä selvitys 61 §:ssä säädetystä vakuudesta. Tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hakemuksessa on esitettävä tarvittavat tiedot sopimuksista, säännöistä ja muista asiakirjoista sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta tässä laissa säädetty vaatimukset. Edellä 66 b §:ssä tarkoitetun valtuutetun edustajan on hakemuksessaan annettava lisäksi tiedot valtuutuksen antajasta ja tuottajista, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvélvoitteista valtuutusta koskevien tuotteiden osalta. *Akkujen ja paristojen tuottajan velvollisuudesta rekisteröityä tuottajarekisteriin säädetään akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja rekisteröintihakemuksen sisällöstä 3 kohdassa.*

102 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

Kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden *sekä akkujen ja paristojen* tuottajan hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi 61 §:ssä säädetyn vakuuden asettaminen. *Akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisen edellytyksistä säädetään lisäksi akkuasetuksen 58 artiklan 2 kohdassa.*

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella säädetty velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston asetuksen edellyttämään kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi. *Akkujen ja paristojen tuottajan hyväksymisestä tuottajarekisteriin säädetään lisäksi akkuasetuksen 55 artiklan 9 kohdassa.*

Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 102 §:ssä säädettyjen hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi ja muiden tässä laissa ja sen nojalla *tai akkuasetuksessa* säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi sekä toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan myös asettaa uusille tuottajille, tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmien ylläpitäjille toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen asteittain kiristyviä toiminnan aloitusvaihetta koskevia velvoitteita ja tavoitteita käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanotolle, uudelleenkäytölle ja hyödyntämiselle sekä juomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuudelle, kunnes valtioneuvoston asetuksella tai akkuasetuksella säädetty velvoitteet ja tavoitteet koskevat niitä täysimääräisesti. Tällaisia määräyksiä voidaan antaa vain, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottoa, kuljetusta ja käsittelyä koskevin asiaankuuluvien osapuolten kanssa tehdyin aiesopimuksin tai vastaavin asiakirjoin luotettavasti osoittaa, että toiminta saatetaan valtioneuvoston *asetuksessa tai akkuasetuksessa edellytettyn* kuntoon päätöksessä asetettavassa määräajassa.

Päätöksessä voidaan antaa tarpeelliset määräykset 61 §:ssä tarkoitetusta vakuudesta ja sen asettamisesta. Päätöksessä voidaan

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

107 §

*Tuottajarekisteriin hyväksymisen
peruuttaminen ja raukeaminen*

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

määrätä, että tuottajan tai tuottajayhteisön on arvioitava vakuuden riittävyyttä säännöllisesti ja annettava selvitys vakuuden riittävydestä Lupa- ja valvontavirastolle vuosittain tai toiminnan muuttuessa olennaisesti kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. Lupa- ja valvontaviraston on tarvittaessa ryhdyttävä toimiin vakuuden määrän tarkistamiseksi. Vakuuden on oltava voimassa yhtäjaksoisesti tai määrävälein uusittuna siihen saakka, kunnes vähintään kuusi kuukautta on kulunut tuottajan tai tuottajayhteisön tuottajarekisteriin merkitsemisen päättymisestä. Jos vakuuden voimassaoloa jatketaan, se on tehtävä ennen vakuuden voimassaolon päättymistä. Vakuus on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi ennen kuin tuottaja tai tuottajayhteisö voidaan rekisteröidä tuottajarekisteriin.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päätöksen sisällöstä.

107 §

*Tuottajarekisteriin hyväksymisen
peruuttaminen ja raukeaminen*

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai akkuasetuksen mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot ja aluksen siirtäminen purettavaksi

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi

Jätteen kansainvälisessä siirrosta ja sen hyväksymisessä noudatetaan, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

109 §

Jätteen siirto käsiteltäväksi toiseen maahan

Sen lisäksi, mitä 108 §:ssä säädetään, Suomesta toiseen maahan saa siirtää jätteen loppukäsiteltäväksi ja 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen hyödynnettäväksi vain, jos:

1) Suomessa ei ole teknisiä tai taloudellisia edellytyksiä taikka tarvittavia laitoksia jätteen käsittelemiseksi hyväksyttävällä tavalla;

2) jäte käsitellään ympäristönsuojelun kannalta olennaisesti paremmin kuin Suomessa;

3) jäte käsitellään tavalla, joka olisi ympäristönsuojelun kannalta hyväksyttävä Suomessa ja joka on kokonaiskustannuksiltaan olennaisesti edullisempi kuin käsittely Suomessa;

4) siirto tehdään uuden käsittelymenetelmän kokeilemiseksi tai muuta koetoimintaa varten; tai

5) muun kuin vaarallisen jätteen siirto perustuu jätehuollon alueelliseen yhteistyöhön Suomen ja Ruotsin tai Suomen ja Norjan kuntien kesken.

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot ja aluksen siirtäminen purettavaksi

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi

Jätteen kansainvälisessä siirrosta, sen hyväksymisessä ja valvonnassa noudatetaan, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

kumotaan

110 §

Jätteen siirto käsiteltäväksi Suomeen

Sen lisäksi, mitä 108 §:ssä säädetään, Suomeen saa siirtää jätteen käsiteltäväksi vain, jos Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely tai 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen hyödyntäminen ei tämän vuoksi esty tai viivästy.

Jos kysymys on jätteen siirrosta loppukäsiteltäväksi Suomeen, siirron hyväksymisen edellytyksenä on lisäksi, että:

1) vaarallinen jäte poltetaan siihen erikoistuneessa laitoksessa;

2) jäte käsitellään biologisesti tai fysikaaliskemiallisesti; tai

3) jätteen sijoittaminen maahan, maan päälle tai erityisesti suunnitellulle kaatopaikalle taikka muun kuin vaarallisen jätteen polttaminen perustuu jätehuollon alueelliseen yhteistyöhön Suomen ja Ruotsin tai Suomen ja Norjan kuntien kesken.

111 §

*Jätteen kansainvälisen siirron kieltäminen
laittoman siirron tai maksun laiminlyönnin
johdosta*

Suomen ympäristökeskus voi kieltää jätteen kansainvälisen siirron, jos:

1) jätteesiirtoasetuksen 2 artiklan 14 kohdassa tarkoitetun vastaanottajan tai 15 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekijän on tuomiolla tai päätöksellä todettu syyllistyneen mainitun artiklan 35 kohdassa tarkoitettuun laittomaan siirtoon; tai

2) ilmoituksen tekijä on jättänyt maksamatta aikaisempaan jätteen siirtoon liittyneen Suomen ympäristökeskuksen määräämän ilmoituksen käsittelymaksun.

110 §

*Jätteen siirto **loppukä**siteltäväksi Suomeen*

Sen lisäksi, mitä 108 §:ssä säädetään, Suomeen saa siirtää jätteen **loppukä**siteltäväksi vain, jos Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei tämän vuoksi esty tai viivästy.

111 §

*Jätteen kansainvälisen siirron kieltäminen
maksun laiminlyönnin johdosta*

Suomen ympäristökeskus voi kieltää jätteen kansainvälisen siirron, jos ilmoituksen tekijä on jättänyt maksamatta Suomen ympäristökeskuksen aikaisemmasta jätteen siirrosta määräämän ilmoituksen käsittelyyn tai siirtoerien valvontaan liittyvän maksun.

112 §

*Jätteensiirtoasetuksen vientikiellon
soveltaminen eräissä tilanteissa*

Suomen ympäristökeskus voi päättää, että:
1) jätteensiirtoasetuksen 36 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vientikielto ei poikkeustapauksessa koske tiettyä asetuksen liitteessä V vaaralliseksi jätteeksi luokiteltua jätettä, jos ilmoituksen tekijä luotettavasti osoittaa, ettei jätteellä ole yhtään 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vaaraominaisuutta;

2) jäte voidaan poikkeustapauksessa luokitella vaaralliseksi jätteeksi ja sen vuoksi soveltaa jätteensiirtoasetuksen 36 artiklan 1 kohdan mukaista vientikieltoa, vaikka jätettä ei mainita asetuksen liitteessä V tai se mainitaan sanotun liitteen osan 1 luettelossa B, jos kyseisellä jätteellä on jokin 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vaaraominaisuus.

113 §

*Jätteensiirtoasetuksen 18 artiklan mukaisen
jätteen kansainvälinen siirto*

Suomen ympäristökeskuksella on oikeus pyynnöstä saada jätteen kansainvälisestä siirrosta vastaavalta tai jätteen kuljettajalta jätteensiirtoasetuksen liitteessä VII tarkoitetut tiedot asetuksen 18 artiklassa tarkoitetuista jätteistä, jos se on tarpeen asetuksen noudattamisen valvontaa sekä asetuksen täytäntöönpanoa varten.

114 §

*Jätteen hyödyntämislaitoksen
ennakkohyväksyntä*

Suomen ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää Suomessa sijaitsevan jätteen

112 §

*Jätteensiirtoasetuksen vientikiellon
soveltaminen eräissä tilanteissa*

Suomen ympäristökeskus voi päättää, että:
1) jätteensiirtoasetuksen 39 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vientikielto ei poikkeustapauksessa koske tiettyä asetuksen liitteessä V tai jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY 7 artiklan nojalla annetussa jäteluettelossa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltua jätettä, jos ilmoituksen tekijä luotettavasti osoittaa, ettei jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta;

2) jäte voidaan poikkeustapauksessa luokitella vaaralliseksi jätteeksi ja sen vuoksi soveltaa jätteensiirtoasetuksen 39 artiklan 1 kohdan mukaista vientikieltoa, vaikka jätettä ei ole luokiteltu vaaralliseksi asetuksen liitteessä V tai tämän momentin 1 kohdassa tarkoitetussa jäteluettelossa tai se mainitaan mainitun liitteen osan 1 luettelossa B, jos kyseisellä jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

kumotaan

kumotaan

hyödyntämislaitoksen toiminnanharjoittajalle jätteen siirtoasetuksen 14 artiklassa tarkoitetun ennakkohyväksynnän jätteen vastaanottamiseen toisesta Euroopan talousalueeseen tai Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöön (OECD) kuuluvasta valtiosta. Ennakkohyväksyntää ei voida myöntää jätteen siirtoasetuksen 2 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun väliaikaisen hyödyntämistoiminnan eikä koetoiminnan harjoittajalle.

Ennakkohyväksyntä voidaan myöntää, jos:

1) toiminnanharjoittajalla on hyödyntämistoiminnalle ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa;

2) toiminnanharjoittajalla on riittävä asiantuntemus jätteen kansainvälisistä siirroista;

3) toiminnanharjoittajalla on organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä) ja asetuksen (EY) N:o 761/2001 ja komission päätösten 2001/681/EY ja 2006/193/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1221/2009 mukainen tai muu vastaava ympäristöasioiden hallintajärjestelmä; ja

4) toiminnanharjoittaja on aiemmin toteuttamissaan jätteen kansainvälisissä siirroissa huolehtinut tämän lain, jätteen siirtoasetuksen ja ympäristönsuojelulain mukaisista velvollisuuksistaan.

Suomen ympäristökeskuksen on tehtävä päätös ennakkohyväksyntää koskevasta hakemuksesta. Päätöksessä on yksilöitävä jätelajit ja hyödyntämismenetelmä sekä laitos, jota hyväksyntä koskee. Ennakkohyväksyntä on määräaikaikainen ja se myönnetään enintään kymmeneksi vuodeksi.

Ennakkohyväksyntää koskevassa hakemuksessa on oltava hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajasta, laitoksesta ja sen toiminnasta sekä suunnitelluista jätteiden kansainvälisistä siirroista. Valtioneuvoston

asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen hakemuksen ja päätöksen sisällöstä.

115 §

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä tai ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä koskeva päätös voidaan peruuttaa, jos jokin jätteesiirtoasetuksessa tai tässä laissa säädetty siirron edellytys ei enää täyty. Ennakkohyväksyntää koskeva päätös voidaan peruuttaa, jos jokin hyväksynnän 114 §:ssä säädettyistä edellytyksistä ei enää täyty.

116 §

Jätteen kansainvälisen siirron vakuus

Jätteesiirtoasetuksen 6 artiklan mukaiseksi vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

117 a §

Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevat erityissäännökset

Jos käytetty sähkö- ja elektroniikkalaite aiotaan siirtää toiseen maahan tuotteena eikä jätteenä, laitteen haltijan on osoitettava luokituksen oikeellisuus laitteen myyntiä tai omistusoikeuden siirtoa koskevalla laskulla tai sopimuksella, toimintakunnon testaustodistuksella, rahtikirjalla tai laitteen kuntoa tai laatua koskevalla muulla vastaavalla todisteella, selvityksellä tai asiakirjalla sekä esittämällä näyttö siitä, että

115 §

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä tai ennakkohyväksyntää koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksymistä koskeva päätös voidaan peruuttaa, jos jokin jätteesiirtoasetuksessa tai tässä laissa säädetty siirron edellytys ei enää täyty.

116 §

Jätteen kansainvälisen siirron vakuus

Jätteesiirtoasetuksen 7 artiklan mukaiseksi vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Vakuuden on oltava voimassa toistaiseksi.

117 a §

*Käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita **sekä akkuja ja paristoja** koskevat erityissäännökset*

Jos käytetty sähkö- ja elektroniikkalaite aiotaan siirtää toiseen maahan tuotteena eikä jätteenä, laitteen haltijan on osoitettava luokituksen oikeellisuus laitteen myyntiä tai omistusoikeuden siirtoa koskevalla laskulla tai sopimuksella, toimintakunnon testaustodistuksella, rahtikirjalla tai laitteen kuntoa tai laatua koskevalla muulla vastaavalla todisteella, selvityksellä tai asiakirjalla sekä esittämällä näyttö siitä, että

laite on asianmukaisesti suojattu siirron aikaisilta vahingoilta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokitteluksi tuotteeksi tarpeellisista todisteista, testausmenetelmistä, testaustuloksista, selvityksistä ja muista tiedoista sekä laitteen vahingoilta suojaamiseksi tarpeellisista riittävästä toimista. Vaadittavat tiedot ja toimet voivat olla laitetyypeittäin, käyttäjäryhmittäin tai käyttökohteittain erilaisia.

Jos käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelusta tuotteeksi ei voida osoittaa 1 momentin mukaista näyttöä, laitetta on pidettävä jätteenä ja sen siirtoa toiseen maahan jätteen siirtoasetuksessa tarkoitettuna laittomana siirtona.

Tarpeellisen näytön osoittamisesta siitä, että käytetty sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole jätettä, säädetään lisäksi jätteen siirtoasetuksen 50 artiklan 4 a–4 d kohdassa.

laite on asianmukaisesti suojattu siirron aikaisilta vahingoilta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokitteluksi tuotteeksi tarpeellisista todisteista, testausmenetelmistä, testaustuloksista, selvityksistä ja muista tiedoista sekä laitteen vahingoilta suojaamiseksi tarpeellisista riittävästä toimista. Vaadittavat tiedot ja toimet voivat olla laitetyypeittäin, käyttäjäryhmittäin tai käyttökohteittain erilaisia.

Jos käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteen luokittelusta tuotteeksi ei voida osoittaa 1 momentin mukaista näyttöä, laitetta on pidettävä jätteenä ja sen siirtoa toiseen maahan jätteen siirtoasetuksessa tarkoitettuna laittomana siirtona.

Tarpeellisen näytön osoittamisesta siitä, että käytetty sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole jätettä, säädetään lisäksi jätteen siirtoasetuksen 61 artiklan 2–6 kohdassa.

Jäteakkujen ja paristojen kansainvälisestä siirrosta säädetään akkuasetuksen 72 artiklassa ja kevyiden liikkumisvälineiden jäteakkujen, jäteteollisuusakkujen ja sähköajoneuvojen jäteajovoima-akkujen uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelusta 73 artiklassa.

117 b §

117 b §

Asianmukaisuuden osoittaminen siirrettäessä jätettä Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Asianmukaisuuden osoittaminen ja akkreditointi siirrettäessä jätettä Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Sen, joka siirtää jätettä Euroopan talousalueen ulkopuoliseen maahan käsiteltäväksi, on voitava jätteen siirtoasetuksen mukaisesti osoittaa, että jätteen käsittely talousalueen ulkopuolella on kyseisen asetuksen vaatimusten mukaista ja tapahtuu olosuhteissa, jotka suurelta osin vastaavat asiaa koskevassa Euroopan unionin ympäristölainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia.

Sen, joka siirtää jätettä Euroopan talousalueen ulkopuoliseen maahan käsiteltäväksi, on voitava jätteen siirtoasetuksen mukaisesti osoittaa, että jätteen käsittely ja käsittelyn tuloksena syntyvän jäätteen käsittely talousalueen ulkopuolella on mainitun asetuksen vaatimusten mukaista ja tapahtuu olosuhteissa, jotka vastaavat asiaa koskevassa Euroopan unionin ihmisten terveyden ja

ympäristön suojelua koskevassa
lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia.
Jätteensiirtoasetuksen 46 artiklassa
tarkoitettua akkreditoinnista vastaa
Suomessa FINAS-akkreditointipalvelu.

117 d §

Kansainvälistä jättesiirtoa koskevien tietojen
toimittaminen

Jätteiden kansainvälisiä siirtoja tekevän
toimijan on toimittaessaan
jätteensiirtoasetuksen 27 artiklan 1 kohdan
mukaisia tietoja mainitun artiklan 3 kohdassa
tarkoitettuun EU:n keskusjärjestelmään
käytettävä Suomen ympäristökeskuksen
tämän lain 142 §:n 1 momentin 1 kohdan
nojalla ylläpitämää rekisteriä jätteen
kansainvälisistä siirroista.

119 §

Kirjanpitoon sisällytettävät tiedot ja niiden
käsittely

Edellä 118 §:n 1 momentissa tarkoitettuun
kirjanpitoon on toiminnan luonteen mukaan
sisällytettävä tiedot syntyneen, kerätyn,
kuljetetun, välitetyn tai käsitellyn jätteen
lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä ja
toimituspaikasta sekä jätteen kuljetuksesta ja
käsittelystä. Kirjanpitoon on sisällytettävä
myös tiedot mainitun momentin 1 kohdassa
tarkoitettussa toiminnassa syntyneen jätteen
määrästä suhteessa liikevaihdolla,
työntekijöiden määrällä tai muulla vastaavalla
tavalla ilmaistuun toiminnan laajuuteen
(*ominaisjättemäärä*). Mainitun momentin 3
kohdassa tarkoitetun toiminnan kirjanpitoon
on sisällytettävä tiedot jätteen valmistelussa
uudelleenkäyttöön, kierrätyksessä tai muussa
hyödyntämisessä syntyvien tuotteiden ja
materiaalien määrästä ja käyttötarkoituksesta
tuote- ja materiaalityypittain eriteltyinä.

119 §

Kirjanpitoon sisällytettävät tiedot ja niiden
käsittely

Edellä 118 §:n 1 momentissa tarkoitettuun
kirjanpitoon on toiminnan luonteen mukaan
sisällytettävä tiedot syntyneen, kerätyn,
kuljetetun, välitetyn tai käsitellyn jätteen
lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä ja
toimituspaikasta sekä jätteen kuljetuksesta ja
käsittelystä. Kirjanpitoon on sisällytettävä
myös tiedot mainitun momentin 1 kohdassa
tarkoitettussa toiminnassa syntyneen jätteen
määrästä suhteessa liikevaihdolla,
työntekijöiden määrällä tai muulla vastaavalla
tavalla ilmaistuun toiminnan laajuuteen
(*ominaisjättemäärä*). Mainitun momentin 3
kohdassa tarkoitetun toiminnan kirjanpitoon
on sisällytettävä tiedot jätteen valmistelussa
uudelleenkäyttöön, kierrätyksessä tai muussa
hyödyntämisessä syntyvien tuotteiden ja
materiaalien määrästä ja käyttötarkoituksesta
tuote- ja materiaalityypittain eriteltyinä.
*Akkuja ja paristoja koskevista tiedoista ja
niiden käsittelystä säädetään lisäksi*

akkuasetuksen 65 artiklan 2 kohdassa, 75 artiklassa ja 76 artiklan 1 ja 2 kohdassa.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella tai tämän määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopea-asetuksen ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

3) tarpeelliset tiedot ja asiakirjat toiselta tässä pykälässä tarkoitettulta viranomaiselta, virkamieheltä tai viranhaltijalta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä;

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on *lisäksi* oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitettun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

124 §

Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella *sekä* tämän määräämällä virkamiehellä ja viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopea-asetuksen *ja jätteensiirtoasetuksen* ja *niiden* nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

3) *välttämättömät* tiedot ja asiakirjat toiselta tässä pykälässä tarkoitettulta viranomaiselta, virkamieheltä tai viranhaltijalta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä;

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitettun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten *sekä akkuasetuksen* noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

124 §

Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa suunnitelmissa on esitettävä tarkastusten tavoitteet ja painopisteet, suunnitelman kattama maantieteellinen alue, suunnitellut tarkastukset ja niiden tiheys, tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset ja niiden yhteistyötä koskevat järjestelyt sekä muut tarkastusten asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarpeelliset seikat. Suunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle. Tarkastuksia ja muuta valvontaa koskevien suunnitelmien sisällöstä ja tarkastusten toteuttamisesta säädetään lisäksi jätteen siirtoasetuksen 50 artiklassa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa suunnitelmissa on esitettävä tarkastusten tavoitteet ja painopisteet, suunnitelman kattama maantieteellinen alue, suunnitellut tarkastukset ja niiden tiheys, tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset ja niiden yhteistyötä koskevat järjestelyt sekä muut tarkastusten asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarpeelliset seikat. Suunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle. Tarkastuksia ja muuta valvontaa koskevien suunnitelmien sisällöstä ja tarkastusten toteuttamisesta säädetään lisäksi jätteen siirtoasetuksen 60–62 artiklassa.

126 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteen siirtoasetusta taikka elohopea-asetusta tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

126 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteen siirtoasetusta, elohopea-asetusta taikka akkuasetusta tai niiden nojalla annettuja säännöksiä, jatkamasta tai toistamasta säännösten tai määräysten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

128 §

Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juoma-pakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumusselvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai

128 §

Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumusselvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai

määräysten mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

131 §

Laiminlyöntimaksu

Edellä 6 luvussa tarkoitettu tuottaja on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos tämä laiminlyö 62 §:ssä tarkoitettua velvollisuuden liittyä tuottajayhteisöön tai 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Tuottajayhteisö on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos se laiminlyö 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:

1) tuottaja, joka laiminlyö 54 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää kirjaa ja toimittaa tiivistelmä kirjanpitoa koskevista tiedoista;

8) se, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 15 artiklassa säädetyn velvollisuuden lähettää siirtoasiakirjan jäljennös toimivaltaiselle viranomaiselle, 16 artiklassa säädetyn velvollisuuden täyttää siirtoasiakirja tai lähettää siirtoasiakirjan jäljennös toimivaltaiselle viranomaiselle, 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa hyväksyttyä kuljetuksen suorittajaa koskevasta muutoksesta taikka laiminlyö mainitun asetuksen 18 artiklassa säädetyn

määräysten mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten tai akkuasetuksen mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

131 §

Laiminlyöntimaksu

Edellä 6 luvussa tarkoitettu tuottaja on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos tämä laiminlyö 62 §:ssä tarkoitettua velvollisuuden liittyä tuottajayhteisöön, 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tai akkuasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden rekisteröityä tuottajarekisteriin. Tuottajayhteisö on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos se laiminlyö 101 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

Laiminlyöntimaksua on velvollinen maksamaan myös:

1) tuottaja tai tuottajayhteisö, joka laiminlyö 54 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää kirjaa ja toimittaa tiivistelmä kirjanpitoa koskevista tiedoista tai akkuasetuksen 75 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa tietoja toimivaltaiselle viranomaiselle;

8) se, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen:

a) 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa kuljetuksen suorittajaa koskevasta muutoksesta;

b) 18 artiklassa säädetyn asiakirjan laatimis- tai allekirjoitusvelvollisuuden;

c) 16 tai 18 artiklassa säädetyn siirron sähköistä ennakoilmoitusta koskevan velvollisuuden;

d) 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden täyttää siirtoasiakirja tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asiakirjan laatimis- tai allekirjoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden pitää asiakirja mukana siirron aikana;

asettaa siirtoasiakirja ja tarvittaessa ilmoitusasiakirja saataville kuljetuksen aikana;

e) 15, 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa jätteen vastaanotto tai toimittaa todistus jätteen hyödyntämisen tai loppukäsittelyn saattamisesta päätökseen;

f) 16 tai 18 artiklassa säädetyn velvollisuuden asettaa siirtoon liittyvä tieto, asiakirja tai todistus sähköisesti saataville; tai

g) 17 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisen sähköisesti;

9) jätteen siirtoa koskevan ilmoituksen tekijä, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 6 artiklan mukaisen vakuuden asettamisen ennen jätteen siirtoa.

9) jätteen siirtoa koskevan ilmoituksen tekijä, joka laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 7 artiklan mukaisen vakuuden asettamisen ennen jätteen siirtoa.

142 §

142 §

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja Lupa- ja valvontavirasto seuraavasti:

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja Lupa- ja valvontavirasto seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpilotiedoista;

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä jätteensiirtoasetuksen 27 artiklan mukaisista tiedoista ja asiakirjoista ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpilotiedoista;

145 §

145 §

Kustannusten ja maksujen periminen

Kustannusten ja maksujen periminen

Kunnan jätemaksu, 144 §:n 1 ja 2 momentissa säädetty maksu sekä 123 §:n 4 momentissa ja jätteensiirtoasetuksen 29 artiklassa tarkoitetut kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Kunnan jätemaksu, 144 §:n 1 ja 2 momentissa säädetty maksu sekä 123 §:n 4 momentissa ja jätteensiirtoasetuksen 30 artiklassa tarkoitetut kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

21) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä 109 tai 110 §:n tai tämän lain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen 19 artiklassa säädetyn jätteen sekoittamiskiellon, 34, 36, 39 tai 40 artiklassa säädetyn vientikiellon taikka 41 tai 43 artiklassa säädetyn tuontikiellon vastaisesti,

22) laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 4 artiklassa säädetyn ilmoituksen tekemisen, 13 artiklan 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle reittimuutoksesta, 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle hyväksyttyä siirrettävän jätteen määrää tai reittiä tai siirron aikataulua koskevista muutoksista, 20 artiklassa säädetyn asiakirjojen tai tietojen säilyttämisvelvollisuuden tai 49 artiklassa säädetyn ympäristönsuojelua koskevien toimenpiteiden toteuttamisen, lukuun ottamatta kuitenkaan 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä,

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

21) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä 110 §:n tai tämän lain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen 4 artiklan 1 tai 3 kohdassa säädetyn kiellon vastaisesti, 19 artiklassa säädetyn jätteen sekoittamiskiellon, 37, 39, 40, 48 tai 49 artiklassa säädetyn vientikiellon tai 45 artiklan nojalla säädetyn vientikiellon vastaisesti taikka 50 tai 52 artiklassa säädetyn tuontikiellon vastaisesti,

21 a) siirtää jätettä ilman jätteensiirtoasetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksyntää tai tavalla, joka ei ole 16 tai 18 artiklassa tarkoitetun ilmoitus- tai siirtoasiakirjaan sisältyvien tai siinä annettavien tietojen mukainen taikka toimii siirron järjestäjänä ilman 18 artiklassa tarkoitettua lupaa,

21 b) vie jätettä laitokseen ilman, että teettää sille jätteensiirtoasetuksen 46 artiklassa tarkoitetun tarkastuksen tai varmistaa laitokselle tehdyn tarkastuksen mainitussa artiklassa säädetyllä tavalla,

22) laiminlyö jätteensiirtoasetuksen 5 artiklassa säädetyn ilmoituksen tekemisen, 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle hyväksyttyä siirrettävän jätteen määrää tai reititystä tai siirron aikataulua koskevista muutoksista, 20 artiklassa säädetyn asiakirjojen tai tietojen säilyttämisvelvollisuuden tai 59 artiklassa säädetyn ympäristönsuojelua koskevien toimenpiteiden toteuttamisen, lukuun ottamatta kuitenkaan tämän lain 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja laiminlyöntejä,

24) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa tai tämän lain 108 b §:ssä säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätys suunnitelma *taikka*

25) rikkoo 108 c §:ssä säädettyä velvoitetta ilmoittaa aluskierrätyksen loppuunsaattamisesta viranomaiselle,

24) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa tai tämän lain 108 b §:ssä säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätys suunnitelma,

25) rikkoo 108 c §:ssä säädettyä velvoitetta ilmoittaa aluskierrätyksen loppuunsaattamisesta viranomaiselle *taikka*

26) rikkoo akkuasetuksen

a) 5 artiklassa säädettyä kieltoa saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön akkuja tai paristoja, jotka ovat mainitun artiklan 1 kohdassa säädettyjen kestävyys-, turvallisuus, merkintä- ja tietovaatimusten tai 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn aineita koskevan rajoituksen vastaisia,

b) 38 artiklan 1–3 kohdassa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, että akku tai paristo on suunniteltu, valmistettu ja merkitty mainitussa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia noudattaen ja sisältää siinä edellytetyt asiakirjat ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu,

c) 38 artiklan 9 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

d) 41 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädettyä maahantuojan velvollisuutta varmistaa, että markkinoille saatetaan ainoastaan mainitussa asetuksessa säädetty vaatimukset täyttäviä akkuja tai paristoja, joissa on asetuksessa edellytetyt asiakirjat ja merkinnät ja joiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely on suoritettu,

e) 41 artiklan 6 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa,

f) 42 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädettyä jakelijan velvollisuutta varmistaa, että ennen akun tai pariston asettamista saataville markkinoille siinä on mainitussa asetuksessa edellytetyt merkinnät,

g) 42 artiklan 3 kohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta akusta tai paristosta valmistajalle tai maahantuojalle ja markkinavalvontaviranomaiselle tai

Voimassa oleva laki

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, jätelain rikkomisesta sakkoon.

Ehdotus

h) 42 artiklan 5 kohdassa säädettyä velvollisuutta ryhtyä korjaaviin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteessa, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, jätelain rikkomisesta sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 22 §:n 4 momentti, 108 §:n 1 momentti, 110 ja 111 §, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 2 momentti, 116 §, 117 a §:n 3 momentti, 117 b §, 117 d §, 124 §:n 2 momentti, 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohta, 142 §:n 1 momentin 1 kohta, 145 §:n 1 momentti sekä 147 §:n 2 momentin 21, 21 a, 21 b ja 22 kohta tulevat kuitenkin voimaan 21 päivänä toukokuuta 2026.

Jätteen siirtoon, jonka Suomen ympäristökeskus on hyväksynyt tai josta sille on toimitettu ilmoitus ennen tämän lain voimaantuloa ja josta vastaanottomaan toimivaltainen viranomainen on antanut vastaanottovahvistuksen, sekä laittomaan jätesiiirtoon, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Liite

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 5 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

- 1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:
- a) on tarkoitettu syötäväiksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;
 - b) syödään tavallisesti astiasta; ja
 - c) ovat valmiita syötäväiksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;

Liite I

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 5 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

- 1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka:
- a) on tarkoitettu syötäväiksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina;
 - b) syödään tavallisesti astiasta; ja
 - c) ovat valmiita syötäväiksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;

Voimassa oleva laki

2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;

3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;

4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;

5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Ehdotus

2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;

3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkkeineen ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;

4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;

5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Liite 2

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokat 14 päivään elokuuta 2018 saakka (53 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta)

Kussakin jäljempänä luetellussa laiteluokassa on ohjeellinen luettelo luokkaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

1. Suuret kodinkoneet

Suuret kylmälaitteet

Jääkaapit

Pakastimet

Muut suuret koneet, joita käytetään elintarvikkeiden jäähdyttämiseen, säilyttämiseen ja varastointiin

Pesukoneet

Vaatteiden kuivauslaitteet

Astianpesukoneet

Ruoanlaittoon käytettävät laitteet

Sähköliedet

Sähköllä toimivat keittolevyt

Mikroaaltouunit

Muut suuret koneet, joita käytetään ruoan valmistukseen ja muuhun elintarvikkeiden käsittelyyn

Sähköiset lämmityslaitteet

Sähköiset lämpöpatterit

Muut suuret laitteet, joita käytetään huoneiden, vuoteiden ja istuinten lämmittämiseen

Sähkötuulettimet

Ilmastointilaitteet

Muut tuuletus-, poistotuuletus- ja ilmanvaihtolaitteet

2. Pienet kodinkoneet

Pölynimurit

Mattoharjat

Muut siivouskoneet

Ompelu-, neulonta- ja kutomakoneet sekä muut koneet tekstiilien käsittelyä varten
Silitysraudat ja muut koneet tekstiilien silitystä, mankelointia ja muuta huoltoa varten

Leivänpaahtimet

Pöytägrillit

Kahvimyllyt, kahvinkeitin ja laitteet purkkien tai pakkausten avaamista tai sulkemista varten

Sähköveitset

Hiustenleikkuukoneet, hiustenkuivaimet, sähköhammasharjat, parranajokoneet, sähköhierojat ja muut vartalonhoitovälineet
Kellot ja aikaa mittaavat, osoittavat ja tallentavat laitteet

Vaa'at

3. Tieto- ja teletekniset laitteet

Keskitetty tietojenkäsittely:

Keskustietokoneet

Minitietokoneet

Tulostimet

Henkilökohtainen tietojenkäsittely:

Henkilökohtaiset tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)

Kannettavat tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)

Sylimikrot

Kämmenmikrot

Kirjoittimet

Kopiokoneet

Sähkö- ja elektroniset kirjoituskoneet

Tasku- ja pöytälaskimet

Muut tuotteet ja laitteet tietojen sähköistä

keräämistä, tallentamista, käsittelyä,

esittelyä tai välittämistä varten

Päätelaitteet ja -järjestelmät

Telekopiolaitteet

Teleksit

Puhelimet

Maksulliset puhelimet

Johdottomat puhelimet

Matkapuhelimet

Puhelinvastaajat

Muut tuotteet tai laitteet äänen, kuvan tai

muun tiedon välittämiseksi telelaitteiden avulla

4. Kuluttajaelektroniikka ja aurinkosähköpaneelit

Radiot

Televisiot

Videokamerat

Videonauhurit

Hifinauhurit

Äänentoistolaitteet

Soittimet

Muut tuotteet tai laitteet äänen tai kuvan

tallentamista ja toistamista varten, mukaan

lukien äänen ja kuvan levittämiseen

tarkoitettut signaalit ja muut tekniikat kuin

televiestintä

Aurinkosähköpaneelit

5. Valaistuslaitteet

Loisteputkivalaisimet, lukuun ottamatta

kotitalouksien valaisimia

Loisteputket

Pienloistelamput

Korkeatehoiset purkauslamput, mukaan

luettuina painenatriumlamput ja

metallihalidilamput

Matalapaineiset natriumlamput

Muut valaistuslaitteet tai laitteet valaistuksen suuntaamista ja säätämistä varten lukuun ottamatta hehkulamppuja

6. Sähkö- ja elektroniikkatyökalut, lukuun ottamatta suuria kiinteitä teollisuuden työkoneita

Porat

Sahat

Ompelukoneet

Laitteet, joilla sorvataan, jyrsitään, hiotaan, sahataan, leikataan, porataan, rei'itetään, lävistetään, taitetaan, taivutetaan tai vastaavanlaisesti työtetään puuta, metallia ja muita aineita

Niittaus-, naulaus- tai ruuvauskoneet tai niittien, naulojen ja ruuvien poistamiseen käytettävät tai muut vastaavat koneet

Hitsaus-, juotto- tai vastaavat laitteet

Nestemäisten tai kaasumaisten aineiden ruiskutus-, levitys- ja dispergointilaitteet sekä muut käsittelylaitteet

Ruohonleikkurit ja muut puutarhatyökalut

7. Lelut, vapaa-ajan välineet ja urheiluvälineet

Sähköjunat tai kilpa-autoradat

Videopelien kädessä pidettävät ohjauspäätteet

Videopelit

Tietokoneet pyöräilyä, sukellusta, juoksua, soutua jne. varten

Sähkö- tai elektroniikkakomponentteja sisältävät urheiluvälineet

Kolikkoautomaatit

8. Terveysthuollon laitteet, lukuun ottamatta kaikkia siirteitä ja infektoituvia tuotteita

Sädehoitolaitteet

Kardiologiset laitteet

Dialyysilaitteet

Hengityskoneet

Isotooppilääketieteen laitteet

In vitro -diagnostiikassa käytettävät laboratoriolaitteet

Analysaattorit

Pakastimet

Hedelmöitystestit

Muut laitteet sairauden, vamman tai invaliditeetin havaitsemiseksi, estämiseksi, seuraamiseksi, hoitamiseksi ja lievittämiseksi

9. Tarkkailu- ja valvontalaitteet

Paloilmaisimet

Lämmityksen säätölaitteet

Termostaatit

Kotitalouksissa tai laboratorioissa

käytettävät mittaus-, punnitus- ja

säätölaitteet

Muut teollisuuslaitoksissa (esimerkiksi ohjauspaneeleissa) käytetyt tarkkailu- ja valvontalaitteet

10. Automaatit

Lämminjuoma-automaatit

Kuumien ja kylmien juomien pullo- ja

tölkkiautomaatit

Kiinteiden tuotteiden automaatit

Raha-automaatit

Erilaiset tuoteautomaatit

Liite 3

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokat 15 päivästä elokuuta 2018 alkaen (53 §:n 1 momentin 3 kohta)

Kussakin jäljempänä luetellussa laiteluokassa on ohjeellinen luettelo luokkaan kuuluvista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

1. Suuret kodinkoneet

Suuret kylmälaitteet

Jääkaapit

Pakastimet

Muut suuret koneet, joita käytetään elintarvikkeiden jäähdyttämiseen, säilyttämiseen ja varastointiin

Pesukoneet

Vaatteiden kuivauslaitteet

Astianpesukoneet

Ruoanlaittoon käytettävät laitteet

Sähköliedet

Sähköllä toimivat keittolevyt

Mikroaaltouunit

Muut suuret koneet, joita käytetään ruoan valmistukseen ja muuhun elintarvikkeiden käsittelyyn

Sähköiset lämmityslaitteet

Sähköiset lämpöpatterit

Muut suuret laitteet, joita käytetään huoneiden, vuoteiden ja istuinten lämmittämiseen

Sähkötuulettimet

Ilmastointilaitteet

Muut tuuletus-, poistotuuletus- ja ilmanvaihtolaitteet

2. Pienet kodinkoneet

Pölynimurit

Mattoharjat

Muut siivouskoneet

Ompelu-, neulonta- ja kutomakoneet sekä muut koneet tekstiilien käsittelyä varten
Silitysraudat ja muut koneet tekstiilien silitystä, mankelointia ja muuta huoltoa varten

Leivänpaahtimet

Pöytägrillit

Kahvimyllyt, kahvinkeittimet ja laitteet purkkien tai pakkausten avaamista tai sulkemista

varten

Sähköveitset

Hiustenleikkuukoneet, hiustenkuivaimet, sähköhammasharjat, parranajokoneet, sähköhierojat

ja muut vartalonhoitovälineet

Kellot ja aikaa mittaavat, osoittavat ja tallentavat laitteet

Vaa'at

3. Tieto- ja teletekniset laitteet

Keskitetty tietojenkäsittely:

Keskustietokoneet

Minitietokoneet

Tulostimet

Henkilökohtainen tietojenkäsittely:

Henkilökohtaiset tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)

Kannettavat tietokoneet (keskusyksikkö, hiiri, näyttö ja näppäimistö mukaan luettuina)

Sylimikrot

*Kämmenmikrot
Kirjoittimet
Kopiokoneet
Sähkö- ja elektroniset kirjoituskoneet
Tasku- ja pöytälaskimet
Muut tuotteet ja laitteet tietojen sähköistä
keräämistä, tallentamista, käsittelyä,
esittelyä tai
välittämistä varten
Päätelaitteet ja -järjestelmät
Telekopiolaitteet
Teleksit
Puhelimet
Maksulliset puhelimet
Johdottomat puhelimet
Matkapuhelimet
Puhelinvastaajat
Muut tuotteet tai laitteet äänen, kuvan tai
muun tiedon välittämiseksi telelaitteiden
avulla*

***4. Kuluttajaelektroniikka ja
aurinkosähköpaneelit***

*Radiot
Televisiot
Videokamerat
Videonauhurit
Hifinauhurit
Äänentoistolaitteet
Soittimet
Muut tuotteet tai laitteet äänen tai kuvan
tallentamista ja toistamista varten, mukaan
lukien äänen ja kuvan levittämiseen
tarkoitettut signaalit ja muut tekniikat kuin
televiestintä
Aurinkosähköpaneelit*

5. Valaistuslaitteet

*Loisteputkivalaisimet, lukuun ottamatta
kotitalouksien valaisimia
Loisteputket
Pienloistelamput
Korkeatehoiset purkauslamput, mukaan
luettuina painenatriumlamput ja
metallihalidilamput
Matalapaineiset natriumlamput
Muut valaistuslaitteet tai laitteet valaistuksen
suuntaamista ja säätämistä varten lukuun
ottamatta hehkulamppuja*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

**6. Sähkö- ja elektroniikkatyökalut, lukuun
ottamatta suuria kiinteitä teollisuuden
työkoneita**

Porat

Sahat

Ompelukoneet

*Laitteet, joilla sorvataan, jyrsitään, hiotaan,
sahataan, leikataan, porataan, rei'itetään,
lävistetään, taitetaan, taivutetaan tai
vastaavanlaisesti työstetään puuta, metallia
ja muita aineita*

2.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ympäristönsuojelulakiin (527/2014) uusi 221 g § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

221 g §

Akkuja ja paristoja koskevat säännökset

Akkujen ja paristojen käsittelystä säädetään akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1542 70 artiklan 1–3 kohdassa, luvan saaneiden laitosten kierrätystehokkuutta ja materiaalin talteenottoa koskevista velvollisuuksista 71 artiklan 1–3 kohdassa ja käsittelyä suorittavien jätehuoltotoimijoiden velvollisuuksista ilmoittaa tiedot toimivaltaiselle viranomaiselle 75 artiklan 5 kohdassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

3.

Laki

sähköturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sähköturvallisuuslain (1135/2016) 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 250/2022, uusi
10 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Suhde muuhun lainsäädäntöön

— — — — —
Akuista ja paristoista säädetään akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1542.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
— — — — —

4.

Laki

verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain (18/2024) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1075/2025, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 17 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	Ehdotus
1 § Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset	1 § Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset
	Liikenne- ja viestintävirasto valvoo myös digipalveluasetuksen III luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvan verkkoalustan tarjoajalle akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1542, jäljempänä akkuasetus , 62 artiklan 6 kohdassa säädettyjä digipalveluasetusta täsmentäviä elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä koskevia velvollisuuksia digipalveluasetuksessa ja tässä laissa säädettyin toimivaltuuksin.
17 § Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut	17 § Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut
	Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun verkkoalustan tarjoajalle, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia akkuasetuksessa tarkoitettujen tuottajien kanssa ja joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia digipalveluasetuksen 30 artiklan 1

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kohdan noudattamiseksi akkuasetuksen 62 artiklan 6 kohdassa säädetyt tiedot tuottajilta ennen kuin nämä voivat käyttää sen verkkoalustan palvelua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan b alakohta, sellaisena
kuin se on laissa 717/2021 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 luku

48 luku

Ympäristörikoksista

Ympäristörikoksista

1 §

1 §

Ympäristön turmeleminen

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi
huolimattomuudesta

Joka tahallaan tai törkeästi
huolimattomuudesta

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen
alueen kautta jätettä vastoin

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen
alueen kautta jätettä vastoin

b) jätteiden siirrosta annettua Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o
1013/2006 taikka

b) jätteiden siirroista sekä asetusten (EU)
N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056
muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o
1013/2006 kumoamisesta annettua Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetusta (EU)
2024/1157 tai asetuksen nojalla annettua
säännöstä taikka

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan
ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa
ympäristön haitallista muuttumista tai
roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on
tuomittava ympäristön turmelemisesta
sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi
vuodeksi.

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan
ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa
ympäristön haitallista muuttumista tai
roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on
tuomittava ympäristön turmelemisesta
sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi
vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

lannoitelain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitelain (711/2022) 3 §:n 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Suhde eräisiin säädöksiin

Lannoitevalmisteiden ainesosina käytettävien jätteiden ja teollisuuden sivutuotteiden käsittelyä, käyttöä ja hävittämistä koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi terveydensuojelulaissa (763/1994), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), jätelaissa (646/2011) ja jätteiden siirrosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1013/2006. Maa-ainesten ottamisesta kuljetettavaksi, varastoitavaksi tai jalostettavaksi säädetään lisäksi maa-aineslaissa (555/1981).

Lannoitevalmisteiden ainesosina käytettävien jätteiden ja teollisuuden sivutuotteiden käsittelyä, käyttöä ja hävittämistä koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi terveydensuojelulaissa (763/1994), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), jätelaissa (646/2011) ja jätteiden siirroista sekä asetusten (EU) N:o 1257/2013 ja (EU) 2020/1056 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1157. Maa-ainesten ottamisesta kuljetettavaksi, varastoitavaksi tai jalostettavaksi säädetään lisäksi maa-aineslaissa (555/1981).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .